IACOBI WALLII E SOCIETATE IESU POEMATUM LIBRI NOUEM

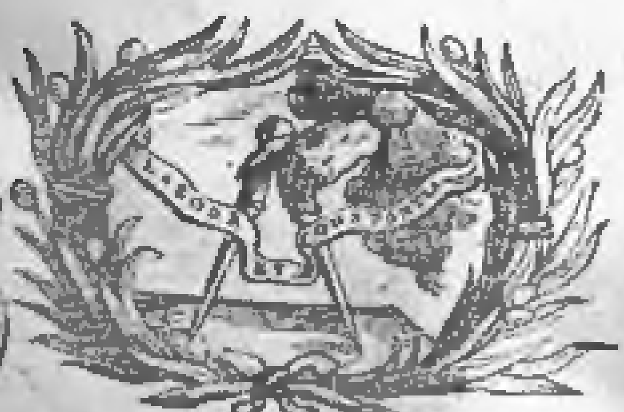
Jakob : van de Walle

Digitized by Google

IACOBI WALLII

E SOCIETATE IESV

POEMATVM LIBRI NOVEM.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.
M. DC. LVI.

Digitized by Google

SANCTISSIMO
DOMINO NOSTRO
ALEXANDRO
SEPTIMO,
PONTIFICI
MAXIMO,
CVIVS SEDEM, ET ANNOS
IACOBVS VVALLIVS.

LABITVR quidem adhuc, Sanctiſſime Pater, Pontificatus tui annus primus: ſed cuius dies ſingulos ſingulas vitas reputare quilibet poſſit. Ita multa, ac præclara ſunt, quibus nominis tui ſanctitatem quotidie tueris,

Digitized by Google

ac ſuſtines. Vt, ſi quis illa temporibus ſeiungere, ac diſpertiri per ætatem integram velit, habiturus ſit, vnde illam Pontificiis virtutibus impleat, & illuſtret. Neque ſic tantùm Roma Imperij tui ſedes, & rerum à te geſtarum ſpectatrix ſentit, & loquitur: ſed hæc eſt omnium nationum, quas ab oraculis & nutibus tuis pendentes è Quirinali monte circumſpicis, conſentiens & peruulgata vox. Non enim vt odores, aut ſoni, qui, quò longiùs feruntur, eò languidiùs ſenſus afficiunt; ita fecundiſſima de Pontificatu tuo fama ad remotiores populos extenuata peruenit.

Digitized by Google

nit. Sed vt ſolis lumine illi quidem primùm, apud quos oritur; dein alij atque alij, toto etiam cælo diſtantes, illuſtrantur, omnes ex æquo: ita virtutum tuarum pari omnes luce perfundimur, & recreamur. Quid, quod vt orientem ſolem priùs è radiis, quibus oppoſita longeque ſubmota montium iuga feriebantur, obſeruaſſe, regiæ felicitatis olim auſpicium fuit; ita nunc lætitiæ noſtræ pars magna eſt relucentem ſanctitatis tuæ ſplendorem priùs conſpexiſſe, quàm ex hoc rerum culmine ſeſe pleniùs iucundiuſque diffunderet. Vidimus quippe, vidimus Septem-

trionem noſtrum ſapientiæ, pietatis, eruditioniſque tuæ radiis illuſtrari, ex eoq́ue communi præſagitione coniecimus id futurum, quod nunc publico terrarum bono eueniſſe gratulamur. Quocircà cùm de ſupremâ Deoq́ue proximâ dignitate conſenſu antehac inaudito tibi delatâ nuntius venit, non quid tibi debitum, ſed quid perſolutum eſſet, intelleximus. Hæret adhuc infixus omnium animis vultus ille tuus, dignitatis & modeſtiæ plenus: recurrunt veteres tuæ ad religionis propagationem, temporumq́ue tranquillitatem intentæ curæ: abſolutiſſima vitæ

ex-

exempla, quæ de te ſumpſit, perire apud ſe aut euaneſcere numquam ſinet Germania. Habet ſua verba ſincerus animus, ſimulatus ſua: aliud obſeruantiæ, aliud aſſentationis ingenium eſt. At teſtis ipſe es, quàm integræ minimeque fucatæ eminerent ex omnium ore, eorum etiam qui à Romanis ſacris alieni erant, amoris in te, venerationiſque ſignificationes. Quò minùs ſperanda mihi eſt ab ijs venia, in quorum manus hi libelli incident. Neque enim falli ſeſe ferent, cùm eoſdem tibi videbunt inſcriptos, in quibus nihil ferè deprehendent, quod cum animo-

Digitized by Google

rum ſuorum ſenſu, & ſanctiſſimi nominis tui inſcriptione conueniat. Quis eorum, ſi modò huius opuſculi veſtibulum viderit, non continuò de materiâ iudicabit, quàm tu illi copioſiſſimam præbuiſti? Id ego veriſſimè dici fateor: at omnium iudicijs ſententijſque conuictus, quem præter te appellem, habeo neminem. A rerum tuarum & meritorum magnitudine ad modeſtiam tuam prouoco, quæ Romam, quæ Italiam, quæ orbem Chriſtianum ad ſe conuertit, & rapuit. Incredibilis omnium erat ad honores tibi deferendos voluntatum ſtudiorumque conſen-

ſio:

Digitized by Google

ſio: geſtiebant omnes erumpenti latiſſimeque redundanti lætitiæ paria præſtare: columnæ, imagines, ſtatuæ nullæ ſatis magnificæ & elaboratæ videbantur, quæ in arcus triumphales aſſurgerent: vt eaſdem inſcriptionibus te dignis exornarent, contendebant ingenia: ſeptem ipſi colles, ita viuam, gentilitijs tuis montibus altiùs attollendis ſeſe ſubmittere velle videbantur: cùm his omnibus modeſtiæ tuæ nutus vnus occurrit & obſtitit, & in egenorum animis omnes triumphos, omnia ornamenta honoris, & laudis inſignia condi & collocari voluit. Hæc faciet, vt Pontifica-

catus tui gloria alatur memoriâ omnium, ſermonibus creſcat, litterarum monumentis corroboretur. Hac igitur, non ſolùm Ferdinando Furſtenbergio Cubiculario tuo, me deducente, illud mihi ſumpſi, vt auderem, quidquid hoc libelli eſt, ad ſacros pedes tuos venerabundus deponere. Non quòd eſſem neſcius, quid offerrem, ſed quòd exemplis & ſapientium vocibus inſtitutus mihi perſuaderem nihil delibari de cuiuſquam gloriâ, ſi rem exilem benigno vultu animoque dignetur. Auxit potiùs, quàm imminuit regum laudem beneuolentia, quâ aut aquam è

pro-

propinquo fluuio exceptam, aut auulſum è terrâ legumen admiſerunt. *Nam cui nihil ad augendum faſtigium ſupereſt, hic vno modo creſcere poteſt, ſi ſe ipſe ſubmittat, ſecurus magnitudinis ſuæ. Neque enim ab vllo periculo fortuna Principum longiùs abeſt, quàm ab humilitate.* In ſupremo te faſtigio conſiſtentem adorant ipſi, quibus præter te vnum nihil eſt ſublimius, Reges: illi pedibus tuis figunt oſcula: illi te communem patrem, diſcordiarum moderatorem, belli paciſque arbitrum à Deo ſibi datum vocant: illi poteſtatem tuam dicam, an ſanctimoniam? certè vtramque re-

Plin. in Paneg.

reueriti coronas ſuas & regna conſignatis à ſe literis tibi tradunt, & conſecrant. Reginæ ab vltimo Septemtrione ſapientiæ tuæ famâ excitæ te audire, tibi parere pulchrius ducunt, quàm imperare. Nec me cum his libellis ad te accedere cogitantem maieſtatis tantæ ſplendor aditione prohibuit? Prohibuiſſet ſanè, niſi, quanta illa ſit, ex eiuſdem remiſſione, quâ eoſdem, vti confido, excipies, clariùs perſpici videretur.

S. D. N.

ALEXANDRO VII.

PONTIFICI MAXIMO.

Cum Michaëlem Wallium Brugenſem in æde Antuerpienſi primariâ opulento ſacerdotio donaſſet: quod Pontificiæ eius beneficentiæ munus in Belgio primum fuit.

D EBVIT *me, Sanctiſſime Pater, & Maieſtas tua, & mea verecundia ad hoc vſque tempus retinere, ne ad te literas darem. Argumentum mihi quidem offerebat ingens ac proprium effuſa, & quâ numquam maior antehac de vllius Pontificatu apud Belgas viſa lætitia. Sed ſi ſcribendi officium cultus aliquis eſſe videbatur; familiarior tamen, quàm vt à me Maieſtati tuæ deferri poſſet. Nunc autem inſignis illa tua in me meoſque beneficentia id effecit, vt minore culpâ viſus mihi fuerim aliquid de verecundiâ poſſe remittere, quàm ſilere. Quando igitur tu mihi ſcri-*

bendi

bendi materiam præbuiſti, ego mihi fiduciam addidi. Optimum mihique beneuolentiſſimum interpretem, & , quæ virtutum illius nota certiſſima eſt, Cubicularium tuum ſecretum Ferdinandum Furſtenbergium pro me nuper loquentem benignè audiuiſti. Facit benignitas illa, vt ſperem exilem hanc grati animi teſſeram, ſimplici candidóque, quale cum ingenio meo conuenit, ſcribendi genere expreſſam, eodem à te vultu admiſſum iri. Habent enim hoc beneſici, vt quos ſibi deuinxerunt, ament; & fauoris iterùm præſtandi cauſam idoneam putent antè præſtitiſſe. De tuâ igitur admiſſione ſecurus, & ad ſacros pedes tuos affectu, quo ſolo licet, prouolutus, vnius rei cupiditate incredibili efferor, vt, quoniam tua Deóque proxima conditio aliud nec patitur, nec requirit, tibi probem, poſſe me, quæ meâ cauſâ in fratris mei filium à te collata ſunt, agnoſcere & æſtimare. Verùm beneficiorum æſtimandorum non vna apud omnes eſt ratio. Qui illorum magnitudinem ſuis commodis metiuntur, faciunt illi

quidem

quidem non omnino inhumanè: ſed eſt tamen in eo neſcio quid ignobile. Nemo Romano illi militi, ſit modò alto, & nullius præter laudem auaro, vt ille, animo, non hoc gloriæ vertit, quod in diuidendâ captæ vrbis prædâ tenue neſcio quid, dummodò Scipionis ipſius manu conferretur, pluris quàm ingentem à centurione oblatam auri vim æſtimauerit. Nimirum in muneribus ac beneficiis appendendis pondus maximum adfert donantis dignitas. Sit amplum atque magnificum, ſit fructuoſum quod datur:

Multiplicat tamen hunc grauitas auctoris honorem,
Et maieſtatem res data dantis habet.

Ouid. lib. 4 de Ponto eleg. 9.

Nam ſi ita nati ſumus, vt bonorum & ſapientium virorum commendationem, non vt mercedem quidem, ſed vt comitem virtutis optimus quiſque habere deſideret, neceſſe eſt, vt quò ſplendidiora iudicia fuerint, eò maiori ſe in honore quiſque habitum putet. Quò fit, vt ſi apud eumdem beneficium collocetur, pretium illius potiſſimum

mùm conſtituat collocantis auctoritas. Illa in rationem præcipuè inducenda: illa æſtimationem dati penè totam conficit, nec ab eo diuelli aut debet, aut poteſt. Quod cùm ad animum refero, ac Maieſtatem tuam ſupra omne quod in terris auguſtam & regiam eſt euectam ſuſpicio, defixa in beneficio tuo cogitatio ita me delectat, vt, quamquam præterire non poſſim, quid dederis: tamen animum totum ad ſe rapiat, quod abs te datum ſit. Huic cùm accedit dandi cauſa, quam è memoriâ meâ reuelli numquam ſinet tuus in bonas artes amor ac ſtudium, ſubit enimuerò tum ſæculo noſtro literiſque gratulari. Sublatum quippe à te video è Quirinali monte ſignum, quo literatos ad Muſarum cultum, & quæ huc conferri debet alacritatem exſuſcitas. Latiùs noſtra hæc à tuâ liberalitate profecta felicitas ſeſe porrigit quàm ad nos, qui eâ iam fruimur. Ad omnes ſpectat, quibus ſpes eſſe nobiſcum communis poteſt ſimilia conſequendi. Neque enim vlla mihi viſa eſt vmquam honeſtior, ac ne melior quidem ad colligendam

gendam Principum beneuolentiam via, quàm quæ ingenio aperitur. Sed non committam, vt perhonorificum illud tuum de Muſis meis iudicium me longiùs, quàm par eſt, auferat. De illo potiùs, quem mea causâ tuo beneficio ornare voluiſti, hoc addam eius verbis, daturum illum operam, vt ne beneficentiæ te tuæ pœniteat. Intelligit enim ſe non aliter gratum poſſe animum tibi patefacere, quàm ſi hoc ſpectet, vt propter graues probatoſque mores, & ad pietatem ſtudiaque propenſam indolem Collegio, cui per te adiunctus eſt, ornamento ſit. Cuius boni fructum aliquem, vt ampliſsimus tuus animus orbem totum complectitur, atque ex ſingulorum integritate lætitiam capit, ad te peruenturum ſperat. Interim & is, & parentes eius mecum pro beneficentiſsimâ tuâ in nos voluntate gratias iterùm iterumque tibi agunt quàm poſſunt maximas; vouentque, vt, quoniam ab annis tuis ſperant Eccleſiæ omnia proſpera, omnium qui te anteceſſerunt

** * *Pon-*

GRATIARVM ACTIO.

Pontificum maximè longæuus orbi præſis, tuo, & mortalium qui viuunt, & conſecuturæ poſteritatis bono. Vouebam cum demiſiſsimo ad ſacratiſsimos pedes oſculo

SANCTITATIS TVÆ

Societatis minimæ

Deuotiſsimus ſeruus

Iacobus Wallius.

Antuerpiæ 6.Non.Iul.1655.

SIDRONII HOSSCHII
E SOCIETATE IESV
ELEGIA
AD
IACOBVM VVALLIVM
EX EADEM SOCIETATE.

Vt poëmata ſua in lucem edat.

Flos & amor vatum, quo Cynthius ipſe canente,
Et veniunt faciles ex Helicone Deæ,
Quando erit, vt magnis addat te fama poetis,
A totâ dignum poſteritate legi?
Serta quidem, lauroſq; tibi properamus amici:
Munera priuati ſunt tamen iſta laris.
Immenſum tua Muſa, nec arctius orbe theatrum
Exigit: hoc ſpatium laudis habere potes.
Quis tibi non canit hæc, & miſcet plauſibus iras?
Illa tibi iraſci me quoque cauſa iubet.
Quod potes, hoc igitur tantum te poſſe ſciemus?
Solaq; ſpes de te votaq; ſemper erunt?
Vtilis intereà, meliorq; elabitur ætas
Ceſſatum ſatis eſt: quò vocat ira, ſequar.
Nec mihi vindictæ eſt, quam non vereare, facultas.
Muſarum cauſa eſt: & Deus ora mouet.

AD AVCTOREM

Nec tibi, ſi cauſâ victus vincaris & armis,
Turpe puta culpæ pœnituiſſe tuæ.
Inuidiam, & lauros, & nomen, & omnia vatum
Præmia Pierides iam meruere tua.
Siue graui mixtus canis arma viroſq; cothurno;
Armis digna virûm verba cothurnus habet.
Seu Latiam tentas Venuſinâ barbiton arte;
Prouenient Latiâ carmina digna lyrâ.
Seu cantes elegos: Quo, dicat, Apolline Naſo
Impleuit numeros iſte poeta meos?
Seu Deus increpuit thyrſo grauiore furentem,
Nil vulgare ſonas: omnia pondus habent.
Sermo fluit purus, priſcoq; ſimillimus auro,
Et quem Roma vetus non neget eſſe ſuum.
Pars operis quæcumque tui, quæcumque legetur
Pagina, me verum dicere teſtis erit.
Curarum interea pretium tibi vile tuarum eſt,
Si te nil aliud, quam labor ipſe iuuat.
Admonui quoties, Debes tua carmina famæ:
Fama tuum expectat non patienter opus.
Sic ego: ſed mihi tu, Muſiſq; monentibus aures
Obtrudis, & paucos poſcere carmen ais.
Quid culpam extenuas? non excuſabilis illa eſt,
Cui labor et meritus præmia ferre, ferat.
Quis, ni ſit mentis inops, ipſis iam diues ab Indis
Dum redit, aduectas in mare mittat opes?
Num quas Erythræo quæris legit litore conchas,
Rurſus Erythræo litore condit Arabs?
Quid tibi, quod ſuperis obſtas, tantumq; recuſas
Quantum optare ſoles, nec tua vota capis?

Ergò

E L E G I A.

Ergò terra tuum cum corpore nomen habebit?
Et qui te tumulus, tam bona ſcripta teget?
Sit tibi mens melior, nec poſtera neſciat ætas,
Nec tua, te priſcis vatibus eſſe parem.
Marmora Lyſippus, viuoſq; imitantia vultus
Non tulit in cæco ſigna latere ſpecu.
Nec Venerem Cous, poſtquam pinxiſſet Apelles,
Paſſus in obſcuro delituiſſe loco eſt.
Tu tua ſcripta premes? potioraq; marmore & ære
Ingenij perdes tot monumenta tui?
Si furor antiquis placuiſſet vatibus idem,
Quid Maro, quid Flaccus, quid modò Naſo foret?
Hæc eadem magno ſi mens veniſſet Homero,
Quis vatum Aoniis ora rigaſſet aquis?
Finibus exiguis virtus, & inertia diſtant,
Obruta ſi virtus ſemper, vt illa, latet.
Si Calamis noctis tantùm tenebriſq; laboret,
Exactos Calamis quid mihi iactet equos?
Illa Syracoſij toties laudata Myronis
Bucula, quæ domino, quæ ſibi fama fuit,
Plus propè, quàm domino, luci debere fatetur;
Hæc vitam, hæc famam contulit, ille manum.
Ille dedit ſaxo vitam, lucemq; mereri
Quod viuat, quod adhuc nota ſit, illa dedit.
At tibi, ſi lateas, quid proderit eſſe poetam?
Si tenuis laurum, quid meruiſſe iuuat?
Quid dubitas, nimiumq; times tua credere famæ
Carmina: nil illis cura quod addat habet.

AD AVCTOREM

Aude, quid trepidas? en cum lauroq́; tubâque
Fama tuas pridem conſtitit ante fores.
Hoc aude verſare tuos in puluere currus:
Ne dubita, vinces: palma parata tibi eſt.
Sæpè aliquis lauroſq́; comis, ederaſq́; precatur,
Imploratq́; omnes, ſollicitatq́; Deas.
Nec veniunt edera, nec circum tempora lauri,
Nec miſero Phœbus, Pierideſq́; fauent.
At tibi quos viuo promi[illegible] Fama triumphos,
Paucis poſt cineres vatibus æqua dedit.
Ipſa tibi defert Pindi de vertice laurum,
Sertaq́; temporibus Calliopeia tuis.
Ecce tibi aſſurgit Phœbi chorus omnis, & orat
Vt te reſpicias, &, quod es, eſſe velis.
Sarmaticas horrens Naſonis ſpiritus vmbras
Dum fugit, & noſtram luſtrat & ambit humum,
Repperit heredem, dominoq́; auoq́; ſuperſtes
Incidit ingenio, magne poeta, tuo.
Hunc tu, quem nec hiems Scythiæ, nec Cæſaris ira
Perdidit, hunc in te non ſupereſſe ſines?
Hoc tu ſi facies, tum te de marmore dicam
Exciſum è Scythicis pectus habere iugis.
Hoc tu ſi facies, fiam de ſupplice vindex.
Cornua iam ſumpſi: dum licet, illa caue.
Indice me (neque enim nomen culpamq́; tacebo,
Nec mea cum paucis iuncta querela venit)
Indice me, donec vates, ederæq́; vigebunt,
Diceris populi publicus ore reus.
Cedis? an obduras? nec te mea vota, nec iræ,
Nec te Parnaſsi numina magna mouent?

ELEGIA.

Iam feror in pugnam: neque me reuerentia vertet,
Aut pudor, aut tantæ cauſa furoris amor.
Nec vani aſſultus, nec erunt ſine viribus iræ:
Pierides nobis, & dolor arma dabunt.
Trans ego Pyrenen, trans altas audiar Alpes,
Vena mihi felix ſit modo, parq; tuæ.
Solis ab occaſu mea vox pertinget ad ortum,
Nec te poſteritas neſciet eſſe reum.
Sed, puto, ſteteris ſi falles, pagina teſtis
Hæc maneat culpæ tempus in omne tuæ.

AD
LECTOREM.

NVMQVAM mihi conſilium fuit, Amice Lector, libellos poëmatum ſcribere, nedum publica de iis iudicia experiri. Verùm cùm Muſas meæ naturæ quadam inductione, ſiue earum elegantiâ atque ſuauitate captus ſic amarem, vt illæ me viciſſim non omnino negligerent, &, cum ita res ferret, tentanti dictarent aliquid, quod legi poſſet, factum eſt, vt me prius inter Poëtas cenſeri poſſe animaduerterem, quàm ipſe me poëtam eſſe crederem. Nimirum vt illi interdum, qui vtiles herbas in montibus legunt, legendi ſtudio in eorum faſtigio conſiſtere ſe prius vident, quàm eódem ire conſtituerant: ita dum hæc ſtudia me oblectant, & nunc meâ ſponte, nunc amicorum rogatu elaboro aliquid, eo me paullatim dies, & nonnulla ſedulitas inſcientem deduxerunt, quò vix me peruenire poſſe ſperaueram. Quæ igitur diuerſis temporibus vario argumento à me ſcripta fuerant, cùm eius artis periti legerent probarentque, eadem vt in publicum prodire permitterem, impetrarunt conuitio pænè quotidiano, ſed amoris & commendationis pleno, quale in ſuperiore Elegia expreſſum vides.

vides. Veritati quidem aliquid, plus amicitiæ ab iis tribui facile ſuſpicabar: tamen vtrique locum dedi. Et, amabo, quæ pulchritudinem vnquam ſuam audiuit commendari, nec credidit? Forma, vt peſſima ſit, nulli ſua non placet. Nam quid hic multa excuſem, qui, ſi excuſandum a ſcriptore quidpiam ſit, ſemper exiſtimaui id vnâ litura potius quam verbis confici oportere: in poeſi præcipuè, in quâ, ſi optimo ſcribendi & iudicandi magiſtro ſtandum eſt, mediocribus eſſe non licet. Neque tamen mihi non aliquid ſubinde in mentem venit, quod huius qualiſcumque libelli editionem inhiberet, hoc præſertim ſæculo & erudito, & culto, & quo vix totidem rudes reperias, quot olim ſapientes repertos fuiſſe accepimus. Sed cùm eruditionem ferè omnem ad vtilitatem & quæſtum plerique conferant, granum etiam, vnde victitent, ſi fas eſt credere, præ gemma habituri, inutilia hæc, vt ipſi quidem loquuntur, & inania Muſarum oblectamenta haud magni putant, quia cœna duci ſine illis poteſt. Quò fit, vt, ſi quem poëſis delectet, neceſſe propemodùm ſit, vt bene viuat, & lateat, quorum alterum conſcientiæ, alterum arti excolendæ tribuat, ampla grauiorum ſtudiorum præmia aliis relicturus.

Ad hæc, dum quidam ingenio ſuo, bono quidem, ſed præfidenti tamen, & quod miſerâ arte fortunatius ſibi eſſe credunt, pluſculùm fauent, illicò ſi in libellum nouum inciderint, faſtidio neſcio quo euict pulchrum putant non pauca carpere. Cur, inquiunt, hoc omiſit? cur illud plenius non tractauit? in iſto quid neceſſe erat ita multis immorari? illud, & illud quàm amplam & rei conuenientem materiam dabat? Sic nonnumquàm tecto ædificiis impoſito notantur & perſtringuntur multa: hoc anguſtum, illud amplum nimis: hoc non illargit ſatis: inquo ſoli illud obuerſum: aliud non quo debebat loco ſitum; & ſexcenta eiuſmodi. Hæc iudicia vt vitare quiſpiam velit, vix eſt vt poſſit. Neque dubitant ingenioſi illi, quin haud paullo meliora, qualia ſibi ſemper comminiſcuntur, ſcripturi ſint, dummodo aut otij tantillum à ſe impetrent, aut patientiæ, vt cum Muſis in gratiam redeant, & ad pluteum tantiſper meditabundi conſideant. Quos ego quidem tam magnifice & ſentire de ſe, & loqui facile patior, hoc minus æque, quod, cum non etiam nihil poſſint, & tamen de Hippocrene, vti canes de Nilo, biberint fugerintque, ad iudicij ſui laudem, & reconditioris doctrinæ exiſtimationem intereſſe

eſſe putent, palàm efferre, quam nihil aut parum ſit, quodcumque diuturnus aliorum labor extruxerit. Sed, ſi dicenda res eſt, eorum quiſque

ſudet multùm, fruſtráq; laboret
Auſus idem.

Quantò illi rectius, qui, cùm diſciplinæ alicuius arcana penitus ſe introſpicere exiſtimant, ex eo potius laudem ſibi conficiunt, quod, quæ in aliis bona ſunt, expendere ſuis momentis, & commendare explicando poſſint? Domum à perito architecto conſtructam ingreſſus, quis non ex Vitruuianis regulis, ſi modò eas ipſe calleat, & obſeruatas videat, laudet potiùs, quàm, vt nihil eſt ab omni parte perfectum, arguat neſcio quid, dumque in eo totus eſt, tot alia concinnè eleganterque diſpoſita velut inobſeruata prætereat? Sed querelis ne tum quidem, cùm neceſſariæ ſunt, eſt locus: ab hac certe præfatione alienæ prorſus videantur, in quâ bonis & comibus verbis Lectorem ad hos libellos percurrendos inuitare conuenientius ſit. Quare cùm nihil æque animum conciliet, quàm reuerenter alterum habere, volui, Erudite Lector, ſi minùs id præſtiti, conuenit te mihi ignoſcere, volui ſane eum tibi honorem tribuere, quem hoſpes

ſpes hoſpiti, cuius gratiâ, ſi fortè cum eo conuiuere lubeat, nihil quoad epulas, aut addita epulis oblectamenta ſumptui parcit. Nequid igitur tibi aut inſipidum aut ingratum offerrem, impenſam, quam quidem opes meæ ferre potuerunt, lubens volenſque ſuſtinui. Nam cur indignum putem cum Oratorum Principe fateri, me, quò minùs ingenio poſſum, ſubſidio mihi diligentiam comparaſſe? Detinuit me ſæpiùs epiſtolæ ad Atticum inſignis omnino locus, in quo magnus ille dicendi ſcribendique artifex prodidit, quantum ſtudij, curæ, iudicijque conferret ad delectum proprietatemque verborum, ſuauiſſimam ad capiendos legentium animos illecebram. Scripſerat librum neſcio quem (nam & ille iniuriâ temporum intercidit) &, vt cum Attico illi erant omnia communia, communem cum eo fecerat. Legit enimuerò librum Atticus diligenter: nec dubitauit vir prudentiſſimus eloquentiæ patrem per litteras de voce vnâ commonere? Dixerat ille, ſuſtinere remos; inhibere, ardebat Attico magis. Et ille quidem amici primùm iudicio ſuum ſubmittere: verbum poſteà excutere: excuſſo ſententiæ ſuæ priori adhæreſcere. Satíſne hoc homini diligenti fuit? etiam Attico præcipere, Varroni ſimi-

Lib. 13. Epiſt. 21.

liter,

liter, verbum, ſi fortè ſubmouiſſent, loco ſuo reſtituerent. Quid præterea? laudare Lucilium & Carneadem ſic locutos. cauſam etiam, cur ita ſentiret, reddere: ad extremum non diffiteri, hoc à ſe diligentius curatum eſſe, quàm quod ad publicas priuataſque res pertineret. Tantáne vocis vnius mutandæ retinendæve cura virum maximum laceſſerit! Atqui ſcribendi & loquendi leges auctoritate ſuâ figere ac refigere poſſe videbatur. In foro, in curiâ, in iudiciis dominabatur, ac triumphabat. nec iam Oratoris, ſed Eloquentiæ nomen ſibi comparauerat. Et tamen non ſe nugas agere credidit, cum de verbo vno laborauit. Riſerit aliquis, ſi parùm propriè dictum eſſe contendero, *valetudini fideliter inſeruire*: at riſum ipſe merebitur, ſi, quam Tiro Ciceronis libertus reueritus fuit, cenſuram defugerit. (Lib. 16. Epiſt. 17) Quid hic ego nunc de Poëtarum noſtrorum curâ loquar, quando optimi magiſtri præcepto iubemur carmen hoc ipſo reprehendere, quod perfectum cùm fuerit, decies præterea ad vnguem vſque caſtigatum non ſit? Alia profectò in iudicum ſubſelliis, alia in Muſarum ſacrariis exercentur iudicia. Illic capitales homines & peſtiferos decem pœnâ eximi potiùs videas, quàm multari probum vnum: hic,

hic, ne verſiculus vnus incultior ſeruetur, obliterantur elegantes decem: quaſi his ad noxam ſatis ſit ſententiâ cum illo cohærere. Quam iudicij & emendationis ſeueritatem cum quotidie magis magiſque animaduerteremus in paucis illis ac præcipuis, quorum tantùm exempla intuiti ſumus, creuit in nobis illorum veneratio, & cum eâ ſtudium, & animus, & ſpes ſcribendi aliquid, quod qui legeret, ab iis non abiret. Porrò vt pictores interdum imagines ſuas, ſic nos libellos noſtros ſingulis ſingulos inſcripſimus. Quod etſi veteri recentique more à me factum eſt, vereor tamen ne non rerum mearum exiguitas cum eorum quos ad id delegimus amplitudine conuenire videatur. Cùm eſſet, vt Cicero refert, apud ſe ad Lauernium Scipio, ac fortè allatus illi eſſet acipenſer piſcis in primis nobilis, vnum & alterum ex iis qui eum ſalutatum venerant, inuitauit, pluréſq; etiam inuitaturus videbatur, cùm in aurem Pontius: Scipio, vide quid agas: acipenſer iſte paucorum hominum eſt. Poterat & mihi Pontianum illud quiſpiam inſuſurrare, qui vidiſſet ad rem omnino modicam tot ac tantos à me euocari. Neque ego in illius ſententiam non libens volenſque conueniſſem, niſi credidiſſem fore, vt artium noſtrarum

In fragm. lib. de Fato.

cul-

cultores fautoreſque rem etiam paruam pro ſuâ humanitate non paruo æſtimarent. Hortorum cultores exiguas in illis areas deſcribunt, & hîc floribus, illic peregrinis plantis, alibi arboribus conſitas ſuis ſpatiis ac ſeptis ad elegantiam aliquam includunt: cur ab his exemplum mihi non liceret capere? Ego verò cêpi, & libellos meos paucos & exiles non inconcinnâ partitione diſtinxi: &, ſi mihi quidem tam ambitioſo eſſe fas ſit, vt cum Cyro Perſarum Rege me componam, vt ille Lyſandrum, Lacedæmonium, virum ſummæ virtutis, ita ego non vnum auctoritate & eruditione præſtantem in hortulos meos deduxi. Ingredere & tu, Amice Lector, ſi curæ tuæ ſinunt, & otij tui ſeceſſum hîc aliquem cape. Siquid fuerit, quod in ijs te teneat, ſi eius te delectet ſollertia à quo ſcilicet omnia dimenſa atque deſcripta ſint, erit quod te amem in iſto tuo iudicio, & cum eodêm Rege, pari ſenſu, non abſimili vultus hilaritate tibi dicam: Atqui ego iſta ſum dimenſus: mei ſunt ordines, mea deſcriptio: nihil iſtarum quas hîc vides rerum non meo elaboratum ingenio, non meâ digeſtum induſtriâ.

AP-

APPROBATIO CENSORIS.

Plin. lib. 6. Epiſt. 21.

SVm ex iis qui mirer antiquos: non tamen, vt quidam, temporum noſtrorum ingenia deſpicio. Neque enim quaſi laſſa & effeta natura, vt nihil iam laudabile pariat. Atque adeò legi Iacobi Wallij Poëmata *ad exemplar veterum ſcripta, tam benè, vt eſſe quandoque poſſint exemplar.* Ita quibus olim verbis Virginij Romani Plinius, ego huius poëſin proſequi mihi poſſe videor.

Chriſtianus Vochts, Canonicus, & Archid. Antuerpienſis, Lib. Cenſor.

IACOBI WALLII E SOCIETATE IESV HEROICORVM LIBER PRIMVS.

PERILLVSTRI
AC
REVERENDISSIMO
DOMINO
CAROLO
VANDEN BOSCH
BRVGENSI
EPISCOPO,
PERPETVO FLANDRIÆ
CANCELLARIO, &c.

A Tuo in litteras amore profectum eſt, Perilluſtris ac Reuerendiſſime Domine, non à ſtudio tantùm colendi tui meo, quòd hic libellus nomen tuum ſibi præſcripſerit. Sic enim cogitabam fore, vt is, cùm in publico appareret, eſſe aliquid pu-

zaretur, qui dicatus eſſet illi, quem & ſacrorum, & priſcæ eruditionis Antiſtitem omnes eſſe ſcirent: quorum alterum dignitatis; alterum commendationis plenum, vtrumque iudicij honorem, ſi quem ſcriptor meretur, illuſtrat. Me verò decuit, cùm in vrbe tuâ, Moderatorum meorum arbitrio, viuerem, ne neſciſſe ego ſolus viderer, quanti apud te Muſæ ſint, aliquid ad te manu meâ deferre, quod illis non omninò inuitis à me ſcriptum eſſet. Leo X. Pontifex Maximus, is qui ſuâ humanitate ac beneficentiâ renaſcentes ſuperiore æuo litteras excitauit, minùs æquo animo, vt accepimus, ferebat, ſi quis Romæ poëta degeret, qui ingenij ſpecimen aliquod ſibi oblatum non veniret, in tantâ præſertim admiſſionum ſuarum facilitate. Hauſerat hanc à parente ſuo Principe Medicæo mentem, qui non modò bonas artes erexerat,

ſed

ſed etiam quidquid in Græciâ & Italiâ elegantiarum conquiri poterat, à ſitu & tenebris vindicauerat. At nec tibi domeſticum exemplum defuit, quo & ipſe de litteris ſentires magnificè, & benignè teſtareris gratum tibi eſſe, quem alij laborem ijs excolendis impenderent. Dicent Annales noſtri, orbíque vulgabunt, cùm ad hæc tempora peruenerint, quo in Societatem noſtram animo fuerit parens tuus, non humanitatis ſolùm communi ductus officio, ſed amore quodam eximio litterarum. Cùm enim vir eſſet acerrimi iudicij, exquiſitiſſimaque doctrinæ, & parem prudentiæ auctoritatem ad res maximas gerendas adferret, hominibus noſtris, quod eos tradendis fouendiſque litteris natos eſſe animaduerteret, in Ruræmundanam vrbem aditum aperuit. Quoties ille re ipsâ docuit, non alibi iucundiora occupatæ mentis diuerticula, quàm

inter Muſas reperiri? Multa Attica Muſæ ingenioſè ſapienterque prodiderunt, Romanæ multa. Ad hæc ille peruolutanda incendebatur mirificè: neque, cùm Namurcenſis Concilij Præſes, ac deinde Geldriæ Cancellarius fuit, ſic iuri dicundo præerat, vt non interdum otio ſeſe illo litterato ac periucundo inuolueret. Quatuor legationes in Imperij comitijs obiuit: domi ſuæ plures admiſit. Quot enim extant veteres ac politi ſcriptores, totidem ille velut legatos procul è Latio & Græciâ ad ſe miſſos excipere ſe credebat, quos & linguâ ſuâ (Græcè enim æquè ac Latinè eruditus erat) loquentes audiebat. Parúmne igitur benè lucubratiunculis meis conſultum volui has tibi inſcribendo, qui exploratum habeo, quàm ſtudioſè, paternæ laudis æmulatione, cum ſeuerioribus diſciplinis litterarum ornamenta coniunxeris? Non eſt in illorum, qui ſcribunt, poteſtate poſitum, vt, poſtquam ſua edi-

ediderunt, eos ſibi deligant, à quibus legi velint: ſed tamen hic relictus eſt illis locus, vt eum ſibi patronum comparent, cuius limato iudicio ſi ſe probauerint, polliceri ſibi poſſint, eò cupidiùs ab alijs ſua expetitum iri, quò illa maioribus auſpicijs in lucem prodierint. Vt quæque tabula pictoris manu maximè eſt elaborata: ita peritiſſimos quidem oculos ſubire deſiderat, ſed etiam bono in lumine collocari. Quod cùm à me dicitur, non ita ſunt aut inuerecundæ, aut blandâ ſui ludificatione deceptæ Muſæ noſtræ, vt, quamquam diligentiæ (nam honoris causâ Lectori ſuo illam ſe debere cenſuerunt) fruantur conſcientiâ, non exiſtiment tamen multa, quæ lux ipſa reteget, ſibi indulgeri adhuc oportere. Sed nondum vident, cur C. Lucilij probare ſententiam debeant, qui ea quæ ſcriberet, neque ab indoctiſſimis, neque à doctiſſimis legi vellet. Nam vt iure contra priores ageret, quòd, Æſopico gallo ſimiles, rei,

quam ignorarent, pretium non poſſent facere, quod in poëticis vſuuenit quàm maximè: tamen cur poſteriorum iudicia ſubire reformidaret, cauſæ nihil erat. Nam vt plerumque cum eruditione creſcit ipſa modeſtia: ita & diſſimulant ipſi patientiùs multa, & candidiùs fatentur, eſſe in alijs etiam aliquid, quod ſequantur, & probent. A te igitur, Reuerendiſſime Domine, hic libellus legi, tuo illuſtrari nomine, tuo iudicio muniri geſtit; ſperatque ſe in aliorum eruditas manus facilè venturum, ſi priùs fuerit beneuolè exceptus tuâ.

PHI-

PHILIPPO IV. HISPANIARVM INDIARVMQVE REGI CATHOLICO,

Cùm à Fontarabianâ victoriâ venerabilem Euchariſtiam è templo S. Ioannis ad ſacellum Regium ſollemni pompâ deduceret anno 1639. 10. Martij.

NOMINIS Auſtriaci columen, geminique, Philippe,
Orbis amor, Diuûmque genus, cui pectore cura
Prima ſedet clauſo Europam componere Iano,
Et Gangem ſuper, ac domiti latera vltima mundi,
Oceanique vias Romana extendere ſacra,
Perge Deum pompâ inſigni & ſollemnibus aris
Excipere, auguſtoſque adytis ſubmittere faſces.
Hæc pietas, famæ meritò pars maxima veſtræ,
Auſtriacas ſuſtentat opes. Hinc viuida bello
Dextra viris, audenſque animus, certuſque paciſci
Sanguine ſperatas dubia inter prælia lauros.
Non ego fandicæ reuocabo oracula vatis,
Rudolphoque datos monitus: non horrida bella,
Disiectaſque acies, raptoſque in vincula reges

Hîc repetam. Tu priſca tuo Fontrabia vati
Teſtis eris (pompæ cauſas namque ipſa dediſti,
Quam canimus) non arma aliis tractare Philippum
Auſpiciis, neque malle aliis ſollemnia dona
Ferre tholis. Sit fas ritus, & ſacra, diemque,
Et ſtudia, & plauſus procerum memorare canendo,
Hos mihi quando animos Muſiſq; & Apolline maior
Inſpirat victor. Iam ruperat otia miles,
Iam facies Terrorum omnes, Iraſque, Minaſque
Intulerat campis Mauors, cùm toruus ab alto
Vertice Pyrenes in Iberos impulit haſtam,
Immenſi belli ſignum. Simul æthere toto
Æra procul, lituique, & rauco cornua cantu
Inſonuere: tremuit diro iuga pulſa fragore.
Audiit & fuluus longè Tagus: audiit Aſtur,
Aſtur equo celer, atque animis dextrâque timendus
Cantaber. Ante omnes ſeſe Fontrabia poſci,
Inſeſſóſque aditus claudi videt. Vndique miles
Imminet, & foſſis vrbem iactiſque coronat
Molibus: armatæ prætexunt littora puppes.
Tormenta hinc muros lacerant; hàc vinea ſerpit.
Hîc aperire viam labor eſt. Obſeſſa iuuentus
Pectora pro vallis, quà Mars acerrimus inſtat,
Obiectat bello, lethumque hoſtemque laceſſit.
Nec, ſi fortè arces labefactaque mœnia fundo
Verſa cadant, non in mediâ perſtare ruinâ
Geſtiat, atque omnes pugnando abſumere vires.
Quin & fœmineas animas, res aſpera quando
Vrget Amazoniâ fuſos mutare ſecuri,
Æmula ſollicitat virtus, ſtimulatque volentes.
Stant operi accinctæ matres, natæque nuruſque
Certatim auxilio ſubeunt. Nil Martius vrbis

Con-

Confuſæ ſtrepitus, nil ipſa pericula terrent:
Vrbis amor prohibet. Pars puluere feta nigranti
Dolia conuectant: pars arma, ignique fouendo
Materiam fumos facilem, glandeſque miniſtrant.
Arboreas aliæ corbes, munimina valli,
Ingeſtâ ſupplent terrâ. defeſſa virorum
Corpora procurant aliæ, Cereremque caniſtris
Expediunt, & vina cadis. Amor omnibus viris,
Fortunæ & belli quemuis durare laborem.
Intereà ſi fortè aliquem iuuenumque, ſenumque,
Aut patrem procul, aut cognati ſanguinis vnum
Aſpiciant cecidiſſe, nihil muliebriter auſæ,
Corpora (ſunt animi, ſunt hæc in pondera vires)
Stragibus eripiunt pariter, forteſque, piæque.
Dein cæſos condunt tumulis, aut vulnera lymphis
Cruda fouent, mollique manu medicantur & herbis.
At non indigni gemitus planctuſque ſequuntur
Feminei. Vitam credunt, aut vulnus honeſtum
Penſari decoris pretio benè. Vos ego matres,
Innuptæque nurus, vos, ſi quid Muſa canendo
Noſtra poteſt, letho immemori & pallentibus vmbris
Eripiam vates. Dicam muliebribus armis
Defenſam, dicam thalamis caruſque priorem
Pignoribus patriam. Vobis hirſuta leonum
Tergora pro pallâ ſignis gemmiſque rigente
Induciam: vobis galeas criſtaſque comantes
Pro crinali auro, & vittâ lucente ſmaragdis.
Addam habilem lævæ clypeum, flammaſq; vomentē
Ægida pectoribus. Tum fuluæ cuſpidis haſta
Implebit dextras: iráque & ſanguine toruis
Scintillæ abſiſtent oculis. In prælia poſcat
Penthesilea viros, lunaſque agmina peltis

In-

Inſtruat, exertumque latus pugnæ aptet & armis
Bellatrix Opert Volſcâ de gente Camilla,
Fœmineis calathis ſtudiiſque inſueta Mineruæ,
Tyrrhenos equites collatis obuia ſignis
Excipere. At veſtros non impar fama triumphos
Vulgabit terris; & vos ego dicar ad ortum,
Dicar ad occaſum priſcas Heroidas inter
Sideribus quondam mediis, cœloque locaſſe,
Haud vlli veterum patria virtute ſecundas.
O mihi tam magnæ veniant ad carmina vires!
   Et iam bis vacuo, bis pleno viderat orbe
Cynthia bellantûm caſus, Martiſque labores:
Iam vallo euerſo, iam muri parte reuulsâ
Hiſpanus tandem longum trahit agmen, & hoſti
Fit propior. Signa antecant, & claſſica circùm
Pulſa ſonant: equitum nimbus peditumque coruſcus
Inſequitur. Sed enim tardè venientis Iberi
Ridetur virtus, & tutus ceſpite miles
Securas vigilat per propugnacula noctes.
Heu rerum ignaræ mentes, & noxia ſæpè
Credulitas! Quid caſtra iuuant, quid valla, moræque
Foſſarum ingentes, ſi bello lecta iuuentus
Vt primam effudit rabiem, ſibi degener ipſa eſt,
Deficienſque labat? Sic primo animantia morſu
Lethiferum eiectant virus, pariterque ſequaces
Expirant animas. Pugnet modò, præmia pugnæ
Cunctator miles referet, ſeu rumpere vallum,
Siue acie iuuat, & medio concurrere campo.
Vſque adeò audenti nil non ſuperabile Ibero eſt.
2. Quondã etiam veniet (Phœbus, certiſſima Phœbus
Signa

1. Poſt Fontarabiam anno 1638. obſidione liberatam, liberata deinde eſt Ilerda anno 1646. à Marchione de Leganez, ab ipſis obſeſſis, anno 1647.

Signa dedit) veniet, quam triſtia fata minantur,
Atra dies, quâ ſe captam mœrebit Ilerda.
Mœrebit Sicoris, vacuoque reconditus antro
Augebit miſeris captiuas fletibus vndas.
At benè, quod tantos mox ſolatura labores
Proxima libertas aderit, fractiſque catenis
Seruitium excutiet Sicoris pater. Heu quibus ille
Auſpiciis patrio Mauortem auertere regno
Incipiet! quanto pacem promittere bello!
Ipſe ſuperfuſo ſtagnantes ſanguine ripas,
Et ſpoliis currus grauidos, dereptaque ſigna,
Æraque nequidquam flammas irritata, ducesque
Impulſam ante aciem ſtratos, longumque cruorem
Argumentum operis fuluâ cælabit in vrnâ
Quà vacat. a. Ardentes namque illic ſculpſerat olim
Cæſaris & generi pugnas. Hic ſtantia ſummo
Signa aduerſa iugo, diuiſáque flumine caſtra
Fecerat. Hac ibat Sicoris: pons additus amni
Hic erat: hîc leni tumulo ſurgebat Ilerda.
Fecerat & ſummis liquentes rupibus vndas
Diffundi latè campis: immane videres
Quadrupedeſq; viroſque, abreptaq; fluctibus arma.
Nec procul hinc paruas lento de vimine lintres
Addiderat, pontesque nouos. Neu turbidus amnis
Impoſitas iterùm diſturbet gurgite moles,
Scinditur in ſulcos, ſectâque it debilis vndâ.
Haud procul inde hoſtē Cæſar, dū iam vndiq; clauſū
Obſidet, ac viſis ſitientem fontibus arcet,
Parere imperiis, ac iuſſa faceſſere cogit.
Parte aliâ inſignes vittis, & dona ferentes
Quinque oratores veniam pacemque precantur.

His

a Quæ in hac digreſſione finguntur, Sicoris vrnæ inſculpta fusè Cæſar narrat lib. 1. de Bel. Ciu.

His ſuper admirans oculos per ſingula voluit
Cæruleus pater, atque operis monumenta futuri
Secum agitans, nihil hæc priſcis ceſſura fatetur,
Arma armis, animis animos, Magnumque Philippum
Iuliadæ, Martemque auſus componere Marti.
Ergò vbi diſiecto patefactos aggere muros
Hoſtis habet, quamquam vis iam maturior vrget,
Non tamen euerſis pariter cum mœnibus, vrbis
Spes & opes cecidere. Viam reperire ſalutis
Ardet Iber: quacumque animi iam plenus & iræ
Se campis infert medius, agit antè Pauorem,
Præcipitemque Fugam, & trepidas formidine Curas,
Et Spes diffiſas votis, ſimulacraque Lethi
Triſtia, pallentes amiſſo ſanguine formas.
Infelix pubes, quæ circum plurima muros
Fulminat obſeſſos bello, turbata tumultu
Miſcetur pauido. Volitant trepidantia circum
Caſtra duces, muſſantque metu: tot omnis in vnū,
Horreſcitque acies. Nuſquam mora: dat tuba ſignū:
Fit fuga: cæduntur: nec quiſquam exterritus hoſtem
Suſtinet aduerſum, & ferrum lethumque ferentem.
Proiiciuntur opes: ſua cuique oneroſa grauiſque eſt
Sarcina: non currus ſecum, non arma iuuentus
Feſſa trahit. Galeæ paſſim, criſtæque per agros,
Scutaque, loricæque, & lato haſtilia ferro
Strata iacent. Heu quantus equis peditumq; extremis
Sudor adeſt! terrent vultus inſtantis Iberi.
Qualis vbi Æmonius vacuo venator in aruo
Deprenſam inſequitur ceruā, quam picta rubentum
Linea pennarum clauſam tenet, æquore ſepto
Illa volat, curſuque canes & hiantibus inſtant
Morſibus: eluſo crepitant à vulnere malæ.

Tum

Tum ſi fortè procul deſcendere monte leonem
Conſpexere, pauent: nec iam ſpes vlla moratur
Diſſuadétve fugam. latebris conduntur & vmbris
Ille fremit, quaſſatque toros: tremit omnis ab alto
Proſpectans ſcopulo paſtor. Non mitius hoſtem
Perculit aduentans acies. Nihil ille nec auſus,
Nec potuit. dat terga fugæ, defixaque vellit
Signa locis, magnique perit fiducia cœpti.
Haud aliter Senonas quondã Brennumque Camillus
Exultantem animis Tarpeiâ depulit arce,
Appenſumque auro gladium, & funeſta minantem
Excidia, Auſonidûm procul à ceruicibus egit.
At non victorem plauſus tangere Philippum:
Nec ſuper ipſe ſuo molitur Marte triumphum.
Numinis auſpicijs hæc, inquit, mouimus arma:
Illius auſpicijs quoque vicimus: illius aris
Noſtra triumphales debet victoria lauros.
Auſtriadæ (proauûm memini lætorque meorum)
Auſpice te duros quoties terráque marique
Fregerunt armis populos, tibi magne trophæum
Bellipotens ſtatuere: & ſtirps ego ſanguine ab illo.
Tantum effatus ad auguſti penetralia tecti
Sollemnes duci pompas iubet. O vbi turres
Heſperiæ, ingenteſque arces! vbi Mantua regum,
Auſtriadûm ſedes! vbi Diuûm limina, & aræ
Laurigeræ! Méne æthereas non poſſe per auras
Triptolemi currum admiſſis impellere habenis?
Nec procul euectas rapere ad ſpectacula Muſas?
Non illic curru niueos ſubiunxit eburno
Victor equos, meritâ redimitus tempora lauro.
Non illic domitos, & adhuc crudelibus hoſtes
Ardentes oculis, aut longis ſqualida tectos

Ora

Ora comis, currus videas anteire ſuperbos,
Non verſas in terga manus ſtrictoſque lacertos
Vincla grauant. nullis ſtridet via ſacra catenis.
Nec me ſpectandi ſtudio iam priſca triumphi
Detineant ſimulacra, animum neque prælia paſcant
Picta meum. Non ſi rurſum ad Capitolia Gallos
Cæſar, ſeu Numidas Marius, vinctumque Iugurthã
Victor agat. Non ſi Patres, effuſaque tectis
Obuia Roma vijs, atque oppida facta metallis,
Æquoraque, & fractis mœrentes cornibus amnes,
Exuuiæque ducum, captiuaque veſtis, & ingens
Argentum, ſeries olim longiſſima pompæ,
Multaque Clitumni ſacro perfuſa fluento
Victima, ſollemneſque epulæ, ludique viarum
Pulchra mihi referant Latij ſpectacula faſtus.
Omnia iam maiora: Deus, Deus ipſe beatis
Delapſus Diuorum adytis, quem mille phalanges
Aligeræ circum volitant, hunc pompa triumpho
Per ſe magna ſat eſt. Idem quoque victima templis,
Idem epulũ, idem operũ monumentũ inſigne ſuorũ.
Quin etiam Rex ipſe ſuam (mirabile dictu)
Captiuus pompam ſequitur, ſenſuſque reuinctos
Ponè trahi, cogique ſequi, Naturaque fateri
Quod tenui frugum genitrix ſub imagine celat.
Vt ventum ad ſedes, quantuſque & qualis ab aulâ
Siderea excipitur, tantus adiſque receptus
Æde ſacrâ eſt, niſi quod lateat, fugiatque videntes:
Principio ante aras defixa horrore Philippus
Ora tenet, ſanctumque, & inobſeruabile Numen
Poplitibus flexis, & corpore pronus adorat.
Verbaque quæ tenui patriam teſtantia cultum
Deficiunt. Tandem vt ſacrum excuſſa pauorem
Vocis

Vocis iter vicit pietas, ac deſuper ipſe
Exſtimulat Deus, atque imo ſe pectore verſus,
Continuo: Salue ô magnum & venerabile terris
Numen, ait: ſalue genus fiducia noſtræ,
Rex Superûm, rex idem hominũ, & pallentis Auerni.
Dexter ades, propiusque tuos agnoſce penates
A te principium regni, tibi debita ſceptra,
Auſtriadûmque aquilæ, tot euntibus ordine longo
Cæſaribus: per te (neque me ſperaſſe pigebit)
Æternum ventura trahent in ſæcula nomen
Intereà dum tantus amor tibi, curáque noſtra eſt,
Hoſpitio vt iungi cupias, ſimul has quoque mecum
Diuide terrarum curas, regnique vocari
Tutor, & eſſe velis. Non belli præmia quæro,
Nec ſuper his moueor. Vincant, quos vincere rebus
Chriſtiadûm proſit, quorum felicibus armis
Victa ſuperſtitio terris excedat, & aris
Priſcus honos redeat. Quas nunc quantũ ipſe laborat
Diſturbare Acheron, tantò me impenſiùs æquum eſt
Protegere, atque omnes ſectorum auertere peſtes.
Bellorũ hæc meta eſt: hæc quo me cumque vocarit,
Voti ſumma mei fuerit, tot prouida rerum
Pectora, tot fortes animas, dextramque meam me
(Siue fide, ſeu quis bello experiatur) honori
Deuouiſſe tuo. Tu mentem hanc numine firma.
Talibus orantem dictis pulcherrima proles,
Os animoſque patri ſimilis (quam ſi modo regnis
Admouerit patriis, quamquam ô! nil lætius vnquam
Contulerint terris Superi) proſtrata ſub aras
Audit, &: Sequimur, dixit, tua vota precantes
O genitor. Tantus ſuccedens ſedibus hoſpes
Hunc, reor, hunc lætum nobis, totóque ſecundum

Imperio volet eſſe diem; noſtroſque minores
Olim huius (neque vana fides) meminiſſe iuuabit.
Dixerat: expleri nequeunt gratiſque patriſque
Vocibus intenti Heroës, quos Martia virtus,
Et regum fauor illuſtri dignatus honore eſt.
At tu, dum rerum auctorem, cui ſubdita parent
Imperia, aſtrorumque orbes, totumque quod vſquam eſt,
Regales intra ſedes & limina cernis,
Inclyte Rex, belli molem cum grandibus vrge
Auſpiciis. Cedent, aut non ceſſiſſe pigebit
Hoſtiles acies. Quod enim contendat Iberi
Viribus imperium, ſua ſi modò robora norit,
Caſtigetque moras? Tibi victus ſubdidit Afer
Litora: te metuit Ganges: tibi turbidus Indus
Voluit opes: vni America tibi viſcera pandit
Feta auro. Quocumque diem ſol orbe reducat,
Feſſus obit tua regna: tuo ſeſe aureus effert
Oceano, conditque tuo. Tantùm arma capeſſe:
Dumque alij noua bella mouent, infeſtaque iungunt
Fœdera, ſiue illos regnandi inſana libido,
Et ſceleri ſperatus honor, ſeu Numinis aras
Exoſæ inſtigant furiæ, ſine præmia cuique
Sint ſua. Tu laudes & fortia facta priorum
Exſuperans, cælumque animo complexus & orbem,
Romanâ populos ſub relligione tuetor.
Hic tibi ſit proprius belli labor, hæc tua palma.
Auſtriacos huc verte animos, totumque Gradiuum.
Si dubiis virtus numquam non altior exſtat
Caſibus, ac iuſtam ſequitur Victoria cauſam,
Armis, vt cauſâ, vinces, atque aurea condes
Sæcula, & æterno compones fœdere terras.

LEO-

LEOPOLDO GVILIELMO ARCHIDVCI AVSTRIÆ, BELGII PRO REGE CATHOLICO GVBERNATORI.

Cùm expugnatâ Dunkercâ Flandriam ab armis Gallicis liberaſſes, anno M.DC.LII. *victorijs in Hiſpaniâ, Italiâ, Galliâ reportatis memorabili.*

EPINICION.

VIcimus: aſſeruit ſeſe, rupitque catenas
Flandria. Nec vobis vltrà, ſpem ponite, Galli,
Seruiet. Indignâ tenuiſtis compede vinctam:
Indignâ vinctam Leopoldus compede ſoluit.
Qualis vbi Andromedam Perſeus materna luentem
Crimina, & ad duras religatam in litore cautes
Aſpexit miſerans, clypeo confiſus & enſe:

Pone metum, virgo: non es ſine vindice, dixit.
Nec mora: congreditur, monſtrique per ilia ferrum
Exigit. Illa feræ, mortique erepta, catenis
Soluitur; & dominum ſeruatoremque ſalutat,
Nec capit admirans ſua gaudia. Perſea Cepheus,
Perſea Caſſiope, victorem Perſea virgo
Libera conclamant: reſponſant Perſea rupes.
Haud aliter bello felix, creberque triumphis
Auſtriades Morino captiuam in litore Nympham,
Lumina, quod poterat, longo lucentia fletu
Tollentem cælo, iamque vltima parte ferentem,
Et, Leopolde veni, clamantem, & multa vouentem
Seruitio, & vinclis, luctuque exemit acerbo.
Ardua res, quæque Atridas, pugnæque ſcientes
Poſceret Æacidas, totidemque quot Ilion annos.
Tot rumpendi aditus. 1 Non vrbs, caperetur vt vna,
Vna fuit capienda. Moras hîc altera 2 Chryſe,
Altera 3 Lyrneſſos magno repetenda labore
Fecerat: an frugum pecorumque feracibus aruis
Ditior, incertum eſt, an belli tutior arte.
Hîc quoque 4 Cilla fuit vix expugnabilis armis,
Expugnanda tamen, quam Nereus æquore pulſat,
Cui foſſæ triplices, & propugnacula circum
Grandia, firma ſitu, poſitoris habentia nomen

Quæ-

1 Dunkercam vndique inacceſſam reddebant Furna, Winoxberga, Grauelinga, à Gallis capta, poſſeſſaque oppida: quæ appellare placuit nominibus vrbium ad Troiam ſitarum, & prius etiam expugnandarum.
2 Winoxberga.
3 Furna.
4 Grauelinga: à Carolo V. Imp. munita caſtro & propugnaculis, quorum ſingulis nomen dederunt Ordines Flandriæ.

Quæque ſui. Magnus ſic illam iuſſerat olim
Muniri Cæſar: nunc ſeta hoſtilibus armis
Frenabat latè Morinos, belloque premebat.
5 Stabat & æquoreo munita in litore moles
Ingenio defenſa loci: ſinus æquoris altus
Curuato flexu prælabitur: Iccius olim,
Vt perhibent, portus, tutum nauale carinis
Obiectu bimaris dorſi & flauentis arenæ.
Hinc arx alta, ingens, vaſtum procurrit in æquor.
Mille trabes illam ſolido de robore, mille
Ferrati firmant vectes, vnam omnia contra
Vela Batauorum quondam, dum litora noſtra
Nequidquam armatæ claſſis cinxere coronâ:
Vnam omnes contra furias cælique, mariſque.
Heu quas illa vices belli, quæ funera vidit
Externis quaſſata armis! Bis Gallica ſenſit
Signa: bis hoſtili ſudauit ſanguine litus.
Narraſtis cæſorum animæ pallentibus vmbris,
6 Camoſij Termique vmbris, quo ſanguine rurſum
Litoreæ cumulus ſteterit non magnus arenæ.
Tantùm non ſubito rapuerunt vortice flammæ
7 Borbonidem, dum, quà noſtris acerrimus inſtat,
Hique fugam ſimulant, ſparſo de pulvere torrens
Igneus erupit campo, incautéque ſequentis
Fulmineo ambuſtum fœdant turbine corpus.

 Quid

5 Mardica.

6 Camoſius annò 1583. ab Alençonio impoſitus Dunkercæ Gubernator, ab Alexandro Farneſio obſeſſus, ipſe militeſque gladiis tantummodò accincti ſine ſignis ac ſuppellectili vrbe emiſſi ſunt. Termus Galliæ Mareſchallus ad Grauelingam à Comite Egmondano cæſus anno 1558.

7 Princeps Condæus ad Mardicam ambuſtus incenſo nitrato puluere.

8 Quid validas hinc atque illinc coëuntibus arces
Amnibus impoſitas memorem, pelagique ſonantis
Laxatos obices, portarum immania clauſtra,
Immiſſumque fretum terris, 9 exhauſtaque quondã,
Nunc iterum fluctu ſurgentia ſtagna marino.
Quam mare, quam fluuij, quam tot caſtella, tot
vrbes
Muniërant, vrbem vinci quis poſſe putaret?
Si tibi ductorum primi, Leopolde, tuorum
Curarum ſaltem potuiſſent demere partem,
Munera ſortiti pariter, bellique laborem,
Nunc tuus 10 Æacides letho iacet. Heu mihi, quantus
Conſilio, quantuſque manu, ſiue ardua muris
Oppida bellator quateret, ſeu tempora rerum
Eligeret pugnæ! Non te, fortiſſime ductor,
Obſeſſam ante vrbem Morinis occumbere campis
Vidimus indecorem. Media inter fulmina belli,
Et Martis tonitrus fatali vulnere terram
Planxiſti moriens. At non ſine nomine lethum
Per Belgas fuit. Inferias, magnumque trophæum
Vrbs tibi capta tulit. Virtus interrita lethi,
Et Labor, & magnis inſtans Prudentia rebus,
Aſſiduæ nuper comites tibi, vulnera dulci
Lauere ambroſiâ, & funus planxere cruentum.
11 Te quoque quæ patriæ fata importuna, Buſi,

Enpue-

8 Linea propugnaculorum ad Alpham & Colmam fluuios ſitum.

9 Mouia lacus ab æſtu maris natus, ſeptem milliaria ambitu complexus, non ita pridem magno fuerat molimine exhauſtus, ac frugum ferax.

10 Marchio Sfondrati tormentorum Præfectus ad Grauelingam tormenti globo ictus occubuerat.

11 Marchio Molenghien, generalis caſtrorum Magiſter, antequam caſtra ad Dunkercam ponerentur, obierat.

Eripuere? tuis etiam pars altera belli
Suſtentanda humeris fuerat. Tu caſtra regebas
Imperio: te plenum animi, te ſigna mouentem
Ardebat per aperta ſequi diſcrimina miles,
Plenus & ipſe tui; nunc caſſum lumine mœſtis
Proſequitur lacrymis, votóque requirit inani.
Quod ſi mors tantis fuerat ductoribus ætas
Iniectura manus, num parua incommoda noſtris
Intulerat rebus? Quid adhuc cumulantis acerbo
Mœrorem caſu Superi, 12 armorumque magiſtrũ,
Ægrum, languentem, medijs excedere caſtris
Cogitis, & magnis animum abſiſtere cœptis?
Heu fragiles hominum vires! vt triſtia læuis
Tranſuerſa incurrunt! vos illum reddite caſtris
Incolumem medici, atque ad fortia munia fortem.
Auſtriades fert vnus onus. Quæ pectora tantas,
Et tot ſuſtineant curas? ſint ferrea quamuis,
Deficiant. Feſſis demit iuga bobus arator:
Bellatoris equi vires animoſque perennis
Infringit labor, effuſuſque in puluere curſus.
Cælicolæ magni, ſi vobis Belgica curæ eſt,
Si tantùm ſeſe, pugnare coacta, tuetur,
Nec quidquam niſi pacem armis & fœdera poſcit,
Nec, contenta ſuo, ſpes vltrà tendit auaras,
Hoc ſaltem caput afflictis ſuccurrere terris
Ne prohibete. Satis noſtras bacchatus in vrbes
Sæuiit armipotens, ferro violentus & igni.
Addite bellanti vires. Spes omnis in vno;
Vnum diuiditur per mille negotia pectus.
Sæpè illum ſomni immemorem, expertemque quietis

 Luci-

12. Comes Fuenſaldaña armorum ſupremus Gubernator propter inualetudinem obſidione Dunkercanâ aberat.

Lucifer inuenit ſtantem, certoſque viarum
Deſcribentem aditus: ſæpè illum inuenit eundem
Heſperus. Inſtabant operi fortiſſima bello
Pectora: ſudantes animis audentibus implet
Laudator teſtiſque operum: nec vulnera quiſquam
Ad ſua, dum laudum feruent certamina, pallet.
Quidquid muneribus blandiſque hortatibus viget,
Extremam hanc operam impendant patriæque, ſibique.
Exitus acceſſit verbis. Ille impiger hoſtis,
Ille acer, flectique negans, terrâque marique
Viſus inacceſſus pridem ſibi, victus & exſpes
Victoris leges patitur, frendenſque recedit.
It totis clamor caſtris, lituique, tubæque,
Cornuaque, & cantus, partæ felicia palmæ
Argumenta tonant: fremitu, plauſuque reſultant
Litorei colles. Niueis Victoria pennis
Caſtra ſuper volitat, congeſtoque aggere ſidens
Excitat admoto viuaces fomite flammas.
Æra tonant, lætiſque implent mugitibus auras.
Ante alios glauco inſignis Portunus amictu
Exultat, medio ſpectans è gurgite puppes
Libera iam tutis ſubeuntes oſtia velis.
Antennis maliſque nitent fluitantia vento
Picta apluſtra Cruces, Burgundæ inſignia gentis.
Ipſe triumphali perlabitur æquora curru
Neptunus pater, ipſe manu moderatus habenas
Inſtat equis: illi patulis mare naribus efflant,
Prætereuntque leues pedibus properantibus Euros.
Neptunum antevolat natiuo murice tectus
Canentes Triton humeros, vicinaque circum
Litora dum læto conſpirant cornua cantu,

Æmulus

Æmulus inflatâ reſpondet ab æquore conchâ,
Doridaque, & natas humentibus euocat antris.
Agglomerant ſeſe lateri Xanthóque, Rhoéque,
Queis teretes geminâ pendent ex aure lapilli,
Et Panope, Panopeſque ſoror, redimitaque conchis
Pectora tortilibus, queis debet nomina, Cochlis,
Et flauos nodata auro Galatea capillos,
Cymodocéque, Hyaléque, & quas mihi dicere
non eſt.
Muſco omnes, Tyrijs velatæ veſtibus omnes,
Omnes cyaneis cinctæ tempora vittis.
Teque canunt, Leopolde: tibi per cærula plaudunt,
Quodque priùs triſtes doluere inimica coactum
Vela pati, lætis exercent luſibus æquor,
Inque chori ſpeciem nunc hos in fluctibus orbes,
Nunc illos explent, alioſque alioſque retexunt.
Pars vbi coralijs, pars lectis æquore conchis
Serta parant: pars è gemmis tua nomina texunt.
Omnibus eſt læto victor Leopoldus in ore.
Quarum quæ medio fertur pulcherrima cœtu
Flandrias 13 Actiophane, albenti in veſte refulgens,
Deterſis lacrymis, verſoque in gaudia luctu,
Altior emergit, placidiſque è fluctibus extans
Sic canit: attentas tenuerunt carmina Nymphas.
Nec ſtrati maris vnda, nec obſtrepit aura canenti.
Macte tuis, Leopolde, animis, armiſque ſecundis.
Antè nec alternis noſtris in fluctibus æſtus,
Nec pelago piſces, nec erunt in litore conchæ:
Antè ſuos repetent fontes quæ flumina noſtris
Se miſcent vndis, proque vndis arua carinæ,

13 Dunkerca, Latinè Littorale templum: vnde nomen hoc Nymphæ è Græco.

Proq́ue anus vndas curuum ſulcabit aratrum,
Quàm nobis deſint laudum argumenta tuarum.
Non ego læta tui repetam primordia Martis,
Queis Libertatem redeuntem, & grandia Pacis
Auguria, & ſeſe reddi ſibi Belgica vidit.
Omnia iam celebrata. Quis Armenteria forti
Mœnia capta manu, quis 14 inexſuperabile vallum
Hannoniæ ceſſiſſe tuis non prædicat armis?
Magna, ſed antiqua eſt gaudendi cauſſa receptus
15 Lyſa pater, liberq́ue metu te vindice Scaldis.
16 Et Cameracenæ, quas Gallus cinxerat, arces,
Marte tuo & magnæ ſeruatæ munere Diuæ,
Præconem repetere. Data eſt quoque vatibus ingens
Materies, cùm te victorem ſenſit apertis
Gallia limitibus. 17 Tranſmiſſum in ſæcula tantæ
Exemplum fidei legitur, ſemperq́ue legetur
Vnum militibus vulnus fatale duobus,
Vnus funeribus, quæ nec poſt fata teuelli
Paſſa tua eſt pietas, tumulus tituluſque duobus.
Extollant alij deiectos ſedibus hoſtes,
Et captos 18 Scaldis fontes, teq́ue 19 Axona victis
Mœrentem ripis, iniectaq́ue vincula 20 Moſæ,
Teq́ue

14 Landracum
15 Cortracum aliæq́ue vrbes & arces Lyſæ impoſitæ,
16 Otho Zylius è Societate Iesv Cameracum obſidione liberatum edito poëmate celebrauit.
17 Sidronius Hoſſchius ex eadem Societate elegias edidit in mortem duorum commilitonum, quorum alter hoſtili telo, alter amore in commilitonis caſi complexu ad Capellam occubuit.
18 Chaſteletum ad Scaldis caput ſitum.
19 Ad Axonam fanum S. Meneholdi, Rhetelia, Caſtrum in Porceano, &c.
20 Mouſonium ad Moſam.

Téque tui magnâ domitam Campania parte.
Nos propiora vocant: nos vnâ ſoſpes in vrbe
Flandria, nos vinclis Neptunus liber ademptis.
Hæc, hæc prӕteritas cumulat victoria lauros.
Terra parum fuerat: terræ nunc adijcis æquor.
Magna quidem terrâ fuerat vicisse voluptas,
Sed non plena tamen. Quæ ſpes & vota gementis
Expleret patriæ, palmaſque ornaret adeptas,
Integra libertas deerat. Tot valla, tot vrbes,
Aſſertique amnes tantùm ſperare iubebant,
Quâ poſt imbriferas Hyadas, noctesque profundas
Nunc fruimur, lucem. Roſeis ſic vecta quadrigis
Purpureas cùm manè fores Aurora recludit,
Paulatim tenebris nox euaneſcere victis
Incipit: albeſcit cælum. lætiſſima rerum
Lux ſubit; & totum ſpondet prænuntia ſolem.
Nunc ô, nunc mecum longo vos ſoluite luctu
Nereides: mecum plauſas iterate per vndas
Carmina, victoris magnum attollentia nomen;
Carmina, quæ longè fluctus, & litora longè
Ingeminent. Pleno fruimur poſt nubila ſole.
Mirabar, cur in ſiccò, velut antè, ſiniſtræ
Non gemerent mœſtùm fulicæ, pluuiaſque vocarent,
Nec ferrent queruli clamorem ad litora mergi.
Candida lux aderat, quâ tandem Flandria durum
Excuteret ceruice iugum, gaudenſque videret
Æquora reſtitui nautis, cultoribus agros.
Ipſi te portus, ipſa hæc, Leopolde, vocabant
Litora. Dumque tuis ſpes tantas prouehis armis,
Cælum in parte fuit. Soles fulſere ſereni:
Fluctibus & ventis furor abfuit; æquore claſſis
Tuta ſtetit; nihil hoſtiles armiſque viriſque

Effe-

Effecere rates, commiſſo Marte repulſæ.
Expugnata tuis vrbs altera & altera ſignis.
Omnia ſucceſſere. Patet mare: carbaſa nautæ
Pandite: victricem malis inducite lauram.
Redditus eſt vobis per apertum tranſitus æquor.
Virtutis veſtræ memores veterumque malorum,
Deſuetas aptate rates, pelagoque volate
Martia gens, pelago ante alios pugnare periti.
Ite viri, date vela, & libertatis ademptæ
Vltores adſerte animos, terrâque fugatos
Debellate mari, legeſque imponite victis.
Terrarum imperium firmat mare. Victor in illo
Cetera ſecurus tenet, inuictuſque tenebit.
At vos, nunc quoniam tutum eſt piſcantibus æquor,
Tendite, vt antè, plagas pueri, demittite naſſas,
Et ſolito pelagi tractu pendentibus hamis
Fallite, & æquoreas ad litora vertite prædas.
Et quoties paruis tentabitis æquora lembis,
Dicite: (ſic ſemper vobis ſit piſcis in vndâ
Credulus) Auſtriades nobis hæc otia fecit.
Aſt ego pro meritis quas grates ſoluere tantis
Suſficiam, Leopolde? Tibi, ſiquid tamen illud
Siquid habet pretij, noſtra hæc ad litora ponam
Sollemnes aras, magni monumenta laboris
Quales trans Indum Macedo dum fulminat armis,
Ipſe ſibi poſuit victor, propriaſque dicauit,
Nominis & famæ venturi in ſecula teſtes.
Adijciam titulum, quem, ſeu naualibus altis
Herculeæ Calpes, ſeu litore ſoluens Indo,
Nauita prætereuns legat, externaſque per oras
Deferat: HAS PVLSIS LEOPOLDO FLANDRIA GALLIS.

Dixe-

Dixerat: arrectæ ſimul aſſenſere ſorores,
Terque ſalutarunt ſubmiſsâ fronte potentem
Victoris Gentum: ter ſigna dedere triumphi,
Æquora plaudentes manibus, lætumque canentes:
Ter capiti infuſos irrorauere liquores.
Intereà latè tantarum nuntia rerum
Fama volat, lætiſque implet rumoribus vrbes.
Applaudit longè Germania. Rhenus & Albis
Suſpenſo excipiunt Famæ præconia fluctu.
Effuſus procul Hercynijs è ſaltibus Iſter,
Præcipuè quà Cæſaream prælabitur vrbem,
Vorticibus voluit ſolito maioribus vndas,
Lætitiâque tumet, magnoque aſſurgit alumno.
Hîc Cæſar pacis ſtudijs intentus, & alto
Conſilio inſtaurans quidquid graſſata tot annos
Imperio in magno triſtis labefecit Enyo,
Exilit, vt tanti perlata eſt fama triumphi,
Et tamquam proprio, fratris lætatur honore.
Quippe volutabat ſecum, in quæ tempora virtus
Illius incident: Belgarum quanta per vrbes
Tempeſtas bellorum ierit: quos antè dolores,
Et rerum caſus tulerint: quàm certa labanti
Spes patriæ & facies melior cum fratre rediret.
Vt verò rapidis Pyrenen tranſijt alis,
Laurenteſque ſuper velox Dea conſtitit arces,
Regis opus, magnâ in tabulâ ſua regna Philippus
Fortè recenſebat luſtrans, arceſque, locoſque,
Litoraque, & tumidis infeſtas hoſtibus vrbes.
Verſabat ſecum tacitus, quibus artibus illas
Aſſereret vindex, longâque in pace foueret.
Ergò vbi tam felix demulſit nuntius aures,
Ad Superos gratus palmas vtraſque tetendit,

Agno-

Agnouitque Dei munus. Tum fronte ſerenâ
Cognato Auſtradæ patrum gratatus honorem:
Victor io, dixit: virtus tua ſpem quoque vicit
Belgarumque, meamque. Tibi ſe Flandrica debent
Litora. Quod pateant ſecuris libera nautis
Æquora, quod ſecurus aret ſua rura colonus,
Quod verſis ſecum luctetur Gallia fatis,
Munus opuſque tuum eſt. Tu Gallũ, inuicte, coërces
Limitibus pulſum Morinis: tu Marte ſiniſtro
Diuulſos Belgas iterum coniungis Iberis.
Hanc equidem dextro nobis à Numine mentem
Iniectam reor, vt peterem pro munere magno
Iam propè depoſitis velles ſuccurrere rebus.
Quam tibi nos & funeſtis exercita bellis
Flandria materiam dedimus, virtutibus imples.
Præmia pro meritis Diui pulcherrima primùm
Inuictique dabunt animi, queis Belgica ſtat res.
Ipſe ego tum fidei tantæ non immemor vnquam,
Et domus Auſtradûm meritos ſoluemus honores.
Téque reponentem noſtros in priſtina Belgas
Præſidium dicam rerum columenque mearum.
Tu modò te nobis, vt ſeruas cetera, ſerues.
Quos ego te caſus, quæ te diſcrimina paſſum
Accipio! ſæpè inſonuit tibi tempora circum
Ferrea tempeſtas telorum, & caſſide criſtas
Abſtulit. Ah nequid virtus interrita peccet!
Horret adhuc meminiſſe animus: tormenta vomebãt
E muris ferrum, & flammas: tu pectore ſtabas
Intrepido, pugnæ intentus. Comitum vnus & alter
Ad latus hinc atq; hinc tormento abreptus aheno eſt,
Quoque loco ſteteras, ipſi cecidere, ſuoque
Pænè tuos laceri ſparſerunt ſanguine vultus.

Ne,

Ne, frater, ne tecum vrbes, patriamque receptam,
Speſque meas de te miſerandâ inuolue ruinâ.
Quolibet hæc eſſet maior ıactura triumpho.
Talia Rex ſecum media inter gaudia voluit,
Multùm ſollicitus, ne quæ ſolatia Belgis
Contınuat victor, bellandı gloria, & ingens
Vincendı ſtudium luctu corrumpat amaro.
Quis mihi nunc fando referat, qui plauſus Iberis
Et fremitus caſtris ierit, cùm didita latè
Fama refert Morini purgatam litoris oram?
Reddita libertas populis, exempta catenis
Flandria, ſecurum pelagus, Leopoldus, in ipſis
Omnia ſunt oculis. Paſſim tentoria circum
Martius audiri clamor, lituiſque tubarum
Permiſti ſonitus, atque æra ſonantia flaminis.
Clauſerat obſeſſos veloque & remige portus
Regius Auſtriades ſanguis: Mortara rebellem
Parte aliâ obſidione vrbem valloque premebat.
Vrbem, cui de ſe Maſſylus Barcino nomen
Conditor impoſuit, generis tibi proximus auctor,
Annibal, & belli Libycas hortator ad aras.
Et nunc illa quidem triplici circumdata muro eſt.
Immanes circùm turres, opera alta, minæque
Saxorum ingentes: cingunt latera ardua foſſæ
Altæ, præcipites, aditum ſperare vetantes.
Olim penſilibus fuit & ſpectabilis hortis,
Antiquam inſano Babylonem imitata labore.
Nunc operis tantùm (quid non abolere vetuſtas
Inuidioſa vales?) fractæ monumenta columnæ.
Qua Libycum tumido pulſat mare littora fluctu,
Emicat interior portum ſinus inuius Euro
Et Boreæ, feſſis ſtatio ſecura carinis.

Iamque

Iamq́ue recreſcebant bis ſeptima cornua Lunæ,
Et tolerabat adhuc diuturni tædia Martis,
Fortunæque vices varias, morboſque, famemq́ue.
Nec minùs obſeſſos vrgens, patienſque laborum
Obdurabat Iber, omnique ex parte premebat
Vltima paſſuros. Sed enim quod Flandria victrix,
Quodq́ue dabant vrbes Leopoldi Marte receptæ
Augurium caſtra accipiunt, ſimulemq́ue refectis
Præſumunt ſucceſſum animis, ac talia muſſant:
Pæne ſimul viſa eſt, obſeſſaque, captaque bello
Vrbs alta, poſituque loci defenſa, manuq́ue,
Obiectuq́ue maris: ſpatium nos longius anno,
Et pendentis adhuc belli fortuna fatiget?
Talibus incenſi potiundæ protinus vrbis
Vota fouent alacres: nec ſpem præſagia fallunt.
Vincit Iber. Tantum bello valet æmula virtus.
O, cui tot cumulat lauros Deus, Optime Regum,
Excipe pacato redeuntes excipe vultu,
Armaque damnantes populos, quibus vtile fecit
Sanguinis Auſtriaci virtus clementia vinci.
Hoc facis: hæc partâ de te victoria maior.
Vt rex, ſic pater es. Nec te moderatior alter
Aut premit, aut regni faciles admittit habenas.
Parcere ſubiectis, iraſque remittere motis,
Magne Philippe, tui eſt. Factis dum pœnitet illos,
Pœnarum ſat habes. Ipſi ſibi pœna fuerunt,
Pluraque ſunt paſſi, quàm quæ potuere timeri.
Te quoque quem noſtris Mauors exercuit oris,
Nunc Inſubria miratur, mirantur & Alpes,
Eridanuſque pater victricia ſigna gerentem,
Gentis honor, Caracena, tuæ, cui fama perennis
Contigit Auſonio depulſis limine Gallis.

Te

Te quoque credibile eſt Leopoldi Marte ſecundo
Incaluiſſe animis non inferiora ſequentem.
Alternos toties dominos ſortita Caſale,
Fax belli, clauſtra Italiæ, celeberrima Martis
Area, quæ toties ſpumantem ſanguine vidit
Eridanum, expugnata tibi (quæ gloria?) ceſſit.
Ceſſit, &, vt Magno ſatis eſt viciſſe Philippo,
Reddita Minciadæ domino, noua bella diremit.
Talia dum paſſim Europæ diffuſa per oras
Fama canit, non te 21 tacitum indictumq́, relinquit
Magne Heros, magnum cui Schwartzenbergia nomē
Gens tribuit, maius virtus tua. Namque tenebat,
Vt te tantorum comitem ſociumq́ue laborum
Sumpſerit Auſtriades: vt promptis vtilis illi
Conſiliis fueris, qualis, dum Marte biluſtri
Pergama victa cadunt, Pelidæ Neſtor Achilli;
Aut Anchiſiadæ, dum raptum ex ignibus ignem,
Et Troiana infert Latio ſacra, fidus Achates.
Hinc vigiles curis noctes, luſtrataque valla,
Præſeptoſque refert aditus, hoſtemque repulſum.
His addit telorum inter bellique fragores
Impauidum, & pulchro ſordentem puluere vultum.
Scilicet accendunt veterum decora alta parentum,
Cæſaris auſpiciis acies in prælia ductæ,
Defenſuſque Amalis, ripâque aſſertus vtrâque
Rhenus, & Alſatiis detracta rebellibus arma:
Quintini ad fanum pugnæ, proauique cruore
Conſignata fides, Prudenti nota Philippo.
Præcipuè ante oculos Iauarini clauſtra reuulſa,

C Ferd.

21 Ioannes Adolfus, Comes Schvvartzenbergæ, Eques Aurei Velleris, Regi Catholico à Conſiliis bellicis, Leopoldi Archiducis primarius cubiculi Præfectus.

Fera viris, Iſta timor, & fiducia Thracum,
Æternum virtutis avo debentia nomen.
Heu! non ille, ſuis exſultum ſedibus hoſtem
Dum repetunt, parteſq; animũ dum verſat in omnes,
Telaque bulla cavet, Pappæ ſub mœnibus altis
Debuit oppetere. O domitor fortiſſime gentis
Odryſiæ, non te totum ferus abſtulit hoſtis.
Non tua, quo corpus tumulo, iacet obruta virtus,
Funeris atque ævi victrix. Te Rhenus, & Iſter,
Te domus Auſtriadûm celebrat. Te fama ſuperſtes
Inſerit Heroum ordinibus, cæloque reponit:
Quamquam Pannonijs mors hæc inimica triumphis,
Nec matura ſuæ. Vidit miſerabile funus
Cæſar, & illacrymans. Quantum, Germania, perdis
Præſidium, dixit; quantoque hæc funera ſolvunt
Thraca metu! Mœſtæ pharetro ſubiere phalanges,
Et verſis luxere haſtis, gemitumque dedere.
Heu! ne te, generis tanti digniſſime ſanguis,
Sors eadem invideat nobis. Ne fortior æquo
Eſſe velis, belliqué omnes contemnere caſus.
Pignerat ante diem dubia inter prælia Mavors
Fortia primum fere ſibi pectora. Solvite Belgæ,
Servati Belgæ pro ſoſpite ſolvite vota,
Qualia 22 pro ſalvo perſolvit vota parente
(Tanti erat hunc ſupereſſe) ad magnæ altaria Divæ
Fernandus Cæſar. Fieri ſibi talia mandat
Multa viri virtus, & tot ſpectata periclis.
At tu, cui Necrus, & Iberus turbidus auro,
Et Rhenus, clarusque tuis natalibus Iſter,
Et pater Eridanus pariter plaudentibus undis
Aſſurgunt, tantum plauſu, Leopolde, tuorum
Perfruere, & patriæ tibi ſe debentis amore.

Non

22 Pro Adamo Schwartzenbergo, Adolfi parente, ægro votum fecit & ſolvit Ferdinandus II. Cæſ. Aug.

Non tantùm ceſſere tuo fortiſſima Mardi
Mœnia: viciſti & pelago, pars vnde pericli
Maior erat. Suprema tuis ſpes, Gallia, rebus,
Miſſa mari claſſis, quamquam validiſſima, quamquã
Tormentis, numeroque virûm metuenda, repulſa eſt.
Victori pars præda fuit: pars fluctibus hauſta eſt.
Paucæ nil vltrà audentes, victæque pauore
Alta petunt vento, conuerſaque vela reflectunt,
Qua fuga cumque patet, pelagoque feruntur aperto.
Te, quàm longa fuit, 23 Ledee, exercuit æſtas
Claſſe coronantem portus & litoris oras.
At non diſcordes venti, rapidæque procellæ
Quaſſauere rates: fauit tibi candidus æther,
Et placidum Nereus ſtrauit mare. Tu vigil hoſtem,
Nequidquam ſperantem aditus, claſſique minantem
Acceſſu prohibes. Tu victor in æquore perſtas,
Dum terrâ pugnant alij. Date ſerta carinis
Victores nautæ, belloque inſigne ſuperbum
Ductoris capiti naualem ferte coronam.
Hoc, reor, hoc Flandri Proceres portendere viſi,
Cùm, Leopolde, tuos 24 naualis imagine pugnæ
Detinuere oculos, & ſigna dedere futuri.
Vrbs eſt Albionem contra, Tameſinaque longè
Oſtia prærupto circùm candentia ſaxo,
Diues opum quondam, & lato celeberrima portu.
Nunc belli tantùm ſedes, pars vltima Flandri
Litoris: indigenæ Grauelingam nomine dicunt.
Auſtriades illâ victum deiecerat hoſtem,
Tantum animis auſus, quantum turbata timebat

 Gallia,

23 Marchio de Lede rei maritimæ Præfectus.
24 Flandriæ Ordines, circa Grauelingam, nauibus illis, quibus tempore obſidionis mare obſidebant, naualis pugnæ ſpecimen Leopoldo ex litore ſpectanti præbuerunt.

Gallia, dum vires diſcors in viſcera vertit.
Et iam ſtabat adhuc vicino in gurgite claſſis,
Hoſtilis mora ſubſidij, ſi fortè per vndas
Vi quæſiſſet iter, dum terrâ Mars quoque noſter
Excubat, & validis muros circumſonat armis.
Vtque ea iam victâ communia proderet vrbe
Gaudia, & augurium ſucceſſus deinde ſecuti,
Naualis belli ſpeciem, ſimulataque veris
Prælia concurrens medijs effinxit in vndis.
Ergo hinc atque illinc numeroque & viribus æquis
Conſiſtunt pelago puppes. Vtrimque iuuentus
Intenta expectat ſignum: par omnibus ardor
Irruere, & tamquam vero concurrere bello.
Inde vbi conſonuere tubæ, mora nulla, carinæ
Æquora corripiunt celeres: ferit æthera clamor
Nauticus: impulſis ſpumant freta feruida roſtris.
Vt propiùs ventum eſt, tormenta obuerſa procellam
Fulmineam effudere: tonat cælum omne tumultu:
Æthera prætexit denſâ caligine nubes,
Turbinibus fumans piceis atroque vapore.
Vtque ſolent, cùm vera rates certamina miſcent,
Illidi proræ proris, vncisque teneri,
Implectique ſibi, morſuque hærere tenaci.
Hoſtilem in puppim pars ſaltu corpora librat,
Inuaditque foros: pars tranſtris ſubmouet hoſtem,
Inque aditu obſiſtit. Geminant diſcrimina vires.
Nulla fuga eſt: repetunt pulſi pugnamque, lo-
cumque,
Exacuitque animos violentior vltima virtus.
Nec victor ceſſat priùs oppugnare carinam,
Quàm velut captæ muros deſcendat in vrbis,
Signaque in hoſtili figat victricia vallo.

Illi

Illi aut jam captas, aut iam ſuccumbere viſas
Cum ſociis naues hoſti extorquere laborant.
Inflectunt alij curſum, ſpatiumque remenſi
Acriùs incumbunt, tormentaque rurſus in ictum
Diſpoſita exonerant, renouataque prælia miſcent.
Vi totâ obnixæ pugnant, alternaque partes
Damna ferunt faciuntque. Diu victoria nutans
Fluctuat, ancipiti quò vergat neſcia caſu.
Haud aliter belli claſſes ſimulacra ciebant.
Prælia vera putes, niſi quòd tormenta reuulſas
Non frangant laterum tabulas, neque lubrica fœdet
Tranſtra cruor. Nuſquam laceris carcheſia malis
Sciſſaque vela natant alto ludibria ponto.
Nullæ vulneribus victæ pelagoque carinæ
Submittunt latus, & ruptâ compage dehiſcunt.
Nuſquam fulmineo incenſas (miſerabile viſu)
Puluere diſſultare, rapique per aëra puppes,
Nuſquam ſemineces videas in gurgite nantes.
Sic, vbi pugnatum eſt, tibi ſtanti in litore vela
Submittunt, Leopolde: tibi ſimul intonat ingens
Æris diſploſi fragor, & diuerberat auras,
Et quæ iam belli fuerant, ſunt ſigna triumphi.
Illo dum per te fruimur, quæ publica vota,
Quem procerum de te ſenſum, quæ gaudia vulgi
Eſſe putas? felicem annum, felicia dicunt
Tempora, quæ primùm patriis tua nomina faſtis
Aduentumque tuum, pugnataque bella ſacrarunt;
Se quoque felices. Propè conclamata redire
Tecum viſa Salus: tecum Pax optima rerum,
Et nimiùm longo Libertas obruta bello
Omina læta ſui populo portendit ouanti.
Nequidquam Gallo ſperata eſt Belgica tanto

Sanguine: nequidquam captiuo vincula Liſæ,
Et noſtro iniecta Oceano. Superatus, inultus,
Littoráque, fluuióſque, & quas inſederat vrbes
Fruſtrà reſpiciens ingentibus excidit auſis.
Sic olim dirum Latio & lacrymabile nomen
Annibal, ignarus fati ſortiſque futuræ,
Italiam ſibi poſt Alpes promiſit apertas.
Ibat, vt ex ipſis præceps ruit Alpibus amnis
Hibernis auctus nimbis, ſiluaſque, gregeſque,
Et rapido abruptas contorquens vortice cautes.
Quacumque infeſtas acies trahit, intremere omnis
Auſonia: exſcindi ferro delubra, domuſque:
[illegible] flagrare vrbes, ſumaſque parari
Impetus audita [illegible] Italique ruinæ:
Heſperiæ frigor. Et potuit, ſi fata tuliſſent,
Roma capi, potuit capi Capitolia, & aris
Obruta exſtingui Veſtæ focus. Irrita vota
In ventos abiere. Nihil tot cladibus actum eſt,
Seu cum cæſorum Padus & Ticinus aceruis
Congeſtiſque obſtructi armis, Lariaque cruenti
Strage laborarunt tardos euoluere fluctus:
Seu cùm purpureis Thraſymenus inhorruit vndis.
Fruſtrà Romuleo ſudarunt ſanguine Cannæ.
Direptas fruſtrà gazas, & equeſtribus aurum
Detractum digitis, modiiſque capacibus altè
Admenſum Tyrias dux miſit Pœnus ad arces.
Inuidit rebus nimiùm fortuna ſecundis:
Verſa retro eſt. Belgarum eadem fortuna tuorum eſt
Gallia. S[illegible] patriæ tot vulnera paſſæ
Alter adeſt, par virtute & felicibus auſis,
Exuat qui te noſtris ſpoliiſque tumentem
Vrbes ante tuas victricibus exuit armis.

Salue

Salue Heros ingens meritis, quem bella gerentem
Diuorum Fauor anteuenit, comitatur euntem
Spes bona, perpetuis decorat Victoria palmis
Ponè ſequens. Salue ſpes ô fidiſſima Pacis,
Belgarum communis amor, tutela labantis
Et columen patriæ. Felix, longúmque ſuperſtes
Nos rege. Nec vigiles curæ, bellíque labores
Infringant natas ad publica commoda vires.
Ipſe Deus, qui res belli pacíſque ſupremo
Temperat imperio, tua prouehat arma, tuóſque
De noſtris, lætos quos per te ducimus, annis
Augeat, atque inter plaudentûm vota ſeneſcas.

TVO PIGNORE SECVRA ESTO

BRVGA.

CHRISTI CRVOR

ORBIS PRETIVM,

VRBIS TVÆ TVTELA EST,

TV ILLVM SERVAS, ILLE TE.

HVNC HABES BELLI SACRI FRVCTVM,

QVO ET VIDERI SOLYMA POSSIS.

NON SEPVLCHRI TANTVM FORMAM,

CVI DEVS ILLATVS FVIT,

SANGVINEM ETIAM

PRIVSQVAM SEPVLCHRO INFERRETVR,

ABSTERSVM POTES OSTENDERE.

E CÆLO BASILIVS,

IN TERRIS CAROLVS

CVSTODIENDVM ILLVM SVSCEPIT,

VTERQVE TANTI PIGNORIS CVLTVM,

ET CVM EO

FELICITATEM AVCTVRVS TVAM.

CAROLO VANDEN BOSCH. BRVGENSI EPISCOPO.

Est aliquid, ſi fama loco eſt, factiſque ſuperſtes
Durat honor, ſpectare locum. Quæ cernimus ipſi,
Actius irritant animos: ſerieſque, modusque,
Exitus & rerum, felix, funeſtus, in ipſis
Omnia ſunt oculis, variantque in pectore motus.
O Solyma! ô Diuis olim gratiſſima ſedes,
Sacrorum legumque parens, vrbs æmula cælo,
Mortalique habitata Deo; nunc illius vmbra,
Et tantùm cinis, & nomen, quis me nos terris
Ereptum patrijs ſiſtat, veſtigia ſaltem,
Verſáque luſtrantem rerum monumenta tuarum!
Nec tamen inquiram veteris loca conſcia ritus,
Fœda ſitu, deſerta, Titi grauiumque Quiritûm
Relliquias Non me denſis luſtra horrida dumis,
Aut ſegetes, vbi templa opibus fulgentia & auro,
Atriaque, & ſolido ſteterunt ex ære columnæ,
Mirantem teneant. quamquam hic tot millia quondã
Cæſa boum fuſis ſparſere cruoribus aras,
Et multâ nebulâ, & cæcâ caligine fumi
Inuoluêre diem: quamquam hic, manifeſta fauoris
Signa ſui, illuſtrem radiis ardentibus ignem

Proripit cælo Deus, &, quæ maxima reges
Contulerant, miſſæ rapuerunt munera flammæ.
Hæc aliis: nobis placeant ante omnia montes,
Sacrati montes, animas vbi victima noſtras
Luſtrauit moriens, & venis omnibus imbrem
Sanguineum, & totum pariter diffudit amorem,
Ipſe Deus, noſtros artus indutus & ora.
Hic ego ſim, videamque, vbi vitam impenderit orbi
Saucius, & patriæ medium ſe obiecerit iræ
Terram inter cælumque ſuum ſublimis: vbi ara
Infelix lignum ſteterit: quæ gleba cruorem
Diuinum biberit, ſceleris placamina noſtri.
Hîc ego ſuppliciter triſtis, cultuque reorum
Incedam lacrymans. Nunc terræ dulcia figam
Oſcula, nunc ſacro conſpergam puluere crines.
Hic, quæ pendentem, mediaque in morte trementem
Saxa Deum miſerata, horrendo rupta fragore
Diſſiluere, meas referent pulſata querelas,
Plangoreſque meos. Tum me ſi ſpiritus, & vox
Deficiat ſuprema, animam hanc effundere tantùm
Hîc mihi contingat, tenuemque viator arenam,
Diuino quondam tepefactam ſanguine arenam
Frigenti iniiciat, quâ molliter oſſa quieſcant.
Non ego Mauſoli ſumptus, non funeris aras
Maluerim, molemque tui, Cleopatra, ſepulchri.
Ah! cur hanc ſortem nobis & tuta viarum,
Carole, regnantûm virtus & Martius ardor
Inuidet, & nondum his fulgent in montibus arma,
Terribileſque Scythis, Flandrorum ſigna, Leones?
Infelix Europa, tuis quid viribus vſa
Te laceras, & quo vinci Sidona volentem,
Quo Rhodon, & Cyprô, Tarſumque, & littus Ioppes
Debue-

Debueras, illo inuadis tua viſcera ferro?
O furor! ô magnis ſemper contraria cœptis
Armorum rabies, & noſtrâ Thracia tantum
Seditione potens! Nam cur non claſſibus æquor
Sternimus, & noſtris terremus Achaïa velis
Litora? cur non te, Solyme, calcataque quondam
Terra Deo, nunc Edono regnata tyranno,
Seruitio eripimus? Quid adhuc prædonibus illis,
Quos pateris, tantùm de te licet? Improba creſcit
Succeſſu feritas, animoſque à crimine ſumit,
Fanda infanda audens. Ne gens tibi barbara, & iſtis
Fide animis: tibi noſtra facit diſcordia vires,
Bellorumque pias odium intractabile cauſas
Et ſpes tam lætas intercipit. O vbi regum
Priſcorumque ducum virtus, ſocialiaque arma,
Coniurata tuos, Solyme, perrumpere muros!
O qui ſopitos ignes, animoſque iacentes
Suſcitet, & veterum ſuccendat imagine rerum!
Viuit adhuc, factique manet clariſſima belli
Gloria, cum Diuis viſus ventiſque ſecundis
Mars noſter trans Ionium, trans oſtia Nili
Vela dedit victor. Vos aræ, auguſtaque teſtor
Pignora, diuino fuſi de corpore rores
Sanguinei, ſpolia ampla, Europæ robore toto
Trans mare digna peti, templis decus addita noſtris.
O cruor, æterni monumentum & pignus amoris,
Spes hominum, vitæ præſens melioris origo!
Tu facis, infando quamquam iactura dolori eſt,
Amiſſam vt Syriam, deſideriumque locorum,
Et veteres clades cauſis ſolemur honeſtis.
Te propter Solyme (nam quid pretioſius illa,
Cur repetatur, habet?) duris oppreſſa catenis

Iam

Iam minùs in voto eſt, triſtemque ante omnia collem,
Collem infelicem diuinâ cæde madentem
Surgere, & in mediâ ſpectari credimus vrbe.
Te propter Bruge Solyma eſt, quæ ſigna triumphi
Seruat adhuc, quo vitæ auctor ſuccumbere noſtro
Dignatus letho, lethumque Erebumque ſubegit,
Æternum ſtatuens Solymæâ in rupe trophæum.
At tibi quas illo, 1 Alſati, pro munere Bruga
Perſoluat grates? Lectos heroas Achiui,
Æſonidemque ſuum celebrent, Tritonide primùm
Æquora tentantem pinu, taurosque domantem,
Æripedes tauros, inſopitumque draconem,
Militiamque nouam, iuuenes è dentibus ortos.
Quod tantæ pretium laudis fuit? aurea pellis,
Carminibus atque herbis, (ſi quod celeberrima Graiûm
Fabula pondus habet) non vi, non milite capta.
Cauſa tua eſt melior, quæ te maiora mouentem
Impulit armatis longinquum claſſibus æquor
2 Metiri toties. Nec pars eſt vlla laboris
Ficta tui. Tua te pietas, tua maxima virtus
Ad Solymen, & ſideribus diſtantia totis
Littora, Flandrorum vires & caſtra vehentem,
Dis belli molem cauſamque iuuantibus, egit.
Nec te vllæ lethi facies, non terruit hoſtis
Sæuior Ææum monſtris ſeruantibus aurum.
Felix, cui quanto lanâ pretioſior aureâ
Diuinus ſanguis, tanto præſtantius illam

Quæ-

1 Theodoricus Alſatius, Flandriæ Comes, in Syriâ à Balduino Hieroſolymorum Rege ſororio ſuo inter varia regiaque munera accepit Chriſti Domini Cruorem, ab eius corpore, priuſquam ſepeliretur, abſterſum, & in phialâ cryſtallinâ conſeruatum, eumque deinde Brugenſibus donauit.

2 Quater in Syriam profectus eſt Theodoricus.

Quæſitum eſt ſpolium, merces & cauſa laboris.
Ille triumphalis pompæ decus: ille tuarum,
Omnia contuleris, pars eſt pulcherrima laudum.
Te meritò ante alios magnis heroibus addit
Flandria, quos olim auſpiciis felicibus actos,
Ardenteſque animis, cauſâque, armiſque valentes
Sidonio immiſit pelago, Syriæque vocanti.
Ipſe tibi (tantùm corpus non lævus Apollo
Grandibus adſpiret) Pario de marmore ſignum
Conſtituam, memoreſque notas ſub imagine ſculpā.
Cùm domitus bello Nilus, tractuſque legetur
Sub iuga Iordanes, Flandriſque aſſertus Orontes,
Quæque tibi palmas & ſe ſubmiſit Idume,
Et Tyros, & Tripolis, quaſſataq; Marte Damaſcus,
A te geſtarum ſeries longiſſima rerum,
Hoc ego tot titulis fuluo ſpectabile in auro
Adijciā: ALSATIVS SACRVM TIBI, BRVGA, CRVOREM;
Et dubites, quando cælum te, Carole, quando
Bruga vocat, frontem vittis, onerique tiaræ,
Atque adeò magnis animum ſubmittere curis?
Nam neq; quidquid opū fert India, nam neque rubri
Littoris exuuias, nec quod felicibus aurum
Eruit è terris Peruc, tua cura tueri eſt.
Grandius his pretium tibi creditur. Heu quibus illud
Eductum venis totum diuiſit in orbem
Diuinus amor! quàm multiplici de vulnere fluxit!
Hic cruor, hic ipſe eſt, trunco quem fudit ab alto
Magna Dei ſoboles, diræ data victima morti:
Quo ſcelus antiquum, ac vitæ contagia noſtræ
Abluit, & iuſtas extinxit Numinis iras.
Illum adeò ſancti heroës, dum flebile corpus
Crudeli exemptum ferro, lignoque refixum

Excip-

Excipiunt flentes, & latos vulnerum hiatus,
Et iam concretas lethali frigore guttas
Albenti abſtergunt ſtrophio, legiſſe feruntur,
Et lecturi ſeris ſeruaſſe nepotibus, olim
Donandum templis, ariſque, & thure colendum.
Salue ingens orbis pretium, pacisque perennis
Mortaleſque Deumque inter venerabile pignus
Sancte cruor, quem gens odijs impulſa nefandis
Expreſſit morte in mediâ. Tu corporis olim
Sentibus & clauis laceri, ſectique flagellis
Impleſti venas. Te viſceribus proruptum
Hauſit amor. Tu nutribas præcordia circum
Feruidus ipſum illum, qui te prodegit, amorem.
Nate Deo, vindex generis fortiſſime noſtri,
Tene iſto viles animas, patriſque, ſuiſque
Damnatas ſceleris, noctis deuota profundæ
Opprobria, æternis Erebi cohibenda catenis
Dignatum pretio! Nos? in te quidlibet auſi
Nos tanti fecimus? non te ignorantia veri,
Non aliquid noſtri, ſed vis huc egit amoris.
Obruimur meritis. Quæ dono reddita tanto
Gratia, qui cultus fuerit ſatis? Ite frequentes,
Ite boni, date thura, Deumque agnoſcite in illo.
Sacra vocant, & feſta dies, quâ Carolus aureo
Pontificum effulgens lituo, clauſque tiara
Templa ſubit. Quos ille ignes, quos concipit æſtus
Pignoris aſpectu tanti! Dum bellua pugnat,
Dum turres ſeras armis fert ardua dorſo,
Si tantùm quos arbor habet Thiſbea liquores
Viderit, igneſcunt animi, ſubit ira, pauentem
Proculcare aciem, & totis dare funera caſtris
Quid non diuini ſpecies obiecta cruoris

Efficiet

Efficiet? ſi bi conſtat adhuc, ſimiliſque recenti
Eſt color, & longo ſeruat ſe viuidus æuo.
3 Quin etiam viſus quondam poſuiſſe rigorem,
Et liquidus fluere, & trepidis efferuere guttis,
Qualis vbi venis primùm ſtillantibus ibat,
Concretum ſoluebat amor. Quod fecerat olim,
Hunc iterùm atque iterùm nobis dare velle putares.
Hoc tibi dùm cœli magnum & memorabile donum
Ante oculos interque manus verſatur, ab illo
Ingentes tibi ſponde animos, certumque tuorum,
Carole, præſidium. Non lapſa ancilia cælo,
Non Veſtæ focus, æternæ ſpes altera Romæ,
Imperij tam certa fuit tutela Latini.
Ipſe etiam tibi de ſuperâ Pater annuit arce,
Cui templum Brugæ poſuit, pignuſque verendum
Credidit, & pariter ſpes fortunaſque ſuorum.
Illum olim fruſtrà profugum, fruſtràque latentem
Siluarum abſtraxit latebris, ſolioque locauit
Græcia, Cappadocumque ſacris præfecit & aris.
Illum fulminibus linguæ & cæleſtibus armis
Terribilem ſenſere Erebi furialia monſtra,
Eunomiuſque, Valenſque, Arrij infelicis alumni,
Vnigenamque Deum contra noua bella mouentes.
Te quoque ſic præſens ſimulet Deus. Illius aris
Depoſitum ſeruas; quod te quoque ſentiet, onuſque
Subleuet impoſitum, & vires infringat Auernj?

FAVE

3 Admirabile illud fuit quod ab anno 1248, vſque in annum 1309 phialâ cryſtallinâ incluſus ſanctus Cruor, totâ hebdomade quaſi concretus [illegible] perſiſteret, at quâlibet Feriâ ſextâ a primo diluculo in horam ſextam pomeridianam, quæ Dominicæ Paſſionis finem attulit, guttatim ſtillaret, & liquidiſſimo fluxu ab imo ad ſummum feruere atq; ebullire ſit viſus; & tum in duritiem rurſum coaleſcere, iterumque ſupari. Ita Clemens V. in Diplomate Pontificio-

FAVE BRVGARVM PRÆSIDIVM,
ET, QVO NVLLVM EST
COGNOMENTVM DVLCIVS,
PACIS CONCILIATOR,
S. DONATIANE.
INAVGVRATO ANTE ARAS TVAS
CAROLO
PACATA PER TE SINT OMNIA,
ARDEBAT OLIM
BELLO GALLICO FLANDRIA,
INTESTINIS ODIIS BRVGÆ:
EXTINXISTI FVNESTA INCENDIA
DVM NVNC PACEM OMNES POSCVNT,
REGES DIFFERVNT,
SERVET ILLE TE AVSPICE
INTER ARMA PACIS MORES,
SIC OPTIMVS VINDEX DILATÆ

SENATVI POPVLOQVE BRVGENSI SVB EPISCOPO SVO PACEM ET CONCORDIAM.

Non ego, dum ſæuus nec adhuc placabilis iras
Mars fouet, & laceræ mœrent cum ciuibus vrbes,
Non ego, Bruga, tibi longè ſolatia belli
Vana fero. Si pax nondum ſperataque regum
Fœdera te feſſam releuant, nondumque cruentum
Hoſtibus extorſit ferrum Leopoldus: at ille,
Infula cui ſacris præcingit tempora vittis,
Par aliquid, dignumque ſuo tibi præſtat amore.
Ille animo ingenti populum complexus & vrbem,
Arma inter (quamquã illa procul nunc Axona noſtris
Infeſſus ſignis, limoſâque abditus vluâ
Viſa pauet) pacis mores legeſque tenebit,
Dilatæ vindex. Longè tibi ſqualida crinem
Anguibus, & ſciſsâ incedens Diſcordia pallâ:
Longè Odia, & fuco hoſtilem Fraus oblita vultum,
Et ſcelerum prima inuentrix & cauſa Cupido:
Dira Erebi portenta! domos, commercia, leges,
Omnia præcipiti miſcere aſſueta tumultu.
Excipe quem precibus Diuos lacrymiſque rogabas,
Excipe, Bruga, virum. Facies mitiſſima rerum
Illius auſpicijs veniet. Præcedet euntem,

Qua ſe cumque feret, placido Concordia vultu,
Et ſecura Quies, & non turbanda Voluptas.
Inque vicem iungent dextras ignara nocendi
Simplicitas, & cana Fides, tetriſque videri
Gauiſa Erigone. Quin & tibi candida Nais,
Diſtæo regem puerum quæ pauit in antro,
Pacis amans, Paci ſemper gratiſſima Nais,
Munera, quæ pleno ſeruat Bona Copia cornu,
Lætitiamque feret. Nondum tua gaudia, nondum
Quæ tibi pacato venient vberrima cælo,
Bruga capis. Viden' vt, ſacras dum altaria circum
Carolus induitur vittas, lux aurea cælo
Emicuit? 1 Pater ecce, Pater qui præſidet ædi,
Æternumque ſuo fecit de nomine nomen,
Ritibus aſpirat primis, pacemque per aras
Poſcenti populo dulcem reſpondet amorem.
Agnoſco, accipioque, Pater; tuque ô bona mecum
Augurium agnoſce, & læto clamore ſaluta.
Non alias tam præſentem cognoſcere Diuum
Conceſſum terris. Illi tu maxima cura,
Quando illi templis nuſquam maioribus aræ
Thure calent. Rhemi veteres, quos legibus olim
Sacrorum erudijt, ſuperaſque euexit ad arces,
Infernus te nomen habent. Hic illius oſſa,
Hic cineres: hic ſpirat adhuc & viuit in illis
Non moriturus amor. Dum, quas tuebitur, aris
Dignus honos, longâ tutam te pace fouebit,
Præſidioque teget. Sæpè ille furentibus vndis
Sæuius & ſcopulis ſubitò miteſcere vulgus
Iuſſit, & iratum motos ſubſidere fluctus.

Ille

1 S. Donatianus, Rhemorum Epiſcopus, vrbis Brugenſis & primarij templi Patronus.

2 Ille etiam inter ſe ruptis dum legibus vrbes
Arma ferunt (teſtor medio flagrante tumultu
Illius attactu cinerum ſanata repentè
Corpora) pace data ſceleratos condidit enſes.
3 Ille etiam regum pugnas & bella diremit,
Et generos ſoceris concordi fœdere iunxit.
Flandria, Siluani quondam Dryadumque ſororum,
Dum nemora & ſaltus ſtabant, gratiſſima ſedes,
Da veniam, ſi te veterum meminiſſe malorum,
Iamque tot obductum ſæclis reſcindere luctum
Cogimus. Eſt quædam vulnus tractare voluptas
Dum coit, telumque alto quod pectore ſedit.
Scis equidem, ſcis ipſa (exordia hæc 4 namque tuorum
Prima recognoſcis decorum) quo Ferreus olim
Te totus implicuit bello, dum regia lætus
Quæritur omnibus virgo, thalamoque iugatur.
Multi illam regno è patrio totâque petebant
Europâ: nondum plenos adoleuerat annos,
Conſortis crudam thalamo rex ipſe Britannus
Reginam adiungi miro properabat amore.
Dum ſpes quiſque ſuas, & quos fouet, adiuuat ignes,
Ingenti ante alios curarum fluctuat æſtu
Ferreus, & thalami metuens certamine vinci,
Non regem tentat ſocerum, mollique precando,

2 Flandriâ in factiones diſtractâ tumultus Brugis ſedatur S. Donatiani reliquiis publicè expoſitis, ad earumque contactum puer claudus & paralytica mulier ſanantur.

3 Balduinus Ferreus Iuditham Caroli Calui Galliæ Regis filiam lubentem quidem volentemque, ſed inuito patre è Galliâ domum duxerat. Id bello cauſam dedit.

4 Reconciliatus ſocer, Balduinum primum Flandriæ Comitem creauit, donauitque dotis nomine tota illâ regione, quæ Scaldi, Somonâ, Oceanoque clauditur. In reconciliationis pignus addidit reliquias S. Donatiani.

Sed facit. Ergò animi victus, calidiſque iuuentá,
Omina nil placidum thalamis ſpondentia ridet,
Nupturamque rogat: nec ſe negat ipſa roganti.
Quid faciant? clàm pacta fides & mutua iungit
Cura duos. Dum nulla viam cuſtodia claudit,
Diffugiunt furtim celeres, & tuta capeſſunt.
Nil facti nouitas, ituraque fama per vrbes,
Nil patrius terret furor, & metuenda potentûm
Quantumuis ſummota manus. Temeraria ſæpè
Res amor eſt, damniſque ſuis, quæ ſentit, inhæret,
Ignoſcitque ſibi. Quantis dotabere rapta
Funeribus! qui te caſus, quæ bella ſequentur!
Non Pax non roſeas præfert tibi Gratia tædas.
Pronuba te Bellona manet: mœſtoque Hymenæus
Lumina deiectus vultu, quæ nunciat, horret
Arma; faceſque ſuas, dum mœſti incendia belli
Præſagit metuens, à tanto vindicat igni.
Notus amor Paridis, nota eſt iniuria: notus
Atridæ dolor, atque ardens face Troia iugali.
Hei mihi quas campis acies, quos Flandria luctus
Aſpicies miſeranda! quibus terroribus vrbes
Implebis patrias! Etiam tibi patrius Achilles,
Qui nuptá repetat. Furor vndique, & vndiq; ſtrages,
Armorumq; horror, gemituſque in ſtrage iacentum.
Me miſerum! prohibete iras, prohibete furorem
Cælicolæ. Xanthum hîc alium Simoentaque cerno
Sanguine ſpumantes noſtro. Raptata ſub vndis
Corpora tardati nequeunt euoluere fluctus.
Bis magno quamquam ſocerum certamine victus
Fregerit, armatá referens ſua nomina dextrá,
Ferreus, atque acri ſponſæ inflammatus amore.
Iamque adeò iterum cauſæ, bellique furores

Omnia

Omnia miſcuerant, cùm tanto in turbine rerum
Sollicitus Pater æthereâ reſpexit ab arce
Colliſos bello populos. Olli æthere ſummo
Aſtabant Diuæ centum, pacalibus omnes
Velatæ ramis, omnes æterna paratæ
Fœdera conciliare, animoſque inhibere furentûm.
Quarum quæ Diuûm cineres venerandaque gaudet
Pignora dignari templis, certiſſima tanti
Dux operis legitur. Quam vultu oculiſque ſerenis
Iam dudum aſpectat Pater, ac dein talibus infit:
Vade age, & hæc celeres Caluo fer dicta per auras.
Abſiſtat bello, néve intractabilis iræ
[5] Romano Patri, cuius ſe Ferreus vltrò
Credidit arbitrio ſupplex, parere recuſet.
Non generum regno indecorem, prolemque videbit
Indignam thalamis. [6] Illâ de ſtirpe nepotes
Illuſtres ſurgent animæ, quas Marte togâque
Præcipuas, famâ virtus æquabit Olympo.
Certè hinc inuictos bello tabularia Diuûm
Hinc fore ductores memorant, qui Boſporon armis
Inuadant patrius, validâque Propontidos æquor
Claſſe tegant. Illis ſceptro ſolioque potitis
Submittent domitos Byzantia litora fluctus.
Illos Antiochis, illos regnata Seleucis
Oppida, & Odryſijs Solymæ reſoluta catenis
Quadriiugo inuectos curru, lauroque reuinctos
Excipient. Sæpè & ſpolijs Orientis onuſtos
Laudabit reduces, patrioque aſſurget honori

 Gal-

5 Nicolai I. Pontificis Romani auctoritatem ad placandum ſocerum regem imploraturus Balduinus Romam vnà cum vxore profectus eſt.

6 Celeberrimus omniumque nobiliſſimus Flandriæ Comitatus, è quo Comites bellis famà clari, ad Byzantinum Imperium Hieroſolymitanum Regnum euecti.

Gallia. 6 Nec reges pueros pariterque potentis
Tutelam regni tantis virtutibus olim
Subnixam non eſſe velet. Quid fœdera durus
Abnuat, & de ſe ſtirpis ſurgentis honores
Felici inuideat thalamo? Satis arma ſuperque
Præcipites tædas temerataque iura piarunt.
Hac traxiſſe tenus vario diſcrimine pœnas
Fas fuerit, patriumque armis expleſſe dolorem;
Nunc placidum in Flandros animum mentemque benignam
Minor accipiat, generoque in pignus amoris
Corporis exuuias noſtri tranſmittat habendas.
At tu pignoribus noſtris pulcherrima famam
Bruga dabis. 7 Bonus hic æuo veniente Philippus
Purpureos inter proceres conſidet & ipſe
Purpureus, cineresque meos teſtatus & aras,
Biſontidûm fragrans odiis concepta peribit
Fœdera. Tum primùm lectis Heroibus oſtrum,
Velleraque iniiciet fuluo radiantia villo,
Vellera, quæ magno accipiant pro munere reges.
Quondam etiam hic noſtris aſtabit 8 Carolus aris
Pontificum vittâ inſignis, cuſtoſque tuorum,
Flandria, perpetuus legum. Quibus ille iacentes
Eriget auſpiciis animos! ſolatia mœſtis
Quanta feret! Bellum populos, lacrymabile bellum,
Funeraque, & ſtrages, & flenda auctoribus ipſis
Excidia inuoluent (ſic namque æquiſſimus vltor

Reſcin-

6 Balduinus V. ex Henrici Regis Galliæ teſtamento, Philippi I. & Hugonis pupillorum, Regniq; tutelam adminiſtrauit.

7 Philippus Bonus Brugis primùm Equites aurei Velleris creauit.

8 Carolus Vanden Boſch, Epiſcopus Brugenſis, idemque perpetuus Flandriæ Cancellarius.

Reſcindet ſcelerum peſtes Deus) ille tumultu
Armorum in medio leges firmabit amoris,
Mutuaque æterno conſtringens pectora nexu,
Squalorem & mœſtæ lacrymas ſolabitur vrbis.
Carole, te poſcunt hæc tempora: te mea poſcit
Bruga ſibi: ſua vota tuo metitur honore.
Sis felix, & templa ſubi pede noſtra ſecundo.
Et populi quando vnanimis lenire voluntas
Tædia, fortunaſque poteſt, & crimina belli,
Spes de te tantas paribus virtutibus exple.
Dixerat: illa ſinus auro collecta fluentes
Protinus imperio paret. Gratatur euntem
Aſtrorum chorus, & quidā quacumque per æthera
Tendit iter, diuinus odor latè imbuit auras.
Et iam iuſſa facit. Belli rex ponit amorem:
Itaque, quam clades, quam regni flectere luctus
Non poterant, Diuæ monitus infracta quieſcit.
His ſuper, auguſtis rata iam connubia donat
Muneribus: mittunt ſacras vbi, Flandria, Rheni
Exuuiæ, pacis numquam violabile pignus,
Depoſitum pretioſum, ingens. O Bruga, quis ille,
Quis fuit ille dies, quo te tot vulnera paſſam
Reſpexit propiùs Pater, indigniſque tot annos
Caſibus exhauſtam longâ formidine ſoluit
Quo ſtudio effuſi proceres, matreſque, nuruſque,
Inualidique ſenes! Nullus celebrantior illo
Viſus in vrbe dies. Pars ſpargere floribus vrnam,
Pars dare thura focis, & Diuo dicere laudes
Carminibus patriis. Tibi enim, Pater optime, debent,
Omnia, ſeruatas vrbes, natoſque, lareſque,
Sacraque, fortunaſque, & lætos frugibus agros,
Et quoſcumque vident ſoles fulgere ſerenos.

Tu bellum & belli cauſas in Caſpia tradis
Æquora ferre Notis. Tu blandum pacis amorem
Regibus inſpiras, placidoſque in fœdera mittis.
Fœdera tu, venerande, ſalutiferamque quietem
Concilias. Sis ô templis ariſque receptus
Vtiliter, populumque iuues tibi vota ferentem.
Auxilio tali quid non ſperare iuberis,
Carole? ſpes in te namque inclinata tuorum
Nititur, & tanti moles te ponderis vrget.
Quam tu vrbis cernes faciem, quæ, munere Diuûm,
Gaudia! quæ ſurget patriis concordia rebus!
Armorum quantum terror ſinet, otia feſſis
Præſtabis populis, & quæ Mars plurima ſecum
Damna trahit, dulci miſerans ſolabere curâ.
Non iræ, non odiis vſquam locus: omnia pacem,
Omnia ſpirabunt, qui per te creſcet, amorem.
Ac veluti æternis cùm Dindyma cana pruinis,
Dindyma, ſeu Rhodope, gratâ vice veris & Auſtri,
Intepuere, niues victæ liquuntur, & altis
Præcipitant ſcopulis vndæ; pulſata fragore
Saxa ſonant, qualis canibus ſuccincta lupiſque
Scylla fremit, Siculo procùl exaudita Peloro.
Tum flexus poſt multiplices ſi fortè reductum
Nacta ſinum eſt, Boreæ atque hiemis ſecura furentis
Vnda ſilet, facies fluxæ tranquilla ſub vmbris.
Haud aliter, dum te tuta & ſecura parente eſt,
Bruga, decus Belgi, tua, Carole, cura, quieſcet.
Heu quianam alternis lacerantur ſtragibus vrbes?
Quidve odijs tantis petitur? ſimul omnia credas
In terram è Stygis monſtra erupiſſe cauernis.
O patria! ô longùm infelix, deſuetaque paci
Flandria, Mauortis ſedes, quis acerba tuorum

Fu-

Excidia æquarit lacrymis? numquamne leuari
Cladibus, & finem dabitur ſperare malorum?
At tu, dum conſtans Amor & Concordia muros,
Bruga, tuos habitat, mediis in luctibus aude
Tollere læta caput, triſteſque reſoluere curas.
Quid tantum hoſtiles iræ, atque immitis Enyus
In te animi poſſint, ſi mens eſt omnibus vna,
Vnaque vox, vnus ſeſe exhortantibus ardor.
Tum non vis inferna Deûm, non ipſa tenebris
Excita Tænarijs Furiarum maxima pacem
Rumpere, non cauſas valeat conuellere amoris.
Quidquid erit, caſus vrbem quicumque ſequentur,
In tuto eſt, communis amor quam ſeruat, amicis
Coniuratis in rem ſtudiis. Tot corpora pugnant,
Tot vigilant oculi, tot linguæ animique laborant
Conſulere in medium, & trepidis occurrere rebus,
Quot ciues coëunt. Non illam ferrea clauſtra
Munierint meliùs, non plenæ milite turres,
Foſſarumque moræ, poſitæque in montibus arces.
Reſpice res Italûm varias. Non Annibal vrbem
Perdere, non portas valuit perrumpere Marſus;
Non Etruſca manus, non qui ſeruilibus armis
Auſonios rapuit victo bis Conſule faſces.
Reſpice ſecuram nullis Lacedæmona muris.
Pectora muris erant concordia. Terror & hoſtis
Stantibus addebat vires, addebat amorem.
Sic vbi Strymonios ſæuis Aquilonibus amnes
Vinxit hiems, tepidæ fumant in fontibus vndæ,
Seque antris calor abdit. hiems facit ipſa calorem.
Sic & turritis inſtans è mœnibus hoſtis
Tectam aciem ſupra ſaxorum immania fruſtrà
Pondera deuoluit, nexamque reuellere pugnat.

Denſi hærent clypei clypeis, iunctuſque viro vir,
Atque omnes validâ ſubter teſtudine caſus
Impunè excipiunt. Sic aſper, & improbus irâ
Dum procùl erumpit ſiluis lupus, agmine facto
Sparſa boum latè campis armenta videmus
Vndique confluere, atque aduerſis cornibus hoſti
Obſtare: ille pauens, quamuis rabieque fameque
Efferus, exululat, rictuque infrendet inani.
Victus abit: tutæ repetunt ſua prata iuuencæ.
Tanta venit iunctis vis & fiducia rebus.
Tuque adeò ô cuſtos generis, Concordia, noſtri
Huc ades, vtque facis, Brugam tutare, nouoſque
Adde tuis animos & inexſuperabile robur.
Te ſine, fœderibus ruptis, & pontus, & aër,
Terraque diſcordes ſine lege, ſine ordine pugnent,
Te ſine nec Titan mundo, nec lumina Phœbe
Præbeat, & rerum moles confuſa fatiſcat.
Te, Dea, te mentâ redimitus tempora vittâ
Carolus ad ſua ſacra vocat: tibi lætus ad aras
Vota facit, plenuſque tui. Miſerare precantem,
Et fractum bellis populum. Si Ferreus olim
Auſpice te ferrum poſuit, pacemque reduxit;
Si conſanguineis ſtillantia cædibus arma
Munere ſæpè tuo manibus cecidere remiſſis;
Si ſacri Diuûm cineres, atque ſacrorum
Cuſtodes cinerum, tua ſi tibi mœnia curæ;
Concordes animas, tutelæ munus opuſque,
Diua, tuæ ſerua, ſtirpeſque excide malorum.

IACOBI

IACOBI WALLII

E SOCIETATE IESV

HEROICORVM

LIBER SECVNDVS.

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO FRANCISCO IOANNI DE ROBLES, E COMITIBVS D'ANNAPES, &c. EPISCOPO IPRENSI.

QVanam iudicij ſeueritate, Illuſtriſſime ac Reuerendiſſime Domine, fieri dicam, vt Poëtica, cùm & proſit, & delectet, tamen quòd eo fructu carere ſe poſſe plerique videant, inutilis habeatur? Enimuerò ſi vt in litteris, ſic in alijs rebus graues illi cenſores omnia neceſſitate nos metiri vellent, iam ex eorum ſententiâ hor-

hortos, credo, nullos ad voluptatem conſitos, platanum in ijs nullam, nullum florem haberemus. Statuariæ pretium nullum eſſet: neque in tabulis, neque textiles fortium virorum imagines ullæ ſpectarentur. Carerent cultu corpora, gemmis annuli, cibi condimentis: iners denique rudis ſeculi ſqualor corrumperet ac deformaret omnia, ſi eiuſcemodi hominum ſupercilio & auctoritate nos auferri pateremur. Aut enim elegantiam honeſto utilíque coniunctam undique tollerent: aut illam literarum, pro eo quanti eſt apud eruditos, æſtimandam etiam putarent. Sed ne ego Poeta importunus, tibíque meritò odioſus videri poſſim, ſi in hoc primo aditu veterem illam, & tot ſermonibus tritam querimoniam velim retexere. Aliud igitur ſequar: illud imitabor, quod Inſulis, urbe tuâ natali, cui totíque Flandriæ Gallicanæ parens tuus ſummo cum imperio præfuit, Philippum Bonum Belgij Burgundiæque Ducem feciſſe legimus. Equites, quos

quos ipſe magno nobilitatis ac virtutis delectu non ita pridem Aureo Vellere primus donauerat, ad bellum ſacrum hortaturus, epulo magnificentiſſimo excipiebat. Apparatus ſplendoriſque fama è Galliâ, Angliâ, totóque Belgio plurimos nobili loco natos exciuerat. Inter ea quæ tum oblectandis etiam oculis data ſunt, ſpectabatur virgo, auro gemmiſque collucens, cui leo cuſtos additus hanc præferebat inſcriptionem: NEMO DOMINAM MEAM TANGAT. *Quid certè Dux voluerit, etſi aliàs in loco memorare iucundum eſſet: hîc tamen, quoniam illud res mea non flagitat, prætereo. Huic inſiſto, hoc vno lætor & glorior, leonem me nactum eſſe, qui Poeticam, illam animorum noſtrorum moderatricem & dominam, ab indigniſſimis faſtidioſorum hominum obtrectationibus vindicet. Quem leonem? quem illuſtriſsimæ gentis tuæ clypeo inſculptum præfers, vigilem, erectum, paratum ex eâ in quâ nititur quercu iaceſſentes impetere. Quem leonem? qui, ducente*

Mel-

Melchiore Robleſio, legionem Hiſpanorum in Siciliâ anteiuit, qui pro Melitâ fortiter ſtetit, qui illic Othomanidas Aſiæ viribus & terrore ſuccinctos fregit, cuius fortitudinis expreſſa veſtigia euaneſcere Melitenſes numquam ſinent. Quem leonem? qui ad Valencenas, Tornacum, Dauentriam Gaſpari robur atque animos addidit, qui Philippopolim excubando ſeruauit, qui ad Harlemum ſaucius, & Leouardianis ſolutus carceribus in arenam proſiliit ferocior: de quo Friſia loquetur, dum aggeres ſtabunt, quos Gaſpar Friſiæ Præfectus Oceano, quâ eluuionem minabatur, obiecit: de quo loquetur Antuerpia, dum hanc Scaldis præterlabetur, in cuius ponte ſtantem illum & intrepidum vidit inter nauigiorum horrendo fragore concrepantium tonitrua, & globorum, & catenarum, & ſaxorum atrociſſimam & inexplicabilem tempeſtatem. Stantem illum viderunt haſtatorum ordines, quibus parens tuus iam primùm natus, & ab ipſis incunabulis miles & ductor, cùm

præi-

præire per ætatem nondum poterat, præfuit tamen: ſtantem Gallis, cùm ille ætate & viribus maior Ardeam, Caletum, Ambianum, hoſtilis terræ ac maris clauſtra, perfregit. Non tu quidem, Reuerendiſsime Domine, abs te exigis, quæ bello Maiores tui præſtiterunt: alia ſigna, aliam militiam ſecutus, hanc gloriæ partem tuis reſignaſti. E quibus Alexander frater tuus non conſilio tantùm & manu, ſed fuſo ſanguine in Germaniâ Cæſari, Regi in Belgio fidem ac virtutem ſuam probauit: & nunc paternæ gloriæ heres Michaël ad Ariam, Cortracum, Rocroiam, Atrebatũ vitam pro laude ſæpius paſſus, ad hoc eſt, & diu, precor, ſit ſuperſtes, vt honeſtiſsimorum vulnerum notis inſignis non illi tantùm, quam ducit, legioni, ſed Regi teſtetur ac patriæ, quàm vile ſit corpus ijs, qui magnam gloriam petunt. Itaque tu ſacris admotus, & nuper Academiæ Louanienſis Cancellarius, & Sacelli & Noſocomij Regij ſupremus Præfectus, nunc ex hac, in quâ conſtitutus es, ſpeculâ dum Reip.

 Chri-

Chriſtianæ partes omnes circumſpicis, vides, quàm neceſſariò cum maximarũ rerum ſcientiâ coniungi ſacrorum cultus debeat. Producenda in medium Religionis noſtræ arcana: dubijs rebus auctoritas, obſcuris adferenda lux: opprimenda arrogans, & plùs nimio verticem attollens ſapientia: errores profligandi. Neque interim humanarum artiũ partem vllam negligendam putas. Cum Sidonio ſanctiſsimo ſapientiſsimoque Epiſcopo laudas, qui tenent cum Orpheo plectrum, cum Archimede radium, cum Vitruuio perpendiculum: qui inueſtigant cum Thalete tempora, cum Chryſippo numeros, cum Euclide menſuras. Quo fit, vt dum tibi, quidquid hoc Opuſculi mei eſt, inſcribo, patrocinij tui ſpem mihi certam faciam. Eo conſilio leonem gentis tuæ & clientelæ meæ teſſeram, huius libelli præfigam veſtibulo: & fides, in quam non hunc modò, ſed ipſam etiam Poëticam recipis, ſecurus adijciam: NEMO DOMINAM MEAM TANGAT.

CARO-

CAROLO IV. LOTHARINGIÆ ET BARRI DVCI.

Cùm Godefridus Bullionius Lotharingiæ Dux, Terræ ſanctæ aſſertor, Hieroſolymæ expugnator, & Rex, à Gymnaſio Societatis IESV *Bruxellis, illi exhibitus, dicatusq́; eſſet, eiuſdemq́; munificentiâ ſollemnia Iuuentuti præmia diſtribuerentur, An.* M.DC.XLVIII.

AOnij montes, & doctæ culmina Cirrhæ,
Muſarum, Phœbique arces, aſſurgite cælo
Altiùs. En veſtris iterùm reuerentia ſacris,
Priſcaque maieſtas rediit. Neque ſola Calabro
Auſonias vati ſubmiſit Roma ſecures.
Scipiadæ rediere: & belli fulmina, & iras,
Armaque Pierio gaudent deponere luco,
Et dulces Martis comites ſibi iungere Muſas.
Immortale, ingens, notum ſuper æthera nomen
Carolus, Auſtraſidûm genus alto à ſanguine regum,
Ingeniis, Muſiſque fauet. Subit ipſe virentes
Sacrorum ſaltus nemorum, non qualis in hoſtem,
Terrificos cæli tonitrus imitatus, & ignes,

Fertur equo, ſtragemque ciet; qualiſve feroces
Componit, miſcetque acies. Occurrite Divæ,
Et per odoratum lauri nemus, & loca plena
Numine, per rupes, habitataque vatibus antra,
Per Phœbi delubra, per Aoniam Hippocrenen
Ducite, quando ille intereà ſecludere magnas
Dignatur curas, & amica reuiſere Tempe.
Pacem vultus habet: pacis certamina & artes
Inſtaurans, donis cumulat. Comitantur euntem
Innexæ manibus Charites, Pietaſque, Vigorque,
Et Favor, & placido aſpirans Clementia vultu.
A dextrâ ſublimis Honor, formoſa Deorum
Progenies, Decorumque pater, quem ponè ſequuntur
Fama ingens meritis, & ovantes carmine Laudes,
Lætitiæ, Plauſuſque. Iò date ſerta Camœnæ
Auguſto capiti, quæ circum tempora ſerpant
Inter victrices quas illi aut Moſellana lauros
Detulit, aut Sueco turbatus ſanguine Rhenus.
Tum, ſiquid regem curis, & triſtia bella
Solari tenues poſſunt, aut fallere cantus,
Tantiſper vacuas belli clangoribus aures
Carminibus mulcere. Dedit, dedit ipſe canendi
Materiem, qualem aut Troiæ populator Homero,
Aut Anchiſiades pietate inſignis & armis
Andino vati: nunc Muſis pace reponit
Mæcenatis opus. Salve tu inclyta bello
Regia progenies, & Muſis nata fovendis.
Tu medios inter lucos Heliconis amorem
Aſpiras: tu ſumma vrges ad culmina vates,
Virtutemque tuis creſcentem laudibus ornas.
O mihi ſi quondam vmbroſo ſub Phœbados antro
Inſideat tantus vati calor, vt tua facta,

Bella-

Bellaque, fœminaſque, & quos te voluere caſus
Impauidum, inuictumque animo Mauortius ardor
Impulit, æternum aerat demittere in æuum.
Ipſe ego tum noſtris ſublimem in montibus rerum
Conſtituam, bellique notas atque arma ferentem,
Perfectum argento, & barbarico elephanto.
Non hîc te primis leuia & ludicra ſub annis
Tentantem, aut fictas vrbes, ſimulataque veris
Mœnia ſcandentem ſ cia n. Longo ordine ſculpam
Prima rudimenta, & P age ſub mœnibus altis
Hercyni, ſiluis Nymphis, Albimq ue, Salámque
Ad pacem per te, libertatemque vocatos.
Stabunt & Lothari, bellis experta iuuentus,
Auſpicijs armiſque tuis, cæleque ſecundo
Certa Gothos, certa & Gallos ſocia arma mouentes
Auſtradûm in erta, totoque auertere Rheno.
His ego Norengæ pugnas, & quid tuus illic
Fernandos inter geminos Mars egerit, addam.
Addam & Danubium, & ferme tres milite ripas:
Tum vim conſilij celerem, bellique procellâ
Obtuſa morte tuo caſtra hoſtilique madentem
Sanguine Duthingam, raptaſq ue in vincula turmas.
Parte alia Dubin manantes actáque ſolutum
Compede, ſecum alias belligeri mœnia Dolæ
Cernere erit, Gallíque ſibi dare terga fugacem,

 Inque

t Non ego profectò bellicoſam gentem notare hoc verbo volui, vt quidam putarunt qui me de hoc amicè monuit, cùm hoc poematium coram, quum res ferebat, excuſum legebant. Horat. quos bello & bellicis tumultibus aſſuetos, fugaces dixit, id eſt, fugientes ſeruilem naturâ ſeruilem, mendacem, cùm colonis votis forte non reſpondiſſet. Virg. fugacem illum, quem bellatorem nominauerat. Et non erat quidem commentariolo hîc opus: at erit è iuuentute, cui hæc ſcribimus, fortaſſe aliquis, qui ex nobis hoc primum diſcet.

Inque auro pallere duces, & vertere ſigna.
At mihi ſit, quà frons ſeſe pulcherrima molis
Explicat, inuictum bello, Syriæque timendum
Ponere Gotfredum, generis decus. Illius arma,
Illius inuectas in Idumes regna phalanges,
Ereptamque ego Solymam, auguſtumque ſepulcrũ,
Liminaque, & ſparſum diuino ſanguine montem
Ex ebore effingam: ſed non & ſceptra gerentem
Debita, non gemmis radiantem, auroque coronam.
Heu pietas inſueta! heu numquam viſa triumphi
Præmia! ducentur victricia tempora circum
Implexi ſentes, ſupplex, & ſqualidus ibit,
Perque ſacras nudata feret veſtigia terras.
Tunc ego, ſeu ſignis pergas tua iungere ſigna
Auſtriadum, & bello preſſis ſuccurrere Belgis;
Seu proprios certè fines, alioque gementem
Sub Domino populum recrees, pacemque reducas;
Tunc ego non alio exoptem te bella mouere
Auſpice, non alio iubeam ſperare triumphos.

ORDINIBVS FLANDRIÆ.

Cùm Euangelicam Lucem in Emblematum velo tranſlucentem illis dedicaret Henricus Engelgraue Societatis IESV.

EXoriere, & totum radios diffunde per orbem
Aurea lux. Non te Pyroeis, & Eous, & Æthon,
Sidereuſque Phlegon, quamquam per inania currus
Phœbeos rapiant, & puris æthera luſtrent
Ignibus, aduexere. Tuus ſublimior ortus.
Tu face, tu flammis triſtes melioribus vmbras
Diſcutis; &, quantò tu, cùm cornua plena refecit,
Cynthia Luciferum, quantùm Sol igne ſororem
Natiuo exſuperat, tantùm tu publica mundi
Sidera. Temporibus certis ſurguntque, caduntque,
Noxque tenebrarum metuenda horrore ſuarum,
Cùm latuere, redit. Non tu fugientibus horis
Occidis, aut cæcis ſubducis lumina terris.
Æternùm fulges: æterno à lumine ſemen
Accipis, haud vlli patiens concedere nocti.
Olim atras inter tenebras vmbraſque fuere
Prævia ſigna tui, quas Euphratea ſecundùm
Flumina Buzides vidit volitare quadrigas
Ardentûm plenas radiorum, igniſque coruſci,
Totus & ipſe igni, & radiis cæleſtibus ardens.
Axis erant flammæ, temo, mirabile, flammæ,
Flamma rotæ, radijque, & loramenta flammæ.
Electra aſpiceres mediis illudere flammis
Aurea. Concordes ibant ad frena iugales

Fulminibus ſimiles ardentibus. Omnibus vna,
Et diuerſa tamen facies, & quæque figuris
Bis geminis variata. Aquilæ, fuluique leonis,
Et bouis, & veros hominis ſimulantia vultus
Ora ferunt omnes, habileſque volatibus alas.
Regina aliuum pennis ad ſidera niti
Velle videtur, & aduerſi patientia ſolis
Lumina deſigit cælo, quò tendere contrà
Terreno nequeunt hebetes in corpore ſenſus.
Additus eſt oris iuuenis, vocemque, colorémque,
Oraque mortali ſimilis, ſed qualis ab alto
Delapſus terras ſubijt Deus, vnus vtrumque.
Tum leo ſiluarum dominus, terrorque ferarum,
Torua tuens, animíque refert fremituque tonantem
In ſiluas vatem, & pueros, matreſque, viroſque
Ingenti effuſos ſtudio ad noua ſacra vocantem.
Cornibus, & lata ſpectandus fronte iuuencus,
Qualis opima tuis, Solyme, ſtetit hoſtia templis,
Vno eodemque con[illegible]ando in corpore nexu.
Omnia quæ quondam Nabathæa ad flumina vates
Attonitus [illegible] vidit rutilantia flammas,
Confeſſuſque Deum, noſtris neque vocibus vſus
Edidit [illegible] ferunt oracula [illegible].
Illa facies tua, Lux o pulcherrima, quæ nunc
Orbem [illegible] ſpargit, [illegible] imago.
Hæc facies, hi te [illegible], [illegible]que rubentes
I[illegible], hi volucres [illegible] notabant.
O [illegible] decus [illegible] aux [illegible],
Æternum iubar, & mundi mea [illegible] longe!
Quis te, quis tantis oculis mortalibus ignes
Hauriat [illegible] vires, acieque retuſæ
Ferre queat. Vis tanta [illegible] & copia flammæ.

Vt

Vt tamen optato, qua fas eſt, lumine detur
Poſſe frui, obtendit tenuis tibi nubis amictum
Docta manus, pictiſque obnubit lumina velis.
Ac velut obiectâ cùm ſol ſub nube latentes
Diſſimulat radios, quamuis non cernitur vlli,
Scire tamen poſſis, quo cæli limite curſum
Obductus teneat, prætentaque nubila vincat:
Sic etiam poſitus: totum non occulit vmbra:
Illa iubar tantùm minuit, non eripit orbi.
Haud ſecùs, vt cerni poſſis, & ab æthere lumen
Innocuum & terris meliùs ſpectabile fundas,
Obduci nudos pateris velamine vultus.
    Vos hæc, vos propiùs radiis fulgentibus afflat,
Flandrorum Proceres, oculoſque inuitat, & vltrò
Spectandam ſeſe variâ ſub imagine præbet.
Huc geminas acies, huc totam aduertite mentem.
Voluimur, & cæcis ſpes noſtras credimus vndis.
Nec tam Getulæ Syrtes, ſuccinctaque ſæuis
Scylla rapax canibus nautæ metuenda Sicano,
Quàm mens noſtra ſibi. Scopulus ſua cuiq; cupido eſt.
Nec tot in abruptum puppes vorat alta Charybdis,
Infamiſque ſinus Maleæ, quot liuor, & ira,
Ambitioque, metuſque, humani pectoris æſtus,
Exitio triſti inuoluunt. Heu! litora pauci
Tuta tenent, dum, quò præceps rapit ardor, aguntur,
Dum vada nulla cauent. Et vobis gratior vlla
Lux cælo veniat, quam quæ breuia inter & æſtus
Vos regat, & curſus iubeat ſperare ſecundos?
O nimis ſecura tui, dum turbida ponto
Surgit hiems, & nox tenebris hiemiſque ſuiſque
Incubat! ô quid agis? quem monſtrant lumina portũ
Reſpice. Nõnne vides, vt malus ſaucius Euro,

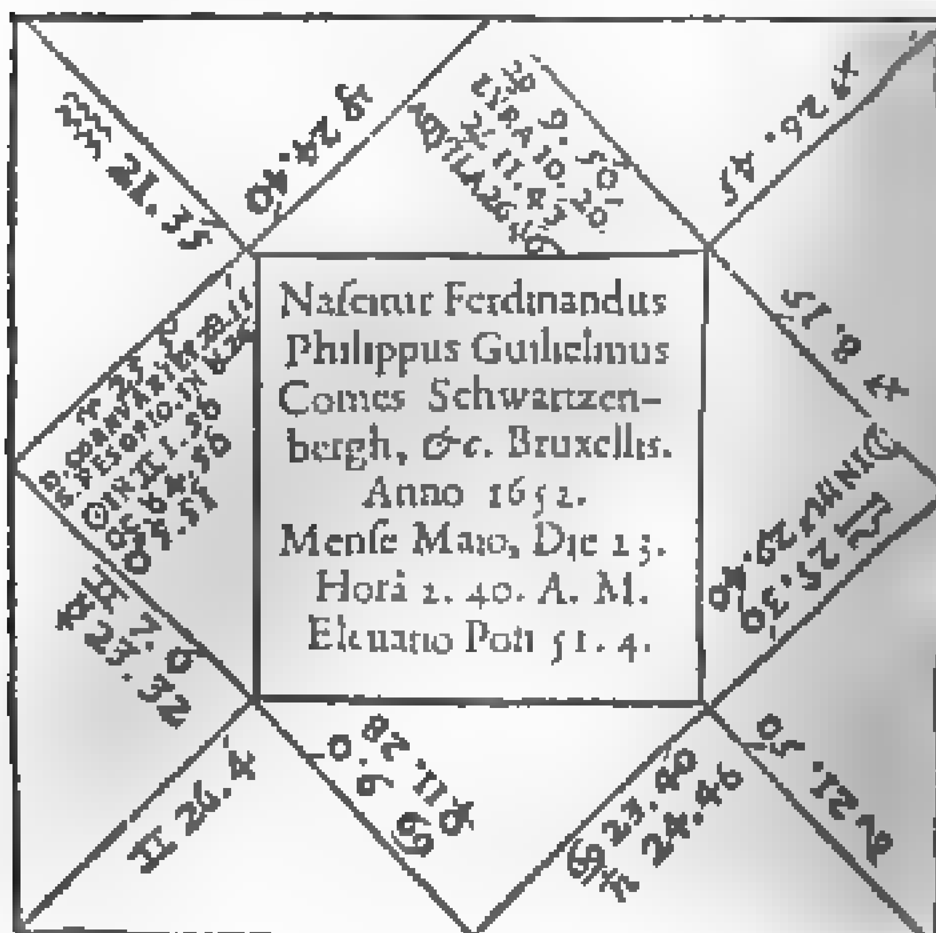
Antennæque gemant, atque imperioſius æquor
Conuulſæ nequeant vltrà durare carinæ?
At, niſi ludibrium debes miſerabile ventis,
Ne placitos, qui te fallent, reſpexeris ignes.
Heu nihil inſidæ fas quemquam credere luci!
Quos procul Euboico de litore Nauplius ignes
Suſtulit, Argolicas traxere in ſaxa carinas.
Te ſequimur, lux alma, viæ dux optima noſtræ.
Nulla Pharos, cùm certa negant ſe ſidera nautis,
Tutiùs errantes deducet in æquora puppes.
Te ſine cæca via eſt: horrent obſeſſa tenebris
Omnia: lux ſi quæ nimis aliunde malignis
Proditur, in ſcopulos & ſaxa latentia ducit.
Ne mihi, ne rigidi dictent præcepta Catones,
Intonſique Numæ. Non ſanguine ſcripta Draconis
Iura, Therapnæique morer decreta Lycurgi.
Vtiliter quamuis & honeſtè plurima dicant,
Et peccare vetent: ſuus eſt tamen error in illis.
Sanctius his aliquid ſuperis è ſedibus orta
Lux aperit. Falli prohibet, Verumque, Bonumque
Detegit, & quidquid dubiis Prudentia rebus,
Temperies lætis, duris Conſtantia poſcit.
Hæc vbi ſe prodit, pariter Reuerentia legum,
Et Pacis nutrix Pietas, & neſcia fraudis
Incorrupta Fides manifeſtâ in luce refulgent.
Excedunt Erebi peſtes, Iniuria recti
Contemptrix, ritúſque audax abolere priorum
Impietas, miſerique parens Diſcordia Belli,
Et Mala Mens culpæ pallens horrore, ſuique.
Voſque adeo, quos res patriæ bellique domique
Grandibus exercent curis (ſic Flandria veſtris
Tuta ſtet auxiliis, nec triſtes horreat vltrà

Armo-

Armorum ſtrepitus: ſic Pax dulciſſima rerum
Pertæſos Martis populos vrbeſque reuiſat)
Inſcriptum vobis monumentum & pignus amoris
Conueniente operi, placidoque admittite vultu.
Quod ſi aliàs docti vobis placuere labores,
Nunc certè placeat, quæ, dum grauiſſima mœſtæ
Reddita lux patriæ eſt, lucem quoque pagina præfert.
Lucem immortalem, quæ Diuûm arcana recluſit,
Ignotique viam nobis detexit Olympi:
Quâ veniente noui venit quoque temporis ætas,
Et, quo nunc fruimur, ſæclorum ſanctior ordo.
Si ſinerent vires, aut ſi quid vota valerent,
Pyramidas ſuper, aut Rhodij ſimulacra Coloſſi
Eductam cælo Morinorum in litore molem
Poneret ex merito noſter labor. Hîc ego duris
Neptunum exutum vinclis, portuſque recluſos,
Et captas cælarem vrbes. Hîc maxime ſtares
Auſtriade, clypeoſque ſuper fulgentiaque arma
Aureus. Armatæ ſtarent circum oſtia puppes.
Claſſibus aduerſæ claſſes, effictaque in auro
Æquora feruerent naualis imagine pugnæ.
Vtque ſui vobis debet victoria partem,
Parte opere in tanto veſtrû quoque nomen haberet.
Nunc, quoniam ſolis hoc poſſunt carmina votis,
Sit liber hic grati, quod vobis Flandria debet,
Obſequij viuax teſtis: ſit temporis huius,
Quo veſtris etiam ſtudiis opibuſque receptæ
Exultant vrbes, monumentum in ſera ſuperſtes
Sæcula, marmoribus ſolidoque perennius ære.
Si qua fides vatum augurijs, dum magna vigebunt
Nomina, dum meritis æqui ſoluentur honores,
Dum Patriæ Patres vos dicet Flandria, viuet.

FERDI-

FERDINANDO PHILIPPO GVILIELMO, IOANNIS ADOLPHI COMITIS SCHWARTZENBERGII, &c. AVREI VELLERIS EQVITIS FILIO, GENETHLIACON.

AMICE LECTOR, *Non exiſtimo graue tibi futurum, ſi priùs te paucis morer, quàm appoſitam geneſin inſpicias, & paulò poſt verſu deſcriptam legas. Mathematici, inquit Tacitus, cùm de ijs loquitur, qui nouos motus, & clarum Othoni annum obſeruatione ſiderum affirmabant, genus hominum potentibus infidum, ſperantibus fallax, quod in ciuitate noſtrâ & vetabitur ſemper, & retinebitur. Et ita quidem varijs edictis & ſenatusconſultis abire ex vrbe atque Italiâ iuſſi ſunt, interdum & Tarpeio ſaxo deiecti. Verùm vt quiſque ferè futurarum rerum augurijs capitur, & cupidine ingenij humani libentius obſcura creduntur, fit, vt dum leuia hæc atque inepta ingenia blandiſſimis deſideratiſſimiſque promiſſis ſiderum vires addunt, & mendacijs ſuis caliginem obijciunt, audiantur. Quid igitur? egóne me huic negotioſiſſimæ vanitati immiſcere volui, præſertim cùm diuinis vocibus atque oraculis inſana illa vaticinandi libido atque temeritas coercita ſit? Minimè vero. Non ego fixas errantéſve ſtellas conſulere, non vllius vitam, non caſum vllum in fictis earum domicilijs legere didici. Quid? quod nec diſſimulem, quàm vanus hic vates fuerim, cum à Romanorum Rege, quem ego Maieſtatis patriæ certiſſimum heredem nominaui, multa puero pollicebar, cuius nunc acerbiſſimam Chriſtiano Imperio mortem boni omnes lugent. Muſarum igitur eſt, quidquid hic dedimus, quæ aliud nihil ſpectarunt, quàm, quis eſſet naſcente puero orbium cæleſtium ſtatus, animi causâ deſcribere, & vota ſua, non à cæli affectione, ſed ab inſigni erga illuſtriſſimam familiam, ſobolemque ex eâ propagatam ſtudio profecta, ornatius explicare.*

Illu-

ILluſtres animæ, quas cælo Martia virtus
Addidit, inque ſuis gens Schwartzenbergia ceris
Læta recognoſcit, paruum ſpectate nepotem,
Qui primùm teneris implet vagitibus auras.
Nunc vultu; belli ſtudiis & laudibus olim
Vos referet: neque deluſos ſpe tollet inani
Non ſecuturus veſtigia. Vos modò cunas
Cingite, quâ toties cinxiſtis tempora, lauro.
Eſt aliquid veſtros auroſa per atria vultus
Ordine ſpectari; finitaque bella triumphis,
Et genus, & titulos, & res, & nomina regum
Subſcribi ſtatuis. Sed non ſimulacra vetuſtæ
Laus ſunt prima domus. Debent ſculptoribus artem
Omnia ſint ſimiles vultus, habitumque, vigorémque,
Ardenteſque oculos, nihil eſt in imagine vitæ.
Hic puer, hic veſtræ maior virtutis imago eſt.
Viuite Heroes, ſenes longiſſima, tanti
Sanguinis auctores, & adhuc ſupereſtis in illo
Pectore. Non toti fato ceſſiſtis & vmbris.
Sic clypeum, ſic arma geret, ſic agmina ducet,
Sic ruet aduerſas acies, ſtrageſque feretur
Per medias, vt vos olim, cum Gallia ſenſit,
Forma quid poſſent, ſecuráque pectora lethi,
Aut cùm fulmineis fregiſtis Biſtonas armis.
Hæc ego non vanus, nec veri improuidus auctor
Vaticinor. Produnt animorum ſemina vultus.
En tenero quantus puero vigor! en vt ocelli
Sideribus ſimiles radiant! vtque ora, genæque,
Quamquam cognoſci poſſit quoque mater in illis,

Plus

Plùs tamen & patriæ ſpirant virtutis, & acres
Promittunt animos, & dignas ſanguine vires!
Qualis vbi perrupit humum, tenerumque cacumen
Surculus exeruit ſiluâ Dodonide natus,
Si primæ vigeant frondes, ſi plena vigoris
Surgat, & enodi tollat ſe ſtipite virga,
Arbor erit firmo ſolidiſſima robore, quæque
Subiectum exſuperet frondoſo vertice lucum,
Contemptura Notos, actóſque Aquilonibus imbres:
Sic pueri æthereas primùm venientis in auras
Et color, & ſpecies, & vultus, & omnia fortem
Quæ ſpondent animum, laudis ſunt ſigna futuræ.
Ipſe genus, generiſque ſui ſentire videtur
Auctorem. In primo tantus vigor eminet ortu.
Ipſa etiam Natura nihil neglexit in illo,
Solertique manu formatos corporis artus,
Magnâ animâ dignum hoſpitium ſedemque parauit.
Eſt locus æterni ſedes placidiſſima veris,
Vber aquis: ſpirant Zephyri, puroque recentes
Nectare perfundunt flores: cum floribus herbas,
Et grauidas fruges, & poma grauantia ramos
Semper alit, ſemper ſimilis ſibi parturit annus.
Naturæ domus eſt. Solio ſedet illa virenti
Sublimis: roſei vultus, plenuſque vigoris
Ore color: turgent niueo rorantia lacte
Vbera: præcingunt frondes & poma capillos.
Verſicolor veſtis, molli quam texuit auro
Ipſa ſibi, pictamque manu variauit & arte.
Materiam ars ſuperat. Namque illic æthera magnum
Fecit, & æthereis infixos orbibus ignes.
Addidit & pelagi tractus, fluuioſque, lacuſque,
Paſcuaque, & campos, & opertos arbore montes.

Terra

Terra feras, volucres aër, genus omne natantûm
Æquor habet: veros credas frondeſcere ramos
Arboribus, veros in aquâ colludere piſces,
Deferri veris volucres per inania pennis.
Mille Dea eſt ſollers operum, gremioque feraci
Mille parit rerum ſpecies, dulcemque laborem
Aſſiduè exercet, vitaſque & corpora fingit,
Frigida permiſcens calidis, humentia ſiccis.
Illa ſolo fixos frutices, ſtirpeſque virentes
Educat, & libro truncos & cortice veſtit;
Hos foliis, alios foliis & floribus ornat.
Illi ſe debent volucres, pecudeſque, feræque,
Quique aut fluminibus viuunt, aut æquore piſces.
Illa etiam noſtros effingit ſedula vultus,
Artificique manu neruos componit & oſſa,
Corporeoſque ſuis attemperat vſibus artus.
Vt facies, ſic ingenium non omnibus vnum.
His roſeo teretes diſtendit ſanguine venas:
Terræ plus aliis, aliis plus adiicit ignis,
Plus aliis frigentis aquæ, quæ corpore toto
Diffuſa oppreſſâs hebetat ſub pectore flammas.
Præcipuè heroum ſunt illi corpora curæ,
Quorum humeris pax, & bellum, tutelaque legum,
Et populi, & regum, quanta eſt, fortuna recumbent.
Illis viuaces circum præcordia flammas
Subiicit, & puri vitales ætheris auras.
Vranie in parte eſt operum. Quod durus iniquis
Saturnus radiis, quod lætus Iuppiter afflat,
Quod Sol, quod Phœbe, quod fert Cyllenius ignis,
Artubus inſinuat, teneroque in corpore miſcet.
Parnte puer gaude. Tibi enim, tibi munera largâ
Multa manu Natura dedit, ſimileſque paternis

In

In te fudit opes, & auitæ ſemina flammæ.
Illa tibi ſuccis finxit melioribus artus,
Impleuitque tuas generoſo ſanguine venas.
Plebeiæ nihil hîc animæ, nil pectore toto
Frigoris ignaui, vegetos quod ſopiat ignes.
Inſita vis neruis: ardor præcordia circum
Viuidus. In quantum creſcent hæc brachia robur!
Brachia, quæ molli nunc ſtringit faſcia nexu;
Sublatura enſem, veniat modò fortior ætas;
Fulmineum, ardentem, quem multâ cæde repentem
Conuerſæ metuent acies. Non otia fracto
Eripient animo vires, aut corpora ſoluent.
Arma inter clypeoſque, puer, repetabis, & inde
Sæpè tibi, patriâ ludes cùm paruulus aulâ,
Maiorum effigies, celebrataque nomina faſtis
Monſtrabit pater, & verbis hæc dulcibus addet:
I puer; i quò te repetentem exempla tuorum
Dura rudimenta, & paribus quoque gloria factis
Extendenda vocant, ſtimuliſque potentibus vrgent.
1 Ille, vides? chlamyde, & pictis ſpectabilis armis
Additus Auſtriadæ comes eſt, cùm diuitis olim
Imperij heredem thalami ſibi fœdere iunxit,
Dotales terras, ſeu quas Burgundia, ſeu quas
Læta parens frugum ſpatioſis finibus ambit
Belgica, legitimi pretium ſortitus amoris.
2 Proximus ille, ingens famâ, & quæ maxima ſummæ

F

Patr

1 Pueri huius tritauus Erchingerus Maximilianum I Archiducem Auſtriæ, poſteà Cæſarem, in Belgium comitatus eſt, Mariam Burgundicam ducturum, eique in Flandricis bellorum motibus operam præſtitit.

2 Atauus Guilielmus I. ſub Carolo V. Imp. rebellium Alſatiæ, confiniumque populorum comes [illegible] ad tandem in Friſiâ Cæſareis armis, ſuique exercitûs [illegible]

Pars fuit, Auguſti laudatus Cæſaris ore,
Altanam, bello victor, populoſque feroces
Contudit, & domino inuitum parere coëgit.
Illum etiam Friſij, illum etiam videre Sicambri
Cæſareis ducentem acies: ſenſere ſuperbi
Terribilem, placidum victi, pacemque precantes.
3 At cui pulchra iacet cælatâ in caſſide tauris,
Hic tibi degeneris, dum te quoque bella vocabunt,
Eximet horrorem lethi, letho ipſe perennem
Mercatus laudem, nec famam paſſus mori,
Dum pauidus capos trepidant Somona ripis.
4 Huc faciles nunc verte oculos, hos aſpice vultus
Illuſtris proaui. Viden', vt vigor igneus olli
Luminaque vltorem ſpirant ardentia Martem?
Hic vir, hic eſt, qui ſæpè manu furialia Thracum
Agmina, Biſtoniæque infregit cornua Lunæ,
Per gladios, arcuſque, Boryſthenidûmque ſecures
Ferro aditum rumpens. qualis caua diuidit igni
Nubila, & horrenti percutit lumine nimbos
Iuppiter, aut fracto violentior obice torrens
Obuia quæque rapit. Iacet Iſtri ad fluminis oram
Vrbs munita ſitu, & vaſtâ defenſa palude,

Vade

3 Abauus Gulielmus II eidem Cæſari à Conſilijs bellicis, poſt multas expeditiones pro Philippo II. ſuſceptas, in prælio ad fanum Sancti Quintini occumbens, auitam fidem in Auguſtiſſimam domum lethali vulnere conſignauit.

4 Propauus Adolphus heros incomparabilis, ſub Philippo II. Equitum Germanorum Chiliarcha, militiæ ſociorum poſtea, ſub auſpicijs Rudolphi II. Imp. equitatus primum Præfectus, mox totius exercitus Cæſarei Legatus generalis, Turcam tunc maximè infeſtum non ſemel repulit. Viennæ Auſtriæ tandem à Cæſare Gubernator conſtitutus, Iauarinum, quâ velut clauſtrum omnia Chriſtianorum propugnacula prodebantur, Turcis eripuit.

Vnde minax Rhenum latè terrebat & Albim
Odryſius. Non hoc virtus heroïs & ira
Suſtinuit. Dum cuncta ſilent, & opaca fauet nox,
Improuiſus adeſt, adiutusque per inuia nactus
Stagna (fide maius) portas effringit, & vrbe
Vi potitur. Quid non intrepida pectora cogit
Laudum amor & patriæ? ſternuntur barbara paſſim
Corpora, perque vias ſtragis cumulantur aceruí
It ſpumans cruor, & riuus defertur in Iſtrum.
Non Cæſar, non Europe ſua gaudia cepit.
At nunc poſt luſtrata tibi decora inclyta gentis,
Ex me diſce puer, quid proles grata parenti
Debeat, & vultus meritum venerare paternos.
Quod tibi ſum, fuit ille mihi, rectórque, paterque
Queis ego te monitis famam ſperare merendo
Iuſſit, & ingentes animis aſſueſcere curas.
5 Illum conſilijs Cæſar, ſubitiſque probatum
Caſibus, ante alios magno dilexit amore!
Illius & vitæ metuens, dum viſcera febris
Vreret, & tenuis medicâ ſpes eſſet in arte,
Virginis auxilium votiuo pactus honore eſt.
Iamque adeò, dum ſe morbi vis fracta remiſit,
Damnatus voti votum pro ſoſpite ſoluit.
O ſic te Cæſar, ſic te, quem nomine reddis,
Cæſare natus ament, &, ſi te viuida virtus
Forſitan impulerit generoſo occurrere leto,
Incolumem cupiant, nec ſint ſine pondere vota!
Quid tibi nunc referam maternæ nomina gentis,

5 Auus Adamus ob eximias animi dotes ad conſilia principum Imperij magnatum certatim quaſi tractus eſt, eoque in pretio fuit; vt Ferdinandus II. Imp. pro recuperandâ eius valetudine votum emiſerit, vt narrat Guliel. Lamormaini lib. 2. de Virtutibus Ferdinandi cap 7.

Inuictoſque animos? ſcit Pannonis ora, ſcit Iſter
Virtuteſque, viroſque, & bella, & præmia belli.
Et dubitas quâ te generis rapit æmula virtus
Ire viâ, proauoſque nepos æquare ſequendo?
Talibus atque alijs, paruo quæ plurima quondam
Et pater Æneas, & auunculus Hector Iulo
Retulit, alta petes; proauoſque imitatus & annos,
Ætatem meritis, & quos imitabere, vinces.
  Hoc erat, alme puer, quod cùm te læta recenti
Ediderat partu mater, præſaga ferebat
Vraniæ, & ſtellis tecum ſurgentibus æther.
Ipſa aderat, mundi ſignis, quibus ima reguntur,
Cæruleos intexta ſinus, 6 & cincta coronis
Tempora ſtelliferis, queis cæli inſcripſerat orbes,
Obliquos, rectos, quales ſibi repperit Atlas,
Atlas ſuppoſito qui ſidera vertice fulcit,
Inde Syracoſius ſimili labor extudit arte.
Aſtabant Horæ iuxta, quæ lucis & vmbræ
Tempora, ſignorumque obitus moderantur & ortus,
Et mundi obſeruant faciem, quâ limina vitæ
Quiſque ſubit. Neque enim ſtellis, ſi lumine puro
Per cælum rutilant, lux & vis omnibus vna eſt.
Hæc iuuat, illa nocet, primos vt quæque ſub ortus
Hanc afflat pueris, aut hanc naſcentibus auram.
7 Tum cæli non vna domus, non vna domorum
Tempeſtas. Quid quæq; hominum præſtetque, negetq;

Quæ

6 Vraniæ pro coronâ ſphæram damus, quam Atlas inueniſſe primus dicitur, Archimedes in vſu crebriore poſuiſſe.

7 Aſtrologi, vt de futurâ nati pueri conditione iudicia ferant, cælum diſtribuunt in partes 12 æquales, quas Domos vocant. Quibus conſtitutis obſeruant, qui planetæ, quæ ſtellæ fixæ illuſtriores Domum quamque tempore natiuitatis occupauerint, qui illorum inter ſe aſpectus fuerint.

Quæ det opes, adimátve datas, quæ faſcibus illos
Admoueat, quæ vitæ alios traducat inerti,
Scire nefas. Tantùm magnis hæc cognita Diuis.
Iamq́ue adeò Vranie tantarum conſcia rerum,
Et tibi ter dulcè arridens, terque oſcula iungens:
Creſce puer, dixit, magnorum cura parentum,
Curaq́ue noſtra puer. Priſcis annalibus illi
Eruta ſæpè tibi memorabunt facta priorum;
Nos tua, quæ, dum nunc longâ digniſſime vitâ
Naſcens, haud dubio licuit prædiſcere cælo.
Non ego vana ſequar, non quæ longæuus haruſpex,
Dum varium cæli morem, & natalia ſeruat
Sidera, mentitur certis portendere ſignis.
Ipſe animos, ipſe ora mihi, vocemq́ue reſoluit,
Cui cælum, & cæli paret pulcherrimus ordo.
Ille dedit Soli radios, & cornua Lunæ,
Et quos nunc cogit, nunc Lucifer euocat ignes
Orbibus affixit variis, viceſque viceſque
Iuſſit habere ſuas, queis mundi temperat horas.
Illius imperio terris & frigora, & æſtus
Conciliant, curſuſque ſuos ſua tempora norunt.
Illa ignem occultum venis pecudumq́ue hominumq́;
Inſinuant, vnde & vires alimentaq́ue laudum
Afflati accipiunt, animaſque ad fortia durant.
Illa etiam cæcos regnis inſtare tumultus
Sæpè monent, cladeſque, inopinaq́ue funera regum.
At tibi, care puer, primos ſub luminis hauſtus
Quid non felices promittunt ætheris ignes?
Pauca tibi è multis (prohibent nam cetera Diui
Scire hominem, farique vetant) retuliſſe iuuabit,
Vt ſpes ipſe tuas, quas produnt ſidera, diſcas.
Principiò Auroram (namq́ue hinc præſagia vitæ

8 Prima petam: vitæ tenor eſt quærendus ab ortu:
Hîc vitæ domus eſt) aurato in vellere fulgens
9 Excepit venientem Aries. Ille omine magno
Te, caſuſque tuos, ſubeundique pondera rerum
Proſequitur, ſtimulatq; animos. Illum aſpera quondã
Trans freta vectantem pueros, auroque comantem
Spectauit Nereus, cornuque & fronte minacem
Eſſe ſuum voluit Mauors, cæloque locauit
Ter ſenis varium ſtellis, flammiſque coruſcum.
Nec quos ipſa tibi Virtus decernet honores,
Ambiguus notat indiciis. Illa aurea cerne
Vellera, geſtamen regum, pretiumque laborum,
Quale vides humeris, puer, effulgere paternis.
Proximus huic Mauors rutilis emerſus ab vndis,
Sanguineuſque rubens primo ſurgebat Eoo,
Pugnaces animos, & qualia Romulus ipſe
Marte ſatus, primiſque patrem confeſſus ab annis
Dedita per venas ſenſit, tibi ſemina flammæ
Subjiciens. Nec nil cælo notiſſimus ignis
10 Tauri oculus, nec nil volucris talaria Perſei
Indulſere tibi. Roſeo ſuper omnia vultu
11 Sol tecum exoriens felices præbuit ortus

Signa

8 Prima, quæ in Oriente collocatur, Domus Vitæ dicitur, ſiue Horoſcopus.

9 Anno 1652. 23. Maij, horâ 2. matutinâ, minut. 45 qui natalis pueri fuit, in ipſo Horoſcopo, ſeu initio Domus vitæ exiſtebat Aries, ſidus planè Martiale; finem autem ferè claudebat Mars planetarum omnium bellicoſiſſimus.

10 Arieti in horoſcopo iungebantur Oculus Tauri, ſtella notiſſima, & natura Martialis, ac pes ſiniſter Perſei.

11 Sol tunc quoque in eâdem Domo erat paullò infra Horizontem, ingeniiſque præſtantiam addebat, niſi quod Luna, quæ tunc Soli oppoſita erat ac plena, id non nihil impedire videbatur.

Signa tui. Tibi magnam animam, ſtudiúmque capacẽ
Ille dedit. Luna oppoſito contraria fratri
(Plenis quippè tuum luſtrauit cornibus ortum)
Inuidioſa tibi, ſenſus animúmque malignis
Obtundit radijs: tu contra ardentior ire
Ne metue, & luxum, & ſomnos, & deſidis oti
Indignans latebras pulchro conſueſce labori.
12 *Quid? quòd cùm varios meant vaga ſidera curſus,*
Quæque ſuos, quinque errones vicinia iunxit
Par propè ſortitos ſpatium: coijſſe putares
Imperio Diuûm accitos, vt amica referrent
Conſilia, & placido afflarent tibi leniter igni.
13 *At parte ex aliâ, ſolio quâ fultus eburno*
Sedem fixit Honor, medij de culmine mundi
Commoda (fortunam cæli dixere) benignos
Stella tibi affudit radios, auramque ſalubrem.
Stella potens, ſtella ante alios clementior ignes,
Digna Ioue. Hæc annos, habilemque ad prælia dextrã,
Et dextrâ potiorem animum, regumque perennes
Spondet amicitias, & quidquid præſtita magnis
Regibus obſequia, & longum conciliatur amorem.
14 *Ne, puer, ô, ne te pueri Ganymedis honores,*

12 Quinque è ſeptem planetis, Sol, Mars, Saturnus, Venus, & Mercurius eo tempore ſatis ſibi vicini erant. Quod valdè notandum eſt, & rarò admodum contingit.

13 Domum Honoris in meridie poſitam occupabat Iuppiter, planeta humano generi maximè beneuolus, & felix.

14 In ipſâ hac Domo, ſeu propè meridiem ſita erat ſtella illa fixa & illuſtris, quæ Aquila dicitur. Quòd autem Aquila, quæ in decimâ Domo ponitur, ſuperet cuſpidem Domus vndecimæ (habet enim illa 26.46 hæc autem tantùm 24.40.) id contingit propter notabilem Aquilæ ab Eclipticâ diſtantiam. Quod dico, ne quis in hiſce minùs verſatus errorem putet.

Quamquam illum fuluus rapuit Iouis armiger, vrant.
Te, quod & Idæus cælo monet ales ab altô,
Auſtriadûm tollent Aquilæ. Te, Cæſar, & ille
15 Qui Maieſtatis patriæ certiſſimus heres
Sceptra reget, te cui prono ſe vertice culti
Submittunt Montes, & Cliui & Iulia parent,
In ſublime ferent. Siue ad ciuilia vertent
Iura animum, ſeu bella gerent, qui te modò nomen
Ferre ſuum, curas olim quoque ferre iubebunt.
16 Tum Lyra, quæ quondã Manes, infernaque cantu
Numina deuinxit, medio nunc fulget Olympo,
Vagitusque tuos mulcet, ſurgentibus addet
Vatibus ingenium, qui te vulgandaque latè
Facta canant. Certè ipſa ſuis nunc ignibus afflat,
Qui tua carminibus celebrat cunabula, vatem.
Dixit, & ambroſio puerum perfudit odore,
Demulſitque manu, tenueſque receſſit in auras;
Et quaſi fatidicos animo, quos Diua canebat,
Hauſiſſet monitus, ter vultu riſit amico
Ad matrem puer, ad puerum lætiſſima mater.

15 Puero nomen in Baptiſmo indiderunt Ferdinandus IV. Romanorum Rex, & Philippus Guilhelmus Dux Neoburgicus.

16 In domo Honoris, in ipſo iam ferè vertice hærebat ſidus illud, quam Lyram vocant.

AD
LEONARDVM LESSIVM
E SOCIETATE IESV,
ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΤΗΝ.

In Opuſculum eius poſtumum de quinquaginta Dei nominibus.

QVò me, ingens anima, & noſtris erepta tenebris,
Numinis & cæli plenum, & terreſtrium inanem
Abripis? En Diuûm latè diducta pateſcunt
Atria: ſub pedibus nubes, & fulmina, & Euri,
Sideráque, & celeres mundi ſeptemplicis orbes,
At ſuprà multo formoſum lumine & auro
Stat ſolium, & longè radios circùm vndique fundit.
Hîc ſedet, hinc rerum cauſas moderatur, & orbem
A ſe pendentem partitis temperat horis
Æternus Diuûm genitor. Mille agmina circùm
Aligerûm, pennis vultus atque ora tegentûm,
Obſeruant nutus, maieſtatémque ſedentis.
Fortunate ſenex, cui (quantum accedere fas eſt
Mente Deum, tardæque ſinunt contagia terræ)

Surſum animo ferri, primáque in origine veri
Hærere affixum penitus, dum vita manebat,
Dulcis erat labor, & non intermiſſa voluptas.
Fortunatus, & ille, tuæ ſuprema ſenectæ
Otia quem paſcunt, & quas mors invida chartas
Nequidquam cæcis auſa eſt damnare tenebris.
Illum non Tyrij cultus, perfuſaque fuco
Gloria ſollicitat, non rerum ſplendor, & auri
Implacata fames, & ſemper maior habendi.
Spes premit immodicas, lætus parvoque, ſuoque,
Siquid & illudens repetit fortuna, reſignat,
Securus quid Gallum acri committat Ibero,
Quid coniurata prorumpens Moſcus ab Arcto
Cogitet, aut validæ Tyrrhena per æquora claſſes.
Plus aliquid, quàm quod magnæ vidiſtis Athenæ,
Ille videt, plus quàm Pharij vetus accola Nili,
Et Tyros, & Babylon, & porticus alta Cleanthis:
Occaſus quamquam rerum ſcrutatur & ortus,
Et falſas populum voces, elementaque luxus
Dedocet, & rigido ſuadet conſueſcere honeſto.
Tecum, Leſſiade, tua per veſtigia tecum
Aſſurgit cælum affectans, ardetque, ſuumque
Fertur in auctorem: venturáque gaudia iam tum
Præcipiens, immenſum explet tranquillus amorem.
Qualis vbi obliquas feſſas erroribus vndas
Aut Ganges pater, aut ſeptena per oſtia Nilus
Pertulit in pelagus, iam curſum emenſus in illo
Deſinit, & magno veniens ſe gurgite miſcet.
Hic ſeſe tenet vnda, marique potitur aperto,
Nec breuibus ſpatiis, nec, vt antè, coërcita ripis.
Haud ſecùs anguſtis mens indignata teneri
Limitibus, iam ſe maior, iam læta reperto

Numi-

Numine, ſe penitus penituſque effundit, & illo
Exultans fruitur, ſéque explentia quieſcit.
O & principium rerum, ô & terminus idem!
O pater! ô votis ſpes vna atque vltima noſtris!
Da quamquam indigno, nec quidquam tale merenti
Te lucis vitæque æternum accedere fontem.
O bone (namque tibi, quidquid mortale creamur,
Viuimus, &, flammæ in morem ſupera alta petentis,
Ad te, quâ fas eſt, mediâ è caligine cuncti
Tendimus, & patriam noſtroſque inquirimus ortus)
Da natam cælo mentem ſe tendere ſupra:
Da ſecreta tuæ penetralia viſere lucis
Triſtibus eductam tenebris, & inertibus vmbris.
Sæpè ego Tellurem ſcitari, & quærere multa
Te ſuper. Illa nihil: tantùm cæloque, marique
Abſciſſam oſtentat molem, Boream inter & Auſtrum
Aëre pendentem medio, pecudeſque, feraſque,
Graminaque, & ſiluas, fecundaque frugibus arua,
Mille tui monumenta. Tui pulcherrima nuſquam
Se prodit ſpecies, cupidoque indulget amanti.
Sæpè ego proſpiciens magnas obeuntia terras
Æquora, feruenteſque alternis æſtibus vndas,
Et ſpatio, & motu ingenti ſtupefactus aquarum:
Quæ manus effuſo, dixi, circumdedit orbem
Æquore, litoreamque vndis obiecit arenam?
Quis tot monſtrorum ſpecies, immania cete,
Et liquido ingentes poſuit ſub gurgite phocas,
Quæque agili ſeſe tollunt ſuper æquora ſaltu,
Inque chori ſpeciem delphinum examina ludunt?
O opifex rerum, ô mundi vitalis origo,
Tot maria ambitas fluctu pulſantia terras,
Æternique amnes, & ſtagna immenſa, lacuſque,

Quid

Quid ſunt, ſi fas è rebus componere noſtris
Tecum aliquid, niſi gutta leuis, quæ manè recenti
Cùm rubet, & terras veniens irrorat Eous,
Defluit? illa vdo trepidans in gramine ſplendet
Par niueo argento, puræque ſimillima gemmæ:
Mox Sol exoriens radijs abſumit & igni
Paulatim fugientem, aut ſpirans diſſipat Eurus.
Vos quoque, vos, magni pars formoſiſſima mundi,
Alti, immenſi orbes, ſtellis ardentibus apti,
Quamquam indefeſſo labentia ſæcula curſu
Exigitis, quamquam & menſes variatis, & annum,
Alternasque hiemes, gratoſque reducitis æſtus,
Et vernos flores, & frugiferos autumnos;
At non hoc eſtis, totâ quod mente requiro.
Non tantum vobis lucis, tantumque nitoris.
Vt lychni, noſtræque faces, & fumea tedæ
Lumina ſideribus cedunt, vt ſidera ſoli:
Sic illi, qui vos radijs veſtiuit & auro,
Ceditis. E tanto ſcintillæ abſiſtitis igni.
Talibus atque alijs magnum exercebat amorem,
Leſſiades animo indulgens, quæ plurima quondam
Victuris docuit, miſitque in ſæcula chartis.
Nos procul & tantæ nondum patientia lucis
Ora attollentes cælo, rimamque ſecuti
Luminis, audemus gracili deducere verſu,
Conatu tenues ingenia. Tu mihi præſens,
Tu ſublimem animum, quo terras, teque relinquens,
Sidereas totas ſedes mortalis adibas,
Inſpira, Pater. Hæc etiam ſolatia nobis
Suffice, dum patriâ procul & natalibus oris
Hæremus, cælo extorres, miſerum inter amorem
Flebilis exilij, Diuûmque vocantia regna.

PRÆ-

PRÆTORI, CONSVLI, SENATORIBVS VRBIS BRVXELLENSIS,

Annua præmia iuuentuti Gymnaſij Societatis IESV *Bruxellæ erogantibus* XIV. *Septemb.* M. DC. XLIX.

ANtiquas procerum ceras titulóſque ſuorum,
Et poſitam, Bruxella, tuis in montibus aulam,
Inuictóſque Duces, æquatáque nomina cælo
Laudabunt alij. Dicent fulgentia regum
Vellera, bellantúmque animos, poſitiſque coronis
Inſignes Carolos, & dignos ſtirpe Philippos.
Me tua me teneant Tempe, gratiſſima Phœbo,
Ipſa quibus domus Albuneæ, Tiburque colono
Argeo poſitum, regnatáque cura Phalanto
Inuideant. Vos hîc Muſæ, ſi Græcia verſis
Nunc luget fatis, ſanctúmque Helicona ſubegit
Ferrea barbaries, vos hîc quoque lucus, & vmbræ,
Et fontes, vitrique lacus, colleſque ſupini
Hoſpitio dulci excipiunt. Nec vos minus illis,
Quàm gelidis Pindi ſiluis, ſcatebriſque teneri
Credibile eſt. Etenim choreis luſtraſtis & illos,
Auritaſque, Deæ, duxiſtis carmine fagos.
Felices, quibus hîc veteres imitantia ſedes
Et nemora, & fontes, & roſcida fontibus antra

Aonios

Aonios ſaltus referunt, ſecuraque præſtant
Otia, fortunæ ſolatia magna prioris!
Fœlices, quas & procerum digniſſimus Ordo
Muneribus magnis decorat; ſtudiiſque ſecundis
Proſequitur! Dum Palladiis effuſa iuuentus
Decurrit ſpatiis, celebrique in puluere ſudat,
Victrices primus lauros, hederaſque virentes
Ecce ferunt, ſtimulum pulchri pretiumque laboris.
Quæ ſpes arrectæ iuuenum! qui ſpiritus illos
Verſat agentis! nulli torpens ignauia vultum
Deiicit: igneſcunt animi, exultantiaque vrget
Corda vigor pulſans: iamque hi, iam protinus illi
Anteeunt: vtcumque labor, curſuſque fatigant,
Vincit amor laudum, ſperataque gloria palmæ.
Sic, pius Æneas cineri dum ſacra paterno
Funerea exequitur, ſtatuitque ingentia ludis
Præmia, Trinacriâ quondam narrantur arenâ
Troiani iuuenes arſiſſe cupidine laudis,
Niſus & Euryalus primi, ſanguiſque Diores
Regius, & lecti comites ſenioris Aceſtæ.
Ardentes medio ſpectabant munera circo,
Alipedem inſignem phaleris, multâque pharetram
Lucentem gemmâ, galeæque inſignia Graiæ.
Signa tubæ dederant: nulla eſt mora: finibus omnes
Emicuere; volant nimbo leuibuſque ſagittis
Ocius: adiiciunt animos clamorque, fauorque
Plaudentis caueæ: rapit impetus ipſe volantes.
Ite & vos laudi natæ, Phœboque calentes,
Illuſtres animæ, dum flos viget integer æui,
Et melior feruet circum præcordia ſanguis.
Ite alacres, quò vincendi iam nota voluptas,
Auguſtæque patres vrbis, ſanctuſque Senatus
Solli-

Sollicitant famæ captos venientis amore;
Quò vos & dulces Muſæ, & ſublimia vota,
Egregiamque operam numquam fruſtratus Apollo
Voce vocant. Altâ oſtentant de rupe coronam:
Tantùm ne pigeat ſumma ad faſtigia niti.
Quidquid in abruptis poſuerunt vertice Diui
Excelſum dignumque peti, ſudore parandum eſt.
Quid non, maturis cùm venerit vſus ab annis,
Illa rudimenta, & meritarum exordia laudum
Poſcenti ſpondent patriæ? Quod iura tuetur,
Quod terras vrbeſque regit, quod ciuica bella
Comprimit, & multa Legatos perficit arte,
Ingenij eſt felicis opus. Meminiſſe poteſtis,
Aonides, quid, cùm magnis legionibus ardens
Anteibat ductor, mediâ 1 Brimæus arenâ
Geſſerit: vt magnis veniens terroribus hoſtem
Perculerit, clarus famâ & præſtantibus armis:
Vt trepidas illi ſupplex ſubſtrauerit vndas
Iam vinci patiens, iam fracto Somona cornu.
Nil ardens animus, ſpectatáque dextera bello
[illegible] poterat: ſed enim tantæ pars maxima laudis
Mens fuit. Hac iuſtis moderatur legibus vrbem,
Hac regit innocuos, hac publica damna coërcet.
Quis dignè memoret, quid Locquenghemiũ 2 poſſit
Par famæ titulisque ſuis, magnisque probata
Principibus virtus. Non tantùm mœnia, & arces,
Clauſtráque, & ærati vectes, vigilumque fideles

1 Carolus de [illegible], Eques, Præfect [illegible], [illegible] nis ductor, & Corbeiæ Gubernator.
2 Carolus de Locquenghien, Eques, Conſil. [illegible] Bruxellenſis, & [illegible] ſtabiarum Præfectus, cum Gallorum & Hollandorum duo [illegible] exercitus in Brabantiam pariter effuſi Louanium obſiderent, & vicinam Bruxellam terrerent 1635.

Excubiæ, quantum cultæ vis ignea mentis
Vna poteſt. Teſtor portas, & conſcia magnæ
Mœnia virtutis, quæ te videre ferentem
Vrbis onus, quæ, dum Grudijs incumbit Athenis
Tempeſtas armorum, & Martius vndique terror
Circumfert ſeſe campis, te, Carole, ſtantem
Hectoreis videre animis. Quid ſplendida belli
Munera, quid fidei proauûm commiſſa tuorum
Cæſaris arma ſequar? quid, dum Farneſius altum
Fulminat ad Scaldim, domitoque in flumine victor
Oceanum imperio premit, infrænatque tumentem,
Fortia facta tui memorem, famamque parentis?
Fulmineas inter puppes, ripaſque trementes
Turbinibus flammarum, & aduſtas ſulphure arenas
Inuictus ſtetit, Ætneo imperterritus igni.
Ipſe pater Scaldis plauſum dedit, armaque ſpectans
Victriceſque manus, excuſſáque vincula ripis,
Non minus exilijt, quàm cùm 3 noua flumina
quondam
Accepit gremio, curâ ingenioque tuorum
Ductum opus. Vt lætus, quà terram nuper arator
Vomere ſulcarat, longas inſtare carinas
Vidit! cum circum ter centum Naiades ibant,
Omnes pictæ auro, præcinctæ pellibus omnes.
Exultant, amnemque nouum mirantur, & amnis
Auctorem longè agnoſcunt, plauſuque ſalutant.
Quarum quæ cantu rapidos quoque docta morari
Calliroe fluctus, ſummâ ſublimis ab vndâ:
Noſtræ regum altrix, dixit, Bruxella tot inter
Debebas nemorum, & formoſi gaudia ruris,

Quæ

3 Amnem nouum ab vrbe Bruxellenſi ad Scaldim vſque maximo patriæ commodo duxit Locquenghemij [illegible]

Quæ fudit Natura tuis vberrima campis,
Non te pœniteat, ſi magni nominis amnes,
Aut vicina tuos non pulſent æquora muros.
Aſpice diffuſo ſpatiantem flumine Scaldim,
Cui neque Baiani portus, Tiberinaque cedent
Oſtia. Quantus aquas feruenti exercitus æſtu
In mare deuoluit præceps, quantuſque receptat,
Eſt tuus. Ille tibi famulanti gurgite fluctus
Aduehit æquoreos, & lintea pandere ventis,
Et miſcere dedit toto commercia mundo.
Dixerat: & virides circùm plauſere ſorores.
At tibi, dux operis tanti, ſe publica debent
Commoda. Te læti, dum tendent carbaſa, nautæ
Carminibus patriis referent: te fama ſuperſtes,
Dum vehet amnis aquas, ventura in ſæcula mittet.
Et qui maiorum famam virtutibus æquas,
Carole, te tanti ſpectat quoque gloria facti.
Te quoque, té vigiles curæ nocteſque dieſque
Ingenium exercent, &, dum labor vtilis vrbi
Strenuus, in partes animum tibi diuidit omnes
Ingenuus amor patriæ. Non vlla laborum
Te terret facies, non cœpti tædia frangunt.
Scilicet & patrum virtus animuſque redundant
In genus, & fortes ducunt à fortibus ortum.
Olim erit, vt viridi in ripâ proauiſque, tibique
Permiſtæ Muſis Dryades, comiteſque Napeæ
Conſtituant denſum lauro è Parnaſſide lucum,
Magnorum monumentum operum. Quod ſi aurea
Belgas
Intereà Pax reſpiciat, ferrumque recondat,
Et patrio tandem MARS E LARE pulſus ahenis
Poſt tergum vinctus nodis arma ore cruento

Nequidquam fremat, ô quem nunc pæana Camœnæ
Vicinas circum ſilvas & flumina dicent!
Tum faſces 3 Frederice tuos, doctoſque labores,
Legatumque tuum cantu ſuper æthera tollent.
Nec vos, ô Magni Proceres, indicta ſilebunt
Nomina, quos rerum euentu prudentia maior
Extulit, & magnis admouit gloria curis.
Nunc, dum veſtra canunt, & grato carmine laudant
Munera, quæ teneros primæ dulcedine famæ
Irritant animos, humiles ne ſpernite Muſas.

3 Fredericus de Marſelaer, Eques, Senator hoc anno Bruxellenſis, antehac ſæpius Conſul, Legato à ſe ſcripto notiſſimus.

MARCELLO
COMITIS TORQVATI FILIO,
In primâ pueritiâ Legionis mille virûm patrio ære conſcriptæ Præfecto.

NAſcimur, & pariter, quâ ſimus origine nati,
Prodimus. Eſt in equis, quos Mars in puluere verſet,
Aut Elea domum victores palma reducat,
Multa patrum virtus. Quos tellus Gnoſia mittit,
Aut Sparte catulos, ſeu naribus vtilis ille,
Seu pedibus melior, morſuque ferocior alter,
Omnia generis habent, formã, villoſque, coloremque,
Et vigiles flammis oculos, aureſque micantes,
Et latera, & lumbos, atque internodia crurum.
Nec qui danda Ioui curuis gerit vnguibus ales
Fulmina, progenerat mollem & ſine felle columbam.

Qui

Qui tibi, parue puer, vitam dedit, augeat annos,
Tum quæ naſcenti magnarum ſemina laudum
Igneus indiderit vigor, & natalis origo,
Proferet ipſa dies. Quamquam quid vota moramur,
Et tantùm viridi laudem ſperamus ab æuo?
Scilicet exſpectes bellando magna referre
Facta patrum, tibi venturis dum robur ab annis
Creuerit, armorumque immania pondera lata
Ferre queant humeri, aut haſtam torquere lacerti.
Quæritur ante diem nomen tibi, bellaque tractas
Non puero tractanda puer. Quid Mars tuus olim
Victor aget, votis & ſpe præſumere lentum eſt.
Iam tua ſtat campis legio: iam teſſera bello
It tua. Nondum armis palmas innectere, nondum
Inſtructam ſtare ante aciem, ſtrageſque ciere
Fas tibi, & æra merent iuuenes tua. Signa timentur,
Vellere quæ nondum potes, aut defigere campo.
Parcite quos nondum numerat puer editus annos,
Parcite natalem, primæque exordia lucis
Quærere: naſcentis virtus prævertitur annos.
Dum tener Alcides, & iam Ioue dignus haberi
Cœperat, eliſos manibus puerilibus angues,
Si qua fides, preſſit: nunc ardua mœnia & arces
Aut bello quærere, aut fidâ ſtatione tueri
Cunarum labor eſt, & dum Victoria Belgas
Reſpicit, & cunctas pugnantibus annuit vrbes,
Illius & puerum tangit quoque gloria facti.
Has ſibi primitias legit. his vlciſcitur armis
Defletos proauûm manes, quos pulchra ferentes
Vulnera non ficto planxerunt agmina luctu:
Hæc ſpolia, hæc caro cineri ſollemnia mittit.

ANTONIO BIESBROECQ
TERRITORII CORTRACENI
SVMMO MAGISTRATVI AB ACTIS, MVSICÆ ARTIS CVLTORI, SODALITII S. CÆCILIÆ PRÆFECTO CREATO.

CÆcilides Muſæ, ſeu vos pulcherrima rerum
Roma tenet, ſeu vos Helicō, aut culmina Pindi;
Sed puto Roma tenet: vobis namq́ue vbera nutrix
Prima dedit, cunisq́ue roſas & lilia plenis
Affudit calathis, & Tybrim carmine veſtro
Arrectum perhibent Tyrrhena ad litorā labi
Molliùs: huc, ſacris dum lucent ignibus aræ,
Huc precor, ô, ſi quid pietas antiqua, fidesq́ue
Belgarum meruit, placidos aduertite vultus.
En redit illa dies, meritò quæ candida ſemper
Illuxit nobis, & erit quæ candida ſemper,
Quâ patrias læti votiuum carmen ad aras
Cæciliæ canimus, meritosq́ue nouamus honores.
Aduocat ante alios omnem Bieſbrocius artem,
Et gratis fertur numeris, in vtrumque paratus,
Seu chordas digitis, ſeu vocem inflectere cantu;
Et ſeu quid digitis, liquido ſeu mouerit ore,
Dux vbicumque chori eſt. Auditis? amabile quiddam
Percuſſæ reſonant citharæ: fidibusq́ue canoris
Concordes alij ſanctum & venerabile nomen
Virginis ingeminant. Cælo (quamquā æmula non eſt

Aut ars, aut pietas) audent alterna canentes
Reſpondere, ſuas & Dis ſubiungere voces.
Concelebrant Diuæ titulos: vt ſplendida gentis
Nomina, Gracchorum ceras, ſellisque curules
Spreuerit: vt tædis eadem licita que hymenæis
Corporis intacti florem caſtamque cubile
Prætulerit: puer vt cælo delapſus ab alto
Inſignis facie, atque auro fulgentibus alis
Sollicito aſtiterit vindex tutorque pudoris:
Vt ſponſus (quippe ille ſacro iam flumine ſeſe
Abluerat) pueri vultum ſpeculatus & ora,
Explerit mentem, atque oculos: vt deinde pudicos
Seruantem thalamos, & dignos virgine mores,
Certus amor veri, teſtataque ſanguine virtus
Diuorum ordinibus, mediisque intulerit aſtris.
Addant & pulchrum lethi genus, & fera regum
Imperia, & lentos thermis ardentibus ignes,
Illæſosque artus igni, fruſtraque frementem
Sæuitiâ, nulli collum penetrabile ferro.
Salue inuicta fide, ſalue virgo addita cælo,
Cælicolas inter pulcherrima, quam Deus ipſe,
Ipſe ſuo Superûm rector dignatur amore,
In partemque vocat regni. Tibi nectere ſerta
Non operis noſtri eſt: tibi purpureos hyacinthos,
Permiſtasque roſis violas, inſigne pudoris,
Ecce ferunt cælo iuuenes, & floribus illis,
Queis ſibi, virgineam gaudent tibi cingere frontem.
Adſis ô! votisque faue, quæ plurima ad aras,
Diua, tuas facimus. Da quidquid triſte timemus,
Funeraque, & peſtes, iniectaque vincula Lizæ,
Impoſitasque arces, populos vrentia frena,
Et quodcumque mali dirarum ab ſede ſororum

Mars ciet, auertat noſtris ceru ictibus æther.
Ante alios animumque tui, ſtudiumque, precesqu
Reſpice Bieſbroci, curasque & cœpta ſecunda.
Sit felix, & ſæpè tuis ſollemnia ſacris
Dona ferat, ſolitumque habeat tibi moris honorem.

IVSTO VAN [1] SVRCQ SOCIETATIS IESV, E BELGIO IN PARAQVARIAM ANNO M. DC. XXVII. ABEVNTI

PROPEMPTICON.

ERgone litoribus certus diſcedere noſtris
Vela dabis? Solesque alios, aliisque requires
Suppoſitos ſtellis populos? quæque omnibus vndis
Litora nequidquam noſtro Thetis abſcidit orbi,
Hæc te defeſſum accipient? Quando hanc tibi mentē
Non amor exuerit patriæ, fratrumque [2] tuorum
Circumfuſa manus, non cæli hiemisque labores,
Non mare, non ſcopuli, non gens ſcopulisque mariq;
Sæuior, atque tuos epulis feralibus artus
Forſitan appoſitura, tuique implenda cruoris,
Iuſte vale, vale Americis ſpes addita regnis,
Nunc deſiderium Belgarum, & maxima gentis
Cura tuæ. Sit fas collo pendere ſupremùm,
Sit fas complexu in medio miſcere fluentes

Am-

1 Nunc mutato cognomine Manſilla appellatur.
2 Quod omnino rarum, ſeptem fratres Societati IESV nomen dederunt, è quibus hic, cui carmen hoc ſcripſimus, natu erat tertius.

Auſorum lacrymas, & amorem explere vouendo,
Ingenteſque haurire animos, qui me quoque terris
Auellant patriis, rapiantque per omnia tecum,
Hærentem aſſidue lateri, ſocium atque tuorum
Præconemque operum. Si quid mea carmina poſſunt,
Forſitan & pelagi fallam diſcrimina cantu,
Solaborque virum, & portum ſperare iubebo.
Atque vtinam & ventos, & ventis aſpera ſternam
Æquora. Sic olim, rudibus cum Theſſala pinus
Prima cucurrit aquis, vatem teſtudine fretum
Threiciâ Æſonides Neptuno dicere leges
Audijt, & cantu Zephyros accire ſecundos.
Iamque iter emenſus, factiſque in litore votis,
Tecum vnà in ſiluis, per inhoſpita luſtra ferarum
Palantes populos, legumque operumque ſolutos,
Triſtibus eliciam latebris. Denſa vndique cogam
Agmina, ceu cæcis armenta errantia luſtris
In vacuos ſaltus, & amœnas gramine ripas
Præ ſe paſtor agit. Sine me tibi nulla laboris
Pars veniet ſubeundæ: tuum, cæleſtia genti
Pandere conſilia, & vitas formare docendo:
Fas mihi ſinceros animi, & parere paratos
Excipere, & capiti ſacros inuergere rores.
Inde ego (ſi veſtris olim requieuimus antris
Aonides, caſtâ dignati tempora lauro)
Indorum procùl in ſaltus, nulliſque priorum
Carminibus pulſos colles Parnaſſia primus
Sacra feram: primus Braſilis, Chiliſque virentes
Prætendam lauros, ſiluiſque ſequentibus aures,
Et ſenſus addam ſcopulis. Pars feta veneno
Gramina, pars ſæuos arcus, teliſque pharetram
Lethiferis grauidam citharæ ſubmittere noſtræ

Sponte volet. Tum quà ripis Argenteus amnis
Obſtrepit, & dulces inuitat murmure Muſas,
Conuentu in magno, quæ tu mihi plurima rerum
Argumenta dabis, meditato dicere verſu
Inſtituam. O tantùm liceat mihi barbara tecum
Regna ſequi, Paranaque ſinum deponere in vndâ!
Nec, ſi nunc Belgæ tua vela & vota morati
Multa dolent, lacrymiſq; abeuntem affantur obortis,
Parua ſui capient olim ſolatia luctus.
Scilicet & noſtris etiam memoranda libellis
Facta legent: vt te populi magno ore tonantem
Audierint arrecti: vt cæcâ in nocte iacentes
Sideream in lucem reuocaueris: vt noua rebus
Continuò facies, quo ſe cumque tuliſſet,
Venerit: vt legum rudis, & ſine numine turba
Partiri campos, tabulis incidere leges,
Publica priuatis ſecernere, dicere iura
Cœperit, & laudi pretium dare. Non ego templa
Tranſierim, populi donis & numine Diuûm
Conſpicua, exciſo ſtantes quæ denique luco.
His ſuper exhauſtos caſus, diſcrimina mille
Adijciam, dum ſæpè alacer, lætuſque laborum
Ibis haud dubiam in mortem, nil ſæua moratus
Spicula, nil totis adductos viribus arcus.
Fuiſſentque vtinam, tepefactaque tela cruento
Hæſiſſent lateri, quando hic tibi pectoris ardor
Vnus erat, medijs ea vox audita periclis.
Adijciam, vt victum indignum, & ſemeſa parentum
Corpora, natorum mentis abſtraxeris, atram
Ingluuiem increpitans, & fœda cruoribus ora.
Heu qui tantus venit furor! æthere toto
Bacchantûm audiui fremitus. Non peſſima tigris
Sæuior

Sæuior Hyrcanos ſaltus orbata peragrat,
Ereptoſque fremit catulos. Non Martius agnam
Cùm rapuit ſtabulo lupus, & veſtigia paſtor
Balatu excitus celerat, prædamque trementem
Faucibus auellit vacuis, maioribus ardet
Suffuſus flammis oculos: furit improbus irâ
(Vrit enim deluſa fames) mœſtumque per agros
Exululat: latè reſonat vox horrida luco.
Talibus atque aliis dum nobis maxima creſcet
Hiſtoria, & famâ attonitis celebrabere Belgis,
His ego quos valido quæſitos Marte triumphos,
Quæ ſpolia auratis regum pendentia tectis
Contulerim? Minus eſt dominæ Capitolia Romæ
Auſpicijs fundaſſe ſuis: minus arcibus illis
Terrarum poſuiſſe caput. Quas condidit vrbes,
Hic belli celebret ſtudijs, ille artibus ornet
Palladiis, legeſque viris ac iura miniſtret:
Tu natos ſiluis populos, rituque ferarum
Indociles, & adhuc duros à ſemine Pyrrhæ
Inſtituens hortare, viamque inſiſte domandi.
Dum loquimur, te vela vocant, &: Poſcimur, inquis.
Libera non vltrà eſt nobis mora: cara valete
Pectora. Vos pro me Superos ambite precando,
Inque vicem culpis veniam dare. Iungere dextras,
Spero equidē, neq; vana fides, rurſum æthere in alto
Fas erit, & primâ memorare ab origine longos
Annales operum. Sic fantem, extremaque verba
Dulcibus implentem lacrymis vocat Eurus in altum.
Diripitur funis: tenduntur carbaſa vento:
Prouehimur: ſequimur votis oculiſque carinam,
Iactatâque manu, quando vnum hoc denique reſtat,
Edere ſigna iuuat, donec non iam ampliùs vlla

Apparet claſſis, ſummoque exſtantia malo
Cæruleos inter vaneſcunt lintea fluctus.
At non cum puppi pariter veliſque recedet
Cura tui: non & longum terræve, mariſve,
Aut æui ſpatium noſtros abiunget amores.
Intereà ipſe animæ magnâ mihi parte reuulsâ,
Nec facilis vates æquè, nec iam mihi præſens
Integer, aut facilem Superos expoſcere curſum,
Aut narrare meos vento bacchante timores
Audiar, ad Scaldim vacuo proiectus in antro.
Hîc curas ſolabor, & hîc tibi debita vota
Vnanimes mecum aſſueſcent percurrere vates.

IVSTO VAN SVRCQ SOCIETATIS IESV, E BELGIO IN OCCIDENTIS INDIAM VELA FACIENTI.

IDYLLION.

AMYNTAS.

SOluerat, & velis ibat maioribus alnus,
Atque ipſum Oceani ad finem, Soliſque cadentis
Litora per longos fluctus vectabat Amyntam,
Dilectum Superis, & plenum numine Amyntam.
Cùm puer infelix Lycidas abeuntia longè
Carbaſa per lacrymas ſpectans, ſcopuloque reſidens
Litoreo, crebris implerat litora votis.
Quippe animo ſecum reputans, quos vnda timores,
Quos habet & Boreas: quid & illa per æquoris æſtus,
Inſa-

Inſanaſque hiemes veheret ratis. Heu, quibus ille
Incendit cælum precibus! quæ vota canebat
Suſpendenda tholis, ſtaret modò litore puppis
Occiduo! Quid non puppi ſperauit ab illa!
Ipſe ego quæ puerum audiui ſub rupe canentem,
Si valeam, memorabo: & erit memorare voluptas.
Non fruſtrà rapidos mulcemus carmine ventos:
Carmine ventorum cecidit fragor, & freta ventis
Excita detumuere. Lyrâ vocalis Arion
Æquora compoſuit, delphino auditus, & vndis.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Carminibus, fateor, non hæc fiducia noſtris.
Leſbidos hoc citharæ pretium. Sed luſimus & nos
Olim aliquid. Certè patrius me Liza canentem
Audiit, & muſam tenuis laudauit auenæ.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Fallor? an hanc geminus placido iubet æquore Pollux
Ire ratem? Puppi ſedet, antennisque piorum,
Præcipuè 1 fratrum: fratres ante omnia curæ:
Fratribus aſpirat vultu, cæloque ſereno.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
En procul à patriâ ſeptem de fratribus vnum
Vela ferunt: mœſtos orbis nunc alter & alter
Diuidit, & dulci aſpectu & complexibus arcet,
Omnes Loiolidas, claris virtutibus omnes.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Indus ſqualet ager, primiſque in palmite gemmis
Illudunt pecudes: tangat modò litus Amyntas,
Exuerit ſilueſtrem animum mitiſſima tellus,
Et vinum poſitis & far libabitur aris.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.

Quis

1 Vide ſuperioris carminis notam 1.

Quis terris meſſem inuideat? quis montibus vmbras,
Paſtorem ſtabulis? at ſi nauim æquora perdunt,
Nec terris meſſes venient, nec montibus vmbræ,
Et male ſeruatos raptor lupus ibit in agnos.
Minùs ô velis incumbite minùs Euri.
Dulce ſopor feſſis, medicæ languentibus herbæ,
Pax fractis bello populis; mihi ſalua carina.
Plus aliquid medicis ad littora deuehit herbis,
Plus aliquid, quam quod ſomnos, pacemque reducat.
Minus ô velis incumbite minùs Euri.
Hei mihi! lenta natat, quà noctes ſolibus æquat
Linea, ſtagnanti pelago ratis. Æſtus euntem
Deſtituit: nullo tenduntur lintea vento,
Stagnaque nequidquam pulſant torpentia remi.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Sol ardet: nullæ frangunt incendia nubes,
Et tremulum geminat Solis iubar Amphitrite.
Ah, nequid caro capiti graue ſidus, & ignes
Officiant! ipſi languent Tritones in vndis.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Nerine Galatea, (tibi namque omnia magnus
Poſſe dedit genitor) cunctantem impelle carinam.
Candida Cymothoe cum cæruleo comitatu
Huc ades, & facili pariter ſuccede labori.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Si tibi quid noſtri placeat, ſunt vellera nobis
Appula, ſunt & rubra corallia, pignora mater
Quæ mihi cara ſui moriens dedit, hæc ego vobis:
Et leue ſi munus, pretium quoque carmine creſcet.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Vos quoque formoſæ prætexite puppibus vmbram
Halcyones. Sæuos mandat defendere ſoles

Cara

Cara Thetis. Sic vos Nymphæ Oceanitides omnes
Semper ament, veteresque leuent Ceycis amores.
  Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri;
Anchietæ (meminiſtis enim) cùm hæc ipſa per alta
Iret, & ardenti remum lentaret in vndâ,
Frigora conciliaſtis : & hic erit alter ab illo,
Atque iterùm inſignem mirabitur India vatem
  Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Hactenus vmbroſo ſcopuli pendentis in antro
Cantabat Lycidas. Lycidæ caua litora, & ipſe
Reſpondit Nereus, vectamque per æquora claſſem
Impulit, & pleno iuſſit procedere velo.
Tuque adeò , ſeu nunc pelago decurris, Amynta,
Seu te nunc aliquis feſſum pelagique viæque
Portus habet, ſeu nunc, iterùm dum litore ſoluis,
Mitiùs vt ſpirent opus eſt, aut fortiùs Euri,
I felix, i noſter amor , quò te tua virtus,
Resque vocat. Quæ te tellus, quæ te æquora tandem
Accipient , quoſcumque polo conſpexeris ignes,
A cælo nuſquam vertes iter. Omnibus oris
Vna patensque via eſt. Non hinc, non longiùs illinc
Sidera, quæ quondam dabitur contingere, diſtant.

BALDVINO LE COCQ
WVLVERGHEMII, HVMBECÆ, SCHILTHOVIÆ TOPARCHÆ, &c.
FELICITATEM.

Cùm Archiepiſcopi Mechlinienſis, & Collegij Canonicorum beneficentiâ è reliquijs S. Rumoldi pars Humbecam transferretur an. 1650. 24. Iulij.

NOn eſt, Vir Nobiliſſime, ab hac qualiſcumque pompa tua celebritate alienum, aut è longinquo accerſitum votum hoc meum, quo te domi foriſque beatum, fortunatumque eſſe cupio. Si enim grande illud Hebrææ gentis arcanum, in quo tabulæ diuinis legibus inſcriptæ ſeruabantur, hoc habebat, vt quocumque religioſè inferretur, felicitatem quoque bonis omnibus circumfluentem inferret, egóne ſpes meas aut inanes, aut intempeſtiuas eſſe exiſtimem, cùm te S. Rumoldi reliquias in Ædem Humbecanam religioſiſſimè inferentem video? Erat, fateor, erat illud monumentum, quo nullum inter Moſaica ſacra exſtabat auguſtius, ſapientiæ oraculum, ſanctitatis ſedes, ſolium diuinitatis: verùm ſi ille, cuius hæ ſunt exuuiæ, dum viueret, legum diuinarum cuſtos, ſi veritatis internuntius, ſi ſanctimoniæ exemplar fuit, ſi vbique beneuolentiſſimæ charitatis reliquit impreſſa veſtigia; nunc è pleno beatitudinis loco, de illo defendendo ornandoque non cogitet, quem non modo ſibi ſupplicem habet, ſed etiam cinerum ſuorum cuſtodem, & gloriæ propagatorem ſuæ? Neque verò

huic

huic pompæ tuæ Sadochus ſuus defuit, genere, & auctoritate, & ſacerdotio nobilis, quando ſacra illa pignora ſupplicantis ritu circumtulit Ioannes VVachtendonchus, 1 vir & amplißimis, quos nunc gerit, & maioribus, quibus fungetur, honoribus longè dignißimus: quibus ego nunc, cum iam dudum virtuti tantæ, prudentiæque debeantur, quaſi præſentibus & lætor, & fruor. Illud fortaßis cuipiam videatur, in quo cum Ieſſæi Regis pompâ comparari non poßit tua, quod ſacrum illud Iudaicæ religionis & imperij pignus ſub hominis vnius priuati cuſtodiâ detentum, in locum multo celebriorem, Sionis arcem, ac regni ſedem, apparatu ſumptuque regio deferretur: hoc verò felicitatis tuæ pignus ex anguſtißimo templo in anguſtum deſcenderit. Verùm nihil hic ego excuſo. Fuerit illa quondam Euandri paſtoritij regis, ac planè paſtoris oratio, quâ Heroem aduenam humili acceptum hoſpitio ad opes contemnendas hortabatur, quarum ſcilicet in illa exulantis Arcadis ſimplicitate ſplendorem nullum eſſet conſpecturus. Nobis certè modicus tenuiſque cultus excuſandus non eſt apud Cælites, qui opibus pretium nullum vnquã fecerunt. Quare hæc tam bene ominata pietatis initia latè tibi ac feliciter euenire iterum iterumque iubeo. Quamquam quid ego tam anguſtis limitibus S. Rumoldi beneficentiam circumſcribo? Faciet, ſpero, Deus immortalis, vt luctuoſißimis hiſce temporibus dum vndique velut in communi incendio auxilia quærimus,

1 Erat is, cum hæc à me totidem verbis primum ſcripta editaque ſunt, Mechliniæ Eccleſiæ Metropolitanæ Præpoſitus, & ſupremæ Curiæ Conſiliarius, nunc Epiſcopus Namurcenſis.

mus, illius patrocinium hac etiam ſacrorum procuratione imploratum contuliſſe aliquid gratulemur ad extinguenda funeſtiſſima bella, quibus Belgicam tot iam annis ardentem fruſtra miſeramur. Magnum aliquid ſpe præſumere nos illud iubet, quod ſacrorum eius oſſium huc tranſlatorum annum primum ſignare iam liceat nobiliſſimis victorijs, certiſſimiſque pacis augurijs, quæ Sereniſſimus Princeps Leopoldus dedit, fixis ad Ocſiam Axenamque triumphalibus ſignis. In partem illius gloriæ S. Rumoldum venire, is dubitare demum poterit, qui illum patriæ noſtræ, cuius patronus ac tutor eſt, nec videre vulnera, nec calamitates miſerari, nec ſupplices querimonias audire, adeoque nec belli paciſque conſilijs præſidere, nec iuſtiſſimæ cauſæ conſulere exiſtimaverit. Quare dum mecum ipſe cogito, Nobiliſſime Domine, quanta publicæ privatæque boni ſpes in illo reſideat, effert ſeſe atque diffundit lætitiâ animus, geſtitque iam nunc interim omnium, qui illum in Æde Humbecanâ publicè privatimque ſibi beneficum ſentient, interpretem agere, ac ſupplicationes, gratias, tabellas, donaria celebrare memorando. Quæ verò ad cohoneſtanda pietatis tuæ prima ſollemnia nunc Muſæ noſtræ adferunt, etſi aris dicata eſſe velim: tamen non abs re eſſe cenſui, eadem tibi quoque inſcribere, & privatam obſervantiæ erga te meæ teſtificationem cum publicâ religione coniungere.

RVMOL-

RVMOLDVS,

IDYLLION.

SI potes hac mecum requieſcere, Daphni, ſub vmbrâ,
Quà tua rura [1] nouus prælabitur amnis, & ecce
Vicino inuitat ſuccedere ripa ſalicto,
Huc ades: &, ſi quid noſtrum tibi dulce, piumque eſt,
Accipe quæ cecini, dum pagum & compita circum
Sollemnis pompæ nuper procederet ordo.
Ipſe ſuos propius ſpectans Rumoldus honores,
Se mihi materiam dederat, pariterque canendi
Fecerat ingenium, lætosque afflauerat ignes.
Illum etiam ripæ, illum etiam fonteſque, lacuſque,
Et nemora, & totis reſonabat vallibus Echo.
Arduus illum etiam dignantem rure morari
Aſſiduis pulſus referebat cantibus æther
Dumque omnes hic ardor habet, ſic cœpimus ipſi.
Ergò erit vt res hîc inopes, humileſque myricas
Aſpicias, Rumolde? ergò tibi ſacra placebunt
Noſtra, nec agreſtem, Pater, aſpernabere cultum?
Non, vt te digna eſt, nimiis hîc alta columnis
Stat moles: tantùm ſcabris riget aſpera tophus.
Non Indum rudibus, tibi quas ereximus, aris
Candet ebur: non texta nitent Babylonia muris,
Non ſtatuæ, tabulæque: lapis ſunt omnia nudus.
Exiguiſque tuis poterunt hæc templa videri
Pulchra ſatis? Ne rem tenuem, ne munera ſperne,
Quæ ferimus. Sunt illa quidem, ſunt ruſtica, nec tè

1 Humbeca ad nouum amnem Bruxellenſem ſita.

Quæ deceant. Non eſt adeò, ſit cetera ſimplex,
Paupertas ignara ſui. Sed ſi tibi laudis
Materiem ſors noſtra dabit, quæſo, vtere magni
More Dei, qui nec ſpicas, nec pauperis horti
Contemnit flores, nec parui thuris honorem.
Pro myrrhæ lacrymis, pro nardi mollis ariſtâ
Silueſtrē ferimus menthā, caſiamque, thymumque,
Et quodcumque viret noſtris redoletque myricas.
Ipſe tibi noſtro ſoluam de rure coronam,
Primitias frugum: noſtris ab ouilibus agnum,
Cùm fœtura gregis numerum ſuppleuerit, addam.
Proxima nos ſumptu vincant opibuſque profuſis
Mœnia, & argento ſolidam, ſignisque rigentem
Oſtentent Vrnam, Cinerum monumenta tuorum;
Non ſi diuitijs, etiam cedemus amore.
Eheu! quid voluit, vel quo ſe nomine iactat
Ruſtica ſimplicitas? an paruæ culmina villæ
Turribus auguſtis, ſpatio quas diſſita longo
Oppida proſpiciunt, an rara mapalia magnis
Vrbibus, & ſtipulas auſit componere gemmis?
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres.
Sæpè ego vos, ſalices nobis, & paſcua teſtes,
Admiror cælo eductas, formâque ſuperbas.
Sæpè etiam hinc oculos vicina ad mœnia vertens,
Et ſacram templi molem veneratus, & ipſum
Qui dedit huic nomen: Serua, Pater Optime, dixi,
Me, patriosque greges: &, ſi modò iuſta precamur,
Deferat aura preces ad te non irrita noſtras.
Sæpe etiam præſens, & ruri miſſus in vrbem
Suſpexi auguſtis opulenta altaria domus,
Craterasque graues auro, cælataque in auro
Diuorum ſimulacra, cruces, & pallia, & vrnas,

Ingens

Ingens argentum, atque operum artificemque laborē.
Sed non hæc decorū ſumma eſt. Vos pignora Diuûm,
Vos auro incluſi Cineres, ariſque receptæ
Exuuiæ famam templo datis. Has quoque ſi nunc
Seruamus noſtris, quamuis ſint ruſtica, templis,
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres,
Non ſi diuitiis, etiam cedemus amore.
Quid tum, ſi ſacros Cineres atque Oſſa ſaligno
Seruamus loculo? quid tum, ſi bractea tantùm
Obducta eſt tabulis? Num priſci temporis annis,
Dum populus pauper, dum ſtabat Diuus in æde
Ligneus exiguâ, demptique ex arbore rami,
Et quos ſeu Lycidas aliquis, ſeu Theſtylis horto
Attulerat flores, templis ariſque paratis
Non ſpernendus erant, nam plebs minùs, atque ſimplex
Cælitibus placuêre? Illi non aurea curant
Munera, ſed, qui muneribus ſe prodit, amorem.
Abſit amor, perfecta auro cælataque tanti
Vrna valet, quanti calathus contextus hibiſco.
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres,
Non ſi diuitiis, etiam cedemus amore.
Si quondam magnos, & ab extremis Nabathæis
Exciros Reges, tugurî ſub pauperis antro,
Diuino Puero donis placuiſſe Sabæis
Credimus: at non & ſimplex quæ turba ferebat,
Seu ſinum lactis, ſeu condita ſubere mella,
Aut agnam ſtabulis, aut raptos corte palumbos
Deſpexit Puer, & Pueri dulciſſima Mater.
Sunt & opes animo: nec, ſi ſilueſtria ſordent
Munera, mens etiam ſordet, diueſque voluntas.
Hæc auro potior. Certè paſtoribus illum

Fortuitâ effultum ſtipulâ, calamoque paluſtri
Fas primùm vidiſſe fuit. Fas & fuit illas
Reges ante ipſos diuinis figere plantis
Oſcula, ſpeluncæque fores intendere ſertis.
Talibus exemplis quid ſi, Rumolde, licebit
Pauperibus de te quidquam ſperare colonis,
Te quoque res noſtræ capient, & ruſtica dona,
Et quæcumque tuis humiles ſollemnia ſacris
Paſtores referemus. Amarunt rus quoque Diui.
O Pater, ô quem te noſtris modo finibus infers!
Ecquis io mecum, pueri, quæ munera cælo
Plurima prouenient, iunctis celebrabit auenis?
Credite: maiores poſthac teret area meſſes,
Lanáque candidior paſcentes veſtiet agnos.
Sís felix Humbeca. Tuis non triſtis arator
Infindet ſulcos, aut credet ſemina glebis,
Non lætæ campis ſegetes, ſoleſque benigni,
Non rores puri deerunt. Spem prouehet anni,
Qui cælo veniens fruges luſtrabit & agros.
Cùm ſitient herbæ, cum Sol aut Sirius illas
Vſſerit, edicet Zephyris, edicet & Auſtris,
Solentur terram pluuijs, & mitibus auris.
Interdum Æolijs Auſtros quoque claudet in antris,
Et quæ nigrantes inducunt flamina nimbos.
Tu quoque, magna Pales, mirabere ſæpè iuuencas,
Balantûmque greges, ſiue ad præſepia ſtabunt
Iam ſaturi, & niueo implebunt mulctralia lacte,
Seu virides latè ſaltus, atque arbuta paſcent.
Non illos turpis ſcabies, non terra venenis
Pabula, corruptique lacus, aut frigora lædent,
Mollibus albentes villis, habileſque ferendo.
Hæc ego pro gregibus; pro frugibus illa coloni

Poſci-

Poſcite. Poſcentes cælo miſeratus ab alto
Audiet, & noſtras vultum conuertet ad aras,
Qui modò parte ſui noſtris eſt additus aris.
Forſan & arma breuì (quid non ſperare iubemur?)
Ducent ſcabra ſitum, ferrique erit aptior vſus,
Cùm grauibus raſtris, curuoque niteſcet aratro,
Martiaque in duros vertentur pila ligones.
Iam feſſis bello populis Leopoldus oliuam
Oſtentat, venturæ ardens occurrere Paci.
Iam ceſſit nobis, vt narrant, Axona, & alter
Proximus ille quis eſt Gallorum in finibus amnis.
Forſan & ipſe ſacras cui primùm ponimus aras,
Conciliantis aget partes, pacique fauebit,
Fortunam & lacrymas inopum ſolatus agreſtûm.
Tunc tibi creſcet honor, tunc & te diuitis agri
Cuſtodem, Rumolde, nouas de marmore factas
Expectare velim meritis pro talibus aras.
Nunc Cinerum loculus pro tempore ligneus eſto: cùm
Aurea Pax terras reſpexerit, aureus eſto.
Talia cantabam: cantanti conſcius æther
Annuit, & cælo viſus dare ſigna ſereno.

IACOBI WALLII
E SOCIETATE IESV
HEROICORVM
LIBER SINGVLARIS.
PARAPHRASES HORATIANÆ.

ILLVSTRISSIMO
AC
REVERENDISSIMO DOMINO
ANDREÆ
MANGELLO,
ABBATI S. ANGELI,
S. D. N. INNOCENTII X,
APVD BELGAS
INTERNVNTIO.

Magnâ ingeniorum vbertate & gloriâ, Illuſtriſſime ac Reuerendiſſime Domine, floruerit neceſſe eſt vetus Italia, ex quo præſertim Græcorum artes ac diſciplinas ad ſe vnà cum imperio tranſtulit. Teſtes ſunt eruditionis reliquiæ, quas temporum iniurijs aut fortuna, aut poſterorum cura, aut potiùs, vt haberet orbis quo ſe ad elegantiam informaret, Numinis prouidentia

 ſub-

ſubduxit. Quid enim tot conſequentibus ſeculis tantâ ſtudiorum contentione perfectum & elaboratum eſt, quod cum ijs iudicij moderatione, & ſcribendi genio exæquari poſſit? Non conſenuit quidem natura, neque vt ager aſſiduè ferendo, ſic illa quotidiano animorum cultu defeſſa vim vigoremque ſuum exhauſit: quamuis vt annus alter altero ſubinde fecundior prouenit, ita, dum inter ſe conferuntur ſæcula, doctrinæ fecunditatem quædam veluti ſterilitas nonnumquam excipit. Sed hoc inertiæ expenſum ferre quiſque debet, nemo naturæ. Hæc enim vegeta ſemper ac viuida cæleſtes illos orbes, ijſque affixos ignes imitatur, de quorum luce atque ſplendore, occultâque vi, quâ ſe in corpora noſtra inſinuant, nihil incitatæ æternæque conuerſiones, nihil temporum viciſſitudines deterunt. Hoc tamen in re eſt, tam admirabilem eſſe veterum in effingendis rebus ſuis felicitatem, vt quidquid ab ijs limatum ac perpolitum accepimus, velut à naturâ ipſâ ela-

elaboratum exemplar, aut Polycleteus Canon, meritò habeatur. Ingenioſiſſimus quiſque quantumuis ad ſimilitudinem eorum propiùs accedere laboret, eam tamen penitus exprimere deſperet. Non id, credo, ſi viueret, de ſe dici vellet Michaël Angelus, Aretinus, pictor ac ſtatuarius æui ſui primus. Cupidinis dormientis ſimulacrum à ſe perfectum eo loco defoderat, quo eruendum ſciebat: repertum cùm laudari, pro antiquo haberi, nouis anteponi, ſibi etiam oſtendi, ſuisque rebus potius duci videret, audiuit omnia, & riſit; & ſibi ſe præferri ac ſimul poſthaberi gauiſus, nomen tandem ſuum ſigno inſculptum oſtendit, triumphauitque, quaſi iudicum ſuorum iam datis ſententijs ſecundùm ſe pronuntiatum eſſet de exæquatâ veterum arte atque famâ. Non ego is ſum, qui celeberrimum artificem de aditâ huius gloriæ poſſeſſione deijciendum putem. Neque, vt de re noſtrâ loquar, Iacobum Sadoletum, virum poëticis alijsque ſapientiæ ſtudijs æquè ac purpurâ

tà illuſtrem, de affectatâ veterum laude arguerim, quem refert Lilius Gyraldus ingenioſa epigrammata ſcribere ſolitum, quæ tamquam è Romanis ruinis eruta Ferrariam ab amicis ad ſe mitti comminiſcebatur: idq; cùm aliis, tum viris etiam litteratiſſimis perſuadebat. Malignitatis humanæ vitio fit, cùm, vt ait Velleius, præſentia inuidiâ, præterita veneratione proſequimur, & his nos inſtrui, illis obrui credimus. Meum hoc ſemper iudicium fuit, fauere vnumquemque alieno ſæculo ſic oportere, vt, ſi cauſa fuerit, haud paullò iucundiùs effuſiusque gratulari debeat ſuo. Verùm cùm Poëſin Auguſti ætate in faſtigio ſtantem intueor, atque hic incomparabilem & nullâ affectatione ſeſe efferentem maieſtatem, illic ſimplicitatem cultam, facilem, ſuauem contemplor, cùm vtrobique & linguæ delicias, & ſententiarum grauitatem, & decorum illud, cuius ignoratione non modò in vitâ, ſed etiam in oratione peccatur, obſeruo; iudicii inopiâ fieri arbitror,

cùm

cùm extra anguſtos huius ſæculi, & nondum planè decurſi limites (adeò difficile fuit in perfecto diu conſiſtere) paria quæruntur. Iniuriâ igitur pigri & ſeruilis ingenij nota ijs inuritur, qui ad paucorum illorum, qui tum ſcripſerunt, virtutes ſe totos imitando nituntur fingere. Nos optimis ſimiles naturà præſtare non poteſt; poteſt optimorũ imitatio. Hac ego mente Horatium in manus interdum ſumpſi, & Odas præſertim illas, quæ quòd magnifico dicendi genere ſtructæ eſſent, heroicis numeris aptari poſſe videbantur, aliter atque aliter efferre ſtudui. Quamquam me cum politiſsimo poëtâ committerem: cogitabam tamen vinci indecorum non eſſe, & contendere glorioſum. His exercitationibus cùm profeciſſe me fatear, earum aliquas tibi, Illuſtriſsime Domine, dicatas eſſe conſultò volui. Italiam, Italiam, non, vt ille, Imperij ſedem fataliter ſuis datam, ſed vt bonarum artium matrem ac principem, & ingeniorum altricem abſens abſentem, & , quã ſolâ

ſolâ licet, mente conſpectam ſubinde veneror, ac ſaluto. Ac tum mihi occurrere videntur ingentes illæ excelſæque Poëtarum animæ, quæ ingenio ſuo & immortalibus monumentis Romanum nomen altiùs, quàm alij Marte & manu extulerũt. Huic ſublime & magnificum, illi tenue & volubile ſcribendi genus gratulor: in alio natiuum ſimplicemq́ue admiror candorem, in altero eruditionem conquiſitam & variam, Græcorum etiam pigmentis illuſtratam: ille mè, quòd naturæ plus indulſerit, hic quòd diligentiæ plus attulerit, delectat & paſcit. Ab Italiâ igitur cùm in reliquum orbem profluxerit, quidquid ornamentorum ac deliciarum habet Poëſis, vt hoc, quantulumcumque eſt, quod ab illâ hauſi, illi acceptum retuliſſe videar, tibi, qui Italiæ tuæ decus es, inſcribo. Accedit nominis tui fama, quæ nuper Hiſpaniam, nunc Belgium eruditionis, æquitatis, prudentiæ, ceterarumq́ue virtutum tuarum admiratione compleuit. Magna negotia magnis adiuto-

ribus

ribus egent: eaque magnum profectò te probarunt, cùm oppreſſa malis artibus veritas fuit vindicanda, Pontificiorum edictorum ſtabilienda auctoritas, hominum publicis priuatiſque calumnijs eadem arrodentium contundenda proteruitas. Si, vt inquit Historicus, quem antè laudaui, Reip. intereſt, quod vſu neceſſarium, dignitate eminere, crediderim Aram Virtuti Reduci, non Fortunæ, parari, quæ te è Belgio aliquando reuerteratem ſuis ipſa manibus ad ea quæ ſunt eminentiſſima communi omnium aſſenſu & gratulatione deducat. Muſæ verò meæ quamquam patrios intra fines beneuolè excipi, pro magno habituræ ſint: ſi tamen aliquando longiùs prouehantur, ſi Italiam, ſi Romam denique viderint, timidè quidem in illâ terrarum arce, & eruditorum comitio apparebunt; magnam autem illis timoris partem, ſi tibi placuerint, tuus fauor exemerit.

GRAVISSIMORVM VIRORVM DE PARAPHRASI IVDICIA AD ILLVSTRES, NOBILES, INGENVOS ADOLESCENTES CONVICTVS SOCIETATIS IESV ANTVERPIÆ.

Quintilianus Inſtit. Orat. lib. 10. cap. 5.

NOn ego Paraphraſin eſſe interpretationem tantùm volo, ſed circa eoſdem ſenſus certamen atque æmulationem. Ideoque ab illis diſſentio, qui vertere Orationes Latinas vetant, quia optimis occupatis, quidquid aliter dixerimus; neceſſe ſit eſſe deterius. Nam neque ſemper eſt deſperandum, aliquid illis quæ dicta ſunt, melius poſſe reperiri: neque adeò ieiunam ac pauperem natura eloquentiam fecit, ut unâ de re benè dici niſi ſemel non poſſit. Niſi fortè hiſtrionum multa circa voces eaſdem variare geſtus poteſt, orandi minor vis, ut dicatur aliquid, poſt quod in eâdem materiâ nihil dicendum ſit. Sed eſto, neque melius quod inuenimus ſit, neque

par:

Par eſt certè proximus locus. An vero ipſi non bis ac ſæpiùs de eâdem re dicimus, & quidem continuas nonnunquam ſententias? Niſi forte contendere nobiſcum poſſumus, cum alijs non poſſumus. Nam ſi vno tantùm genere bene diceretur, fas erat exiſtimari præcluſam nobis a prioribus viam. Nunc vero innumerabiles ſunt modi, plurimæque eódem viæ ducunt. Sua breuitati gratia, ſua copiæ: alia tranſlatis virtus, alia proprijs. Hoc oratio recta, illud figura declinata commendat. Ipſa denique vtiliſſima eſt exercitationi difficultas. Quid, quod auctores maximi ſic diligentiùs cognoſcuntur. Non enim ſcripta, lectione ſecurâ tranſcurrimus: ſed tractamus ſingula, & neceſſariò introſpicimus: & quantum virtutis habeant, vel hoc ipſo cognoſcimus, quod imitari non poſſumus.

Manutius lib. 1. epiſt. 4.

CVm id, quòd enitet in oratione, aut in re videatur eſſe, aut in verbis, ego olim rem ſignificatam ſimul cum verbis ſignificantibus ſumebam, eaq́ue meis ſcriptis cùm inſeruiſſem, tum optimum illud, quod quæritur imitando, planè arbitrabar me eſſe conſecutum. Poſtea cœpit mihi meum conſilium diſplicere: cogitaui, quoniam id eſſet memoriæ magis, quàm ingenij, quod ego efficerem, præſtare multos poſſe; quod autem multi poſſent, egregium non eſſe. Tum iniui rationem haud paullò difficiliorem, quam cum paucißimis mihi eſſe communem intelligebam. Exquiſitas ſententias de Cicerone excerptas, aut de Terentio, tacitus in animo verſabam, eas ornabam verbis quàm pote-

ram lectiſſimus, vt quaſi veſtitu orationis mutato, cùm eædem eſſent, aliæ tamen viderentur. Erat non diſſimilis in verborum figuris commentatio. Si quas notaueram illuſtriores, ad alias ſententias ita traducebam, vt interdum eamdem locutionem ad res propè innumerabiles accommodans, quaſi ex vna cerâ plures imagines, nec tamen eiuſdem generis, effingerem. In hac exercitatione quantum eſſet, vtinam aut maturè cognouiſſem, aut ſerò cognitum, auidéque arreptum vis occupationum non extorſiſſet! Equidem ſi quis me neget in ſcribendo quidquam eſſe, non pugnabo: ſed ſi quid ſum, ab hac vnâ eſſe contendam.

HIS *tam luculentis teſtimonijs ac præceptis quid in rem præſentem adiungi poſſit, non video. Hoc tantùm, Ingenioſi Adoleſcentes, (vos enim, quibus Poeſis in amore atque delicijs eſt, hic paucis alloquar) hoc tantùm à vobis contendo, primum, vt quæ ex Quintiliano Manutioque à me prolata ſunt, poeticis æquè vt oratorijs ſtudijs conuenientia, non curſim, ſed cunctanter attentéque perlegatis; deinde, & id quidem multò magis, eorum fructum vſu veſtro comprobetis. Porrò cùm hoc exercitationis genus certamen atque æmulationem Quintilianus vocet, penitùs in animis veſtris inſideat neceſſe eſt, poetis non niſi optimis, &, quod inde conſequitur, paucis conſueſcendum eſſe. Neque enim infeliciter tantùm, ſed armis etiam imparibus congreſſuri eſtis, ſi ab hac aut illâ inferiorum poetarum lectione recentes in certamen cum præſtantioribus veniatis. Alexander cum à parente ſuo Philip-*

Philippo ad ſtadium in Olympijs decurrendum excitaretur: Facerem, inquit, ſi reges habiturus eſſem, qui mecum contenderent. Hanc altitudinem animi ad ſtudia veſtra transferre vos volo, & in hoc litterario puluere cum ijs tantùm decurrere, quos ſæculorum omnium conſenſus ad litterarum principatum extulit. Quod in ijs elegans, moratum, preſſum verbis, rebus affluens, id ita immutandum illuſtrandumque ſumite, vt in pari argumento, velut in eodem curriculo, cum ijs de victoriâ diſceptare velle videamini. Eant, & mirentur ſeſe, qui cùm ab eximij ſcriptoris opere, velut à pulcherrimo corpore, trunca membra diſtraxerint, rebuſque ſuis accommodarint, eiuſdem in ſcribendo venuſtatem, neruos, opes, ornamenta, lumina, ſuauitates, omnia denique ſe aſſecutos putant. Vibius Rufus (rem ridiculam & iocoſam!) Ciceronis vxorem duxerat, eamque ſellam, in quâ Iulius Cæſar, quoties in ſenatum venerat, conſidere ſolitus, & ad extremum interfectus fuerat, domi ſuæ aſſeruabat; vtroque gloriabundus, vt inquit Dio, aut Orator propter coniugem, aut Cæſar propter ſellam futurus. Et ad conſulatum quidem homo glorioſus ambitionis viâ graſſatus tandem peruenit: ſed facilius illi fuit collegam habere in Magiſtratu Cæſarem, quam in eloquentiâ Ciceronem. Hanc autem à muliere deferri viro dotem poſſe ſi exiſtimauit, amens fuit. A Vibio noſtro inſcitis illi & arrogantes imitatores quàm propè abſint, per ſe liquet. Nec virile quidquam nec grande concipiunt proferuntque, & tamen, ſi ipſis de ſe creditur, ob neſcio quæ Poetarum principibus direpta fragmenta ſimiles illis ac pane pares

 videri

videri volunt. Fucorum eſt iſtud ingenium, qui ad aliena pabula immunes ſedent, eaque, vt ſunt, conſtructa diripiunt. Apes in agris & ſaltibus rorem, & arborum lacrymas, & thymum, & flores nacta, adeò co pioſè ſtudioſeque ex iis, quæ in vſus ſuos opportuna ſunt, legunt, vt in earum Republicá quædam ſortitò portas occupent, quæ venientium onera accipiant; at quá deinde ſedulitate, quo artificio ceras ex illis, ex iſtis mella fingunt, thymum quidem floreſque redolentia, ſed transformatos? Quid aliis Vergilius debeat, nemo neſcit: nec ipſe pro modeſtiá ſuá tacet ac diſſimulat, cùm & Theocritis gratiâ, quem imitando exprimit, Sicelidas Muſas & Arethuſam inuocat; & quod carmen Heſiodus Græcè, ſe Latinè per Italia oppida canere profitetur. Immenſam autem Iliados & Odyſſeæ opulentiam Æneis explicat, quá ipſa inſtructa ornataque incedit. Sed hoc acerrimi iudicii poeta conſecutus fuit, vt, cùm imitatio plerumque declinet in peius, alii ex ipſo, non ipſe ex aliis, quos poſt ſe reliquit, ſimilitudinem duxiſſe videantur. Nec Horatius, vt veteres alios prætermittam, à præſtantibus e Græciá poetis laudē non mutuatus fuit: in quorum veſtigiis quàm ſæpè pedem poſuerit, credibile faciunt Lyricorum tenues illæ reliquiæ, quæ adhuc nobis è deflagratis Græcorum imperii cineribus ſuperſunt. Compendioſa igitur, & trita maximis etiam ingeniis via eſt, excellentium auctorum virtutes intelligendo primùm, deinde & imitando conſequi. In hanc ego vos viam deducere hoc libello volui. Difficilem, dicetis, & moleſtam, quá per aliena veſtigia nunc hac, nunc illâ ratione decurrendum.

rendum. At, mihi credite, vt equi, dum in hippodromo exercentur, primùm quidem habenis & calcaribus non ſine moleſtiâ ſubiguntur nunc curſum rectum tenere, nunc gyro frangere; nunc incitatiore, nunc temperatiore gradu ferri; interdum in ſummâ pernicitate ſubito reſiſtere, interdum foſſas aut repagula ſaltu ſuperare, agunt deinde palæſtrico more (nam morem vſus facit expeditiùs omnia) ita qui in hoc curriculum ſeſe compulerint, laborioſa primùm ys eſt, deinde facilis exercitatio. Laborem certè iucundum reddit aſſecuta ſcribendi ratio, quam verborum delectus, ſententiarum pondus, breuitas integra, circumciſa copia, denique, in quo ſunt omnia, ſtylus ad veterum leges efformatus commendant.

AVGVSTI LAVDES: REGVLI CONSTANTIA, ET AD POENOS REDITVS,

Horat. lib. 3. Ode 5.

CÆlo tonantem credidimus Iouem
Regnare:

præſens Diuus habebitur
Auguſtus,

adiectis Britannis
Imperio, grauibuſque Perſis.

Miléſne Craſſi, coniuge barbarâ
Turpis maritus vixit?

& ho-

ANTONIO L'HERMITE, SVPREMI CONCILII MECHLINIENSIS PRÆSIDI,

In M. Attilio Regulo Conſiliarij publico bono omnia, nihil ſuo metientis abſolutiſſimam imaginem.

Credidimus, cælo ſi quando clarus ab alto
Intonuit, regnare Iouem, qui rumperet igni
Nubila, fulmineumque ageret per inania currum:
At nunc, præſenti cuius ſub numine Roma eſt,
Auguſtus Cæſar poſitis ſacrabitur aris.
Dumque illum Erigone intereà, cœtuſque Deorum
Indigetem accipiant, Diuis adſcriptus, & ipſe
Exortus Diuis, populique, vrbiſque vocari
Aſſueſcet votis. Extremos ille Britannos
Addidit imperio victor, noſtriſque ſuperbos
Cladibus Arſacidas, ſigniſque opibuſque receptis,
Contudit, & cædem maneſque piauit inultos
Errantis Craſſi. Victa & captiua iuuentus
Sic vitam pepigiſſe, hos & celebrare hymenæos
Suſtinuit? tædiſque (nefas) dignata Latinis
Romanum mulier tenuit complexa maritum
Barbara? nec, ſoceri dextram indignatus & ora,
Abſtinuit thalamis gener, auerſuſque refugit?

& hoſtium
(Prô curia, inuerſique mores!)
Conſenuit ſocerorum in armis
Sub rege Medo Marſus, & Appulus,
Ancilorum, & nominis, & toga
Oblitus, æternáque Veſta,

Incolumi Ioue, & vrbe Româ?

Hoc cauerat mens prouida Reguli,

Diſſentientis conditionibus
Fœdis, & exemplo trahentis
Perniciem veniens in æuum,
Si non periret immiſerabilis
Captiua pubes.

Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus ſine cæde, dixit,

Quin etiam pictis pharetris, & acinace Medo
Accinctus molles humeros (prô ſancta Quiritum
Curia, & inuerſi nullo ſub vindice mores!)
Conſenuit, feſſoſque trahens inglorius annos
Celauit canos galeâ, turpemque ſenectam.
Non Marſi, genus acre virûm, non Appula pubes
Iuſſerat hoc ſperare. At Martis gloria noſtri,
Purpuráque, trabeǽque, & lapſa ancilia cælo,
Æternique ignes ſacrorum, Veſtaque mater
Exciderant animo. Quodque indelebile captis
Opprobrium, dum Roma viris, magniſque vigebat
Conſiliis, dum res Italûm, prolemque, domoſque,
Et Capitolinas ſeruabat Iuppiter arces
Incolumis, vitam indecores pepigere precando.
Cauerat hoc durus bello, prudensque futuri
Regulus, ipſam animis, ipſam victricibus armis
Deberi vitam reputans. Non ille Senatum
Multa reluctantem, & captos reuocare parantem
Audiit. Infames leges, & inertia pacta
Reſcidit indignans: &, ni captiua periret
Infelix pubes, nulli deflenda Quiritum,
Quos, heu, quos patriæ caſus luctuſque canebat
Fatidicus! ſegnes olim voluentibus annis
Venturos Latio iuuenes, fortiſſima fruſtrà
Pectora, qui pugnas inter, lituoſque, tubaſque,
Confuſaſque neces, pallentes morte futurâ,
Vltrò addant in vincla manus, nec viribus vſi
Vitam, quà fuerit fortuna facillima, quærant.
Vſque adeò & ſeræ ſtirpes contagia ducunt.
Signa ego Sidoniis, dixit, pendentia vidi
Noſtra tholis: pendent variæ circumque ſupráque
Exuuiæ, & nullis reſperſa cruoribus arma,

Direpta vidi.

Vidi ego ciuium
Retorta tergo brachia libero,

Portaſque non clauſas, & arua
Marte coli populata noſtro.

Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit.

Flagitio additis
Damnum. Neque amiſſos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec vera virtus, cùm ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerua plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe credidit hoſtibus:
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem.

Hic

Scutaque, mucroneſque, extortaque tela, nec vlli
Fatales haſtæ. Vidi & thoracas ahenos,
Nec ſquamis laceros, nec adactâ cuſpide læſos,
Auulſos impunè humeris. Et nunc quoque Pœnus
Cingula, ſicut erant, noſtris fulgentia bullis,
Atque albas equitum parmas, habituſque Gabinos
Seruat adhuc. Vidi ipſe viros inimica volentes
Iura pati, & centum nodis poſt terga reuinctos
Ire graues. Non libertas, multuſque Latinæ
Gentis honos reuocare animos, nexaſque catenas
Rumpere: venalis vitæ ſpes vna recurſat.
Me miſerum! quid nos Libyæ, Tyriique coloni
Iam metuunt? pandunt portas, laxantque reuulſis
Clauſtra ſeris, & quà noſter ſeſe arduus olim
Intulerat prædâ gaudens, & ſanguine Mauors,
Securos illo ducunt in puluere ſulcos.
At pudor incendet vires, auroque repenſus
Opprobrium ferro miles, crimenque refellet
Acrior, & famæ impulſus melioris amore.
Quondam etiam vltrices iras expleſſe iuuabit.
Scilicet is pauidis labor eſt, ea gloria victos
Sollicitat. Damno infandum cumulare paratis
Flagitium. Neque lana refert medicata colores
Muricibus Tyriis poſitos: nec Martia virtus,
Cùm ſemel exciderit, redit in præcordia victis.
Si denſas vbi cerua plagas, ferrumque latronis
Euaſit pauitans, media in venabula frendens
Irruit, & ruptâ exultat formidine victrix,
Credite, periuris ſeſe qui credidit Afris,
Ibit in aduerſos violentior. Ibit, & armis
Iam melior, victos pugnâ belloque ſubactos
Proteret inſultans, qui ſtrictis lora lacertis

Sen-

Hic, unde vitam ſumeret inſcius,
Pacem duello miſcuit.

O pudor!
O magna Carthago probroſis
Altior Italiæ ruinis!

Fertur pudicæ coniugis oſculum,
Paruoſque natos, vt capitis minor,
A ſe remouiſſe, & virilem
Toruus humi poſuiſſe vultum.

Donec

Senſit iners, timuitque mori. Nil denique vincli
Profuerit, cui vita probro eſt. Malè namque precando
Exigitur, quod Mars ferro extorquere ſtrenuo
Debuerat. Malè tum dextræ tenduntur inermes,
Cùm ſtrenuus pugnantûm inter, gemituſq; cadentûm
Victorem vlciſci decuit. Quid noſtra meremur
Intereà? pacem mediis immiſcuit armis,
Vecors, quæ quod nunc ſpirat, cladique ſuperſit
Ipſa ſuæ, lacrymis debet, turpique catenæ.
Iamque adeo aut hoſti ſupplex nos dextera ſeruat,
Aut fuga: ſic pugnat, ſic orbi Roma timetur.
O pudor! ô belli ſtudiis magna æmula Romæ
Carthago! at non tam virtus ſuper æthera tollit
Te tua: probroſis creſcit tibi fama ruinis
Æneadûm: tibi noſtra facit ſocordia nomen.
Dixerat, & nondum verbis mentemque caloremque
Explerat ſatis. Attoniti hæc haud mollia fatu
Secum agitant Patres animo, longumque morari
Ora tenent, oculoſque. Silent auguſta Senatus
Atria: mirantur vultus, habitumque loquentis:
Mirantur vincliſque animum, mortique paratum.
Non mens his eadem, non idem ſenſus: at ille
Ingens conſilio, factis ingentior ardet
Maturare viam, diroſque reuiſere Poenos;
Pignoraque, & thalami ſociam complexibus arcet.
Non illam lacrymas, non illam ſuſtinet vltrà
Perdere blanditias, & amanti dulcia quondam
Oſcula, dum liber, dum non obnoxius vlli
Ciuis erat: nunc ſe vinctum, captiuoſque minorem.
Sæpè etiam patrem paruis tenuiſſe lacertis
Dicuntur pueri flentes, abitumque morantes.
Sed paruos (quanquam nihil his violentius eſſet)

Aſper,

Donec labantes conſilio Patres
Firmaret auctor numquam aliàs dato,
Interque mœrentes amicos
Egregius properaret exul.

Atqui ſciebat quæ ſibi barbarus
Tortor pararet:

non aliter tamen
Dimovit obſtantes propinquos,
Et populum reditus morantem:
Quàm ſi clientûm longa negotia
Diiudicatâ lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

IN

Aſper, & implacidus durâ ceruice lacertos
Dimouit pater, atque ora indignantia flecti
Toruus fixit humi: nulliſque audita priorum
Conſilia ingreſſus, Patres firmare labantes
Inſtitit. Illum iterùm ante alios mœſtiſſima coniux
Sciſſa comas, & quæ poterat monimenta videri,
Lamentis, gemituque, & luctiſono plangore
Proſequitur, lacrymiſque inter mandata profuſis
Luget, vt extinctum. Sed nullis flectitur exul
Egregius lacrymis, properatque volentibus illuc
Ire animis, quò pacta fides, duræque vocant res.
Atqui non illum Libyci latuere furores.
Phœbeos ignes, Phœbeiſque ignibus orbes
Obuerſos oculorum, & ſqualida carceris antra,
Et vigiles noctes, & quicquid tortor ab illo
Barbarus exegit, bello truculentior ipſo,
Haud vanus iam ſecum animo præceperat augur.
Perſtitit inuictus tamen, & vincla omnia rupit
Coniugijque, domusque; vndamque, moriſque frementis
Euicit populi, tectiſque exceſſit auitis
Haud alio vultu, quàm ſi poſt longa clientûm
Iurgia, feſſum vrbis, ſtrepituque excedere lætum,
Aut nemore aut densâ platanis frondentibus vmbrâ
Siue Venafrani colles, ſeu molle Tarentum
Victorem cauſæ acciperent, curisque leuarent.

IACO-

NEREI VATICINATIO
DE RVINA TROIÆ.
Horat. lib. 1. Ode 15.

PAſtor cùm traheret per freta nauibus
Idæus Helenam perfidus hoſpitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, vt caneret fera
Nereus fata.

Malâ ducis aui domum
Quam multo repetet Græcia milite,

Coniurata tuas rumpere nuptias,

Et regnum Priami vetus.

IACOBO DE CALVART,
SVPREMÆ CVRIÆ MECHLINIENSIS CONSILIARIO.

Bellorum euerſorumq́ Regnorum cauſas Nerei quoque iudicio in peccata conferendas.

NAuibus Idæis profugus Lacedæmone paſtor
Pergama cùm peteret, traheretque per alta Lacænam
Perfidus, hos illi luctus & fata canebat
Vaticinans Nereus. Luctus & fata canentem
(Quippe pater rapidis indixerat otia ventis)
Audiuere procùl venti fluctusque ſilentes.
Infelix prædo! læuo tibi numine Diuûm
Ducitur, armorum longo repetenda tumultu,
Nupta domum. Iam ſigna dabit, iam Græcia coget
Vndique in arma viros. Phthiam, & Salaminia regna,
Dulichiumq́ue, Pylumq́ue, Agamemnoniasque Mycenas,
Myrmidonū Dolopumq; vrbes, & robur Achiuum,
Ætoloſque Argos campis effundet apertis,
Atridæ læſo auxilium: ſimul æquora velis
Tota reget. Ne fide tuis, néve Hectora belli
Finge moram: vincent Danai, periuraq́ue rumpent
Fœdera, & infames tecum fugientis amores,
Aulide teſtati Superos, araſque Dianæ.
Ipſe Deos fruſtrà patrios, Pyrrhumq́ue furentem
Incuſans Priamus patrio cadet hoſtia buſto
Infelix. Secum natos, ſpem gentis inanem,

 Aſſi-

Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moues funera Dardanæ
Genti!

Iam galeam Pallas, & ægida,
Curruſque, & rabiem parat.

Nequidquam, Veneris præſidio ferox,
Pectes cæſariem, grataque feminis
Imbelli citharâ carmina diuides.

Nequidquam thalamo graues
Haſtas, & calami ſpicula Gnoſij
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Aiacem. tamen, heu, ſerus adulteros
Crines puluere collines.

Non Laertiaden, exitium tuæ
Gentis, non Pylium Neſtora reſpicis?

Vrgent

Aſſaracique Larem, veteriſque inſignia regni
Exitio inuoluet. Iam nunc mihi tota geri res,
Iam conferre manum, iam curru ſtare videtur
Æacides. Eheu, quantus per corpora manat
Sudor equis, quantuſque viris! Quot adultera virgo
Funeribus dotanda venis! Non arma viroſque
Correptos vndis (Xanthum, Simoëntaque teſtor)
In mare ſanguineis euoluunt fluctibus amnes.
Fallor? an & ſubeunt animis cæleſtibus iræ,
Vltoreſque Deos in Dardana ſuſcitat arma
Perfidia, extinctuſque pudor? Iam torua comantem
Induitur galeam, iam concutit ægida Pallas,
Et currus parat, & rabiem, iuſtumque furorem.
Nequidquam, arbitrij pretio Venerisque ſuperbus
Præſidio, niueâ pectes ceruice fluentem
Cæſariem, & molli formam profitebere cultu;
Dardaniaſque nurus inter tibi Lydia poſces
Barbita, cuique ſuam dicturus carmine laudem.
Scilicet & flaui crines, & eburnea ceruix
Semiuiri Phrygis, & choreis & amoribus apti
Imbellis citharæ cantus terrore Pelaſgos
Implebunt animos, claſſique opibuſque timentes.
Nequidquam, thalami ſpondâ compoſitus eburnâ,
Bellantûm ſtrepitus, & Gnoſia ſpicula, & haſtas,
Et Telamoniaden curſu ferroque ſequentem
Fauſero, belli rudis & ſine pectore miles
Effugies. Vt te primis fortuna periclis
Eripiat; tamen, heu, nitidas Syrioque madentes
Rore comas, multo commiſtus ſanguine puluis
Collinet, & lætos oris confundet honores.
Non Laërtiaden Phrygis ſuprema ferentem
Excidia, & ſignum auerſæ fatale Mineruæ

Vrgent impauidi te Salaminius
Teucer, te Sthenelus ſciens
Pugna, ſiue opus eſt imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Noſces. Ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre.

Quem tu, ceruus uti vallis in alterâ
Viſum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,

Non hoc pollicitus tuæ.

Iracunda diem proferet Ilio,
Matroniſque Phrygum claſſis Achillei.

Effractis rapientem adytis, non Neſtora demens
Reſpicis? infeſto ſequitur te vulnere Teucer
Impauidus: iam iamque latus premit, & te [illegible]
Expertus pugnæ Sthenelus, dum cominus æquo
Congreditur pede, ſeu currus in puluere verſat,
Non auriga piger. Noſces, quid dextera poſſit
Merionis. Viden' vt furiis metuendus & armis
Tydides te te mediâ veſtigat arenâ?
Vni odiis, vni telis ardentibus inſtat:
Hic vir, hic eſt, ſibi quem famâ & ſceleribus auſis
Præferri gaudet genitor, cùm Rheſus, & Hector,
Et Venus, & Mauors, & Pallas, & omnia nati
Occurrunt animo non inuidioſa paterno.
Quid tibi, cùm ſæuus in te ruet obuius armis,
Mentis erit? Solo inſtantis terrebere vultu.
Qualis in aduerſis nemoroſæ vallibus Idæ
Cerua lupum vacuas arentem ſanguine fauces
Cùm videt accelerare, fugit: non læta morantur
Gramina, non gelidi fontes, vmbroſaque tempe.
Illa volat, crebroque pauens quatit ilia pulſu.
Sic quoque Tydidæ viſu tremefactus, & amens
Terga dabis: pulſans quatiet præcordia terror,
Præcluderque vias animæ, curſusque labore
Deſtituet feſſos ſublimis anhelitus artus.
At non illa tuæ quondam promiſſa dediſti,
Cùm molli fotus gremio præclara iuuentæ
Facta tuæ, certos arcus, & ſpicula iuſſo
Fixa loco, medioque greges ex hoſte receptos
Narrabas fidens animi, & ſecurus amorum.
I nunc, & Troiæ vires, ceſſuraque iacta
Dorica caſtra tuis. Claſſis tardantis Achillei
Iracunda diem vertendæ proferet vrbi,

Poſt certas hiemes vret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

IN BELLVM CIVILE GESTVM HINC BRVTO ET CASSIO, ILLINC AVGVSTO, ANTONIO, ET LEPIDO DVCIBVS.

Horat. Epod. Ode 7.

QVò, quò ſceleſti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enſes conditi?

Parùmne campis atque Neptuno ſuper
Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non vt ſuperbas inuidæ Carthaginis
Romanus arces vreret:

Intactus aut Britannus vt deſcenderet
Sacrâ catenatus viâ.

Sed vt ſecundùm vota Parthorum ſuâ
Vrbs hæc periret dexterâ.

Neque

Matroniſque Phrygum: ſed non & Troia …
Duci bella ſinet, ratataque fallet ſtult…
Numina. Poſt certas hiemes conſidet in igne…
Ilion Argolicos, victorque à culmine ve…
Inſiſtet Troiæ cineres, Aſia que ſepulcrum

FERDINANDO DEL PLANO
SOCIETATIS IESV
RECTORI BRVXELLENSI

Horatianam hanc inſcribebat querimoniam, à temporibus noſtris non alienam, quibus Europæ arma in ipſius exitium verſa.

QVò vos, quò bella rabies, furiæque, ſceleſti,
Præcipitant? at cur iterùm, quos Roma nefandis
Iam ſaturata odiis, pugnaſque exoſa ſuorum
Condidit, aptantur dextris horrentibus enſes?
Neptunúſne parùm, campique hauſere Latini
Sanguinis? At non vt Tyrios, atque inuida noſtris
Litora litoribus victor ditione teneret
Auſonius: non vt magnæ Carthaginis arces
Vreret, &, cinerem preſſo inſectantis aratro,
Inuiſum genus & ferro deleret & igni.
Prô pudor! intactam cur non his fregimus armis
Albionem, & Tuſco Tameſim ſubiecimus amni?
Cur non hunc noſtros vinctum poſt terga catenis,
Cur non & puppes, & roſtra Britannica ſacrâ
Vidimus ire viâ? Quo nil funeſtius ipſi
Arſacidæ Latio vouerant, tibi mouimus arma
Roma parens; & quam dederas luciſque ſuique

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Vmquam, niſi in diſpar feris.

Furórne cæcus, an rapit vis acrior,
An culpa? reſponſum date.

Tacent, & ora pallor albus inficit,
Menteſque perculſa ſtupent.

Sic eſt: acerba fata Romanos agunt,
Sceluſque fraternæ necis:
Vt immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

AD

Contemptricem animam miles proiecit, vt ipſa
Viribus vſa ſuis, atque hoſti flenda perires.
At non ille lupis, non ille leonibus vnquam
Mos fuit. In diſpar, aliaque a ſtirpe protectum
Inſiliunt genus: hic rabiem, dentesque fatigant.
Vóſne igitur cæcus furor, an vis acrior vrget,
Romuliadę? an ſcelera, & ſcelerũ ſtimulantq́; trahuntq́;,
Vltrices Diræ, tædisque ardentibus inſtant?
Dicite. Quæ tandem vobis reſponſa dabantur
Æqua ſatis? muſſant taciti, pallorque feroces
Inficit vultus, & diri conſcia Martis
Mens ſtupet attonitus, nec cauſas inuenit armis.
Sic eſt: præcipites impellunt fata Quirites,
Fraternæque necis facinus, cùm perdere noſtræ
Suſtinuere manus, quem nec lupa feta, nec amnis
Perdiderat, ſeruans puerum nil tale merentem.
Hic cruor, hæc feros exercet culpa nepotes.

AD SODALES.

Actiacam Augusti victoriam celebrat.

Horat. lib. 1. Ode 27.

NVnc eſt bibendum:

nunc pede libero
Pulſanda tellus:

nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, Sodales.

Antehac nefas depromere Cæcubum
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens
Sperare, fortunâque dulci
Ebria.

ſed

CASPERIO GEVARTIO, CONSILARIO ET HISTORIOGRAPHO CÆSAREO,

CÆSAREI IMPERII PRIMVM STABILITI VICTORIAM.

NVnc madeant Baccho calices, ſertiſque reſtincti
Tempora Lenæum Marti libemus honorem.
Armorum ceſſere metus, & libera noſtris
Otia ſunt choreis: nunc nunc pulſanda ſoluto
Terra pede eſt, plauſumq; procul, voceſq; canentûm
Romani montes, exeſáque montibus antra
Ingeminent. Quid adhuc animis incluſa, Sodales,
Gaudia diſſimulamus? amat victoria pompas,
Et Dis ſollemnes epulas: & iam dare templis
Munera, tamq́ue aras, ac puluinaria Diuûm
Tempus erat dapibus, Saliôque ornare paratu.
Antè nefas fuerit cellis depromere auitis
Cæcuba, dum Memphis patrio Capitolia ſiſtro
Terruit, & cladem imperio funusq́ue parauit.
Hos mulier demens animos, miſſiq́ue Canopo
Semiuiri attulerant, vino myrrhâque madentes,
Marcidaq́ue obſceno depaſti corpora morbo.
Quid non illa ſibi Phariis promiſit ab armis?
Quid non & primos inter ſperauit amores,
Romaniq́ue ducis thalamos? Videt vltima ſecum
Bactra vehi, ſecum Eois tumefacta triumphis
Agmina, ſecum Arabas, raptoſq́ue in bella Sabæos.
Æſtuat impatiens animi, ceu Baccha liquenti

Victa

ſed minuit furorem
Vix una ſoſpes nauis ab ignibus,

Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæſar, ab Italiâ volantem
Remis adurgens: accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis niualis
Æmoniæ: daret vt catenis
Fatale monſtrum.

Quæ generoſiùs
Perire quærens, nec muliebriter
Expauit enſem, nec latentes
Claſſe citâ reparauit oras.

Auſa

Victa Deo, medusque ferox in millibus ardet.
Heu quò fortunæ dulcis furor ebria raptat
Pectora! Leucate ſed enim,commiſſaque velis,
Cæſar, vota tuis, & Phœbi numina faſtus
Niliacos fregere. Nihil fulgentia roſtra,
Nil ebur, aut pictas iuuit tutela carinas.
Iſidaque, & fuluis præfixum puppibus Apin,
Omnigenosque Deos,quibus vnda pepercerat,ignis
Abſtulit. Hæſere affixi, telluris amore,
Semiuſtis nautæ tabulis: ſeruata triumpho
Vix ratis vna fuit. Fruſtrà Mareotica vina
Lymphatæ addiderant animos. Videre volantem,
Et Nilo pariter, libertatique timentem
Æquora: vinclorum celeres timor addidit alas.
Ac veluti multo accipiter per nubila gyro
Indulgens, imbellem oculis ſi fortè columbam
Sortitur, mora nulla, volat, iam iamque tenenti
Aſſimilis, roſtroque minax atque vnguibus inſtat:
Aut qualis citus Æmonio venator in aruo
Deprenſum inſequitur leporem,celerique canum vi
Vrget agens pauitantem, & curſu extrema mouentẽ:
Haud aliter Latio profugam terretque, premitque
Ionio inuectus Cæſar. Iam vincla fugaci
Certa parat: iam ſacro ardet deducere cliuo
Fatalem Italiæ, & Nili trepidantis Erinnyn.
At non illa patiens, miſerisque exercita rebus,
Fortunam increpitat: ſequitur, quocumque volentẽ
Lex aduerſa vocat fatorum, & Iuppiter hoſtis.
Vnum amens agitat generoſo occurrere letho.
Vſque adeò extremo fortunæ in limite cedunt
Feminei (quid enim metuat moritura?) timores.
Non illam, quamquam Nilus pater oſtia ſeptem,
Cæru-

Auſa & iacentem viſere regiam
Vultu ſereno fortis, & aſperas
Tractare ſerpentes, vt atrum
Corpore combiberet venenum,
Deliberatâ morte ferocior:

Sæuis Liburnis ſcilicet inuidens
Priuata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

AD

Cæruleoſque ſinus, latebroſaque flumina victæ
Panderet, obſcurâ ſe condere vidit in vluâ.
Non terrere nouis inſtantem claſſibus hoſtem
Cura fuit. Veteres arces, & mœnia Lagi
Quadriiugo inuehitur curru, ſimulatque triumphos,
Non ignara metus vultu celare ſereno.
Quin etiam iam certa mori, atque immanibus auſis
Efferа, pectoribus liuentes admouet hydros,
Ipſa volubilibus candentia brachia ſpiris
Implicat: ipſa vltrò ſquamis horrentia terga
Sanguineasque iubas, maculoſaque colla venenis
Attigit: & quantò linguis animaque nocenti
Acriùs inſurgunt, tantùm ipſa ferocia creſcit,
Et lethi furialis amor. Tyrrhena per alta
Priuatam aduerti Latio, funeſtius ipsâ
Morte malum eſt. Tibi, Roma parens, ſæuisque Liburnis
Inuidet hunc de ſe titulum. Capitolia, Cæſar,
Victores currus, plauſus, fremitusque Quiritûm,
Regiaque indignis ceruix oneranda catenis,
Et ſeu quid victus, ſeu victor cogitat, ægrum
Incendunt animum. Quæ non opprobria ducat
His mulier leuiora, orbis, ſi fata tuliſſent,
Dotanda imperio, nec adhuc oblita quid eſſet,
Nec dominum dignata? Iuuat, quando arma furenti
Sors inimica negat, iuuat exturbare venenis
Infelicem animam, & ſeſe ſubducere pompæ
Romulidûm: ſecum hæc aufert ſolatia mortis.

IACO-

AD GROSPHVM.

Tranquillitatem animi optari ab omnibus, eamque coërcendis cupiditatibus comparari.

Horat. lib. 2. Ode 16.

OTium Diuos rogat in patenti
Prenſus Ægeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furioſa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Grosphe, non gemmis, neque purpurâ venale, nec auro.
Non enim gaza, neque conſularis
Submouet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.
Viuitur paruo benè, cui paternum
Splendet in menſâ tenui ſalinum,
Nec leues ſomnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.
Quid breui fortes iaculamur æuo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitioſa naues
Cura: nec turmas equitum relinquit
Ocior ceruis, & agente nimbos
Ocior Euro.

Lætus

FREDERICO DE MARSELAER, EQVITI, TOPARCHÆ DE PARCK, &c.

OTia Carpathio deprenſus nauita ponto
Expoſcit Superos, cùm Lunâ turbida condunt
Nubila, nec laceris prælucent ſidera velis.

Otia Thrax, durum Martis genus, otia Medus
Inſignis pharetrâ, non gemmis, Groſphe, nec auri
Pondere, nec Tyrio regum venalia cultu.

Nam neque Parthorum gazæ, neque diuitis Indi
Munera componunt animum rationis egentem,
Diſcordemque ſibi. Si vulgi ignobilis vndam,
At nõn & miſeros lictorum virga tumultus
Pectoris, & curas circum laqueata volantes
Limina ſubmoueat. Paruo benè viuitur illi,
Cui patrium in menſâ tenui ſplendere ſalinum
Contigit, & leues ſomnos neque ſordidus auri
Rumpit amor, gelidúſve pauor. Quò vota preceſque
Mittimus, & ſortes anguſto poſcimus æuo
Plurima? quid terras alio ſub ſole iacentes
Quærimus incerti rerum? quis ſe quoque fugit
Extorris patriâ? ſcandit vitioſa fugaces
Cura rates, tergoque equitis fugientis inhæret,
Ocior & ceruis, & aquoſis ocior Euris.

Lætus in præſens animus, quod vltrà eſt,
Oderit curare, & amara læto
Temperet riſu. Nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit ſenectus.
Et mihi forſan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculæque circum
Mugiunt vaccæ: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Veſtiunt lanæ: mihi parua rura, &
Spiritum Graiæ tenuem Camœnæ
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

RVSTICÆ VITÆ LAVDES.

Horat. Epod. Ode 2.

BEatus ille, qui procul negotijs
(Vt priſca gens mortalium)

Pater-

Viuidus in præſens animus curare, quod vltrà eſt,
Oderit, & læto moderetur triſtia riſu
Vitæ fata ſuæ. Nihil omni parte beatum eſt.

Abſtulit Æaciden clarum fulgentibus armis
Mors cita: Tithonum minuit longæua ſenectus
Et forſan, quodcumque tibi ventura negarit,
Porriget hora mihi non inuidioſa roganti.
Mille tibi vacuis paſcunt in ſaltibus agnæ:
Te circum Siculas audis mugire iuuencas,
Quadrupedesque tibi campos hinnitibus implent
Eleis digni ſpatiis: te vellera Pœno
Murice tincta tegunt: agro mihi Parca Sabino
Rus dedit, & Graiis primùm modulata Camœnis
Romanis aptare modis, vulgusque malignum
Spernere, fatorum vates non vana meorum.

PETRO VANDE VVALLE,
PARENTI SVO,
TENEDII DOMINO,

Procul ab ambitu & curis in Molebecano ſuo ſibi & ſecum viuenti.

Felix ſorte ſuâ, quem non ignaua ſequentem
Otia rus patrium dulci complectitur vmbrâ.
Longè illi Curæ inſomnes, comitumque Laborum
Inuiſæ facies, quæ multa & magna mouentem
Huc celerem atque illuc rapiant, perq; ardua verſent.
Ipſe ſibi ſemper vacat, aggrediturque quòd inſtat:

Paterna rura bobus exercet ſuis,

Solutus omni fenore.

Nec excitatur claſſico miles truci,

Nec horret iratum mare:

Forumque vitat,

& ſuperba ciuium
Potentiorum limina.

Ergò

Aruaque, quæ quondam proaui non magna tenebant,
Exercet patiens operum; armentoque quotannis
Sortitus ſobolem, formoſiſſima corpora tauros
Inde legit, quos deinde domitos aſſueſcere cogit
Seruitio, & terram impreſſo proſcindere aratro.
Non pretio nummos credit, pretióue redemptos
Occupat, & fenus tabulis ſubducit auaris.
Fenus amat, quod ſponte ſuâ fertiliſſima tellus,
Et grauidæ pecudes, & mellis reddit, & arbor.
Sic olim, vt perhibent, cùm fraudum ignara vigeret
Simplicitas, neque faſtus adhuc, aurique cupido
Improba criminibus nomen poſuiſſet honeſtum,
Innocuæ vixere animæ, paruoque beatæ.
Quid refert, alius thalamo ſublimis eburno,
Ille toro, cui ſponda ſalix, aut fiſſile robur,
Componat caput? Hic mulcet, reficitque iacentem
Alta quies, lecto non abrumpenda ſaligno.
Quippe vbi nec primæ, nec ſeræ tempora noctis
Diſtinguunt litui, rumpuntque ſilentia cantu.
Non, ſi diſcordes miſceant freta feruida venti,
Æquoreos horret fremitus, humiliſque pauenſque
Numina conclamat, ne quid nimboſus Orion,
Ne quid atrox peccet Boreas, laceræque carinæ
Addat opes pelago. Vitat fora, vitat & æſtus
Vndantis populi: nec quid tabularia, nec quid
Iura ferant, meminit. Non illum Aurora morantem,
Quæ ſe non alibi primumque oſtendit Eoum
Pulchrior, ad lites clamoſaque iurgia cogit.
Nec iam defeſſus longas euoluere cauſas,
Orando ingratos queritur ſe condere ſoles.
Sollicitent votis alij inuidioſa potentûm
Arbitria: obſideant aditus, atque alta ſuperbis

Ergo aut adultâ vitium propagine
Altas maritat populos:

Aut in reductâ valle mugientium
Proſpectat errantes greges:

Inutileſque falce ramos amputans
Feliciores inſerit;

Aut preſſa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oves:

Vel cùm decorum mitibus pomis caput

Autum-

Atria porticibus, certatimque oſcula pugnent
Præripere, & primas dominis iam mu[illegible] in
Dicere blanditias. Hæc iſte Capharea ſaxa,
Has prudens metuit Symplegadas, & ſibi ſeſe.
Ac trabeas timet, [illegible]
Semotus longe populo, & [illegible] vndis.
Ergò illum aprici colles, campique feraces
Curarum expertem accipiunt. Hic imperat arui,
Ipſe ſuis, terrasque docet parere volentes,
Nec regum, ſua regna videns, ſuſpirat honores.
Nunc vites ſerit, & verni dum palmitis ætas
Prima viret, tenerum virgis furcâque bicorni
Tollit humo: dein & validi propagine fetus
Populeas latè ſtirpes vlmosque maritat.
Nunc illum procul vmbroſa ſub fronde morantur
Seceſſus pulchri nemorum, vallesque reductæ,
Faunorum domus. Hîc pingues errare iuuencas,
Proſpectat: longè reſonant mugitibus agri,
Paſcuaque, & non gregibus ſitientibus amnes.
Venerit inſitio, iuuat hunc, iuuat arboris illum
Felicis truncum peregrino includere ligno.
Finduntur nodi: reſecantur, inutile pondus,
Silueſtres rami: ramus fœcundior alter
Inſeritur: ſurgunt vdo noua germina libro.
Mirantur platani malos, mirantur & vlmi
Ignotas glandes: & non gentilibus ornus
Stat curuata pyris, nec ſeſe agnoſcit in illis.
Nunc apibus texit cellas diſtentaque melle
Horrea rimatus populat, purisque recondit
Aurea dona cadis, nunc mollis vellera lanæ
Infirmo pecori frondente ſub ilice tondet.
Inde vbi formoſum pomis & mitibus vuis

AD SODALES.

Actiacam Auguſti victoriam celebrat.

Horat. lib. 1. Ode 27.

NVnc eſt bibendum:

nunc pede libero
Pulſanda tellus:

nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, Sodales.

Antehac nefas depromere Cæcubum
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens
Sperare, fortunâque dulci
Ebria.

ſed

CASPERIO GEVARTIO, CONSILARIO ET HISTORIOGRAPHO CÆSAREO, CÆSAREI IMPERII PRIMVM STABILITI VICTORIAM.

NVnc madeant Baccho calices, ſertiſque reuincti
Tempora Lenæum Marti libemus honorem.
Armorum ceſſere metus, & libera noſtris
Otia ſunt choreis: nunc, nunc pulſanda ſoluto
Terra pede eſt, plauſumq; procûl, vocesq; canentûm
Romani montes, excelſaque montibus antra
Ingeminent. Quid adhuc animis incluſa, Sodales,
Gaudia diſſimulamus? amat victoria pompas,
Et Dis ſollemnes epulas: & iam dare templis
Munera, iamque aras, ac puluinaria Diuûm
Tempus erat dapibus, Saliòque ornare paratu.
Antè nefas fuerit cellis depromere auitis
Cæcuba, dum Memphis patrio Capitolia ſiſtro
Terruit, & cladem imperio funuſque parauit.
Hos mulier demens animos, inuiſique Canopo
Semiuiri attulerant, vino myrrhâque madentes,
Marcidaque obſceno depaſti corpora morbo
Quid non illa ſibi Phariis promiſit ab armis?
Quid non & primos inter ſperauit amores,
Romaniſque ducis thalamos? Videt vltima ſecum
Bactra vehi, ſecum Eois tumefacta triumphis
Agmina, ſecum Arabas, captoſque in bella Sabæos.
Æſtuat impatiens animi, ceu Baccha liquenti

Victa

ſed minuit furorem
Vix vna ſoſpes nauis ab ignibus,

Mentemq́ue lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæſar, ab Italiâ volantem
Remis adurgens: accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis niualis
Æmoniæ: daret vt catenis
Fatale monſtrum.

Quæ generoſiùs
Perire quærens, nec muliebriter
Expauit enſem, nec latentes
Claſſe citâ reparauit oras.

Anſa

Victa Deo, mediusque ferox in militibus ardet.
Heu quò fortunæ dulcis furor ebria rapiat
Pectora! Leucate ſed enim, commiſſaque velis,
Cæſar, vota tuis, & Phœbi numina taſtus
Niliacos fregere. Nihil fulgentia roſtra,
Nil ebur, aut pictas iuuit tutela carinas.
Iſidaque, & fuluis præfixum puppibus Apin,
Omnigenosque Deos, quibus vnda pepercerat, ignis
Abſtulit. Hæſere affixi, telluris amore,
Semiuſtis nautæ tabulis: ſeruata triumpho
Vix ratis vna fuit. Fruſtrà Mareotica vina
Lymphatæ addiderant animos. Videre volantem,
Et Nilo pariter, libertatique timentem
Æquora. vinclorum celeres timor addidit alas.
Ac veluti multo accipiter per nubila gyro
Indulgens, imbellem oculis ſi fortè columbam
Sortitur, mora nulla, volat, iam iamque tenenti
Aſſimilis, roſtroque minax atque vnguibus inſtat:
Aut qualis citus Æmonio venator in aruo
Deprenſum inſequitur leporem, celerique canum vi
Vrget agens pauitantem, & curſu extrema mouentē:
Haud aliter Latio profugam terretque, premitque
Ionio inuectus Cæſar. Iam vincla fugaci
Certa parat: iam ſacro ardet deducere cliuo
Fatalem Italiæ, & Nili trepidantis Erinnyn.
At non illa patiens, miſeriſque exercita rebus,
Fortunam increpitat: ſequitur, quocumque volentē
Lex aduerſa vocat fatorum, & Iuppiter hoſtis.
Vnum amens agitat generoſo occurrere letho.
Vſque adeò extremo fortunæ in limite cedunt
Feminei (quid enim metuat moritura?) timores.
Non illam, quamquam Nilus pater oſtia ſeptem,

Auſa & iacentem viſere regiam
Vultu ſereno fortis, & aſperas
Tractare ſerpentes, vt atrum
Corpore combiberet venenum,
Deliberatâ morte ferocior:

Sæuis Liburnis ſcilicet inuidens
Priuata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

Cæruleosque ſinus, latebroſaque flumina victæ
Panderet, obſcura ſe condere vidit in vlua.
Non terrere nouis inſtantem claſſibus hoſtem
Cura fuit. Veteres arces, & mœnia Lagi
Quadriiugo inuehitur curru, ſimulatque triumphos,
Non ignara metus vultu celare ſereno.
Quin etiam iam certa mori, atque immanibus auſis
Efferata, pectoribus hærentes admouet hydros.
Ipſa volubilibus candentia brachia ſpiris
Implicat: ipſa vltro ſquamis horrentia terga
Sanguineasque iubas, maculoſaque colla venenis
Attingit: & quandò linguis atraque nocenti
Acrius inſurgunt, tantum ipſa ferocia creſcit,
Et lecti furiatus amor. Tyrrhena per alta
Priuatam aduerti Lano, funeſtius ipſa
Morte malám eſt. Tibi, Roma parens, ſæuisque Li-
burnis
Inuidet hunc de ſe titulum. Capitolia, Cæſar,
Victores currus, plauſus, fremitusque Quiritûm,
Regiaque indignas ceruix oneranda catenis,
Et ſeu quid victus, ſeu victor cogitat, ægrum
Incendunt animum. Quæ non opprobria ducat
His mulier leuiora, orbis, ſi fata tuliſſent,
Dotanda imperio, nec adhuc oblita quid eſſet,
Nec dominum dignata? Iuuat, quando arma furenti
Sors inimica negat, iuuat exhaurire venenis
Infelicem animam, & ſeſe ſubducere pompæ
Romulidûm: ſecum hæc aufert ſolatia mortis.

IACO-

AD GROSPHVM.

Tranquillitatem animi optari ab omnibus, eamque coërcendis cupiditatibus comparari.

Horat. lib. 2. Ode 16.

OTium Divos rogat in patenti
Prenſus Ægeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furioſa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Groſphe, non gemmis, neque purpurâ venale, nec auro.
Non enim gaza, neque conſularis
Submovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo benè, cui paternum
Splendet in menſâ tenui ſalinum,
Nec leves ſomnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.
Quid brevi fortes iaculamur ævo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitioſa naves
Cura: nec turmas equitum relinquit
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.

Lætus

FREDERICO DE MARSELAER; EQVITI, TOPARCHÆ DE PARCK, &c.

OTia Carpathio deprenſus nauita ponto
Expoſcit Superos, cùm Lunâ turbida condunt
Nubila, nec laceris prælucent ſidera velis.

Otia Thrax, durum Martis genus, otia Medus
Inſignis pharetrâ, non gemmis, Groſphe, nec auri
Pondere, nec Tyrio regum venalia cultu.

Nam neque Parthorum *gazæ*, neque diuitis Indi
Munera componunt animum rationis egentem,
Diſcordemque ſibi. Si vulgi ignobilis vndam,
At non & miſeros lictorum virga tumultus
Pectoris, & curas circum laqueata volantes
Limina ſubmoueat: Paruo benè viuitur illi,
Cui patrium in menſâ tenui ſplendere ſalinum
Contigit, & leues ſomnos neque ſordidus auri
Rumpit amor, gelidúſve pauor. Quò vota preceſque
Mittimus, & ſortes anguſto poſcimus æuo
Plurima? quid terras alio ſub ſole iacentes
Quærimus incertì rerum? quis ſe quoque fugit
Extorris patriâ? ſcandit vitioſa fugaces
Cura rates, tergoque equitis fugientis inhæret,
Ocior & ceruis, & aquoſis ocior Euris.

Lætus in præſens animus, quod ultrà eſt,
Oderit curare, & amara læto
Temperet riſu. Nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit ſenectus.
Et mihi forſan, tibi quod negaris,
Porriget hòra.
Te greges centum, Siculæque circum
Mugiunt vaccæ: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Veſtiunt lanæ: mihi parva rura, &
Spiritum Graiæ tenuem Camœnæ
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

RVSTICÆ VITÆ LAVDES.

Horat. Epod. Ode 2.

B*Eatus ille, qui procul negotijs*
(Ut priſca gens mortalium)

Pater-

Viuidus in præſens animus curare, quod vltra eſt,
Oderit, & læto moderetur triſtia riſu
Vitæ fata ſuæ. Nihil omni parte beatum eſt.

Abſtulit Æaciden clarum fulgentibus armis
Mors cita: Tithonum minuit longæua ſenectus.
Et forſan, quodcumque tibi ventura negarit,
Porriget hora mihi non inuidioſa roganti.
Mille tibi vacuis paſcunt in ſaltibus agnæ:
Te circum Siculas audis mugire iuuencas,
Quadrupedesque tibi campos hinnitibus implent
Eleis digni ſpatiis: te vellera Pœno
Murice tincta tegunt: agro mihi Parca Sabino
Rus dedit, & Graiis primùm modulata Camœnis
Romanis aptare modis, vulgusque malignum
Spernere, fatorum vates non vana meorum.

PETRO VANDE VVALLE,

PARENTI SVO,

TENEDII DOMINO,

Procul ab ambitu & curis in Molebecano ſuo ſibi & ſecum viuenti.

FElix ſorte ſuâ, quem non ignaua ſequentem
Otia rus patrium dulci complectitur vmbrâ.
Longè illi Curæ inſomnes, comitumque Laborum
Inuiſæ facies, quæ multa & magna mouentem
Huc celerem atque illuc rapiant, perq; ardua verſent.
Ipſe ſibi ſemper vacat, aggrediturque quod inſtat

Paterna rura bobus exercet ſuis,

Solutus omni fenore.

Nec excitatur claſſico miles truci,

Nec horret iratum mare:

Forumque vitat,

& ſuperba civium
Potentiorum limina.

Ergò

Aruaque, quæ quondam proaui non magna tenebant,
Exercet patiens operum, armentoque quotannis
Sortitus ſobolem, formoſiſſima corpora tauros
Inde legit, quos deinde domitos aſſueſcere cogit
Seruitio, & terram impreſſo proſcindere aratro.
Non pretio nummos reddunt, pretióve redemptos
Occupat, & fenus tabulis ſubducit auaris.
Fenus amat, quod ſponte ſua iuſtiſſima tellus,
Et grauidæ pecudes, & meſſis reddit, & arbor.
Sic olim, vt perhibent, cùm fraudis ignara vigeret
Simplicitas, neque faſtus adhuc, auidique cupido
Improba criminibus nomen poſuiſſet honeſtum,
Innocuæ vixere animæ, patrióque beatæ.
Quid refert, alius thalamo ſublimis eburno,
Ille toro, cui ſponda ſalix, aut fiſſile robur,
Componat caput? Hic mulcet, reficítque iacentem
Alta quies, lecto non abrumpenda ſaligno.
Quippe vbi nec primæ, nec ſeræ tempora noctis
Diſtinguunt litui, rumpuntque ſilentia cantu.
Non, ſi diſcordes miſceant freta feruida venti,
Æquoreos horret fremitus, humilisque pauensque
Numina conclamat, ne quid nimboſus Orion,
Ne quid atrox peccet Boreas, laceræque carinæ
Addat opes pelago. Vitat fora, vitat & æſtus
Vndantes populi: nec quid tabularia, nec quid
Iura ferant, meminit. Non illum Aurora morantem,
Quæ ſe non alibi primúmque oſtendit Eoum
Pulchrior, ad lites clamoſáque iurgia cogit.
Nec iam defeſſus longas euoluere cauſas,
Orando ingratos queritur ſe condere ſoles.
Sollicitent votis alij inuidioſa potentûm
Arbitria: obſideant aditus, atque alta ſuperbia

Ergò aut adultâ vitium propagine
Altas maritat populos:

Aut in reductâ valle mugientium
Proſpectat errantes greges:

Inutileſque falce ramos amputans
Feliciores inſerit;

Aut preſſa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oves:

Vel cum decorum mitibus pomis caput

Autum-

Atria porticibus, certatimque oſcula pugnent
Præripere, & primas dominis iam mane recenti
Dicere blanditias. Hæc ille Capharea ſaxa,
Has prudens metuit Symplegadas, & ſibi faſces
Ac trabeas ſumi e mentum exorare clientem,
Semotus longe populo, & ciuilibus vndis.
Ergò illum aprici colles, campique feraces
Curarum expertem accipiunt. Hic imperat aruis
Ipſe ſuis, terraſque docet parere volentes,
Nec regum, ſua regna videns, ſuſpirat honores.
Nunc vires ſerit, & vernis cùm palmitis ætas
Prima viret, tenerum virgis furcâque bicorni
Tollit humo. dein & validi propagine fetus
Populeas latè ſtirpes vlmoſque maritat.
Nunc illum procul vmbroſa ſub fronde morantur
Seceſſus pulchri nemorum, vallesque reductæ,
Faunorum domus. Hic pingues errare iuuencas
Proſpectat: longè reſonant mugitibus agri,
Paſcuaque, & noti gregibus ſitientibus amnes.
Venerit inſitio; iuuat hunc, iuuat arboris illum
Felicis truncum peregrino includere ligno.
Finduntur nodi: reſecantur, inutile pondus,
Silueſtres rami: ramus felicior alter
Inſeritur. ſurgunt vdo noua germina libro.
Mirantur platani malos, mirantur & vlmi
Ignotas glandes: & non gentilibus ornus
Stat curuata pyris, nec ſeſe agnoſcit in illis.
Nunc apibus ſeuus cellas diſtentaque melle
Horrea rimatus populat, puraſque recondit
Aurea dona cadis. nunc mollis vellera lanæ
Infirmo pecori frondente ſub ilice tondet.
Inde vbi formoſum pomis & mitibus vuis

Autumnus arvis extulit,
Vt gaudet inſitiua decerpens pyra,
Certantem & vuam purpura,

Quâ muneretur te, Priape, & te pater
Siluane tutor finium!

Libet iacere modò ſub antiquâ ilice;
Modò in tenaci gramine.

Labuntur altis interim ripis aquæ:
Queruntur in ſiluis aues,
Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod inuitet leues.

At cùm tonantis annus hibernus Iouis
Imbres niueſque comparat;

Aut

Frugifer Autumnus flauis caput extulit aruis,
Quàm iuuat hîc atque hîc, vt ſe maluſve, pyruſve
Obtulit, & pomis oculos dextramque legentis
Prima vocat, ſeu grauidos adducere ramos.
Felices ramos, quos ipſe inoleſcere nuper,
Et genus inſitis docuit committere truncis.
Quàm iuuat & plenis pendentem vitibus vuam
Carpere, certantem Tyrios antire rubores!
Tum tibi, quòd fruges, & munera diuitis horti
Sentiant, furum cuſtos auiumque, Priape,
Primitias fert in calathis, falcique ſalignæ
Pampineam circùm intexit, ſua vota, coronam.
Teque vocat Siluane pater: tibi ſanguine culta
Tura refert, tibi depulſos à meſſibus apros,
Et morſus pecorum, auerſumque à palmite caprum.
Fortè aliquis ſoles, dum nulla hîc porticus Arcton
Excipit & Borean, ſub iniqui ſidere Cancri
Ardentes metuat. Sed enim, niſi nuda per agros
Corpora meſſorum ſudore fluentia cernas,
Ignores propè, quid rapidi vis ignea Phœbi,
Quid Leo, quid Cepheus, ſitienſque Canicula poſſit.
Nunc iuuat æſtiuos ortus vitare ſub altâ
Ilice; nunc viridi ſubmittere corpus in herbâ,
Quà ripæ, & ripis natæ frondentibus vmbræ
Æſtibus & medio ſuadent decedere ſoli.
Intereà gelidi fugiunt per gramina riui,
Arboribusque vagantur aues: nemus omne querelis
Perſonat: irriguo quà fons argenteus agro
Labitur, attritos inter leuis vnda lapillos
Obſtrepit, & dulces inuitat murmure ſomnos.
At cùm iam pluuiâ, & niuibus, canâque pruinâ
Frigidus hibernum contriſtat Iuppiter annum,

Aut trudit ácres hinc & hinc multâ cane
Apros in obſtantes plagas?

Aut amite leui rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos;

Pauidumque leporem, & aduenam laqueo gruem
Iucunda captat præmia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Hæc inter obliuiſcitur?

Quòd ſi pudica mulier in partem iuuet
Domum, atque dulces liberos,

Sabi-

Quæ non aucupiis, quæ non venatibus illic
Gaudia proueniunt? altis de montibus actus
Fertur aper: fruſtrà ille animos, ſetasque comantes
Arrigit, & ſpumis albet feruentibus ora,
Fulmineumque acuit nodoſa ad robora dentem.
Audaces inſtant Vmbri, forteſque Moloſſi,
Albanumque genus, non certi cedere, quamquam
Nunc hos obliquo, nunc illos diſſipat ictu.
Tantus amor prædæ eſt, & ſæui gloria morſus.
Nec minùs & curſu iuuenes iaculisque fatigant
Setigerum: hortantur ſeſe, & latrantibus addunt
Cum clamore animos, dum tandem in retia trudant
Frendentem, & teretes nodos differre parantem.
Accurrit victor, ſplendentique ilia ferro
Transadigit: lato ſequitur de vulnere ſanguis,
Procumbitque ferox, & adhuc in morte minax ſus.
Forſitan & tutas placeat leuioribus ire
In prædas ſtudiis. Venit hinc quoque grata voluptas
Ex facili capienda. Plagas, & retia leui
Diſtendit furcâ, turdosque inuitat edaces
Callidus, & ſparſis incautos fallit oliuis.
Aut pauidum ſequitur leporem, laqueòque tenaci
Strymoniam captat volucrem, iucunda laboris
Præmia. Quis non hæc inter, quodcumque malorum
Secum amor infelix trahit, inuidiamque, metumque,
Et ſpes ambiguas, & quas pudor ipſe repulſæ
Ingeminat curas, & numquam longa fruenti
Gaudia nubiferis tradit diffundere ventis?
Quid, ſi contigerit priſcis quoque moribus vxor,
Quæ caſtum ſeruet thalamum, quæ remque, domumque
In partem iuuet, & dulces educere natos?

Qualis

Sabina qualis, aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli,
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum
Laſſi ſub aduentum viri,
Claudenſque textis cratibus lætum pecus
Diſtenta ſiccet vbera,
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemptas apparet;

Non me Lucrina iuuerint conchylia,
Magiſve rhombus, aut ſcari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare,

Non Afra auis deſcendat in ventrem meum:
Non attagen Ionicus
Iucundior, quàm lecta de pinguiſſimis
Oliua ramis arborum;
Aut herba lapathi prata amantis, & graui
Malua ſalubres corpori;
Vel agna feſtis ceſa Terminalibus;
Vel hædus ereptus lupo.

Has inter epulas, vt iuuat paſtas oues
Videre properantes domum!

Videre

Qualis erat Tacio quondam regnante Sabina
Duratas calloſa manus, aut Appula mater
Sole rubens. Quid ſi, poſito cùm feſſus aratro
Vir redit, illa focum lignis & cortice ſicco
Extruat, ac lento textis de vimine ſeptis
Includat lætum pecus, & turgentia ſiccet
Vbera? ſi, quamquam calices & pocula ponat
Fagina, vina ferat, quæ dulci condita leuit
Ipſa cado, menſiſque dapes apponat inemptas,
Delicias faciles? non me tum regia, non me
Regum epulæ teneant. Per me conchylia teſtis
Tuta ſuis, ſaxo maneant affixa Lucrino.
Per me ſecurus Calabro natet æquore rhombus,
Et ſine fraude ſcarus depaſtas ruminet herbas,
Si quem fortè procùl fluctu tumefactus Eoo
Adria iactatum noſtris acceperit vndis,
Aut Tyrrhena fremens ad litora verterit Eurus.
Non mihi tum Libye, non mollis Ionia pictas
Mittat aues: tantùm glauco mihi Palladis arbor
Caneſcat fetu, pingueſque miniſtret oliuas.
Obuia me lapathi prato gaudentis aperto
Herba iuuet, maluæque leues, grauibuſque ſalubres
Corporibus; vel quæ lactens cadit hoſtia feſto
Termine ſancte tuo, cùm te vicinia ſupplex
Defixum colit, & ſerto frondente coronat:
Aut mea, quod ſatis eſt, hilaret conuiuia caro
Præda excuſſa lupo villis ſtillantibus hœdus.
Vt iuuat has epulas inter, ſpectare bidentes,
Cùm ſeſe è paſtu referunt! vt cruribus ægrè
Vbera circumeunt! vt multo lacte grauata
Ad mulctram iniuſſæ veniunt, gaudentque leuari!

Vt

Videre feſſos vomerem inuerſum boues
Collo trahentes languido,

Poſitoſque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares!

Hæc vbi locutus fenerator Alphius,
Iam iam futurus ruſticus,

Omnem relegit Idibus pecuniam,
Quærit Kalendis ponere.

AD POSTVMVM.

Mortem vitari non poſſe.

Horat.lib.2. Ode 14.

E*Heu fugaces, Poſtume, Poſtume,*
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & inſtanti ſenectæ
Afferet, indomitæque morti.

Non

Vt iuuat ex agro reduces ſpectare iuuencos
Longorum feſſos operum, & graue robur aratri
Vomere ſuſpenſo attritâ ceruice trahentes!
Vt iuuat & vernas, numeroſæ examina villæ,
Lucentes ignes circum lætosque Penates,
Aſpicere, agreſti curantes corpora mensa!
Dixerat hæc diues poſitus in fenore nummis
Alphius; atque aliud meditans, & totus in illo,
Damnabat tabulas, loculos damnabat & aurum.
Innocui ruris ſerò intellecta voluptas
Vna eſt ante oculos, vnâ ſuſpirat in illâ.
Nunc placet aruorum cultus, nunc cultus habendo
Impenſus pecori: ſubeunt modò feruida pleno
Muſta lacu, modò qui pomis exuberat annus:
Et modò delectant ſaltus venantibus apti.
Omnia perſuadent curas mutare priores.
Iamque empturus agros exacta relegerat æra
Idibus: at (victrix adeò natura recurrit)
Hæc eadem lucro ſeruat, ponitque Kalendis,
Protinus agrorum oblitus, vitæque beatæ.

ILLVSTRIBVS, NOBILIBVS, INGENVIS ADOLESCENTIBVS CONVICTVS ANTVERPIENSIS SOCIETATIS IESV

Vltimæ neceſſitatis vtilem memoriam.

EHeu, præcipiti labuntur, Poſtume, curſu,
Poſtume, non vnquam redituræ tempora vitæ,
Nec pietas vllam rugis, triſtique ſenectæ
Allatura moram eſt: tacitè properantibus annis

Illa

Non ſi trecenis quotquot eunt dies,
Amice, places illacrymabilem
Plutona tauris, qui ter amplum
Geryonen, Tityonque triſti
Compeſcit vndâ, ſcilicet omnibus,
Quicumque terræ munere veſcimur,
Enauigandâ, ſiue reges,
Siue inopes erimus coloni.
Fruſtra cruento Marte carebimus,
Fractiſque rauci fluctibus Adriæ:

Fruſtrà per autumnos nocentem
Corporibus metuemus Auſtrum.

Viſendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danai genus
Infame, damnatuſque longi
Siſyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Vxor: neque harum, quas colis, arborum
Te, præter inuiſas cupreſſos,
Vlla breuem dominum ſequetur.

Abſumet heres Cæcuba dignior
Seruata centum clauibus, & mero
Tinget pauimentum ſuperbum
Pontificum potiore cœnis.

Illa venit, mutatque comas, animique vigorem;
Et tandem indomitæ, quamuis fortiſſima, morti
Corpora ſe debent. Nulla eſt fuga: lux [illegible] omnes
Summa manet. Non, ſi regem pallentis Auerni,
Quotquot eunt ſoles, tauris placare trecentis
Inſtiteris, votis fuerit locus. Ille ter amplum
Geryonen, Tityonque atro Phlegethonte coërcet
Ferreus, & nullâ ſuperûm exorabilis arte.
Omnibus huc iter eſt, qui terræ munere & aurâ
Veſcimur: hoc omnes aduehet portitor olim
Litore, ſiue erimus reges, inopéſve coloni.
Falcibus & raſtris, ne quem Mars perdat acerbo
Funere, depoſitos fruſtrà mutabimus enſes.
Néve ſit exitio nautis, claſſeſque viroſque
Obruat, inſanos fruſtrà premet Adria fluctus:
Et modò dum nimio per inæquales autumnos
Frigore corripimur, nimio modò ſoluimur æſtu,
Aëra non certum fruſtrà metuemus, & Auſtros.
Cocyti vada lenta, putri torpentia cœno,
Nulli non adeunda. Manent nos Belides illic,
Probroſum Danai genus, æternoque labore
Siſyphus Æolides alto nutura volutans
Saxa iugo. Linquendus ager, dulceſque penates,
Et thalamus, formâque placens & moribus vxor.
Deque tot arboribus, quas ordine ponere longo
Cura fuit, non vlla teget, dominumque ſequetur
Vlla breuem, niſi fortè rogo ſtatuenda cupreſſus,
Et viduâ figenda domo. Tum Cæcuba centum
Obſignata ſeris abſumet dignior heres,
Magnarum non parcus opum: potioráque magnis
Pontificum cœnis, ac multo vndantia luxu,
Vina ſolum Pario conſtratum marmore tingent.

DE PARAPHRASI IVDICIA.

ET hæc quidem, Lectiſſimi Adoleſcentes, ad vtiliſſimæ huius exercitationis ſpecimen aliquod ſint ſatis. Neque enim, ſi diſciplinarum omnium initia ad exemplum propoſitum conformanda ſunt, eidem perpetuò inſiſtendum. Pictores, dum in artis ſuæ veſtibulo adhuc hærent, inſignes aliorum tabulas menſuris ac lineis deſcribunt & exprimunt; illud egreſſi, ingenio ſuo & inuentioni obſequuntur. Inglorium eſt ſemper alienum laborem ſequi. Volo igitur vos inuentionibus & nouis, & liberis, & amœnis, & varijs, & quæ cuiuſque ingenio conſentiant, indulgere: at hoc numquam excidat, animum ſemper non niſi optimorum, quos Auguſtei æui felicitas tulit, poetarum lectione & alendum, & excitandum eſſe. Cur amplam illam & copioſam hereditatem, quam culta vobis legauit antiquitas, non adeundam putetis? Veſtrum eſt quidquid in heroicis graue, in elegis tenerum, in idyllijs ſimplex, ſuaue in lyricis: omnium inſtituti heredes eſtis, dummodò vtendi artem teneatis. Ars autem hæc in eo ſita eſt, vt cum iis, quod ante ex Quintiliano monui, in eâdem exprimendâ ſententiâ de victoriâ in certamen venire velle videamini; interdum etiam tantâ imitationis diſſimulatione, vt peritus etiam lector neſciat, quò quis alluſerit, quoue aſpiraret. Sinite quoſdam de ingenio ſuo, vt Ægyptum de Nilo, gloriari, quæ propter illum nihil cælo, nihil imbribus debeat: vos, quid optimis auctoribus debeatis, agnoſcite, & ex hoc ætatis & ingenij aſſurgentis flore vberem nobis eruditionis meſſem pollicemini, quam non modò Belgium, ſed Hiſpania, Italia, Gallia, Germania, Britannia, ipſa etiam Græcia, vnde huc confluxiſtis, exſpectat.

IACOBI
VVALLII
E SOCIETATE IESV
ELEGIARVM
LIBER PRIMVS.

ILLVSTRISSIMO, AMPLISSIMOQVE DOMINO CAROLO HOVINE,

DOMINO DE GOVVERNYE, GRANDBRAY, &c.

CATHOLICO REGI A CONCILIO STATVS, ET SANCTIORIS CONCILII PRÆSIDI.

BEnè ac feliciter, Illuſtriſſime Domine, cum litteris ageretur, ſi, vt quiſque ſapiens haberi & eſſe vult, ita ſapienter cogitata culto & eleganti ſermone exponere niteretur. Verùm ex quo rectè ſapere, &

benè ornateque dicere, res duas inter ſe maximè cohærentes, diſputationibus ſuis Philoſophi diſtraxerunt, proſeminatæ ſunt eruditorum quaſi familiæ duæ: quarum altera quàm horrido & inquinato dicendi ſcribendive genere uteretur, nihil penſi habuit, dummodò rem efferret; altera in id etiam incubuit, ut lectiſſimis verbis atque ſententiis, quidquid conceperat, expoliret. Itaque ſicut ex Apennino fluminum, ſic ex communi ſapientium iugo doctrinarum ſunt facta divortia. Enim mentis quidem ubertas inter multos communis fuit; linguæ ad paucos recidit. Fuit vero illa Iuriſconſultorum laus propria, ut, cùm poſt Antoninos Imperatores Latinæ linguæ nitor, qui Auguſteo ævo fuerat, ſenſim obſoleſceret, eumdem purum & incontaminatum retinuerint. Vlpianus, Paulus, Modeſtinus, Pomponius, aliique, ſeptem omnino & triginta, in Pandectis Legum concinnandis ſymbolam contulerunt adeò diligenter & emendatè, ut, ſi Latini ſermonis defluxiſſet,

ſet integritas, ex iis inſtaurari potuiſſet. Longum eſſet ire per varia quæ Iuris ſcientiâ clariſſimi in lucem protulerunt Opera, in quibus neſcias quid mireris priùs, verborúmne, an rerum delectum & apparatum. Itaque vt Alpheum Poëtæ finxerunt ex Elide per mare in Siciliam delabi ſui ſemper alueí & aquarum dulcium retinentem: ita, irrumpente barbarie, loquendi ſcribendíque ratio penes Iuriſconſultos ploroſque incorrupta permanſit. Quare mihi quidem videntur litteræ non alibi præſentius inuenire perfugium poſſe, quàm apud Conciliorum Præſides & Aſſeſſores; non propterea tantùm quòd oppreſſæ res æquitate talium virorum recreentur, ſed quòd ipſa Sapientia Liberalibus Artibus comitata illos velut manu prehenſos ad hunc, quem conſecuti ſunt, dignitatis gradum perduxerit. Quæ mihi, Vir Illuſtriſſime, adeundi tui cauſa fuit, qui eruditiſſimus cùm ſis, vides, quantum ad Remp. interſit, nullam eruditionis partem negligi. Fit autem quorumdam vi-

tio, vt litterarum cultum aſpernandum ſatius putent, quàm in ſuperuacaneo & operoſo, vt illi loquuntur, circa voces ſtudio conſeneſcere. Quaſi verò vlla eſſe poſſit in verbis elegantia & vis, niſi quæ ab ipsá rerum maieſtate, intimáque cognitione proficiſcitur. Integer ſanguis, qui corporibus robur, iiſdem colorem nitidum ac viuidum confert. Porticus à columnarum, quibus nituntur, ordinibus decorem accipiunt, à quibus firmitatem. Neque illa inſtructarum nauium venuſtas aliunde petitur, quàm à malis, & antennis, & velis, ceteróque nautico apparatu, quem tametſi ad felicem nauigationis curſum inuenit neceſſitas, tamen pulchritudinis causâ excogitatus videri poſſit. Neque fortibus tantùm, ſed etiam fulgentibus armis in aciem prodire miles geſtit, ſic etiam acriùs cum hoſte pedem collaturus. Habet igitur ſuum robur, ſuos neruos elegantia, neque hæc conſiſtere ſine illis poteſt. Quod etſi ad quamlibet litterarum partem, præcipuè tamen ad Poëticam pertinet,

net, quæ profectò non rerum inopes verſus & canoras nugas profundit, ſed naturam omnem, ſed virtutum vitiorumque indolem, ſed belli paciſque præſidia & ornamenta complectitur. Parumne ſapuit Ariſtoteles, cùm Alexandro, quem ad illam imperij amplitudinem educendum ſuſceperat, è confertiſſimis Græcorum bibliothecis Homerum vnũ præ ceteris legendum tradidit? Parúmne iudicio valuit Alexander, cùm illum è magiſtri ſui manu auidè arripuit, lectitauit, ac ne ſomnum quidem ſine illo cepit? Nihilne aut Achilles, aut Vlyſſes lectus illi contulerit ad ſcientiam, ac fortitudinem militarem? Quòd ſi ad res bellicas, quantò magis ad pacatas Poëtica valeat? Non poteſt illa deflореſcere atque concidere, vt non præſtantiſſimas artes ſecum in eamdem calamitatem trahat. Illa dicendi vis atque copia, quæ in concionibus ac iudiciis dominatur, illa teſtis temporum, ac magiſtra vitæ hiſtoria, vt alia prætermittam, implicita ſunt cum hiſce ſtudiis, & cohærent. Quocircà ſæculo noſtro gratulor,

 cuius

cuius florentis ſignum & hoc eſt, quòd ij qui in muneribus Reip. laborioſiſſimis maximiſque verſantur, occupationum ſuarum diuerticula atque ſolatia ab iiſdem quærant. Quæ me cogitatio erexit, vt mihi cum ti tenus ad te accedenti aditum facilem pollicerer. Videmus, quod in Traiano Plinius adeò commendabat, vt prouinciarum deſideriis, vt ſingularum etiam ciuitatum precibus occurras. Nulla in audiendo difficultas, nulla in reſpondendo mora. Tantùm inter te & illos intereſt, qui beneficiis ſuis commendationem ex difficultate captabant, gratioreſque accipientibus honores arbitrabantur, ſi priùs illos deſperatio, & tædium, & ſimilis repulſæ mora in notam quamdam pudoremque vertiſſent. At Muſæ meæ non aliâ causâ te interpellatum veniunt, quàm vt ne graueris paullulùm à grauiſſimis curis ad aliquam animi remiſſionem, luſuſque poëticos leuiter percurrendos deſcendere.

ELE-

ELEGIA I.

AD ALEXANDRVM VII. PONTIFICEM MAXIMVM.

Eius auſpiciis ſe nunc hos libellos in lucem dare, Pontificatum eius aliàs à rebus maximis, & præcipuè à conciliatâ orbis Chriſtiani pace celebraturum.

VOta valent: neque vana canunt præſagia vates;
Orbis Alexandrum, quem ſibi vouit, habet.
Muſaque ſucceſſu tanti lætiſſima voti
Geſtit, & augurio pænè ſuperba ſuo eſt.
Nec modò vulgari metuit: vulgata legentur
Illo, quo Numen credimus ore loqui.
Siue ea, dum culti timuit faſtidia ſæcli,
Erubuit doctas antè ſubire manus:
Siue metus, cauſaſque ſibi mens finxit inanes,
Et potiùs velis defuit aura meis:
Tempus ad hoc mecum latuit, portúque reſedit,
Nec fuit audaces impetus ire vias.
Nunc animi venere: iuuat nunc denique funem
Soluere: ſoluentem Roma timere vetat.
Ancora ſublata eſt; terræ, portuſque valete:
Imus: habet ventos noſtra carina ſuos.
Afflat, Alexander, per te mihi leniter aura,
Quæ celeret curſus, & mea vela iuuet.

Tu nauem, quam Roma tibi, quam credidit æther
Et ſpem terrarum quæ vehit vna, regis.
Et facies non vna maris, non vna fauentis
Sideris arbitrio ſtatque caditque tuo.
Iamque adeò, dum non timidè naualibus exit,
Da, precor, ô puppi dextera ſigna meæ.
Non tamen vt pelago tecum decurrat aperto:
Grandibus hæc velis ingredienda via eſt.
Quid poſſint venti, nequid temerarius auſit,
Parte aliquâ veli nauita ſæpè notat.
Me quoque non magnis iuuat explorare libellis,
Qui fauor, aut Muſas prouehet aura meas.
Sat mihi ſit facili carmen deducere venâ,
Quod leuiter, vacuo cùm licet eſſe, legas.
Quale ſolet, dum res aliquid, tempuſque, locuſque
Exigit, ad numeros ſponte venire ſuos.
Sat mihi ſit caros, & noſtris artibus æquos
Carminibus vates inſeruiſſe meis;
Aut populo mitem pacis prætendere ramum,
Dumque aliquid, luſus quidlibet eſſe meos.
His animum mihi Muſa leuat, patriæque, meiſque,
Quà licet, intentum non ſinit eſſe malis.
Sic aliquis, dum fortè vacat, dum ciuica ceſſant
Munera, dum prætor, dum tria verba ſilent,
Si dedit aura viam, tuti legit æquoris oram,
Non auſus medio credere vela mari.
Hoc tantùm ſpectat, gemitus, queſtuſque reorum,
Tædiaque, & curas in mare ferre ſuas.
Olim forſan erit, ſi non mihi læuus Apollo,
Altiùs vt liceat grandibus ire modis.
Tunc ego, cùm meritis impleueris omnia, partem
De multis vnam, quo decet, ore canam.

Atque

Atque vtinam, Diui, ſit fas mihi munere veſtro
 Scribere, quod mediâ pace legatur opus!
Scilicet & Pacis mores, & munera dicam:
 Ille mei titulus carminis vnus erit.
Ne perdant populos, ne perdant otia reges,
 Quæ populis, quæ ſint regibus apta canam.
His ego, queis pulchras referant ſine ſanguine palmas,
 Regnaque protendant latiùs, arma dabo.
Nec minùs edicam populis, quid fœdera firmet,
 Longaque ſecuræ gaudia pacis alat.
O Pater, ô felix ſæcli melioris origo,
 O ſpes, ô noſtri, quem regis, orbis amor,
Tu me tam vaſtum ſcribendi mitte per æquor,
 Et, per quas facies, da, precor, ire vias.
Non mea Tyndaridas cæcâ ſub nocte requirent
 Vela: reget curſus Chiſia ſtella meos.
Stella nouum cælo ſidus nomenque datura,
 Stella ſalutares inter habenda faces.
Quæ ſuper impoſitos dum luſtrat lumine montes,
 Monſtrabit vigili, quam ſequar, igne Pharon.
At, quæ picta meis exſtabit puppibus, orbis
 Per te ſeruati teſſera quercus erit.
Tu tantùm Pax alma redi, ſecuraque lætis
 Otia carminibus conuenienter eant.
Forſitan hæc aliquis Romana per oppida vates
 Materiæ ſaltem captus amore leget.
Forſitan & pulcher Ligeris, magnuſque Garumna
 Imponet Muſæ Delia ſerta meæ.
Quo ſe cumque ſinu, prouectaque litore condet,
 Non ingrata noui litoris hoſpes erit.
Tu mihi, Magne Pater, quoniam te vela dabuntur
 Auſpice, fortunæ cauſa ferere meæ.

ELE-

ELEGIA II.
AD
PHILOMATHVM.

Litteratum eius otium celebrat.

HOc magnis commune viris: pro tempore gaudent
Ludere: ſed luſus, quo celebrentur, habent.
Aut condunt aliquid, ſeros quod viuat in annos,
Et repetunt, olim quas coluere, Deas.
Aut decus, & precium veri ſcrutantur, & æqui:
Aut ventura dies quid ferat, antè notant.
Hi dum bella gerunt, ſiluas indagine cingunt:
Mens tamen ad pugnas, ductaque valla redit.
Buxo alij fingunt acies, imitamina belli,
Et recolunt, quo ſint caſtra tuenda modo.
Deniq; quidquid agunt, non perdunt tempora: ſecum
Plurima quæ peragant, quæque loquantur, habent.
Scilicet intendunt animum, pariterque remittunt,
Et geminâ curas vtilitate leuant.
Quid tibi, cùm populi fugeres, ſcenamq; , forumq;,
Quid tibi, Scipiade, tum quoque, mentis erat?
Solus eras, ſolis captans in montibus vmbras,
Nil minùs in ſolis crederis eſſe locis.
Mens tibi, dum tacite ſe percunctatur, & audit,
Quid pax, quid poſcant arma, ſenatus erat.
Sic, dum te conchas vidit Caieta legentem,
Currebat vacuus, non ſine laude, dies.

Lælius hîc aderat: nec tum ſapientia Lælî
Deſtituit patriæ remque decuſque ſuæ.
Otia fecerunt, vt, quæ ſubiere, ſubirent
Molliùs, in curas ſufficerentque nouas.
Otia fecerunt, vt res belliquę, togæque,
Tot veteris poſſent temporis acta legi.
Cæſaris annales (nihil eſt exactius illis)
Inſpice: quæ geſſit bella, legenda dedit.
Tam cultâ ſcripſit, ſcribendi commoda nactus
Tempora, quàm forti geſſerat arma manu.
Cùm benè conſuluit Romanæ Tullius vrbi,
Romano dignum Conſule ſcripſit opus.
Sæpè ſub vmbroſo meditantem multa receſſu
Mirata eſt dominum Tuſcula villa ſuum.
Quid me, quid prohibes hæc inter nomina nomen,
O amor, ô Romæ cura, referre tuum ?
Parce, precor, faſſo: vix me tua iuſſa coërcent:
Vix patitur ſeſe Muſa retenta regi.
Sic, vbi viſa fera eſt, domino ſe viuidus Vmber
Eripit, atque odio lora morantis habet.
Sic fremit acer equus, pedibuſque repagula pulſat,
Carceribus nondum cùm patuere fores.
At non irrumpam, quà non licet ire: nec vltrà,
Quàm per te fas eſt, officioſus ero.
Vtque iubes, ſileo: res non operoſa ſilere eſt:
Et, ſcio, parendo gratia maior erit.
Nota ſequar, quæ ſol vidit, faſtique loquuntur,
Totaque virtutis conſcia regna tuæ.
Roma mihi teſtis, quæ, quem circumſpicit, orbem
Dum regit, auxilio ſæpiùs vſa tuo eſt.
Hæc tibi [a] Martis opus, commiſſaque credidit arma:
Et per te dederunt legibus arma locum.

Hæc

a Philomathes Pontificij exercitus Commiſſarius.

Hæc tabulis ſignanda ſuis ² te ritè referre
Iuſſit, & arbitrij rebus adeſſe ſui.
In te præſentem vidit ³ Ferraria Romam,
Et qui Romulidas, imperiúmque regit.
Sortita eſt, ⁴ Melite, cui ſe belliquе dicaret
Munera: mora tuâ ſed fuit vna manu.
Quid referã, quæ nunc ⁵ Amaſis, quæ Rhenus, & Albis
Pacta vident ſerò fœdera, pacta tamen?
Sæpè Deum ſupplex, vt tandem regna coirent,
Sperasti lacrymis flectere poſſe tuis.
Sæpè vocata tuis Pax & Themis aurea votis
Adfuit, & viſa eſt ſigna ſecunda dare;
Inter & amplexus, & dulcibus addita verbis
Oſcula concordes iungere velle manus.
At tibi Relligio, tot auitis ſedibus exul,
Iuſtior ante alias cauſa doloris erat.
Vrebant animum triſtes ſine cultibus aræ,
Templáque ſacrilegâ diripienda manu.
Peius erat bello tot iniqui præmia belli
Cedere, Romanis exitioſa ſacris.
Et niſi quæ noſtris Mauors extorſerat aris
Redderet, oblatæ tu mora pacis eras.
Nec tibi teſtanti Superos, & iuſta querenti
Diuitis eloquij non dedit arma dolor.
Dum mens hæc agitat, dum nil non prouida verſat,
Dum bona perſequitur, dum nocitura cauet,

Et

2 Vtriuſque Pontificiæ Signaturæ Referendarius.
3 Ferrariæ Prolegatus Pontificius.
4 Melitæ Inquiſitor & Delegatus Apoſtolicus Comitiis, pro nouo Ordinis Magiſtro ad normam Vrbanianæ Bullæ creando, præfuit.
5 Nuntius Pontificius Coloniam, & inde Monaſterium pacis conciliandæ cauſâ miſſus.

Et meditata diu rurſum rurſumque refingit,
Nec tot regnorum ferre grauatur onus;
Debuit hæc inter (quis enim neget otia feſſo?)
Interdum curis eſſe ſoluta ſuis.
Corpora debilitant; animus quoque frangitur illis:
Vtraque ſeceſſu, quo releuentur, egent.
Deficiet macie nullo non conſitus anno:
Da requiem; meliùs credita reddet ager.
Acrior vt redeat, colles ſaltuſque Faliſcos
Paſcitur è circi puluere miſſus equus.
Nec ſemper celeres decurrunt æquora nautæ:
Interdum feſſos ancora iacta tenet.
Exuit & miles galeam, clypeumque reponit,
Signaque collecto robore vulſa mouet.
Sic igitur poſt tot grauium molimina rerum
Ingenio fuerant otia danda tuo.
Et data ſunt; ſed quæ poterant labor eſſe videri:
Seria ſic lætis miſta fuere iocis.
Scribere, ne tempus vacuo, res cara, periret,
Quod te, quod curas fallere poſſet, erat.
Cùm coleres Vatis, coleres quoque Principis artes,
Materiam numquam non habuere manus.
Seu foret exacto rerum Ferraria luſtro
Felix; felici plura vouebat amor:
Seu funeſta lues Italas vitiauerat auras;
Venit ab admonitu purior aura tuo.
Laſcariden Melite titulis & honoribus auxit;
Laſcaridæ dignus carmine creuit honor.
Sæpè Amaſis, Rhenuſq; pater, quodcumque canebas,
A te ſuſpenſis mollior iuit aquis.
Quod ſi iter ingreſſo 6 placuit curſumque modumq;
Scribere; ſic Flaccus ſcripſit & ipſe ſuum.

N Sic

6 Multa & longinqua ſua itinera deſcripſit inter proficiſcendum.

Sic labor ipſe viæ terrâ pelagoq́ue leuandus,
Sic tibi tu furtim decipiendus eras.
Mira loquor. dum rector equos clamoribus vrget,
Totaq́ue puluereo turbine cæca via eſt:
Dum ventus, dum nauta facit conuitia remis,
Dum ſtridunt funes, dum furit æſtus aquis,
Sumpta tabella manu eſt, & qui tibi carminis, idem
Exitus eſt longæ metaq́ue facta viæ.
Non tibi Romanis carmen prouenit in hortis,
Nec tenuit Muſas Chiſia villa tuas.
Materiam dedit illa ſuo, non otia Vati,
Non inter libros, Pieridasq́ue locum.
Pieridum formoſa domus, domus hoſpita regum,
Digna tui domini carmine, digna meo:
Quis fuit ille dies, quo cælo nullus ab alto
Gratior illuxit, candidiorq́ue tibi?
Quis fuit ille dies, quem ne grauis obruat ætas,
Æternis referent marmora cæſa notis;
Quo tibi maieſtas ſeſe Romana 7 videndam
Obtulit, & limen contigit ipſa tuum?
Hîc fuit: hîc magnus ſedit Pater: hæc humus illo,
Cui figunt reges oſcula, preſſa pede eſt.
Hoc nemus, hunc collē ſubiit: hic frigus, & vmbram
Fons dedit: hæc forſan præbuit herba torum.
Forſitan hîc faciles dedit aduenientibus aures,
Addidit & facili munera multa manu.
Forſitan hîc illi Tyrio conſpectus in oſtro
Prælegit regum ſcripta precesq́ue 8 Nepos.
At tu non vno celebrata es carmine, villa:
Nec quæ lux celebrem redderet, vna fuit.

Etruſci

7 In villâ Chiſiâ tertio à Senarum vrbe lapide exceptus hoſpitio Paulus III Pont. Max. anno M. D. XLI.

8 Alexander Farneſius Cardinalis, Pauli III. Nepos.

Etruſci fecere Duces [9] tibi nomen, & ortæ
Lotharidûm matres, Auſtriadûmque domo:
Roboreumq́; genus, [10] tum ſpes patriæque patrique
Vnica; mox, eheu! iuſtus vtrique dolor.
Per iuga, per ſaltus ceruos aproſque ſecuti,
Dein hilares menſis accubuere tuis.
Vos iuga, vos ſaltus, regum memoranda voluptas,
Vos dulces latebræ, tutaque ſaxa feris,
Vos virides ſaluete aditus: ſaluete penates,
Et domus hoſpitio nobilitata tuo.
Fortunata domus, quæ, dum Farneſia viuent
Nomina, dum Tuſcas fama loquetur opes,
Vrbinumque ſibi raptum lugebit Vbaldum,
Ingenio Vatis clara ferere tui.
Tu Lucullæas ſupra memorabere villas,
Quæque Academeo nomine nomen habent.
Poſtibus quicumque tuis ſucceſſerit hoſpes,
Cur ſis, quod canimus, nomen adepta, leget.
Marmora ſunt illic decorum referentia cauſas,
Pulchra; ſed in famam non ſatis ampla tuam.
De te nunc primus, de te nunc audiet orbis
Vltimus, & Vatis fama, futura tua eſt.
Excipe Vatis opus, victuros, Roma, libellos
Excipe: ſine illo, quem meruere, loco.
Ipſaque quæ ſeruant Vrbani ſcrinia Muſas,
Has etiam ſeruent; has locus ille decet.

9 Anno M. DC. XXII. Magnus Etruriæ Dux, Frater, Patruus, Mater Auſtriaca, Auia Lotharinga, ac Vrbinas Princeps eo diuerterunt animi causâ.

10 Vbaldus Roboreus poſtremus Vrbini Dux: quo extincto, Ducatus, vtpote beneficiarius, ad Pontificem Romanum rediit.

Si fuit ingeniis olim concordia iunctis;
Si fuit eiuſdem cultor vterque ſacri:
Nunc quoque coniungi par eſt, diſcrimine tantùm
Diſſimiles vno, cetera laude pares.
Quis ſcit, an adiicient triplicem quoque fata tiaram,
Romulidiſque Pium Sena datura nouum eſt?
Non aliena cano. Quædam præſagia [11] Quercus,
Et vigil incumbens Montibus ignis habent.
Cetera Diuorum tabulis inciſa leguntur:
Felix, qui terris proferet illa, dies!

11 Philomathis inſignia ſunt Quercus, & Montes, quibus ſtella ſupereminet. Malachias in Prognoſticis Pontificum: Cuſtos Montium.

ELEGIA III.

AD FRANCISCVM IOANNEM DE ROBLES, E COMITIBVS D'ANNAPES, IPRENSIVM ÈPISCOPVM.

Cùm poſt ampliſſimos honores in Eccleſiâ, Republicâ, Aulâ, Academiâ integerrimè prudentiſſimeq́; geſtos, Bruxellis in Sacello Aulæ, cuius ſupremam præfecturam geſſerat, coram Sereniſſimo Principe Leopoldo Guilielmo Auſtriaco, V. Idus Octobris, Anno M. DC. LIV. inaugurаretur.

Ad gentilitiam eius teſſeram Quercum & Leonem alludens, Iprenſibus gratulabatur.

DVm bona verba noui titulus ſibi poſcit honoris,
　Nec patitur Muſas læta ſilere dies,
Non longinqua ſequar. Votis, & plauſibus aptum
　Carmen erit clypeo teſſera ſculpta tuo.
Quod plauſus, quod vota mihi, quod verba miniſtret,
　Quercus, & erecti forma Leonis habet.
Sunt animi, ſunt hæc rerum ſimulacra tuarum,
　Quæ capiti vittas impoſuere tuo.
Erige, dum veteres pellit noua cauſa dolores,
　Erige deterſis fletibus, Ipra, caput.

Orba diu Patrem, qualem tua vota ferebant,
Excipe: iam veniet, iam tibi tutor erit.
Quem præfert clypeum, veterum geſtamen auorum,
Aſpice: præſidij pignus & omen habes.
Atque adeò iam nunc quernâ de fronde corona
Sublimes templi pendeat ante fores.
Augurium felix! frontibus prætexta corona
Seruatos ciues arguet huius ope.
Ne tibi, ne Graiûm ſubeant oracula quercus:
Certius hic aliquid, quodque ſequare, dabit.
Vtque ſubinde ſacra reſonant examina quercu,
Corticibusque fluunt aurea mella cauis:
Sic, quod amara dies, aut noctis amarior hora
Aduehet, alloquio leniet ille ſuo.
Mellea vox illi eſt: animus quoque. Dulcius illis
Attica nil querno cortice condit apis.
Quercum alius ſpolijs victor fulgentibus ornet,
Et titulo truncum ſignet & arma ſuo:
Hic Erebi franget vires, & clauſtra reuellet,
Et ſtatuet magno digna trophæa Deo.
Non fruſtra Libyci clypeo gerit ora leonis:
Non fruſtra magnos laudibus æquat auos.
Nec breue, nec noſtrũ eſt, quid gens Robleſia geſſit,
Dicere. Maior inq; pectoris ille labor.
Conantem me franget onus. Scit [1] Sicelis ora,
Scit Melite Scythicâ pæne ſubacta manu.
Illius experta eſt animos Tyros [2] altera, quæque
Tum ſemel vna fuit Belgica tota capi.
Hei mihi, qualis erat, quem, dum Farneſius amnem
Inſidet, in medijs abſtulit ignis aquis!

Ad-

1 De his quæ hic tanguntur, vide Allocutionem Proſphoneticam Libri 2 Heroicorum.

2 Antuerpia, cuius obſidionem ſub Principe Parmenſi comparat Strada noſter cum illâ, quâ Tyrum Alexander Magnus cinxit.

Adnabat prono fatalis machina curſu,
Cùm ſubitò flammas, crebraque ſaxa vomit.
Fit fragor: immugit cælum: furit ignibus vnda:
Vix indignantes ſuſtinet agger aquas.
Et ſimul Heroëm plus quàm Vulcania peſtis
Corripit, exitus inuoluitque ſuis.
Ad proauûm laudes hæc per veſtigia tendit,
Cui modò dant nomen fortia facta, 3 nepos.
Atteſiam nuper (belli fortuna tuliſſet)
Pars debellantûm nunc quoque magna foret.
Laudarunt animos hoſtes quoque quina ferentis
Vulnera, quæque ipſo pulchra fuere loco.
Hæc alij: nos ſacra vocant certamina. Non eſt
Hac leuior pugnâ dimicuiſſe labor.
Acriùs hîc hoſtes inſtant: maiora petuntur
Præmia: flebilior, ſiqua ruina venit.
Ah quoties aliquis nec vim malè cautus apertam,
Nec ſatis inſidias armaque tecta cauet!
Ah quoties aliquis, dum ſpes iam certa triumphi,
Forſitan & curæ eſt pompa paranda, perit!
At tu quid mediâ, dum te Leo ducit, arenâ
Victorem dubites, Ipra, referre pedem?
Ipſa etiam timidos ſequitur Victoria ceruos,
Fortior exemplo dum præit arma leo.
Ille ſuos factis meliùs, quàm vocibus vrget,
Nec cogit fortes eſſe, ſed eſſe facit.
Pone metum: caſus cùm dux tuus ibit in omnes
Prænius, vt te ſis fortior ipſa, dabit.
Illius æternis florebunt limina ſertis:
Et lauro ſemper proxima quercus erit.
Altera deuicti, quo non eſt ſæuior, hoſtis;
Altera ſeruati teſſera ciuis erit.

3 Michael de Robles, Comes d'Annapes, cuius virtutem bellicam breuiter attigimus loco iam annotato.

ELEGIA IV.

AD ILLVSTMVM ET REVMVM FERDINANDVM A FVRSTENBERG, S.D.N. ALEXANDRI VII. CVBICVLARIVM SECRETVM, CANONICVM PADERBORNENSEM, ET HILDESIENSEM,

In illud Ciceronis, quo poetas omnes ait inter ſe diſſimiles eſſe, ſed ita tamen, vt neminem ſui velis eſſe diſſimiliorem; adeoque parem pene laudem in diſſimili ſcribendi genere ijs tribuendam eſſe. Lib. 3. de Orat.

SIc tua Romano celebretur Muſa theatro,
Nec minùs Arctoo nomen ab orbe ferat:
Vt tibi magnorum laudantur carmina vatum,
Quos vetus, & veteri Roma ſecunda tulit.
Non res, non numeri, non impetus omnibus idem:
Omnibus ex merito laus tamen æqua ſuo eſt.
Paſcens ingeniis, & te non vna moratur
Gratia: quiſque ſuâ, quà valet, arte placet.
Nos quoque, nos tecum non cauſâ tangimur vnâ,
Cur aliquod dignum laude putemus opus.
Inter tot ſpecies quid non Natura decoris,
Cùm variis terram floribus ornat, habet?
Hic eſt Auroræ, par color aëris illic:
Hic pallet, niuet hic, hic rubet: ille viret.

Diſſimiles

Diſſimiles quamuis, nec ſit decor omnibus vnus;
At rapit hic oculos, & rapit ille meos.
Lilia me capiunt albo, vaccinia nigro:
Quo flos me capiat diſcolor alter, habet.
Frondibus arrectis placet hic, placet ille repandis;
Et forma, in dubio eſt, hæc ſit, an illa prior.
Hic quia ſuauè rubet, gratumque exſpirat odorem,
Fragrantem digitis ſubſecuiſſe velim.
Quis violas grata pictas ferrugine damnet,
Gratior albentis ſicubi forma roſæ eſt?
At minor hortorum eſt, quàm Pindi gloria noſtri.
Hîc viget ingenio quiſque poeta ſuo.
Ille leues elegos, lenibus ſolatia curis;
Fortia Mæonijs hic canit arma modis.
Muſa dedit laudes alijs pugilumque, Deûmque,
Liberáque impulsâ vina referre lyrâ.
Scenam alij ſocco ſubeunt, altove cothurno:
Et plauſu reſonant quæque theatra ſuo.
Nunc Troas, Thebæque placent, & barbara pellex;
Nunc fallax ſeruus, difficiliſque pater.
Sunt quos blanditiæ, ſunt quos irata Lycambæ,
Tinctaque mordaci carmina felle iuuant.
Nil non diſſimile eſt: res eſt liberrima carmen.
Non aliter Muſæ ſcribere quemque velint.
Quid prius eſt illo? quid & hoc, quid cultius iſto?
Confer: erit longæ res dirimenda moræ.
Non, ſi Pelides æternum nomen Homero,
Simichidæ nullum Daphnis habere dedit.
Sedibus exactos cantu celebrare tyrannos
Non erat ingenij, Leſbi puella, tui.
Quid tamen Alcæo vates celeberrima debet?
Num minus ardoris, num minus artis habet?

Si fuit Archilochi pugnax & liber iambus,
  Quid mirum? iuſtus ceperat arma dolor.
Dum celer in pugnas fertur, dum cornua ſumit,
  Deliciis poterat ſi liber eſſe locus?
Deliciis locus aptus erat, cùm Cypris Adonin
  Fleuit, & in queſtus ingenioſa fuit:
Aut inter calices citharam cum carmine mouit
  Vincta celebratis Teia Muſa roſis.
Aptabat neruos, vt res & nomina regum
  Diceret: at neruos attenuabat Amor.
Materies placuit fidibus leuioribus apta,
  Cui neque ſuo Bacchus munere carmen erat.
Et modò paruus Amor, matri ſua vulnera monſtrans,
  Saucius illacrymat, ſeque periſſe putat.
Et modò dicit apes paruæ genus eſſe lacertæ,
  Quæ circum flores, & thyma ſumma volet,
Quæ petat incautos, quæ venis fixa relinquat
  Spicula, quæ morſu virus habente necet.
Et modò materno monitu non mitiùs vri
  Credit, quos arcu læſerit ipſe ſuo.
Quis tenues luſus, & læti pectoris ignes
  Improbet? à nobis ſit procul iſte furor.
Sculpſerit Alciden alius, Lapithaſque bimembres,
  Aut, in Titanas cùm mouet arma, Iouem.
His magnos membrorum artus, his oſſa, toroſque,
  His dederit ſæuis lumina torua minis;
Huic etiam fulmen, ſemiuſtaque fulmine monſtra,
  Impetere aggeſtis montibus auſa Deos.
Tu melius pueri molles, Polyclete, capillos,
  Impubeſque genas fingere doctus eras.
Ducebas meliùs teneros de marmore vultus,
  Aſcani, quales, aut Ganymedis erant.

Sicut

Si quis, vt in vulgo, rudis & ſine pectore iudex,
  Siquis, qui de te praua requirat, erit,
Deſipit, & neſcit, victori debita quæ ſint
  Præmia, dum primas quilibet arte ferat.
Quis Zeuxin, niſi mentis inops, dum laudat Apellem,
  Arguat, & ſimilem non velit eſſe ſui?
Pinxerat, & pictis veras ſimulauerat vuas,
  Vuaque decentes picta trahebat aues.
Naturæ ſimularat opus. Quid deſuit arti?
  Quis gradus vlterior, quem ſequeretur, erat?
Ille ego ſim, cuius frondes laudentur & vmbræ,
  In tenui quamuis hæreat ille labor.
Ille ego ſim, cuius vano quæ picta rubeſcit
  Vua mero, captas fallere poſſit aues.
Certè ego nil magnum cecini: non Muſa cothurnos,
  Non auſa eſt grauibus tangere bella modis;
Non mores, Natura, tuos, & ſemina rerum.
  Anguſta eſt noſtris area tota rotis.
Et tamen in ſeros hæc Furſtenbergius annos,
  Quæ modò cumque damus, viuere poſſe putat.
Si plus, quàm par eſt, tribuit mihi, valeat ipſe:
  Iudicij culpam diluat ipſe ſui.

ELEGIA V.

CAROLO PHILIPPO DE RVBEMPRE, COMITI DE VERTAIN, &c. SVPREMO BRABANTIÆ VENATORI, ET MARIÆ D'AVERHOVLT, DOMINÆ DE HELFAVLT, &c.

EPITHALAMIVM.

Dicta dies fulſit: veniunt ad fœdus amantes:
Iuratam thalami dantque petuntque fidem.
Ite Dionæi, genialia numina, fratres,
Sertaque formoſis myrtea ferte comis.
Ite: ſonent arcus, delectaque tela pharetris
Spargite: ſollemnes ventilet aura faces.
Et choreis locus eſt. Rubro patet area prato.
Ite licet: pulſo ter ſonet icta pede.
Vos illuc feſtiuus Hymen, vos pronuba Iuno
Euocat, & teſtes fœderis eſſe iubet.
Hic laudet thalamos: titulos hic laudet auitos:
Pars celebret votis, auſpiciſque diem.
Hos iuuet accenſis nuptam deducere tædis,
Quò formoſa nouo iam parat ire viro.
Audior: en dicto citiùs Cytherea iuuentus
Cum face, cum iaculis, cum fidibuſque venit.

Nulla mora eſt, præeunt: ſequitur pulcherrima Diuos.
Quaq́ue venit, læto germine vernat humus.
Hîc niueos, croceos alibi ſine ſemine flores
Parturit: hîc caſiæ, multaque nata roſa eſt.
Hæret amans, poſitoq́ue genu dedit oſcula terræ,
Qualia te matri, Brute, dediſſe ferunt.
Et ſimul: O tellus, inquit, gratiſſima ſalue,
Tu mihi, tu biferis anteferenda iugis.
Aligeri terram pariter, floreſque ſalutant.
Atque aliquis, votum dum fouet ipſe ſuum:
Gaude, ait, & quid humus, quid prati gleba rubentis,
Lætaq́ue portendant germina, nupta vide.
Omina ſunt aliquid: ventura præſcia ſæpè
Omina terra dedit: credita terra Dea eſt.
Formoſæ ſobolis, venturorumq́ue nepotum
Spem tibi non dubiis præbuit illa notis.
Deſierat: pharetramq́ue puer concuſſit & arcum,
Excuſſitq́ue leues terque quaterq́ue faces.
Veraq́ue præmonuit: ſed nec mihi vana monendi
Certior ex alto cauſa petenda venit.
Nec mihi Saturni veteris memorabitur ætas,
Cùm thalami nondum, tædaq́ue nota forent.
Siqua fides, puerum quercus laurusque ferebant,
Et viuo grauidus pondere truncus erat.
Stabat & ad truncum mitis Lucina dolentem,
Exceptumq́ue ſinu dulce fouebat onus.
Arcades hæc memorent ſiluis & quercubus orti:
Seruiet augurio fabula nulla meo.
Poſt Chaos, vt primùm volucres agitabilis aër
Ceperat, & piſces æquora, terra feras,
Natus homo eſt: &, ſi generis primordia noſtri
Quærimus, è rubrâ ſemina duxit humo.

Campus

Campus erat: campo, quot habet, Natura colores
Sparſerat: ipſa tibi ver faciebat humus.
Fons iacet in medio: fonti manantia longè
Flumina, bis geminis flumina ſciſſa viis.
Ripa viret muſco: campus viret: herbidus omni
Parte color, ſi non ipſa ruberet humus.
Creditur hîc concors vnà iacuiſſe ſub vmbrâ
(Hæc pax illius temporis) agna lupo.
Creditur hîc ſerpens & nondum lethifer hydras
Noxius aut morſu nil potuiſſe ſuo.
Non hîc herba nocens, non radix vlla legenti
Obfuit: ignotum toxica nomen erant.
Hoc, Adame, tibi datus eſt natalis in agro:
Inde (quis hoc neſcit?) poſtera turba ſumus.
Credite poſteritas, rubræ mortalia glebæ
Corpora ſe debent: ducimus inde genus.
Hoc caput, hæc ceruix, hæc vincta tot artubus oſſa,
Hi nerui, glebæ maſſa rubentis erant.
Ille cruor, rubris humor permiſtus arenis
Olim erat: in venis nunc rubet ille ſuis.
Inde Rubempreus (quamquam victricibus armis
Extulit antiquam Martia fama domum,
Et proauis nomen, quod & hic virtutibus auget,
Decolor hoſtili ſanguine terra dedit)
Inde Rubempreus, terræ natalis & ortus
Conſcius, à rubrâ nomina ſeruat humo.
En age, curre citus, (quid vota moraris amantûm?)
En age, curre citis, candida Luna, rotis.
Cùm plenum nouies repararis cornibus orbem,
Quæ canimus, rurſum ſunt habitura fidem.
Tunc quoque de rubro prato ſe paruulus heres
Efferet: hæc prati florida meſſis erit.

Et

Et tamquam norit, florem cui debeat æui,
Ad patrem, & geminos brachia tendet auos.
Tendet, & obliquis matrem ſpectabit ocellis,
Inuadetque genas, ſuauiolumque dabit.
Creſcat, io creſcat rubri ſeges aurea prati,
Et domus in titulos ſurgat auita ſuos.
Ridet Amor: ſternutat Hymen: Cythereïa mater
Augurium niueas edere iuſſit aues
Nec gemmæ tantùm pro pignore dantur amoris:
Aurea coniugio vellera ſpondet Amor.
Quæ pendent 1 patriis, veniat modò ſerior ætas,
Pendebunt humeris vellera, Sponſe, tuis.
Felices animæ, queis tantis Numina firmant
Ominibus pactam pignoribuſque fidem!
Viuite concordes, & quæ modò vota canendo
Dicimus, in myrti cortice ſcribat Amor.
Viuite: quotque dabunt hæc olim fœdera natos,
In ſpem perpetuæ poſteritatis eant.

1 Philippus de Rubempré, ſponſi parens, à Philippo IV. Rege Catholico donatus aureo Vellere, ut & anno M. CCCC LXXIII. à Carolo Audace, Duce Burgundiæ, Ioannes de Rubempré.

ELEGIA VI.

AD LVDOVICVM DE ROMER,

ANTVERPIÆ APVD FACONTINAS SACELLVM S. IOSEPHO ERIGENTEM, ET IN EO SEPVLCRVM DEFVNCTÆ CONIVGI SIBIQVE COMMVNE.

MALE *profectò, Vir Nobiliſſime, de animorum immortalitate ſenſerunt, qui ſepulcri iacturam facilè paſſi ſunt, & cum Theodoro Philoſopho nihil intereſſe putauerunt, humine, an ſublimè corpora noſtra putreſcerent. Cùm enim in confeſſum veniat mortem non interitum eſſe omnia tollentem atque delentem, ſed quamdam quaſi migrationem commutationemque vitæ, par eſt, vt, cùm alteram hominis partem ab eius exceſſu ſupereſſe credamus, atque alibi viuere, in terris alteram ſupremis honoribus decoremus. Quam pietatem non modò conſenſus omnium gentium probat, ſed Natura etiam docet, quæ & ſepulcrorum religionem omnibus indidit, & ſæpenumerò pœnas ab eorumdem violatoribus iudicio nunc occulto nunc manifeſto perſequitur.*

Crede mihi, vires aliquas Natura ſepulcris
Attribuit: tumulos vindicat Vmbra ſuos.

Ita quidem Seneca: ſed cùm idem ipſe nulli reliquias ſuas commendaret, & quemadmodum ex barbâ capillos detonſos negligimus, ita corpus ex ſua

Porticus

Porticus diſciplinâ negligendum eſſe cenſeret, contrariſſimæ ſuæ opinioni Naturam repugnare hoc verſu profeſſus fuit. Tu vero non Naturam tantum, ſed Virtutem conſuluiſti, cùm ſepulcrum, quem corporis portum Ennius apud Ciceronem appellat, cariſſimæ coniugi tibique erexiſti, ubi placidiſſimâ velut in ſtatione corpora veſtra quieſcerent, non ut quaſi ita naues quæ ut ſemel cariem traxerunt, ſicque exeſæ ſunt, redintegrari non poſſunt, ſed quæ inſtauranda, & in tranquilliorem inuehenda ſunt portum coronata. Sic opes effundere non eſt in titulum ſepulcri laborare, ſed conceptam de immortali beataque vitâ ſpem publice prodere. Corpus cremari ſuum primus voluit L. Sylla, veritus ut iaceret à morte integer, qui non modo non integrè vixerat, ſed omnium meritus odium præſagiebat expromendam in ſe Marianarum partium crudelitatem, quam ipſe exprompſiſſet in Marium. Quod quamquam exemplum apud eos poſteà valuit, quibus, cur id ſequerentur, cauſæ nihil erat: tamen eorum hoc fuit, qui extremum illum rogum confectorem conſumptoremque omnium eſſe credebant. Tu meliùs, qui tuũ ſuauiſſimæque coniugis corpus lapide ſepulcrali & illo quidem ſplendido atque magnifico tegi vis: quippe qui non ignores illum non oſſa tantùm, ſed integra æternumque victura corpora redditurum. Hac in te ſpe ſuſtentas ac reficis, & Deo, qui, quam tibi dederat, cùm viſum fuit, ad meliora præmiſit, te permittis. Quemadmodum ad epulum ſi vocatus ſis, è ferculorum varietate & argenteâ ſupellectile menſis illatâ delectationem capias, neque conuiuatorem arguas, ſi illa tempore ſuo tolli iubeat: ita cùm tibi, quod cariſſimum fuit, ſublatum vides, illi, cuius imperio id factum fuit, acquieſcis. Eſt interim orbitatis tuæ non leue ſolatium

tuum pietas illa, quâ quidquid adhuc illius in terris ſupereſt, honeſtiſſimo modeſtiſſimoque monumento compoſitum, ac S. Ioſepho in tutelam traditum ſeruas. Coniunctus eſt cum hac tuâ in defunctam pietate religioſiſſimus in ſepulcri tui tutorem animus, quem inter cineres etiam tuos ſuperſtitem ſemper intuebitur ac laudabit Antuerpia. Adeoque increbeſcet illa per te huic vrbi laus, quæ Athenis olim tributa fuiſſe legitur. Quarum etſi tantus fuerit ſplendor ac decor, vt de earum poſſeſſione, propter pulchritudinem, etiam inter Deos certamen fuiſſe proditum ſit a Tullio, tamen T. Pomponium Atticum, vt idem narrat, non tam opera magnifica delectabant, quàm recordatio ſummorum virorum, quorum illic ſepulcra ſtudioſè contemplabatur. De Antuerpiâ non poteſt vlla inter Cælites eſſe contentio, qui primas in hac elegantiſſimâ vrbe partes Reginæ ſuæ lubentes volenteſque concedunt. tamen id affirmare meritò poſſe videor, hanc nunc Virgini multo eſſe quam antea gratiorem, quod ſponſo quoque ſuo ædem hic a te magnificam apud Facontinas Virgines a fundamentis excitatam videat, è quâ ille eâdem, quâ ſponſam olim ſuam, tutatur ſuâ curâ, nunc templum vrbis primarium eiuſdem nomini ac cultui dedicatum tuetur. An vero vllus eſſe poteſt dubitationi locus quin ſua etiam tumulo veſtro dignitas incolumis permanſura ſit? Certe dum Virgini in hac vrbe ſibi dedicatâ ſuus erit honor, dum pro ſplendidiſſimo illius templo S. Ioſephus ſtabit, ſtabit quoque pro tumulo veſtro, atque illum æque, vt aras ſuas a te poſitas tuebitur ac vindicabit. Quem animi tui ſenſum cùm exploratum habeam, ego illum hiſce verſiculis explicandum ſumpſi, ac te loquentem induxi. Tu te audi.

BEN

BENE SIT MANIBVS TVIS
CONIVX CARISSIMA
CATHARINA HAECX,
QVOS VT FIDÆ TVTELÆ COMMITTAM,
HANC
S. IOSEPHO
ÆDEM ARAMQVE MARMOREAM PONO:
MEOSQVE SIMILITER MANES,
CVM TE ORDINE,
QVO NATVRA IVSSERIT, SEQVAR,
EIDEM
RELIGIOSE COMMENDATOS VOLO
LVDOVICVS DE ROMER.

Dilecti Manes, & adhuc pars altera noſtri,
Occurrens animo nocte dieque meo:
Si me, dum poteras aliquid moribunda tenere,
Gaudebas gelidâ poſſe tenere manu:
Si tibi, cùm venæ fugerent, frigu ſque ſubiret,
Vltima producta eſt me reuocante dies:
Si legi fugientem animam, ſi lumina preſſi,
Pompaque non tacito funere ducta tibi eſt:
Si merui; procul Elyſio luciſque beatis
Huc ades, & cineres læta reuiſe tuos.

Non ego te, mea lux, miſeris vrgere querelis,
Nec tua, quod nolis, plangere fata velim.
Nec, quæ depoſui, rurſum lugubria ſumam,
Nec viduæ referam commoda rapta domus.
Luximus: effuſis & cùm ferretur habenis,
Sæpè tibi dolor eſt, ſæpè probatus amor.
Nunc, quamquam lacrymas nondum conſumpſimus omnes,
Legitimo explem eſt noſtra querela die.
Aſpice me, dices: Non ſunt hæc ora dolentis.
Lætitiæ vultus ſigna recentis habet.
Aſpice, lætitiæ cauſam, quam ponimus aram:
En nitet, & fato diſcolor illa tuo eſt.
Eſte procul vittæ triſtes, atræque cupreſſi:
Funeſtas ornent triſtia ſigna domos.
Hîc mihi verbenas, pueri, caſiamque, crocumque,
Hîc mihi de teneris mollia ſerta roſis.
Læta dies venit: Ioſephi tangimus aras:
Omnia feſtiuis ſint operata ſacris.
Thura focis, date thura boni, linguiſque fauete,
Et pariter votis addite vota meis.
Et: Benè Ioſepho, benè per quem ponitur ara,
Dicite, iactatis ad bona verba roſis.
Tuque adeò, ſacri quæ pars es proxima noſtri,
Annue, per ſi quid dulce piumque meum eſt.
Se tibi feſta dies, tibi ſe ſacra annua debent,
Araque, & artifici marmora ſculpta manu.
Hic tua condidimus, Diuiſque ſacrauimus oſſa:
Hîc primùm lacrymas illa bibêre meas.
Ille cinis tuus eſt, qui, ſi quis ſenſus in illo,
Ioſephi recubat molliùs ante pedes.

Hæc æterna tuo maneat tutela ſepulcro:
Credita non vlli certiùs eſſe potes.
Virginis & pueri, queis nil auguſtius orbis,
Ipſáque viderunt ſidera, tutor erat.
Nec minùs hic pro te ſtabit. Dum proteget aras,
Altera de tumulo cura futura tuo eſt.
Non ſinet vt vacuâ cineres ſpargantur arenâ,
Oſſáque in incertum caſus & Auſter agant.
Triſtia longè aberunt ſerpentum ſibila, longè
Vltrices Furiæ, tergeminuſque Canis.
Et benè prouiſum eſt, illo mea vota probante,
Vt ſit honoratus, qui tegit oſſa, lapis.
Fortunata, tui quæ tam ſecura ſepulcri es!
Præſidio eſt Vmbræ Numen & ara tuæ.
Nec tibi maluerim, quos olim Caria ſumptus,
Aut quos Aſſyrius duxit ad aſtra labor.
Nec tibi, quos centum celebrauit Græcia ludos,
Aut in Romanâ nomen habere viâ.
Longa dies illis furtim ſubduxit honores:
Longa dies illas ſoluit, & vſſit opes,
At non venturis & nos reticebimur annis,
Qui cineres tanti duximus eſſe tuos.
Annua donec erunt Ioſephi ſacra, ſub illâ
Compoſitos condet mole decenter humus.
Cumque ſuis ſtabunt monumenta perennia Diuis:
Annos relligio dum feret, illa ferent.
Hos Pater inſpirat ſenſus, his pectora complet,
Et non à nobis ſpiritus ille venit.
Fallor? an ipſe ſuas cælo deſcendit ad aras,
Signáque præſentis Numinis ipſe dedit?
Ter cælum, ter viſa ſacri diſcedere tecti
Culmina: ter rutilo luxit ab igne locus.

Terque repercuſſâ radiarunt marmora flammâ,
Flammaque ter ſacros lambere viſa focos.
Salue magne Pater, cuius ſeruata labore eſt
Virgo digna viro, maior vtroque Puer.
Sancte velis (nam te cælo dare iura, loquuntur)
Hunc caris lætum manibus eſſe diem.
Vt tegerentur humo (tua nam cuſtodia tanti eſt)
Hæc tibi perfectus templa dicauit amor.
Pro quibus officiis, ſi non ingrata, paciſcor,
Coniugis vt cuſtos, ſic meus eſſe velis.
Hæc mihi primus amor: quæ preſſi lumina teſtor:
Hæc mihi, ſint teſtes oſſa, ſupremus erit.
Sic olim tumulo cineres miſcebimus vno,
Iunctáque ſemper erunt illius oſſa meis.
Atque (ita ſim felix!) hæc ara tuebitur ambos,
Vnaque coniugibus fata duobus erunt.
Quid referam meritis? minus eſt quodcumque rependam.
Sit mihi, Diue, tuo fas in amore mori.
Eueniat (neque me quiſquam reuocare laboret)
Eueniat noſtris manibus illa dies.
Non cinis extinguet noſtros iam frigidus ignes;
Oſſibus ille tui viuet inuſtus amor.
Pars ego nunc rerum, fateor, ſum parua tuarum,
Atque ita, dum viuis annumerabor, ero.
At neque mors faciet, ne non, cùm venerit illa,
Me pia poſteritas neſciat eſſe tuum,
In lapide hoc tuus eſſe legar, tumulique ferentur
Gloria tutelæ munus opuſque tuæ.
Atque aliquis, dum fortè tuas proſtratus ad aras
Perleget inſcriptas, quas habet ille, notas:

Tam

Tam benè qui de te, dicet, voluere mereri,
Feceruntque ſuâ te pietate tuum,
Valle Facontinâ tumulus quos iunxit amantes,
Vallibus Elyſijs hos quoque iungat amor.

ELEGIA VII.

AD
SIDRONIVM HOSSCHIVM
E SOCIETATE IESV.

Cùm alter alterius recognoſcendis verſibus mutuam nauaret operam amiciſſimâ libertate.

NE viuam, neque vita meos quæcumq; libellos
Excipiat, ſuperet tempora parua meæ,
Te mihi, Sidroni, viuit ſi carior alter,
Parſque ſodalitij dulcior vlla mei eſt.
Tu mihi primus amor: te iudice glorior vno
Nos aliquem vates inter habere locum.
Tu mea cùm legeres, quid non ſperare iubebas?
Iudicio creuit ſpeſque animuſque tuo.
Nec tamen intereà, ne non me cultior irem,
Admonitu non eſt facta litura tuo.
Non tibi libertas deerat: mutanda notabas.
Sæpè mihi fautor, ſæpè ſeuerus eras.
Sæpè ſuo inuitam reſecabas corpore partem.
Libertas Muſis profuit illa meis.

Inciſis melius veniunt in vitibus uuæ,
  [illegible] lepidus hortus habet.
Nec, niſi cum totis ſteriles vellantur auenæ,
  Sperato meſſem fœnore reddit ager.
Nec, niſi ſilueſtres rami cædantur & vmbræ,
  Inſita mutatæ mala tulere pyri.
Non mihi ſcribendi veniat tam dira libido,
  Vt mea contempto iudice ſolus amem.
Sic ſe littorea cùm vidit ſolus in vndâ,
  Therſites facie credidit eſſe bonâ.
Sic quem Nerinè tantùm Galatea videndo
  Horruit, eſt formæ captus amore ſuæ.
Credidit & lumen, mediâ quod fronte gerebat,
  Credidit hirſutas & placuiſſe comas.
Non hęc antiquos tenuit fiducia vates,
  Ingenio timuit credere quiſque ſuo.
Cynthia laudata eſt, ſed laudatiſſima quamuis
  Cynthia, iudicio ſubdita, Naſo, tuo eſt.
Nec puduit Flaccum, iuſſos licet icta referret
  Chorda ſonos, aures conſuluiſſe tuas.
Sæpè ſuas etiam volucres tibi legit & herbas,
  Quæque Mycenæis induit arma Macer.
Sæpe, Perilla, tuum limâ mordaciter idem
  Raſit, & mendis reddere iuſſit opus.
Non, vbi ceſſâras, quamuis ceſſâſſe puderet,
  Delictum Muſa eſt inficiata ſuum.
Cedere malebas, quàm non admiſſa fateri,
  Nec tibi non laudi cognitus error erat.
Ah valeat, ſibi qui placet, ſeque & ſua ſolus
  Æſtimat, atque odio verba monentis habet.
Ipſe ſibi plauſum geminet, nectatque coronam,
  Et medio Pindi det ſibi monte locum.

Inui-

Inuidiamque vocet, quam non niſi ſumma merentur,
Incultum ſiquis damnat, & odit opus.
Sæpè ſuis illum videas ſupereſſe libellis,
Sæpè etiam famæ funera flere ſuæ.
Quippe rudes fetus primo moriuntur in ortu,
Primaque lux illis ſæpe ſuprema fuit.
Tu famam vitamque iubes ſperare libellos,
Iudicio pretium qui meruere tuo.

ELEGIA VIII.

IACOBO COBERGHER
E REGIS CATHOLICI MILITIA,
IN QVA COHORTEM DVXERAT,
AD CARTHVSIANVM ORDINEM NVPER TRANSGRESSO,
NVNC ETIAM TRIVMPHALEM HOSTIAM
DEVM DEO
AD ARAS PRIMVM OFFERENTI.

Victores bello reduces Capitolia quondam
Roma coronatis ſcandere vidit equis.
Scilicet, vt victor gratus cæleſtibus eſſet,
Victima danda Ioui, dandaque taurus erat.
Hinc debellato peperit ſibi nomen ab hoſte,
Quæ tinxit tepidos hoſtia ſacra focos.
Hinc vndis, Clitumne, greges, & maxima taurus
Victima perfuſi ſæpè fuere tuis.

 Viciſti

Viciſti meliùs: melior, Iacobe, triumphi,
Quamuis non ſteterit ſanguine, cauſa tui eſt.
Non tibi ſe victor ſpoliis inſignis opimis
Conferat: alterius victor hic, ipſe tui es.
Hic breue neſcio quid victæ telluris habere
Militiæ pretium credidit eſſe ſuæ.
Tu patrios, vt ne patriæ non vtilis eſſes,
Admiſſo vndantes æquore 1 perdis agros.
Ingentes vallos, obiecta repagula ponto,
Diſieciſſe tuâ diceris ipſe manu.
Diceris, obſeſſos muros & litora circum,
Sæpiùs hoſtiles ſuſtinuiſſe minas.
Sunt quoque, ſunt fidei teſtes tibi prodiga vitæ
Pectora, ſunt ipſo vulnera pulchra loco.
Viderat hos animos, & plus ſperauit ab illis,
Si noua tentarent prælia, Diuus Amor.
Et pariter certâ deſignans cuſpide vulnus;
Militiâ, dixit, ſe probet ille meâ.
Ex illo quas te pugnas, quæ bella cientem
Vidimus! ô cauſa bella probanda ſuâ!
Illuſtres ſupra titulos, & præmia regum,
Altiùs & terris Mars tuus egit iter.
Quæ nunc maieſtas, quæ nunc tibi pompa triumphi,
Si ſua nunc virtus præmia poſcat, erit?
Non humeris Tyrium fulget victoribus oſtrum:
Attenuant annus aſpera texta tuos.
Et tibi non tauros fluuio Clitumnus amœno,
Non alit niueos herba Faliſca greges:
Ipſa triumphalis ſummo tibi victima cœlo
Labitur, æterno dignaque parque Deo,

Ipſa

1 Aggeres ipſe ad Dunkercam perfodit; quibus admiſſus Oceanus in paternas poſſeſſiones.

Ipſa Deus, quantus Superis qualiſque videtur,
Quantus & ætherea fulmen ab arce iacit;
Quantus & aſtriferos orbes, terraſque, fretumque,
Omniaque imperio vertit, agitque ſuo.
Victrices ſubit illa manus, gaudetque teneri,
Quodque feras, gratum ſe ſibi munus habet.
Fortunate tui victor, quando ille triumphi,
Per quem viciſti, victima facta tui eſt!

ELEGIA IX.

AD HENRICVM NESSELRODIVM E SOCIETATE IESV.

Cùm elegiam ab eo Romà accepiſſet, quâ horum libellorum editionem vrgebat.

TEne ego de noſtris credam ſentire libellis,
Quæ, Neſſelrodi, ſcribere iuſſit amor?
Da veniam: plus, quàm poſſum, tibi poſſe videmur:
Æquora de paruo flumine magna facis.
Sed nihil infirmo: fateor quoque, carmen, & artem,
Quæ mihi iamdudum non malè ceſſit, amo.
Interdum numeris placuit grauioribus ire;
Interdum teneris apta referre modis:
Sumpſimus & citharam: citharæ concordia Phœbus
Carmina, carminibus materiemque dabat.
Et ſiquis quærat, cur hæc proferre moremur,
Tuta iuuant: nulli delituiſſe nocet.
Non duros vngues, morſuſque verentur iniquos,
Sub lare priuato quæ ſibi quiſque canit.

Hîc

Hîc mihi ſum iudex, hîc ſum mihi lector, & vnus
Omnia nec plauſu, ſiqua merentur, eget.
Hîc mea me poſitus dum paſcunt otia curis,
Quid poſſit voto plenius eſſe meo?
At, puto, tantùm aliis, quantùm tibi, noſtra placebunt,
Muſaque præſidio non cantura ſuo eſt.
Iudicio peccat, qui dum non diſplicet vni,
Securum famæ ſe putat eſſe ſuæ.
Plurima diſſimulat, caroque indulget amico,
Et veris aliquid laudibus addit amor.
Vtque ſit & cedro dignum, nec credere ſeſe
Lectori metuat, pars quota laudat opus?
Vt vultus ſpecies, ſic mens non omnibus vna eſt:
Et cauſam, quâ ſe quiſque metitur, habet.
Hunc vis, & grauitas, quæſitique arte colores,
Simplicitas illum nudáque forma capit.
Hi prodeſſe volunt; hi delectare poëtam:
Vtile qui dulci miſceat, alter amat.
Quid facias? voces etiam placuere Sabinæ,
Et vix intonſo cognita verba Numæ.
Sic aliquem putri ſordens ærugine ſignum,
Et, priſci dum ſit funeris, vrna iuuat;
Aut veteris Curij non inuidioſa ſupellex,
Pánaque Carmentis trita patella manu.
Forſitan & Samiæ laus eſt pretiúmque patellæ,
Quantum Mentoreæ non tulit artis ebur.
Quid referam, magnos vt inertia carpere vates
Auſit, & immunes non ſinat eſſe notâ?
I nunc, & quamuis à te componimur illis,
Quæ nos detrectent ora, timere veta.
Dicitur (ah quantum Latio diſtamus ab illo,
Cui ſimplex candor ſumma decoris erat!)

Dici-

Dicitur extremum Naſo detruſus ad Iſtrum
Scribere fortunâ non meliora ſuâ.
Muſaque tam felix,& non imitabilis vlli,
Orba ſuo cultu eſt,nec propè digna legi.
Scilicet Euxini læſa eſt quoque frigore Ponti,
Traxit ab hirſutis nec nihil illa Getis.
Scilicet & vires domini minuente ſenectâ
Ingenij pariter deficientis erat.
Hei mihi,quàm nihil eſt, cui non vecordia laudem
Detrahat,audaces iniciatque manus!
Téne ſacer vates,quem Mincî ad flumina natum
Excepit gremio Calliopeia ſuo;
Cui lauri ſparſit foliis & baccare cunas,
Blandaque Cecropiis imbuit ora fauis;
Cui Pan, cui Siculus ſubmiſit paſtor auenam;
Cui victas Colophon & dedit Aſcra manus;
Quem domus Æneadûm coluit, quem Roma canentem
Mirata eſt patriis arma virumque modis;
Téne etiam inſanus,qui carpit cetera,liuor
Deteret? heu famæ turba maligna tuæ!
Nec duro caruit Flaccus quoque iudice, quamuis
Romani fidicen deliciæque chori.
Quid? quod ſæpè ſuo viſa eſt Polyhymnia vati
Tradere formoſâ barbita tenſa manu.
Quid? quod olorinis euaſit ad æthera pennis,
Quò neque Dircæus repperit ales iter.
Quid? quod & illius poſt tot iam ſæcula cenſor
Poſthabuit cultæ regia ſceptra lyræ.
Quid tamen hoc prodeſt? num te minùs,optime vatum,
Arguit,& duros increpat vſque modos?

Num

Num minùs atra tuis illeuit ſigna libellis,
Subſtituitque ſuis aſperiora locis?
Quis tibi, magnorum cenſor liberrime vatum,
In Muſas tantum iuris habere dedit?
Quis ferat alterius cælo ſtudioque refingi
Praxitelis Floram, Phidiacumve Iouem?
Quæ Veneris tabulam, quamuis labor vltimus illi
Defuit, artifices perpoliere manus?
Parcite victuros, maleſani, parcite vates
Lædere: diuinæ ſemina mentis habent.
Nil agitant mortale: Deus, Deus ipſe canentum
Aſpirat cœptis: illius igne calent.
Illius vrgentur ſtimulis, totoque premente
Numine non hominem, non ſua verba ſonant.
Iuſſa canunt: pater ipſe modos & verba miniſtrat,
Et præſens animos, ingeniumque facit.
Non vigor hic, non hæc cæli commercia nobis:
Altior ingenio ſpiritus ille meo eſt.
Nec timidè noſtros auſim vulgare libellos,
Dum, Neſſelrodi, me tuus vrget amor?
Dî faciant, ne mox pœnas cogamur vterque
Soluere, tu laudis, credulitatis ego.
Quidquid erit, noſtro quicumque tenebitur olim
Carmine, iuncta leget nomina noſtra tuis.

1 *Iulius Scaliger eo loco, quo Horatianas Odas mirificè laudat, Inter cæteras, inquit, duas animaduerti, quibus ne ambroſiam quidem, aut nectar dulciora putem: quarum ſimiles malim compoſuiſſe, quàm eſſe totius Tarraconenſis rex. At quibus deinde iudicijs ac cenſuris illa ſummi Poetæ attonſa eſt ab eo laus! Sanè duriuſculus eſt in prima. Neque placet illud.*

Malim

Malim etiam. Haud ſatis intelligo. Neque cohæret tota ea pars parti, cui ſubeſt. Oportet commento quopiam ſubuenire, ac referre gratiam magnis viris. Verbum languiduſculum. Non ſane conuenit. Minùs ſatisfacit. Vndecima ſi à noſtri temporis poetâ quopiam ſcripta eſſet, nequaquam inter probas admitteretur. Nec cum ipſo dixerim. Neque rectè dicas. Duodeuiceſima tota inſuauis, confractiſque numeris quaſita, potius quàm obuia. Neque ſatis mollis illa locutio. Satis durè. Seruit metro ſuſtinendo. Singultim membra interrupta ſunt. Numeri quoque ipſi inhæreſcunt. laborauit enim hac infelicitate in ſenariis dactylicis Horatius. Quid, quod ſibi contradicit? Non placent illa. Neque ſeruant tenorem propoſitæ ſententiæ verba illa. Abſcedit à rei natura. Duriſſimum, inquam, verbum. Verbum languidius eſt, quam rei atrocitas exigit. Finis admodum languidus. Videntur hæc inopis poetæ, non diuini, qualis ipſe eſt. Illa non conueniunt loco. Epodi verſus Iambici à nobis non ſemel duri, diſſipatique animaduerſi ſunt. Sic poſſumus mederi huic neuo. Hic vitio non rarò eſt obnoxius. Non eſt illud ſupino aut oſcitanti iudicio admittendum. In quintâ ſunt aliquot loca minùs ingenua: anxia dico, neque libero ſpiritu edita. Eſt ſonus inſuauis. Et ille verſus obſcuræ dignitatis. Neque ſtructura placet: & hæc hiant: & omnino illa ſunt duriſſima. Numquam ſic loquor. Nec capio illum loquendi modum. Illa vero ferre nequeo. Sed & illi duo verſus odioſi. Vndecima aſpera eſt & inſuauis, neque digna legi. Sextadecima duriſſima ſane multis in locis, & quaſi inuitas quaſdam partes habens: tota igitur inepta eſt. Qui ſequitur verſus, profectò à me

non

non intelligitur. Vides verò quantam duritiem, & quæ ſequuntur etiam aſperiora. Mancus ſanè ſæpè eſt Horatius ad hunc modum, & illa plebeia, & appoſitio illa languida ac pedi potiùs quàm ſententiæ ſeruiens. Quidtum poſteà? ſequitur, quod non conſequitur. Nec conueniunt comparationes. Verſus diſſitus à proximo, & inconcinnus. Sed ſit ſatis, ne omnia excutiam, quorum ſanè tædet. Hæc & his plura Scaliger. At tu, Lector, quid cenſes? non tu tibi ſubijcis nouum Herculem in Augiæ regis ſtabulo repurgando laborantem? Non diffitemur cum Quintiliano, in magnis quoque auctoribus incidere aliqua vitioſa, & à doctis inter ipſos etiam mutuò reprehenſa: ſed eſt quidam in arguendo & caſtigando modus. Præſertim cùm illi diſcutiuntur, quos non modò antiquitas venerandos facit, ſed ipſa quoque ſcripta ſic commendant, vt ſi quis iudicium, quod ad ea expolienda contulerunt, ingenio concedere exiſtimet, is mihi Muſas colere ſegnius, & præcipuarum virtutum, quæ in diuinis illorum monumentis elucent, inſcitiâ laborare videatur. Non igitur ex inani atque officioſâ aſſimulatæ modeſtiæ formulâ, ſed planè ex animi mei ſenſu concepta eſt à me præcedens Elegia; quippe qui non ignorarem fore, vt, ſi in publico apparerem, nunquam euaderem, ne quid in me quidam deſiderarent. Sed hoc nos ſolatur atque erigit, quod exactæ mentes, quarum iudicia apud nos ſolùm valent, quanquam nec illi quidem, quorum ſcribendi morem æmulamur, [illegible] condonant; intelligant tamen ſcribendi laudem penes illos tantùm eſſe, nec enim reiciant, qui, cùm illorum artem, & arti additæ vltimæ expolitionis lineamenta penitus introſpexerit, ex illis ſimilitudinem ducat.

ELE-

ELEGIA X.

AD ARNOLDVM VANDE VVALLE,

ARNOLDI FRATRIS MEI FILIOLVM,

ADHVC IN CVNIS VAGIENTEM.

Cùm ei Oliuam Pacis in ſpem colendæ olim Poëſeos mitteret.

QVid fles, parue puer? dormi, dulciſſime, dormi:
Pax venit en cunas ducere iuſſa tuas.
Ipſaque Calliope, nutrix velut altera, carmen,
Quod ſomnos poſſit conciliare, canit.
Vtque tibi virides ſint oblectamina frondes,
Te petit, & cunas cingit Oliua tuas.
Hunc, puer, crotalum ramum quate: gratus & illis
Eſt ſtrepitus foliis, & color ipſe placet:
Qui te Palladium cernet prætendere ramum,
Ille tibi felix protinus augur erit.
Pacificus, dicet, viuat puer: ille tumultus
Oderit, & rixas, & graue Martis opus,
Et quidquid miſeri toties fleuere coloni,
Et pauidæ toties extimuere nurus.
Ingenio quæret, non cæde & ſanguine nomen:
Pro galeâ circum tempora laurus erit.

Et modò ciuiles poſcent ſua tempora curæ,
  Et modò Pierides, altera cura, Deæ.
Otia laudabit, gladioſque in ſæcula verſos,
  Et quidquid ſecum Pax opulenta vehit.
O ita creſce puer, neque Pax te ſera moretur,
  Ingenio cauſas mille datura tuo.
Intereà, ſiquid puero tibi fortè dolebit,
  Perfer: habent anni commoda magna tui.
Non res te patriæ, non tangunt damna tuorum,
  Nec tibi, cur ſperes, cur timeáſve, ſubit.
Ignorat, puppi ſomnum qui ducit in imâ,
  Quid mare, quid venti, quid ſera pectet hiems.
Forſitan abruptus violento turbine malus
  Diſſilit, & regimen ventus & vnda rapit.
Forſitan & rector, dum nil niſi vota ſuperſunt,
  Ingemit, & duplices tendit ad aſtra manus.
Aut credit laceris nauem compagibus ire:
  Aut oneris metuens in mare iactat opes.
Hi trepidant: tabulas illi, funeſque requirunt:
  Flent alij: pallet quiſque, Deumque vocat.
Ille nihil: ſomnoque iacet, curâque ſolutus,
  Seu ſtupor hoc animi, ſeu grauis aura facit.
Hic ſtatus, hæc rerum, puer, eſt fortuna tuarum.
  Te mala in hoc belli turbine noſtra latent.
Non tibi, quæ noſtros, abrumpunt claſſica ſomnos,
  Nec ſenſum, quem nos, temporis huius habes.
Hoc ſeptis tantùm, ſi tardior vbera nutrix
  Porrigit, aut noctis pars vigilanda venit,
Aut leue neſcio quid teneros ſi ſauciat artus.
  Hei mihi, ſumma tui ſit, puer, iſta mali!
Nec Vis & Rabies, cùm te firmauerit ætas,
  Ante oculos erret ſanguinolenta tuos.

Pax

Pax potius, quæ nos nimium nimiumque moratur?
Otia det Muſis, materiemque tuis.
At vos, quos læti capiunt præſagia voti,
Et pueri facies, ingenuuſque decor,
Illius ô mecum, quæſo, cognoſcite mores:
Hi quoque blanditias, quodque loquantur, habent.
Quam nondum verbis, pacem vagitibus orat:
Pacem inter lacrymas pæne vocare putes.
Nec propè non credi poſſit communia vota,
Quâ licet, indiciis velle iuuare ſuis.
Non nihil huc anni (quid non conceditur illis?)
Non nihil huc candor, ſimplicitaſque facit.
Fœdera ſi poſcas, didicit protendere dextram:
Hoc fidei pignus, tu modò poſce, dabit.
Fallere non nouit. Quid enim ſimulauerit infans?
Fronte, oculis, vultu ſe tibi prodit amor.
Caſtra quid, & quæ ſint, neſcit tamen inſcius horret,
Horret & auditas corde micante tubas.
Tum ſi fortè oculos lacrymis perfuderit horror,
Turbatos oculos, diſſimuleſque tui,
Lac dare nil opus eſt: pacem, dulciſſima pacem
Ingeminet genitrix, ille ſerenus erit.
Fortunate puer, cui tam felicia pacis
Omina fatales præcinuere Deæ!
Viue, tuoque meas riſu cognoſcere Muſas
Incipe. Sic illæ te quoque ſemper ament.
Sic tibi ſit vultus, ſit crinis Apolline dignus,
Pòſt etiam pulcro carmina digna Deo.
Quæ mihi magna ſeni tum ſit laudare voluptas,
Et non laſſandâ voluere ſæpè manu,
Atque ebore, & gemmis, & cedro dicere digna,
Et quodcumque liber murice cultus habet.

Sic quæ te gremio naſcentem Muſa recepit,
  Admoueat labris vbera plena tuis:
Vbera nunc; olim fontes Aganippidos vndæ,
  Aonius cùm te lucus & vmbra teget.
Sic tibi blanditiis, ſic carmine mulceat aures,
  Et linguam cantu fingat & ora ſuo.
Sic tua te quondam ſecernat laurea vulgo,
  Atque aliquid noſtro grandius ore canas.

IACOBI
WALLII
E SOCIETATE IESV
ELEGIARVM
LIBER SECVNDVS.

ILLVSTRISSIMO
ATQVE
AMPLISSIMO DOMINO
ANTONIO L'HERMITE,
EQVITI,
SVPREMI CONCILII MECHLINIENSIS PRÆSIDI.

NON cum hoc tenui Elegiarum libello, Illuſtriſſime Domine, ſed cum graui & elaborato heroici carminis Opere in conſpectum venire tuum debui, ſi quid accommodatè tibi offerendum fuit. Nam, vt primùm ingenij mei partem aliquam ad te deferre conſtitui, ſi hoc tantùm ex me percunctatus fuiſſem, Quem virum, quâ fa-

familiâ natum adeo? ſubire animum illicò poterant generis tui ampla, & publicis Philippi III. & IV. Regum Catholicorum litteris teſtata decora, quæ non quæſitus, ſed vltrò oblatus argumentis poëtam inſtruunt, & vnà ſignificant, quid ab illo tibi dicari conueniat. Apparere igitur in publico, & venire ad te debuit tuo inſcriptus nomini, & materiæ conueniente verſu celebratus, ille belli ſacri hortator auctorque, conſiliis æquè vt rebus ſpectatiſſimus. Petrus Eremita, à quo & originem, & cognomen, & vtrique conſentientem virtutis commendationem ducis. Dei calcatam veſtigiis, eiuſdemque ſanguine conſperſam terram, tyrannorum armis inſideri non ferebat: adeóque & pollutam locorum religionem, & Chriſtianorum in ſeruitutem abſtractorum ærumnas, & quaſcumque demum pœnas victi Turcis expendimus, miſeratus, Europæ animos & vires ad rem omnium difficillimam ac præclariſſimam inſtigauit. Eloquentia illi pro tubâ,

ſpes

ſpes in Deo defixa pro ærario, pro auctoritate vitæ ſanctimonia, pro belli teſſerâ Dei voluntas fuit. Sexcenties mille pugnatorum illo impulſore in aciem eductum eſt: procinctos inſtructoſque quadraginta millia ipſe duxit. Alexin Græcorum Imperatorem tam præclara cœpta diſturbare per inuidiam molientem repreßit, & adiunxit in cauſam. Perſam, cui præter vultum humani nihil erat, ſuperbum, inſociabilem, noſtris ferrum flammamq́ue denuntiantem, obitâ legatione aggreßus, illi ipſi dimicandi legem non eſt veritus ponere. Haſtam, quâ tranſuerberatum fuit Chriſti latus, diuino indicio repertam, pro victoriæ pignore ante compoſitam aciem extulit, nulliq́ue non animos addidit. Centum hoſtium millia (prô triumphalem, & æternis faſtis ſignandũ diem!) vno conflictu ad internecionem cæſa, haud paullò plus quàm pro virili parte laus illi cum exercitu communis fuit. Quid vrbes in libertatem aſſertæ illi debuerint, teſtes ſunt ante alias Nicæa, Antiochia, Ptole-

mais, Tripolis, Berytos, &c, præcipua laborum omnium cauſa & merces, Ieroſolyma. Illum rerum gerendarum comitem adiutoremque Godefridus Bullonius, illum Ieroſolymæ Proregem habuit. Poëtarum, & eruditorum omnium fidem appello; quid eſt, in quo poëſis efferre ſeſe altius, ac dominari auguſtius poſsit? Ipſa rerum tantarum maieſtas impar etiam ingenium ſupra vires attollat. Quare non decurram ad callidas illas tritaſque formulas, quibus egregium argumentum nacti ſcriptores, ſiue labore deterriti, ſiue aliis curis diſtracti, multa excuſant. Quid humeri ferre valeant, quid recuſent, exploratum ſibi eſſe: opus materiâ ſuperatum iri: exiguum ſibi campum, nec tam amplæ ſegeti efferendæ opportunum coli: cymbam in lacu tutò ludere; mare cum periculo ingredi. Mihi verò (quid enim diſſimulem?) in huius rei contemplatione defixa mens moueri videtur, & à maiore impelli, ac neſcio quid diuinum admittere, tantique operis iam nunc deſiderio affici.

Vnum

Vnum eſt è quo non leuem animo ſuſcipere moleſtiam poſſim, argumentum illud à noſtris temporibus prorſus alienum eſſe, quibus nec tenus ſaltem ſpe oblectare nos poſſumus, quâ auguremur fore, vt redintegratis pacatæ Europæ viribus bellum ſacrum reparetur. Latona, vt eſt in fabulis, cùm partum ferret, eniti non potuit, niſi inter Oliuam & Palmam reſpiraret, ab earumque arborum ſalutari contactu vires caperet. Ita, mihi crede, ingenij fetus ille alia tempora, aliam vitam poſtulat; neque progigni poteſt, niſi & Oliua Pacis, & Palma Victoriæ parturiendi laborem leuet Nunc igitur, quod te rogo, hoc à te impetrari ſine, vt quos adfero exiles luſus eâ facilitate excipias, quâ grande aliquid, & rebus à me commemoratis & te dignum. Non ſtellis tantùm magnis & notis, quibus ſcilicet ex vſu nautæ nomina indiderunt, ſed minutis etiam, & quæ nullo habentur in numero, nec nomen inuenerunt, ſol lucem ſuam impertit. Neque alius eſt cæli vultus, cùm

vites & oleas; alius, cùm fortuitum in pratis florem tepido rore perfundit. Patet fluuiis mare, non iis tantùm, qui altis è montibus deuoluti, effuſéque ſtagnantes, ac longo curſu exerciti, diuerſis tandem oſtiis vaſto cum ſonitu in immenſum illius ſinum prorumpunt; ſed iis etiam, qui exiguis orti fontibus leniter per valles ſerpunt, & per anguſtos & innauigabiles alueos iter, vt poſſint, eòdem quærunt. Denique, vt in te, Vir Illuſtriſſime, deſinam, non me fallo, cùm eruditionis æquè ac recti iuſtique amore capiaris, ſi quemadmodum tenues alicuius fortunas ab iniuriâ; ita & Muſarum mearum rem omnino modicam te tuâ fide & auctoritate defenſurum putem.

ELEGIA I.

AD MATREM MISERICORDIÆ, QVÆ IN TEMPLO SOCIETATIS IESV CORTRACI COLITVR.

Cùm Sidronius Hoſſchius eiuſdem Societatis in graui periculoſoq́; morbo Carmen illi vouiſſet, ſi conualeſceret, anno 1646. quo vrbs in Gallorum erat poteſtate.

O Quæ virgineo cùm ſis læuiſſima partu,
Imperium nati par propè, Mater, habes:
Cuius in arbitrio eſt properantia fata morari,
Corporaque è tumulis viua ciere ſuis:
Quæque pios vates, & de te digna locutos
Credens auxilio ſæpè leuare tuo:
Huc mites, huc flecte oculos. Tuus ille Poëta
Deficit, & pallens, & ſine voce iacet.
Deficit, heu fruſtrà pactus ſibi carmine vitam,
Quo te crediderat munere poſſe capi.
Nil artes, herbæque iuuant: tua dextera, Mater,
Poſcimur: hæc vanæ ſuppleat artis opem.
Ne ſine, quod prono pepigit tibi pectore votum,
Ne ſine, quam de te ſpem fouet, aura ferat.
Non illû vitæ (quid enim, quod ametur, in illâ eſt?)
Tangit amor, quamuis hic quoque tangit amor.
Omnia luctus habet: facies miſerabilis vrbi eſt:
Nec dominum mœrens fert benè Liſa nouum.

Cru-

Crudeſcunt morbi: procumbunt tabida paſſim
Corpora: funeribus non caret vlla domus.
Victoris nunc ira ſubit; nunc rapta gementi
Libertas populo, virginibuſque pudor.
Nec ruri, vt quondam, ſuus eſt honor: orba colonis
Ceſſat, & informi ſqualida terra ſitu eſt.
Hoc vnum ſupereſt, lacrymis miſcere querelas:
Hoc vnum miſeri, flere, leuamen habent.
Quem tibi, Sidroni, ſenſum, tam denſa malorum
Se tibi dum ſeries obiicit, eſſe putem?
Te quoque plus ipſo tangunt mala publica morbo:
Proſequeris lacrymis forſan & illa tuis.
Nunc lacrymis; tunc, cùm poteras, & voce leuabas,
Et, quacumque locus reſque ſinebat, ope.
Hei mihi! dum ſæuus miſcet ſic omnia Mauors,
Mitior eſt tantis mors properata malis.
Tu, Virgo, tu ſola facis, cur optet amori,
Et pariter vitæ tempora longa ſuæ.
Ah quoties cælum ſpectat, mortique paratus
Ardet in amplexus ille venire tuos!
Ah quoties votis iterùm reuocatur, & optat
Reſpectu 1 tantùm viuere poſſe tui!
Viuat, & extremos virtutibus impleat annos:
Viuat, & hoc munus prædicet eſſe tuum.

Te

1 Peregrinum aliquid & ingratum olere cuipiam vox hæc viſa eſt; ſed neſcienti ſic Ouidium locutum ſæpiùs. Sub Bebiſem ſuum ex vrbe diſceſſum ait vxorem ſuam mori voluiſſe; reſpectu tamen ſui prohibitam, ne quid ſcilicet acerbitatis ad ſuum dolorem mors hæc adferret. Tomitæ Ouidium malebant è Ponto diſcedere, quia videbant illum id vehementer velle; reſpectu tamen ſui virum multis de cauſis ſibi carum retinere cupiebant. At id, inquies, annotaſſe quò pertinet? Non amo cum Scipione nimiam diligentiam. At ego mihi diligentiam malo, quàm culpam condonari.

Te meminiſſe debet, quæ de te plurima ſcripſit,
  Digna tuæ ſobolis nomine, digna tuo.
Donec erat ſoſpes, quis de tot vatibus illo
  Dicitur in titulos cultior iſſe tuos?
Facundum faciebat amor: plenuſque vigoris,
  Inque ſuâ ſemper Matre diſertus erat.
Dic, bona, dic, valeat: Memorem ſi fortè tabellam,
  Aut votiuá petis munera, carmen habet.
Illi ſola places, illi laudabere ſola,
  Sola pio vati grande volumen eris.
Tunc iterùm blandâ matrem te voce vocabit,
  Auxilio lætus ſe ſupereſſe tuo.
Natalemque nouum tibi ſe debere quotannis
  Dicet, & antiquâ relligione colet.
Pactaque vota feret, feret & ſollemnia thura:
  Munera cum tenero carmine lautus erunt.
Tanget & Happardum a (quid non pia tangit amantûm
  Pectora?) pars meriti non abolenda tui.
Te ſpectans animo, vatemque amplexus amicum,
  Hæc de te, dicet, gaudia, Diua, fero.
Tum quoque ſeruati teſtantia vatis amorem
  Ante tuos ponet carmina vota pedes.
Addet & ipſe ſui manſurum pignus amoris,
  Aut ebenum, aut Indi nobile dentis ebur.
Hoc cultu, variâque ſuper teſtudine fulgens
  Pendebit templo pulchra tabella tuo.
Accedent alij, concordia pectora, vates,
  Gens pia, gens laudes docta referre tuas.

Ante

a Remigius Happart Societatis Ieſu Cornaci Rector vtrumque Sidronij carmen, & hoc noſtrum in magnificâ ex ebeno tabellâ ad aram Virginis figi curauit.

Ante alios, ſupplex veniet Becanus ad aras;
Nec veniet vacuâ, gratus & ipſe, manu.
Blanditias, elegoſque ſuos, ſua munera ſoluet.
Materies eritis tuque, puerque tuus.
Omnibus vnus amor grates tibi dicere, ſoſpes
Dummodò ſit, pro quo vota, preceſque ferunt.
Carminis vt cauſas, & aperti ſigna fauoris,
Sic numeros illis, ingeniumque dabis.
Ipſe etiam voti veniam reus, & mea ſacris
Carmina ſuſpendam qualiacumque tholis.
Inſcribam: QVÆ, DIVA, TVO MODO VITA POETÆ
REDDITA, PARTE ALIQVA REDDITA VITA MIHI EST.

ELEGIA II.

FRANCISCO GANDAVILLANO;

BARONI DE RASSENGHIEM; TORNACENSIVM EPISCOPO LXXXIV.

Cortracum, Diœceſeôs ſuæ Oppidum Regi Catholico reſtitutum, primùm ingredienti.

Emblema: Scutum eius gentilitium, cuius area infernè nigra, supernè argentea.
Inſcriptio: VICTIS LVX ALTIOR VMBRIS.
E quo poſt grauem ſub externo imperio luctum perpetuam Cortracenſibus lætitiam augurabatur.

Ergò

Ergò ades, & ſolem nobis, lucemq́ue reducis?
Magnaque pars curæ cœpimus eſſe tuæ?
Et, quoniam tenebras licuit, noctemq́ue profundam
Vincere, lux nobis illa perennis erit?
Liſa pater gaude: ſcuti non fallit imago,
Teſſera Villanæ præſidiumq́ue domus.
O quantum, & quoties illo recreabere viſo,
Et, Color hic, dices, ſortis imago meæ eſt!
Sæpè tibi referent vmbræ, quæ plurima Mauors
Mœrentem captis ferre coëgit aquis.
Sæpè tibi referet victis lux altior vmbris
Gaudia, quæ dempto ſunt tibi parta iugo:
Mœniáque, & vallos, & tanti nominis arcem,
Captáque victrici Gallica ſigna manu.
Quas dabis hiſtoriæ cauſas, cùm noſtra loquentur
Tempora, reſque tuas pars quoque victa leget?
Et leget, & pulſam ſeſe indignabitur arce,
Quam nullâ vinci poſſe putabat ope.
Mars erat in curſu: nec non, ſi fata tuliſſent,
Sub iuga vicinus Scaldis iturus erat.
Sed nihil infeſtis potuit peruincere ſignis:
Signa parùm [1] fauſto fixa fuere ſolo.
Cùm dirum Groninga foret, velut Allia, nomen,
Non erat arx illo conſtituenda loco.
Hîc decus, hîc equitum florem cecidiſſe ſuorum,
Hîc fractas olim Gallia fleuit opes.
E templi ſuſpenſa tholo calcaria teſtes,
Hei mihi! vindicibus non repetenda rogis.

Q Quid

1 Arcem nouam Cortraci erexere Galli ad portam Groninganam, extra quam anno M. CCC. II. memorabilem cladem acceperant, quam poſt annos octoginta incenſâ vrbe vindicarunt, conſpecto eiuſdem cladis monumento, inauratorum calcarium paribus amplius quingentis in templo appenſis.

Quid niſi nunc iterùm, patriæ quæ gaudia victor
Attulit, ex ipſis ſunt geminata malis?
Poſt triſtes Hyadas, pluuiæ poſt ſidera Capræ
Gratus eſt puro quod nitet orbe iubar.
Lætior imponit votiuam nauta coronam
Conuulſæ Boreâ, turbinibuſque rati.
Sic tibi, quâ poſſis vultum diffundere, cauſa,
Diſcuſſo belli turbine, maior adeſt.
Libertas redit: redit, qui dulcibus vrbem
Erigat alloquiis, conſiliiſque iuuet.
Huius vt affulſit populo per compita vultus,
Viſa fuit populo gratior ire dies.
Felix ſorte tuâ es. Nitidos occumbere ſoles
Cernimus, & nigrâ ſidera nube tegi:
At tibi, ſic ſpondet ſcuti felicis imago,
Ibit inocciduâ luce ſerena dies.

ELEGIA III.

AD FRANCISCVM IOANNEM DE ROBLES, E COMITIBVS D'ANNAPES, EPISCOPVM IPRENSEM.

Cùm adhuc eſſet Louanij in S. Petri Præpoſitus, & Academiæ Cancellarius varios variarum ſcientiarum titulis inſigniret.

In illud Thomæ à Kempis: Melior eſt humilis ruſticus, qui Deo ſeruit, quàm ſuperbus Philoſophus, qui ſe neglecto curſum cæli conſiderat. *Lib. 1. de Imit. Chriſti c. 2.*

QVàm iuuat arcanas rerum cognoſcere cauſas,
Altaque, nec vulgo cognita, mente ſequi!
Hoc amat, hoc laudat, curis ſuſpirat in illis,
Quem ſuus, vt ne quid neſciat, ardor agit.
Omnia diſcendi vincit, Franciſce, cupido:
Impetus hic cauſas mille vigoris habet.
Ingenium res ipſa facit, facit æmula virtus,
Et quæ quemque trahunt præmia, calcar habent.
Scire lubet, quodcumque latet: quâ lege recurrant
Sidera: quæ mundi temperet hora vices:

Cur ſtellæ niteant: cur ſol, cur luna laboret:
  Vnde niues: Boreæ cur tonet alta domus:
Quis tremor impellat terram, quis ſpiritus auras:
  Quid numquam ſtabiles per mare voluat aquas.
Deficit ingenio ſpatium: rapiturque, ruitque,
  Areaque admiſſos nulla coërcet equos.
Hinc Tyros, & Babylon, & gens antiqua Canopi,
  Et non caſurum Græcia nomen habet.
Hinc ſua conſtat adhuc euerſo fama Lycæo,
  Et ſua laus hortis, porticibuſque ſua eſt.
Fertur Ariſtonides, dum talia luſit in vmbrâ,
  Iliſſum mediis detinuiſſe vadis,
Talibus & 1 Siculos fertur rapuiſſe tyrannos,
  Hoſpita cùm niueis regna ſubiret equis.
Vecordes animæ, quibus hæc cognoſcere tantùm,
  Inque ſuas laudes viuere cura fuit.
Naturæ norant curſum, cauſaſque, modoſque:
  At non naturæ cognitus auctor erat.
Et cuiquam tanti, quæcumque eſt, iſta videtur
  Gloria? nec votis altiùs ire lubet?
En age, ſeu tellus, ſeu te iam diſtinet æquor,
  Seu venit in ſuperas impetus ire domos:
Et ſeu nunc obitus, ſeu nunc deſcripſeris ortus,
  Et quaſcumque tenent lucida ſigna vias:
En age, quid pretij, cùm, quæ tibi feceris, idem
  Qui cineres, tumulus nomina condet, erit?
Hei mihi! cur toties, ſtudio fallente laborem,
  Impenſa eſt operi noxque dieſque tuo?
Cur caſi plutei? cur morſi dentibus vngues,
  Oraque ſunt chartis pallidiora tuis?

Gran-

1 Plato, Ariſtonis filius, à Dionyſio tyranno in Siciliam inuitatus, albis in litore quadrigis exceptus fuit, quas idem ipſe regere ſe non indignum putauit.

Grande ſupercilium verbis dum grandibus addis,
Quâ cælo poteras dote placere,cares.
Scilicet vt placeas, illâ malè quæritur arte:
Moribus & vitâ conciliandus amor.
Tityre tu felix,dum quæ tibi cura recurſat,
Prima Deum,placidas altera ſpectat oues.
Non ſpem,non animum;calamos inflare voluptas
Eſt tua:ſic breuis eſt, decipiturque dies.
Vt fueris ſimplex, vt nil niſi paſcua noris,
Carminaque errantem docta tenere gregem:
At non ſola tuis reſpondet ſilua querelis,
Ruſtica nec ſolas fiſtula mulcet oues.
Ducitur his ſtudiis cælum quoque: ſæpè beatos
Carmina credibile eſt illa tenere choros.
Quid, quaſi noſtra tuum læſiſſet Muſa pudorem,
Auertis vultus,& notat ora rubor?
An,niſi dixiſſem,Cælo tua,Tityre,cælo
Fiſtula, ſit quamuis ruſtica, grata tamen,
Quæ tibi,neſcires,viuant ſub pectore flammæ?
Quæ tibi,neſcires, carmina dictet amor?
Forſitan & reputas, cùm ſis vix nomine notus,
Quàm mea iudicio laus ſit inepta tuo.
Et modò,dū cannam ſpectas & ſtramen: An,inquis,
Credibile eſt Superis has placuiſſe caſas?
Et modò te,dum,quis fueris, qualiſque, retractas,
Credis iners, & quo terra grauetur onus.
Nec dignū ti,cui ſol radios, cui ſidera rorem,
Cui facilem victum iuſta miniſtret humus.
Nec,cui vitales aër ſpirabilis auras,
Nec,cui libandas præbeat amnis aquas.
Non ſolæ turres, ſed & hæc agreſtia,clamas,
Culmina ſunt iuſto fulmine digna peti.

 Par-

Parcite Cæleſtes: aut ſi punire nocentem
Ira parat, vires temperet illa ſuas.
Pœnitet admiſſi: nec qui mihi cumque doloris,
Non erit & vitæ terminus ille meæ.
Nec tam ſupplicij, quàm turpis imagine noxæ
Torqueor: hæc grauior, primaque pœna mea eſt.
Talia dum memoras, certum tibi, Tityre, cauſæ,
Cur ſemper lateas, diſpliceaſque tibi.
Cetera ſi rudis es, tamen hac es parte diſertus;
Materia eſt, quæ te non ſinit eſſe rudem.
At tu pone metum: nec te mens anxia fallat.
Iudicio melior mens bona ſæpè ſuo eſt.
Quid tibi ſimplicitas, obſcuraque vita pudori eſt?
Simplicitas magnum detinet iſta Deum.
Nec tibi, quod metuis, grex & paſtoria pellis,
Nec ſunt opprobrio ſordida tecta caſæ.
Sordida ſint ſanè, dum non obnoxia culpæ,
Dumque pudicitiæ ſit ſine labe domus.
Curta ſit & tenuis, dum non malè parta ſupellex:
Sint inopes, ſancti dum numerentur aui.
Non tibi verba damus. Nam quæ ſit gratia facti,
Dum tua tam paruo cœna parata foco eſt?
Quæ teneant reges, fingat, quem regia tangit:
Non ſubeunt humiles nomina ficta caſas.
Eia leues calamos, tua ſi bona noueris, infla
Tityre: iam calami, quod modulentur, habent.
Gratior es Superis, Superos dixiſſe putato,
Quàm quos ſuſpexit Græcia priſca viros.
Plus tuus hic ceſpes, quàm porticus alta Lycæi,
Plus tu, porticibus quàm vaga turba, places.
Illa quidem numerum ſtellarum & nomina nouit,
Et nouit, quod ſol currat, & annus iter.

Iam-

Iamque aliquis, dum nox cælum conſperſerit aſtris,
Deſcribet radio, quæ videt, aſtra ſuo.
Hîc rutilat Mauors: hîc eſt Cythereïus ignis:
Quæ nitet hîc, felix, dignaque ſtella Ioue eſt.
Arctophylax illic, illic ſunt Arcades Vrſæ:
Hæc regit Argolicas, Sidonis illa rates.
Hîc Ariadneæ fulgent monumenta coronæ:
Hæc Bereniceo vertice tonſa coma eſt.
Aſpice ſigniferum, quo cælum cingitur, orbem:
Principium ſignis aurea fulget ouis.
Hinc ſol quadriiugos, biiugos hinc Cynthia currus
Incitat: hæc tenebris linea damnat equos.
Aſpice, & albentem mecum mirabere tractum:
Longa via eſt: ex re lactea nomen habet.
Hîc tangit Geminos; illic tua ſidera Chiron:
Inde ſubit flammas Caſſiopeia tuas.
Omnia cùm dixit (tanta eſt inſania faſtus)
Pæne ſupercilio quæ notat, aſtra ferit.
Ite (nec inuideo) ſine me percurrite cælum
Gens tantùm in laudes ingenioſa tuas.
Nil mihi vobiſcum eſt: votis vt cetera deſint,
Hoc ſatis eſt, quod ſim cognitus ipſe mihi.
Non ego laudari cupio: mihi numen & æther
Dum faueant, quæſo, tardus inerſque vocer.
Cùm cæli tractus varios & ſidera noſcam,
Dicite, quà cæli parte locandus ero?
Hei mihi! dum clarâ iudex in nube ſedebit,
Captandusne reo iudicis inde fauor?
Non hic ingenio, non hic acquiritur arte:
Colligit hunc meritis Tityrus ipſe ſuis.
Tityrus immenſos cæli quoque ſuſpicit orbes:
Nec nihil hinc, quo ſe votaque paſcat, habet.

O quoties illum ſerâ ſub nocte morantur
Heſperus, & pulchro qui coit igne chorus!
O quoties oculis ſpectans humentibus aſtra,
Liquitur, & totus, ſicut ab igne, calet!
Spectat, & intentus dum flammis hæret in illis,
Deficit, ac flammas concipit inde nouas.
Spectat, &: O quantò qui ſidera condidit, inquit,
Maieſtate operis pulchrior ipſe ſui eſt!
Tale nihil priſcum docuit, Franciſce, Lycæum,
Tale nihil Babylon, ingeniumque Tyri.
O mihi ſit, viſis didicit quæ Tityrus aſtris,
Diſcere! ſic ſapiens, & benè doctus ero.

ELEGIA IV.
AD
IGNATIVM GOYVAERTS
E SOCIETATE IESV,
PRIMVM SACRIS OPERANTEM.

Humanum animum ſolo Deo expleri.

CVr aliquis Marſos propter conuiuia ſaltus
Cingit, & excitos per iuga ſternit apros?
Aut quæri tepidis iuſſit conchylia Baiis,
Aut quæri Scythicas Phaſide iuſſit aues?
Nequidquam ſiluis, nequidquam tendimus vndis
Retia: nil, quo nos expleat, orbis habet.
Quod mare, quod fluuij, quod terra, quod educat aër,
Non exſtinguendi ſunt alimenta mali.

Bacche

Bacche pater, tu pampineo perfuſus odore
  Tempora,lætitiæ diceris eſſe dator.
Te roſa,te calices,& amictæ frondibus vuæ,
  Te chorus,& cantus,æraque pulſa iuuant.
Et tibi Thebanæ peragunt ſollemnia matres,
  Et tibi de Chio palmite dona ferunt:
Et tibi nocturnus reſonat clamore Cithæron,
  Tympanaque,& plauſus ad tua vina calent.
Certatur cyathis:abeunt curæque,metuſque:
  Et pudor eſt feſto non maduiſſe tuo.
Quid tamen iſta iuuant? & pulſa & victa recurrit,
  Viſceribuſque hæret non abitura ſitis.
Neu cedat victus (quæ non certamina luxus
  Inuenit?) immenſas perdere gaudet opes.
Nec tantùm, quæ ſint menſis accepta, petuntur;
  Dummodò ſtent magno pocula ſumpta, ſat eſt.
Hauritur regni pretium: Romamque laceſſens,
  Hæc,ait,hæc genio vina litanda tuo;
Et pariter geminam pellex Ægyptia collo
  Diripit.Heu quanti vincere poſſe fuit!
Quod pendit Babylon,paterâ miſcetur in vnâ:
  Tantaque res fallit, nec leuat hauſta ſitim.
Ergone,dum ſemper cupidi,dum ſemper hiantes,
  Delicias terrâ,perſequimurque mari,
Dum nihil hîc ſatis eſt,expleri neſcius ardor
  Pectora neſcio quò,votaque noſtra feret?
Tantale,quid toties pleno circumfluus amne
  Diceris,& liquidæ ſemper egenus aquæ?
Quid toties fallax pomis fugientibus arbor
  Dicitur inſanam deſtituiſſe famem?
Ah nimis ex vero (nec mendax omnia finxit
  Græcia) de nobis fabula nomen habet!

Tot bona fert tellus,tot fert Neptunia Tethys;
   Cumque oculos explent plurima , nulla famem.
Hei mihi,quod noſtros fugiant cæleſtia ſenſus!
   Cælum epulas,cælum,quo ſatiemur, habet.
Illa Voluptatis domus eſt ſemperque recentis
   Lætitiæ cauſas,nec fugientis habet.
Nos hîc intereà torquent faſtidia: nobis,
   Quod petimus,damno eſt,copiaque ipſa nocet.
Creſcite,dicebas Genitor pulcherrime rerum,
   Cùm rudis,& nondum fertilis eſſet humus;
Creſcite felices, & ſpargite ſemina ſiluæ:
   Arboribus redeant annua poma ſuis.
Terra ferat fruges,alimentaque mitia fundat:
   Turgida palmitibus pendeat vua ſuis.
Luſtra feras capiant : errent armenta per herbas:
   Findat auis pennis aëra, piſcis aquas.
Pace tuâ, quamuis tellus, & pontus,& aër,
   Quæ benè iuſſiſti munera ferre, ferant:
Non his eſt animus, non his expleta cupido:
   Creſcit,vt affusâ Pallade flamma ſolet.
Nota loquor. Populo victum,quem terra negabat,
   Cæleſti nubes munere feta dedit.
Ambroſiâ cælum rorat. Mirabile dictu,
   Quidquid in ambroſiâ mens ſibi fingit, habet.
Fit fera,fit piſcis, fit quod ſua cuique cupido
   Suggerit, & guſtu prodigioſa ſuo eſt.
Omnia præſtiterit: populo tamen omnia deſunt,
   Ægraque ſollicitat pectora,quidquid abeſt.
Quàm miſer eſt, qui,quo fruitur,torquetur eodem!
   Paſcitur,& votis carpitur ipſe ſuis.
Infelix alit ipſe ſuos, quibus vritur,ignes,
   Et ſua quæ ſentit vulnera lætus, amat.

Sic

Sic pariter cauſas, pariter ſolatia morbo
Adiicit, & gelidis imminet æger aquis.
Magne opifex rerum, ſpes ô, & meta tuorum
Vltima, fons omnis principiumque boni,
Quem tua felicem facient, quem dona beatum,
Si, poſtquam dederis omnia, ſolus abes?
Te peto: tu ſatis es: tu ſolus es omnia. Quod nos
Expleat, vt deſint cetera, ſolus habes.
Felix Ignati! tibi iam venit illa voluptas,
Quæ cupidis poſſit mentibus eſſe ſatis.
Siſtens ante aras, loquenſque potentia verba.
Nec mora: præſentem ſuſtinet ara Deum.
Hîc manibus tractas, hîc imo pectore condis,
Quo nil Cælituum regia maius habet.
Felices aræ! veſtris ego debita ſoluam
Thura focis, veſtris munera digna factis.
Vos ego votiuis incingam ſæpè coronis:
Vos Superûm dicam ſedibus eſſe pares.

ELEGIA V.

AVSTREBERTÆ
VANDE WALLE,
ARNOLDI FRATRIS MEI FILIÆ,
Brugis in Cœnobio S. Godeleuæ, Ordinis S. Benedicti, Chriſto deſponſæ,
EPITHALAMIVM.

QVid non ſperet amans? capitur quoque Numen amore.
Iunguntur ſtabili Virgo Deuſque fide.

Illa

Illa quidem, fateor, thalamis cæleſtibus impar:
Sed tamen in thalamos non ſine dote venit.
Dos eſt virginitas: dos acceptiſſima cælo.
Illam ſiqua dedit, munera magna dedit.
Sponſa veni: ſtudiumque tibi luctuſque tuorum
Excidat, & patriæ nomen amorque domus.
Ille tuos habeat, qui te ſibi poſcit, amores:
Materies curæ prima ſit ille tuæ.
Non opus, vt placeas, gemmis auroque decorem
Quærere, non cenſus corpore ferre tuos.
Non hîc forma valet, non hîc candorque ruborque,
Et melior vero factus ab arte color.
Maiorem terris animum cum paupere cultu
Indue: paupertas cauſa decoris erit.
Indue virgineum quæ velent flammea vultum:
Spectari facies caſtaque forma negat.
Gratior eſt caſto veniens in corpore virtus:
Non eget hæc cultu, non eget artis ope.
Ipſa ſibi decori eſt: nec, quòd ſit pulchrior aſtris,
Et Diuos rapiat, lux aliena facit.
Non aliunde ſuos ſol accipit aureus ignes;
Formoſus radiis eſt ſatis ipſe ſuis.
Non roſa fucatos ſibi poſcit ab arte colores:
Nulla quod ars illi conferat, ipſa ſibi eſt.
Poſceris: en qui te, Virgo, comitentur euntem,
Exſpectant ſuperi, turba beata, chori.
Nil opus eſt tedis: pro tedis ſidera lucent,
Quæ tibi mox Sponſus tradet habenda tuus.
Pars tibi cæleſti texit de flore coronam:
Hic Sponſi capitur laudibus, ille tuis.
Pars plaudit choreas: pars lilia poſtibus addit:
Pars citharâ carmen connubiale canit.

Cæli-

Cælitum Regina, tui pulcherrima Sponſi
Mater adeſt, thalamo pronuba facta tuo.
Illa tibi natum iunget, propriumque dicabit.
I fruere æternis, & quibus ille, bonis.
O nimiùm felix! quantis dotabere regnis!
Terra nihil dignum, quo tenearis, habet.
Regia, quam ſtellis æther ardentibus ambit,
Maieſtaſque implet Numinis, illa tua eſt.
Quid non ſperet amans? capitur quoque Numen amore,
Iunguntur ſtabili Virgo Deuſque fide.

ELEGIA VI.

AD ALOYSIVM LAVENBACH E SOCIETATE IESV.

Cùm Louanij Theologiæ daret operam, eodemq; tempore in Sodalitate Deiparæ Latinè diceret; iamq; ſanguinem vomeret.

MOEſta tuos venit ſolatum Muſa dolores.
Hei mihi! conſpectu pallet ab ipſa tuo.
Nec ſubeunt numeri, nec ſunt in carmina vires,
Et mihi pars ſoliti magna vigoris abeſt.
Flere lubet: flendi cauſas mihi vena miniſtrat
Sanguinis atque animæ prodiga facta tuæ.
Nos igitur fluimus lacrymis, tu ſanguine: ſed non
Huius, & illius vulneris vna via eſt.

Tuta,

Tuta, patenſque via eſt, oculis quà liquitur humor;
Quà cruor, hac tritum mors ſibi fecit iter.
Vtque fluant oculi, facilis medicina dolori eſt:
Egeritur fletu lapſus ad oſſa dolor.
Non ſic eſt ſactis languor medicabilis herbis:
Non ſic ad ſanum vena cruenta coit.
Ah! tua cur vnquam Latiam facundia vocem
Extulit? Hoc vulnus vox tibi culta dedit.
Scimus, & ad noſtras rumor quoque pertulit aures,
Quanta ſit eloquij viſque, nitorque tui.
Debueras ſiluiſſe tamen. Tractare libellos,
Hoc ſatis, vt vires perdere poſſet, erat.
Acer, & Eleâ palmam meriturus arenâ
Deficit in curſu, quem nimis vrget, equus.
Mergit onus puppes: tauros eneruat aratrum:
Sæpè ſuâ vaſtum mole laborat opus.
Quod tibi fingebas robur? tibi debile pectus,
Et tenues vires, inualidumque latus.
Auſus es ire tamen, geminoque inſtare labori,
Sit quamuis validis durus vterque labor.
Auſus es, ô Gandæ, veterumque oblite malorum,
Quàm ferrent, humeris plura ſubire tuis.
Hinc quantum ingenio, tantum ſeruire dolori
Cogeris, & ſtudio pœna reperta tuo eſt.
Sed quid ego hæc tecum? certè rapit error amantē,
Nec decet immeritis auribus iſta loqui.
Cauſa fuit Virgo: tantos hæc ferre labores
Impulit: hæc, ſi fas dicere, cauſa mali eſt.
O quoties precibuſque tuis votiſque vocata
Præbuit eloquio vela ſecunda tuo!
O quoties vocem (vocem quoque vultus habebat)
Vexit, &, Hîc valido fulmine, dixit, opus!

Seu laudanda forent, quibus eſt laudabilis ipſe,
   Addidit ardentes ad tua dicta faces.
Siue redargueres crimen, quod & oderat illa,
   Crimen vt argueres, fortia verba dabat.
Denique quidquid erat cenſurâ vindice dignum,
   Vox argumento par erat ipſa ſuo.
Sæpè tibi vultus media inter talia, ſæpè
   Incaluit ſanguis, venaque tenſa fuit.
Nec timor, aut veteris tetigit te cura pericli.
   Res eſt intrepidi plena caloris amor.
Quando ille imparibus ſeſe non credidit armis
   Eſſe parem? quando ſubſtitit ille metu?
Ille vel aduerſas acies inuadere ſolus
   Auſit, & in medias cominus ire neces.
Solus & iratas excire cubilibus vrſas,
   Solus & Armeniis bella mouere feris.
Præmia dant animos, & cauſa pericula vincit,
   Et minor eſt ipſo ſemper amore labor.
Nec dubitat laceras, & ruptas impete venas
   Virtutis pretium grande vocare ſuæ.
Nec, quamuis cedat, vigor & fiducia cedit.
   Mens manet, & vires colligit ipſa ſuas.
Sic & cauſa tibi pro Virgine fortiter acta eſt,
   Et vires idem qui dedit, hauſit amor.
Nec modò tam palles, quòd ſint ſine ſanguine venę,
   Quàm quòd, vt eſt proprius pallor amantis, ames.
At tibi, ne dubita, Virgo ſuccurret amanti,
   Inuidiamque tuo detrahet ipſa malo.
Diua parens potuit, quod non potuere medentes.
   Nec poterit votis eſſe aliena tuis.
Audiit orantem, dum vox vireſque ſinebant;
   Dum prohibent, gemitus audiet illa tuos.

ELE-

ELEGIA VII.

AD SEIPSVM.

Cùm Sidronius Hoſſchius, è Societate Ieſu, amicorum & poëtarum optimus maximus, vitâ exceſſiſſet.

ERgò, vbi ſumma dies noſtros expleuerit annos,
Quod ſumus, iniectus puluis & vrna teget?
Nec mihi proſuerit, quòd vates Numen habere
Credimur, & Diuûm proxima cura ſumus?
Nec mihi, quod chartas, & chartis digna notari
Nomina poſt cineres Muſa perire vetet?
Si quid id eſt, cari venient ad funera vates,
Et tumulo titulum, mœſtáque ſerta dabunt.
Oſſáque prætereus (ſi quis tamen illa viator
Nouerit, & Muſæ fama ſit vlla meæ)
Forſitan inſperget violis, ederáque virente,
Et leuiter: Vates hic quoque, dicet, erat.
Vlterius nihil eſt, quò ſe ſpes ardua vatum
Porrigat: hoc pretio gens operoſa ſumus.
Et mihi iam tanti eſt, aliquis ſi dicat in illis,
Et populi veniat paruus in ora liber?
Ah furor eſt, ſacras aliquod captare per artes
Nomen, & in famam viuere velle ſuam.
Fama perit, pereunt artes, rapit omnia ſecum
Et rogus infelix, & niger ille dies.
Parnaſſi colles, & collibus addita Famæ
Limina, laurigeris vndique ſepta viis,

Parcite,

Parcite, non ego vos, quamquam mihi carus Apollo
Annuat, inque ſuum me ſinat ire nemus;
Non ego vos ederas, ſi quas meruiſſe putamur,
Non capiti poſco laurea ſerta meo.
Nec ſeruant ederæ, nec ſeruat laurea vatem,
Et cineres fruſtrà ſera corona tegit.

ELEGIA VIII.

AD GEORGIVM VVVENS, EQVITEM,

ET IN SVPREMA BRABANTIÆ CVRIA CONSILIARIVM,

MAGNVM ANTIQVITATVM CVLTOREM.

QVO ſint apud te loco, Vir Ampliſſime, Antiquitatis monumenta, ignorare non poteſt, qui bibliothecam tuam perluſtrauerit, librorum quidem bonâ inſtructam copiâ, ſed veterum nummis, aliiſque vetuſtati detractis manubiis ornatiorem. Neque verò illarum rerum amor aliunde arceſſendus tibi fuit, ad quem te cùm Parentis tui, Geldriæ quondam Cancellarij, tum Maiorum tuorum, qui antiquitatum ſcientiâ floruerunt, inſtitutio & exemplum, adeoque na-

tura ipſa duxit. Cui propenſioni atque indoli cùm Magnus ille Lipſius, quem in Academia Louanienſi olim audiuiſti, flammas ſubieciſſet, tum verò non ſolum MORIBVS ANTIQVIS viuere ſed etiam quidquid antiqui moris ac temporis eſt, ita ſtudioſe conquirere, & iucunditer cognoſcere, & ex merito æſtimare viſus fuiſti, vt inter Antonios Auguſtinos, Occones, Fuluios cenſeri laudarique poſſis. Alium me attingeret quidem, te verò pupugit veteris Vrnæ funebris ad te miſſa & in via fracta iactura; exigua, fateor, niſi qui modus eſt in eiuſcemodi rebus eruditæ curioſitatis, ei eſſet exiſtimationi. Adſui, cùm diſperſa diſiectaque fragmenta colligeres, & partes partibus coagmentares: mox ad me conuerſus, Quid ni tu nobis, VValli, de huius Vrnæ fortunâ flebile nec iniucundum elegidion condas? In tenui quidem & obſcuro labor; ſed tenuibus magnitudinem, obſcuris lucem dare, poëtarum eſt. Ergo laboris ac ſtudij aliquid hortatu tuo in hanc rem contuli; neque, meo quidem animo, non lepide illa mihi proſpereque ſucceſſit: eoque nunc confidentius te rogo, vt in Muſæo tuo pro Vrnæ fragmentis hoſce verſiculos exſtare patiaris, mutuæ inter nos amicitiæ perpetuum monumentum. Nec illud non opportunè accidit, vt cùm exeunte anno calamitatem hanc (ſic enim tecum loqui lubet) acceperis, ego proximè ineunte leuationis aliquid dolori tuo carminibus meis adferrem; eademque operâ Kalendas auſpicas reliquarum tibi fauſtas & fortunatas precarer. At hic mihi aurem vellet aliquis, &: Melioris, inquiet, ominis argumentum delegiſſes, quod his Kalendis afferres, quibus pro longâ iucundaque vitâ ſuſcipiuntur inter amicos vota, non mortis, non funeſtarum rerum

rum infertur memoria. In mentem tibi veniſſet illud Ciceronis, qui Conſules ait in habendo delectu, Cenſores in luſtro condendo fauſtis ominis gratiâ à bono nomine ſolitos auſpicari: ſic & in bono die bonis verbis vſus ex lætiore materiâ xenion apparaſſes. Audio: ſed nihilominùs munuſculum hoc meum tibi, Nobiliſſime atque Ampliſſime Domine, gratum fore confido, proptereà quòd meorum magnitudo votorum, quibus ipſam etiam immortalitatem tibi precor, tanto obiicietur animo tuo clariùs, quanto propinquiùs fuerit poſita contrariarum atque mortalium rerum incerta conditio. Accipe igitur hoc amoris in te mei pignus æternum, & me viciſſim, vt facis, ama. Bruxellis, Kal. Ianuary, Anno M. DC. XLI.

QVERELA VRNÆ FRACTÆ,

Quæ ad Treuiros cum cineribus & oſſibus eruta, veterum Romanorum eſſe credebatur, & ad Ampliſſimum Virum Georgium Vvvens, Equitem, & in supremâ Brabantiæ Curiâ Conſiliarium miſſa, in itinere Treuirenſi miſero periit caſu.

ELEGIA HVIVS ARGVMENTI I.

Antiquitatem ſuam commendat.

QVÆ quondam gemitus, & verba nouiſſima flentûm
 Audieram, mœſti pars miſeranda rogi:
Cui lacrymas pia turba dedit, tepidaſque fauillas
 Intulit, inſcriptas appoſuitque notas:
Quam tenuit, fouitque ſinu, non oſcula teſtæ
 Figere, non manes laſſa vocare meos:

R 2 Nunc

Nunc iterùm trahor in luctus, & funere triſtis
Alterius, cogor triſtior eſſe meo.
Sæcula ſi memorem, quot adhuc ſperare iubebat,
Expleri luctu conuenit illa meo.
Te quoque Poſteritas hæc infortunia tangent,
Crederis & noſtris indolitura malis.
Scilicet ad Treuiros dum Cæſar fulminat armis,
Condiderat gremio militis oſſa meo.
Inde tot exactos credor duraſſe Decembres,
Et cineris cuſtos fida fuiſſe mei.
Nec mihi plebeij commiſſa eſt funeris vmbra,
Paruáque plorato ſubdita flamma rogo.
Arſit, & Aſſyrios ſpirauit lectus odores,
Et bibit annoſum noſtra fauilla merum.
Armáque, & exuuias, maculoſáque tergora, veſtes
Munus in exequias Martia turma dedit.
Ter quoque funereos luſtrauit curſibus ignes,
Ter querulæ mœſtùm concinuere tubæ.
Nec, licet iniectæ cumulo tegeremur arenæ,
Horrebant noctes & ſine luce dies.
Vincebat noctem, tenebras vincebat & vmbras
Parua, ſed æterno viua lucerna [illegible]o.
Roma vetus, quamuis Pario de marmore buſta
Feceris, & fuluis texeris oſſa cadis:
Oſſáque ſignaris titulo, famamque ſepulcris
Appiades dederint Flaminiæque viæ:
Tot licet exſtinctis mœſtas ſacraueris aras,
Et, quos defleſti, feceris ipſa Deos:
Pace tuâ, merui, (ſiqua eſt ea gloria teſtæ)
Præferri tumulis nominibuſque tuis.
Quippe vbi nunc veterum cineres? vbi funeris aræ,
Quaſque potens hauſit luxus, & ignis opes?

Arde-

Ardebant ſiluæ: deerant in cinnama flammæ:
    Quid ſuper è tantis nunc habet vrna rogis?
Ignorant Manes, ignorat & Æacus ipſe,
    Quo iaceant vrnæ fragmina ſparſa loco.
At neque longa dies, nec verſæ ſedibus vrbes,
    Nec Boreæ nocuit, nec Iouis ira mihi.
Immortalis ego, cariturâque fine videbar,
    Famaque erat cineri magna futura meo.
Certè ego iam meritò, ſiquid conceditur annis,
    Socraticâ fueram conſtituenda domo.
Forſan Apelleo ſtarem vicina labori,
    Paſceret & Manes viſa tabella meos.
Forſan & archetypos inter ſeruanda Cleanthas
    Conſeret plutei gloria prima mei.
Nec tam Lyſippi, quamuis animoſa, placerent
    Signa, nec Architæ, Phidiacuſque lapis;
Nec quæ Praxiteles, nec quæ finxere Myrones,
    Nec quæ Mentoreâ ſculpta fuere manu:
Quàm quod ficta luto, nec tot violata per annos
    Acciperem lapides inter, & æra locum.
Saxa ferunt annos: nec, ſi cadit ærea moles,
    Sic cadit, vt tacitâ comminuatur humo
At mihi materies fragilis: tamen omnia vici,
    Et texi cineres inuiolata meos.
Hinc pietas famam, pretium mihi fecerat ætas,
    Iamque auri præ me lamina vilis erat.
Vweno ante alios poteram pretioſa videri,
    Qui res antiqui moris, & artis amat.
Ille meos culto celebraret carmine Manes,
    Sertaque de Cilicum germine multa daret.
Ille mero cinerem, qui tot iacet arida ſæclis,
    Spargeret: in molli poneret oſſa roſa:

Adderet &: TREVIRVM PRISCIS EREPTA RVINIS,
  NVNC, QVO DEBVERAS, VRNA RECEPTA LOCO ES.
Quod fractæ ſatis eſt, lacrymas in fragmina fudit,
  Et Treuiris illi miſſa fuiſſe legar.

ELEGIA IX.

SVPERIORIS ARGVMENTI II.

Diræ in baiulum, cuius incuriâ periit.

ERgò erat in fatis, vt poſt tot ſæcula quiſquam
  Verteret impuras in mea damna manus?
Grande nefas! &, ſi iudex ſtatuenda vetuſtas,
  Quo non ſupplicio noxa pianda foret?
Credibile eſt, illum furiis immanibus actum
  Effigies veterum comminuiſſe Deûm:
Templaque, queis ætas, auiduſque pepercerat ignis,
  Frangere ſacrilegâ non timuiſſe manu.
Credibile eſt, cineres illum temeraſſe parentum,
  Credibile eſt, ſanctos diripuiſſe rogos.
At tibi non lacrymæ veniant, gemituſque mortem,
  Improbe, cùm canibus rixa cadauer eris.
Mille locis ſparſus iaceas: trahat ilia vultur:
  Diripiant corui lumina, membra lupi.
Et ſiquid ſupereſt, ſanie, taboque nocenti
  Diffluat, & fugiens vrere flamma neget.
Non cineres tegat vrna tuos: non indicet vſquam
  Oſſa lapis, denſis ſemiſepulta rubis.
Vmbra ſiti pereat, ſoleſque experta diurnos
  Horreat obſcœnas nocte ſilente canes.

Nec

Nec tibi prætereuns dicat bona verba viator,
  Nec tibi ſit tellus quantulacunque leuis.
Cur aliquis cineres potuit tibi credere noſtros?
  Nil equidem fidei, nil tibi mentis erat.
Non te depoſiti tetigit reuerentia: nomen
  His pretium ſacris ponere doctus eras.
Neſciſti demens, quod nec gens barbara neſcit,
  Quanto plus illa in feretris habet?
Illa ſacros ſedet ad tumulos, euictaque luctu
  Solatur querulis triſtia fata modis.
Buſtaque conſpergit violis, datque oſcula ſaxo,
  Et cineres ſparſo lacte, meroque colit.
Illic vel leuiter, ſcelus eſt, turbare ſepultos:
  Illic, quantumuis parua ſit, vrna ſacra eſt.
Hæc è barbariâ poteras præcepta referre:
  Hæc, quàm me caperes, antè monendus eras,
Sic fueram cupidis à te ſtringenda lacertis,
  Sediſſem [illegible] te humeris non oneroſa tuis.
Ipſa ego te pariter cinerique mihique timentem
  Rexiſſem trepidi per loca plena metus.
Sit quoque, dixiſſem, ne te labor ipſe grauaret,
  Quam mihi terra fuit, tam tibi teſta leuis.
Quis neſcit, an vt vetita eſt Æneam lædere flamma,
  Cùm ferret profugos, Dardana ſacra, Deos:
Sic tibi, per medios ignes mea ſacra ferenti,
  Non nocuam tutum flamma dediſſet iter?
Certè aliquod mecum nomen, famamque tuliſſes:
  Hæc curæ poteras præmia ferre tuæ.
Nominis & famæ iacturam fecimus ambo;
  Sed non ambobus par venit inde dolor.
Non tu venturum, ſi te benè nouimus, æuum
  Proſpicis; ignauæ ſemina mentis habes.

At mihi, ſi neſcis, fama eſt ante omnia curæ.
  Barbarus eſt, quem non illius vrit amor.
Hæc facit, vt meritò tumulo reddantur honores,
  Nec cinis ex toto nomina magna tegat.
Hæc facit, vt memori ſignetur carmine buſtum,
  Quod velit à populo prætereunte legi:
Vtque dies, qui corpus humo lacrymabile texit,
  Semper honoratus, ſemper acerbus eat.
Heu! tua barbaries, tua me ſocordia læſit,
  Et mihi ſpes totas abſtulit vna dies.
Mortis honor periit: requies abrupta ſepulto.
  Eheu! nullus erit, qui mihi dicat; HAVE.

ELEGIA X.

EIVSDEM ARGVMENTI III.

Effoſſam ſe fuiſſe conqueritur.

QVid mihi, ſi cinerum fuerant hæc fata meorum,
  Poſteritas lucem ſera videre dedit?
Cùm iam, ſecura ſui, placidique ſedebant
  Ad tumulum Manes: & ſat honoris erat.
Iamque per Elyſium de me præconia rumor
  Fecerat, atque vmbræ laus erat ampla meæ.
Sæpè pij vates illic per gramina fuſi
  Multa ſuper tumulo concinuere meo.
Sæpè meis illic aſſurrexere ſilentes
  Laudibus, & feſtos inſtituere choros.
Pars celebrat Manes: pars Vrbæ longa recenſet
  Sæcula: pars optat ſic quoque poſſe tegi.

Dans

Dant alij flores: hi fundunt cymbia lactis,
Et, Cineri, dicunt, fundimus illa tuo.
Nil mihi poſteritas potuit concedere maius:
Hoc decus, hæc Vmbræ gloria ſumma meæ.
Eſt aliquid, fateor, ſuperos, lucemque videre,
Et cultas poſt tot ſæcla ſubire manus.
Eſt aliquid pretioſa inter monumenta reponi,
Et cinerem vernas inter habere roſas:
Sed mecum, quæ teſta ſapit, mecumque perire,
Deuoueat lucem, deuoueatque manus.
Felix, ſecreto quæcumque reconderis agro,
Et tacitè cineres condis operta tuos!
Felices, quæ te glebæ texere iacentem!
Felices, quæ te compoſuere manus!
Si tua iam ſeris ignota nepotibus Vmbra eſt,
Nec cineri veniunt annua dona tuo:
At tibi conſtat honos, & adhuc ſecura pericli,
Contegis intacto, quo priùs, oſſa ſolo.
Hei mihi! cur illum noſtris inuidit honorem
Manibus egeſtâ foſſor auarus humo?
Cur aliquis veteres ſub terrâ quærere gazas
Inſtituit, & Stygias pæne retexit aquas?
Cur ferri venas, cur venas eruit auri,
Æterni cauſas, materiemque mali?
Damnauit, quæcumque nocent, Natura tenebris:
Sic meliùs poſitas eſſe putauit opes.
Si qua iuuant, campis aſſurgere iuſſit apertis,
Et nulli plenâ non dedit illa manu.
En vt læta ſuas extrudunt Gargara meſſes,
Et grauido Chius palmite ridet ager.
Per ſe Taygetus, per ſe viret Ida cupreſſis,
OEtaque piniferum tollit in aſtra caput.

Herbaque, quòd proſit, nuſquam latet obruta ſulcis;
Sponte ſuâ faciles inueniunt ipſa vias.
At propè Tænarus aurum, ferrumque cauernis
Abdidit, & toto pondere preſſit humus.
Hæc furor, hæc tetris ardor ſceleratus habendi
Eruit: hic idem nos quoque læſit amor.
Non ego debueram refodi: latuiſſe iuuabat:
Fortunæ fuit hæc prima ruina meæ.
Me miſeram! duro quòd ſim depenſa colono,
Neſcio quid toto dum ſibi quærit agro.
Et rurſus miſeram! quòd non priùs ima dehiſcens
Terra mihi Stygios pandit aperta lacus.
Forſitan hæc, noſtros olim quæ texerat artus,
Obuia ſe medijs Vmbra tuliſſet aquis,
Qui tum complexus! gelidis quos oſſibus ignes,
Quas cineri flammas implicuiſſet amor!
Non me, ſiqua fides, carâ diuelleret Vmbrâ
Ardentem quatiens Tiſiphonea facem.
Non Minos, Thetidiſque ſocer, non ianitor Orci,
Quidquid & infernas excubat ante fores.
Penderem caſto, dum nobis vna ſororum
Inciperet vitæ ducere fila nouæ.
Quid tamen in noſtris potuit placuiſſe fauillis?
Cur aliqua eſt teſtæ gloria viſa meæ?
Quid ſi aurum, fuluóque aliquid pretioſius auro,
Aut alias tegerem, quas humus abdit, opes!
Quid ſi Mentoreis circumdarer aſpera ſignis,
Materieſque mihi myrrheus eſſet onyx?
Sed modò paupertas cinerum tutela meorum eſt,
Nec mihi materiâ, nec venit arte decor.
An gelidi cineres, perfuſáque fletibus oſſa,
Ruſtice, dignum aliquid, quo capereris, erant?

Do-

Debueras, per ſiqua meæ tibi cura fauillæ,
  Per ſiqua eſt requies, parque futura tuæ;
Debueras (erat illa mei pars optima voti)
  A me fatales abſtinuiſſe manus.
Inclamaſſe ſatis fuerat: Requieſcite Manes,
  Obuiaque è prato ſerta dediſſe, ſatis.
Quanto ego nunc eſſem per te defuncta periclo!
  Quot bona, quot cineri commoda parta meo!
Nunc illum Boreas, nunc illum diripit Auſter,
  Putriaque aſſiduis imbribus oſſa madent.
Quàm vereor, ne, dum ſolitá caret Vmbra quiete,
  Erret, & in ſolis multa queratur agris.
At nos, vt par eſt, ne ſit miſer ille, precamur,
  Condita qui gremio credidit oſſa meo.

IACOBI WALLII

E SOCIETATE IESV

ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

OLIVA PACIS.

ILLVSTRI,
ATQVE
AMPLISSIMO DOMINO
IOANNI BAPTISTÆ
DELLA FAILLE,
EQVITI,
TOPARCHÆ D'ASSENEEDE,
EECKELOO, MARIELIERDE,
HERMAIS, BARLESTEYN, &c.
REGII CONCILII
IN FLANDRIA
PRÆSIDI.

SIne me, Illuſtris & Ampliſſime Domine, ex illâ, cui præſides, Flandriæ Curiâ hunc Oliuæ ramum ſuſpendere, quem manſuetiores Muſæ, vti magnum habendum

cum Pace commercium, ex illius templo, velut boni publici augures, ad me detulerunt. Eſt hæc illius felicitatis, quam boni omnes precantur, & vehementer expectant, teſſera: eſt votorum meorum breue compendium, quibus vt omnia proſperè tibi, &, quæ tibi te carior eſt, Reip. eueniant, Deum religiosè valdéque ex animo precor. Nam in hoc armorum horrore, quo hiſce temporibus à fronte, à tergo, à latere circumfundimur, felicitatem cuipiam precari, ab eóque voto pacis auguria ſeiungere, inanis mihi quidem videtur, ac propè ſuperuacanea formula: non ingrata illa quidem, neque nullis amoris ac beneuolentiæ notis inſignis, ſed tamen eiuſmodi, cuius ſuauitatem atque lætitiam nemini non eripiat ſtatus ipſe orbis Chriſtiani, & ſummi luctus acerbitas ex interitu rerum & publicarum, & ſuarum. Niſi fortè optabile videri poſſit ac iucundum, animam trahere, dum intereà ſæpiùs tibi veniat in mentem

queri,

queri, quòd ita viuas, quàm gaudere, quòd viuas. Quot verò nunc honeſtiſſimi homines, dum orbis terrarum imperiis diſtributis ardet bello, ad hoc tantùm ſpirant, halitumque tenuem retinent, vt atrocitatem hoſtium, & ærumnarum ſuarum magnitudinem non tam flebilibus vocibus, quàm exhauſtæ proſtratæque familiæ lugubri habitu ac ſqualore teſtentur? Miſerum me! neque enim ſine gemitu res tam acerba tamque luctuoſa cogitari à me, ſcriptoque exprimi poteſt. Sed reſpiciet nos tandem, vt auguror, Deus, gloriæ ſuæ pariter, & miſeriis noſtris opportunius. Valebunt eo auctore atque auſpice tot communia omnium vota, tot priuata ſingulorum ſtudia: valebunt tot publica comitiorum conſulta, paciſque quotidiana conſilia. Et nuper quidem Innocentij X. Pontificatus, & benè de humano genere merendi curæ in ſpem quietis & ſecuritatis maximam, &, quemadmodum confidebamus, veriſſimam nos adducebant. Nam cui & Pamphilio-

rum gentilitium nomen, amorem omnibus aſpirans, & in gentilitio ſcuto à Columbâ prætentus Oliuæ ramus, pacis vetus augurium, & Innocentij, quæ ab ipſâ Pace conſultò fauſtiſſimoque omine indita credi poſſet, appellatio, & ſtatim ſub ipſis Pontificatus auſpiciis decretæ pro pace legationes, & his tot magnis ominibus maior auctoritas, quam omni æuo ad eius ſolium Imperatores ac Reges ſupplici pedum oſculo teſtati veneratique ſunt, cui, inquam, res tantæ pacem portendere ac polliceri non viderentur? Planè in hac tempeſtate, ac procellâ temporum illum propterea ad Reip. Chriſtianæ gubernacula diuinitus admotum eſſe omnes credidimus, vt funeſta hæc arma poni iuberet. Vt enim quæ de temporibus ſuis vir prudentiſſimus Iuſtus Lipſius, hæc ego de noſtris dicam multò veriùs, inualeſcunt illa in exitium Europæ cuius exiguus quidem, ſed potens & magni in omnes partes momenti angulus ſumus. Cùm primùm igitur illum Pontificem re-

renuntiatum eſſe intelleximus, pacem omnes, pacem ingeminauimus, ſuaue nomen, ex eiuſque non inani, vt videbatur, augurio aliquod præteritarum præſentiumque calamitatum ſolatium cepimus. Cùm olim flagraret bello Africa, & ad populum de more dicturus S. Auguſtinus illum Regij Vatis verſiculum explicandum ſumpſiſſet, Qui poſuit fines tuos pacem, *repentè ad ea verba concio vniuerſa exſiluit gaudio, plauſuque & clamore perſonuit. Nihil adhuc ille dixerat: nihil expoſuerat: verſum pronuntiauerat; & pacis deſiderio incenſi confeſtique exclamarunt Hipponenſes. Tantum ineſt in ſolâ pacis commemoratione iucunditatis. Magno deinde ſilentio audiri cœptus:* Quantâ pulcritudine, *inquiebat*, intellectus pacis corda veſtra percuſſit! Quid iam ergò loquar de pace, aut de laude pacis? Prævénit omnia vèrba mea veſter affectus. Non implebo: non poſſum: infirmus ſum. Differamus omnes laudes pacis

ad illam patriam pacis : ibi eam pleniùs laudabimus, vbi eam pleniùs habebimus. *Ita quidem ſanctiſſimus Antiſtes in cælum ſuorum animos erigebat, iubebatque tum demum ab iis tranquillam beatamque ſperari vitam, cùm hac exceſſiſſent, quòd in eâ, credo, temporum acerbitate ſpes publicæ tranquillitatis deſperatiſſima eſſe videretur. Nos verò cùm illa pacis oſtenta vidimus, quæ Roma terrarum ac gentium omnium domina è Quirinali monte extulit, quid ſenſimus? Potuimus efferentis ſeſe lætitiæ vim coërcere? potuimus illam vultu, voce, geſtu non prodere? Non verſæ in gaudia lacrymæ? non ſoluta in lacrymas gaudia? Nam in his armorum fluctibus quem diuinus ille ſenex nobis referret, niſi fecialem alterum, alterum ſanctiſſimorum fœderum auctorem, cui Columba decerptum Oliuæ ramum deferret, cui formidabilem malorum omnium eluuionem, & pariter cæleſtium iras conſediſſe renuntiaret, cuius denique fragrantiſ-*

ſimo

ſimo ſacrificio recreatus Deus nouum orbi daret reconciliatæ ſuæ gratiæ monumentum? Quare cùm difficile videretur in tam læto argumento nullum bonæ ſpei ſignum edere, hiſce verſiculis in lucem editis Pacem laudaui: huius exſpectationem non inani præſagitione commotam erexi: huius hortator fui, quantum quidem temporum flebilis conditio ſinebat, canendo: primos illos ſcilicet ſapientiæ antiſtites, ac pacis interpretes imitatus, qui alios ad communem felicitatem, mutuamque in amore conſenſionem impulſuri, poëticos excogitauere modulos, quò iucundiùs animis illaberentur pacis amicitiæque conſilia. Vt mihi quidem dulci illo & muſico orationis genere abuſus fuiſſe videatur Tyrtæus, quem pro tubâ Spartanoque lituo milites ad arma furoremque ſuo plectro concitauiſſe accepimus. Profectò ſi quid ego dulcium Muſarum ingenium noui, non earum aliqua, ſed Enyo Furiarum tædis ardentibus inſtructa, aut Mænas, aut inſanarum vatum vna Poë-

tam ab humaniſſimis Parnaſſi ſacris ad furibunda quædam raptauerit Orgia, eidemq́ue ad bellicos furores numeris ac verbis præiuerit. Potior apud me ſemper fuit, pondusq́ue magnum habuit Diogenis præclara vox, digniſſima, cui bellorum ſuaſores inſtinctoresq́ue, ſi claſſico ſilentium tantiſper fecerint, aures & animos diligenter aduertant. Cùm enim Xenophantus eos modos faceret, quibus Alexander ad arma accendebatur, ſapienter, vti multa, Diogenes: Meliorem eum ſibi muſicum viſum iri, ſi, cantu ac fidibus aliter attemperatis, Alexandri ardentis furentiſque animos canendo repreſſiſſet. Ergò hic Muſa mea conatus, hæc illius fuit, vt deeſſent cetera, ex Philoſophi Cynici mente, commendatio, Martiales ac diſcordes animos mollire voluiſſe cantando. Vtinam, Illuſtris & Ampliſſime Domine, à nobis tandem aliquando celebrari poſſent illa tempora, quibus toto orbe Chriſtiano profligata Diſcordia nullum ſibi vſquam videret niſi ad in-

inferorum ergaſtula, aut Othomanidarum imperium patêre perfugium. Sed hæc dici ſpecioſiùs, quàm promitti poſſunt: & quantùm illa pacis auguria, quæ Roma dederat, animos omnium diffundebant; tantùm nunc irritæ deſideratiſsimi boni præſenſiones eoſdem contrahunt. Me tamen, vt Augûſti verbis concludam, cuius omnis ſermo ad hoc ſemper reuoluebatur, vt ſibi ſperaret otium, quo vno tametſi falſo, dulci tamen oblectabat ſolatio labores ſuos: me, inquam, cupido temporis mihi optatiſsimi eò prouehit, vt, quoniam rerum lætitia moratur adhuc, participem aliquid voluptatis ex verborum dulcedine. Et te nunc quoque iubeo mecum Pacem, quia vſu fructúque nondum potes, ſpe & cogitatione præſumere. Cùm olim terrarum orbem aquæ obruerent, ſtantem oleam vndarum aſsilientium moles ac vis ſolo euellere, ac diſturbare non potuit. Neque inter hos armorum incurſus ſpes noſtræ concidere, ſed vel hinc confirmari multò etiam magis debent.

bent. Sæculum iam propè eſt, cùm in Belgio velut de Europæ imperio certatur: adeoque ipſa diuturnitas atque atrocitas temporum Reges ad mitiora adigat, niſi velint illius veſtigiis ingredi, qui, vt populum luctu ſeruitioque confectum dimitteret, plagis fieri mitior debuit. Neque credunt Muſæ ſimplices & inermes ea quæ in qualicumque hoc Libello ob oculos ponunt, in animum penitùs admitti poſſe, quin armata & latiùs regnandi ſpe impulſa ambitio ſe remittat, ac damnet.

TE, BONA MENS, TE IMPLORO, VT QVORVM IN POTESTATE PVBLICA TRANQVILLITAS EST, PER TE INTELLIGANT, NON POPVLOS SIBI, SED SE POPVLIS DATOS ESSE, NEC TAM DOMINOS, QVAM TVTORES.

OLIVA PACIS, ORBI CHRISTIANO IN ACERBO DIVTVRNOQVE BELLO AD SPEM PVBLICÆ TRANQVILLITATIS PRÆTENTA.

ELEGIA I.

Primus ad Reges aditus, ac legationis pro pace obeundæ poſtulatio.

AT vos quid miſerum, Reges, conuellitis orbem,
Quos pacem ſupplex hoſtis vtrimque rogat?
Cernite, nil oculi, nil frons hoſtile minantur,
Et fidei teſtes tendit vterque manus.
Signaque ſubmittit, iurataque fœdera poſcens
Emeritum clypeo nudat, & enſe latus.
Ipſe ſuis mauult precibus, quàm viribus vti:
Sit precibus per vos fœderibuſque locus.
Ipſe ſui luget cauſas, & crimina belli;
Forſitan & lacrymis, quæ tulit, arma rigat,
Ingratum certè quoties dat buccina ſignum,
Cogitur inuitâ vellere ſigna manu:
Cogitur eſſe ferox, vultumque aptare furori,
Et quotcumque iacit tela, coacta iacit.
Et dolet, aduerſo quoties hæc pectore condit,
Et dolet, hæc quoties ſanguine ſparſa videt.

Palma caret plauſu: quâ victor perculit hoſtem,
Hac ferit illacrymans pectora nuda manu.
Me miſerum ! nondum iuſſos cecinere receſſus
Cornua ? nec prædas, nec piget arma ſequi ?
Nec centum æratis Bellona coërcita vinclis
Quo pridem decuit carcere clauſa iacet ?
Claudite nunc Ianum, fratres : ſat regna biberunt
Sanguinis: optatæ tempora pacis eant.
Pax fecundat agros, pax meſſibus horrea rumpit,
Excipit & pleno dulcia muſta lacu.
Pace tubæ, lituique ſilent, & ruſtica pubes
Diffingit patris arma recocta focis.
Omnia pace vigent: coëant in fœdera reges,
Terrarum vultus protinus alter erit.
Illa, precor, veſtros commendent tempora faſtos:
Illa, precor, per vos otia mundus agat.
Auguror, eueniet: ter ramo mitis oliuæ,
Ter niueis pennis candida plauſit auis.
Ipſaque Pax riſit: vultu quoque riſit ab illo
Lætus ager: nec enim blandior vlla Dea eſt.
Cùm petitur, lituos inhibet, ferrumque recondit,
Et placidis ſemper regibus æqua venit.
Mittite me, Reges: frangam victoribus iras:
Mittite me: partes conciliantis agam.
Nec tamen accedam monitis inſtructus, & arte,
Miſtaque mandatis regia dona feram.
Nec mihi dicturo veniat precor aurea fandi
Copia: ſic peragi iam mea cauſa negat.
Tuque adeò, quem iam cælo Caducifer altè
Extulit, & notum regibus aula colit,
Da veniam, 1 Frederice: tuus licet arma retundat
Qui Legatorum venit in ora Liber:

Et

1 V N. Fredericus de Marſelaer, Eques, ſeptimùm Conſul Bruxellenſis, Legatum ſcripſit, dicauitque Regi Catholico.

Et licet inuictus media inter bella Philippus
Te legat, & Cyneam te vocet ille ſuum:
Non ego, quas tractas, ineundi fœderis artes,
Non ego Legati iura docendus ero.
Regibus occurram lacrymans, abruptaque fletu
Verba meo, melior pars mihi vocis erunt.
Res facunda, dolor: lacrymis gemituque perorat,
Magnaque pro verbis pondera plangor habet.
Vt nihil ipſe loquar, poterunt tot diruta pro me
Templa, tot in cineres oppida verſa loqui.
Pro me tot cædes, pro me tot buſta loquentur,
Et peraget partes muta fauilla meas.
Aut hoc, aut nihil eſt, iras quod flectere regum
Poſſit, & æternâ claudere bella ſerâ.

ELEGIA II.

Chriſtianum ſanguinem tot iam per annos effuſum pacem exorare.

QVò ruperis ſtrageſque ſuper, diſiectaque, victor,
Mœnia? nec, quanto ſtet tibi palma, ſubit.
Te propter coïere acies, cæcoque furore
Alter in alterius ſanguine plangit humum.
Quæque erat in mortem ſimplex, te propter eumdem
Ignibus, & ferro multiplicata via eſt.
Et noſtris toties ſurgunt ex oſſibus herbæ,
Et noſtrâ toties flumina cæde tepent.

Iam

Iam poterant mellis, iam currere flumina lactis,
Quà nunc ſanguineis ripa redundat aquis.
Et poterant iuſtis componi legibus vrbes,
Plus vbi nunc iuſtis legibus arma valent.
Mitte triumphalem capiti depoſcere laurum:
Inficiet nitidas illa cruore comas.
Hac potes ornatus victorem impellere currum?
Poſtibus illa tuis addere ſerta potes?
Et potes hoc cultu miſeri ſimulacra triumphi
Cernere? iam nuper plena cruoris erant.
Hæc domus, hæ turres, hæc arx, ſimulataque veris
Oppida ſanguineâ procubuere manu.
Hic lacus, hic amnis tardos per corpora fluctus
Impulit: hæc illis vlua cruenta fuit.
Non populi plauſus, non te tua gaudia fallant:
Aſpice, pars melior ſigna dolentis habet.
Aſpice, confuſo facies non vna dolori eſt:
Pars fœdat lacrymis, pars ſecat vngue genas.
Altera communi, proprio dolet altera damno:
Hæc queritur: gemit hæc: hæc pauet: illa riget.
Illa tibi fratres, ſublatos illa parentes,
Hæc ſobolem, viduos imputat illa toros.
Nec te tot gemitus, nec te tot funera tangunt?
Heu! animi pietas commiſerantis vbi eſt?
Excute, quid capiti laurus ſedet? excute laurum,
Cumque tuis habitum temporis ipſe refer.
Mœſta cinis capiti, capiti funeſta cupreſſus
Aptior: hæc luctus ſint monumenta tui.
Sic cadet ira ducum, ſopitaque bella quieſcent:
Cauſa patrocinij non melioris eget.
Muta cinis ſatis eſt; cineris quoque bella dedere
Iam ſatis: hæc bellis eſt poſitura modum.

Sæpè

Sæpè triumphorum puduit, belloq́ue ſuperbos
Vidimus elato funere flere duces.
Sæpe ſuper ſtrages, victor quas fecerat enſis,
Vidimus impoſitos diriguiſſe pedes.
Sæpè quod Orator nequiit, potuere famulæ.
Hæ quoque, quod Martis fulmina frangat, habent
Vtque reor, frangent, & Pax nos alma reuiſet,
Et miſeris finem cladibus ipſa dabit.
Vidi ego qui mores apibus, quæ prælia regum,
Cùm campis acies explicuere ſuas.
Fit ſtrepitus: dant ſigna tubæ: concurritur: arma
Pulſa ſonant: cæcus gliſcit vtrimque furor.
Vix & fœmineæ (adeo eſt victoria curæ)
Deſtituunt regem, deſtituuntque ſuos.
Nec pugnæ, ſtragiſque modus: ceduntq́ue, caduntq́ue,
Quam denſa Boreas grandine pulſat agros.
Vidi ego ſed tantos ſubito miteſcere motus:
Vidi: nec magnæ res ea molis erat.
Pulueris exiguum iacitur: ſic ira reſidit,
Et premitur raucas vox imitata tubas.
Sic pax alma redit, caſtriſque emiſſa iuuentus
Ad flores remeat, melláque, pacis opus.
Et tumuli puluis poterit pacare furentes:
Hic ſatis, vt faſtum frangat & arma, valet.

ELE-

ELEGIA III.

Cladium viciſſitudines pacem extorquere victori.

HOc quodcumque vides, quà ſe[illegible]ſſima tellus
  Explicat, & vaſtas porrigit æquor aquas,
Bellonæ domus eſt. Pendent in limine primo
  Loricæ, & centum pendula ſcuta locis,
Haſtæque, & gal[illegible]tique apluſtria mali,
  Et [illegible], roſtraque trunca ratis.
Obſedere [illegible]es Diræ, Lethumque, Pauorque,
  Et quidquid ſecum Viſque, Furorque trahunt.
Hîc & Fors habitat, Spe ſemper cincta, Metuque,
  Et campi dominam credula turba vocat.
Militibu[illegible] nuſquam fida eſt comes: errat, vt ipſi:
  Cumque putes illam ſigna præire, f[illegible]
Ah! malè [1] FORTVNÆ deuota eſt ara [illegible]ANENTI:
  Fallit, & hæc nullas accipit ara p[illegible]tes.
Quo nuper victos victor dare terga coëgit,
  Illo terga dedit turpiùs ipſe loco.
Sic quoque (vix credas, ſed ſunt tua litora teſtes)
  Sæpè ratis periit, quâ modò luſit aquâ.
Nil cuiquam proprium eſt: momento perditur horæ,
  Iliacus fuerat quod ſuperaſſe labor.
Sic pueros, ſi bella licet componere ludo,
  Aſpicias mediâ ludere ſæpè viâ.

Nunc

1 Extant nummi veteres Hadriani Cæſaris cum inſcriptione, FORTVNÆ MANENTI.

Nunc tumulum ſuperant, nunc deturbantur eodem,
Inque vicem ſummo ſtantque, caduntque gradu.
Nulli certa quies: vrgent, pelluntque, ruuntque,
Emicat & ſubitò, qui modò pulſus erat.
Hæc etiam, miles, ſors eſt tua: vincis, & idem
Vinceris: hæc celeri vertitur orbe rota.
Sic, vbi pugnatum eſt, ſteriles ſunt præmia lauri:
Hei mihi! non tanti plauſus, & aura fuit.
Non negat hoc Sicoris; nuper peregrina ferebat
Vincula: nunc dempto gaudet Ilerda iugo.
Non negat hoc Rhenus, non ſanguine decolor Iſter,
Dum potitur captis alter, & alter aquis.
O quoties aliquis galeis victricibus Albim
Hauſit, & heu, ſeruas nunc bibit exul aquas!
Omnia permutant dominos, & in altera iura,
Dum feras incautos excipit hoſtis, eunt.
Omnia vertuntur: mutat Victoria ſedes,
Inque alia ex aliis hæc Dea caſtra migrat.
E tabulâ nuper veteres ediſcere clades
Mens fuit: in tabulâ maximus orbis erat.
Spectabam terras, quas ſol, quas frigus adurit:
Spectabam portus, veliuolumque mare.
Mille animo luctus, mille occurrère ruinæ:
Et quæ non regio conſcia cladis erat?
Hîc pelagus populos, hîc verſa palatia reges,
Illic templa ſuos inuoluere Deos.
Credens & Melos ſonitu turbaſſe ruinæ,
Cùm rueres præceps culmine, Roma, tuo.
Creditur & tumulum Troiæ ſpectaſſe Menalcas
Euandri tutas peruigil inter oues.
Sed mihi quo tabulæ? me conuenientiùs illis
Effoſſus regum puluis, & vrna docet.

Hoc

Hoc ego terrarum tractus in puluere pingam,
Pingimus vt modico regia caſtra mero.
Quis ſcit, an è priſcis aliquid vetus vrna ruinis
Continet? huc cineres fors leuis aura tulit.
Hîc ſteterat Babylon; hîc, ardua culmina, turres:
Illa Semiramiâ mœnia ſtructa manu.
Hîc hortos vacuo ſuſpendit in aëre fornix:
Hîc Beli moles, hîc obeliſcus erat.
Hac iit Euphrates, quâ Cyrus victor in vrbem
Irruit: hoc fixit Perſica ſigna loco.
Illic Rex miſeram falſa inter gaudia noctem
Finiit, & fuſo ſanguine ſparſit humum.
Exitus hic tuus eſt, Babylon. Quis fidere regnis
Audeat? hæc alius ſperet, & arma probet.
Vidimus hinc Perſas opibus, ferroque potentes:
Nec minùs has ferro Græcia fregit opes.
Suſa, a caput regni: dederant his Lilia nomen:
Stabat & hîc ſuperas arx imitata domos.
Fulgebat thalamus, qualem Iouis eſſe deceret,
Stellaque chryſolithus, ſtella pyropus erat.
Sed thalamum Suſis, & auitam Græcia ſedem
Suſtulit & floris forma caduca fuit.
Tum Macedûm creuere animi, creuere triumphi,
Senſit & Emathias vltima terra manus.
Magne, quid extremos bellum moliris ad Indos,
Inque parente tibi fingis vtroque Deos?
Quantus eris, fueriſque, breui metire fatullâ:
Si neſcis, patrium prodet & illa genus.
Vt, quoties ridens tranſibit buſta viator,
Dicat: Et extinctos hæc habet vrna Deos.
Iuſſerat euerſis ſaluam tibi, Pindare, Thebis
Stare domum: Muſis hoc dedit ille tuis.

Sed

a Suſa Græcè, Latinè Lilia dicuntur.

Sed Muſis vbi nunc, & ſedes clara trophæis ?
  Et Thebæ ſteterunt, & tua Muſa fuit.
Huc modò Tænariis veniat Danaus ab vmbris,
  Huc modò trans fati litora, Pote, veni.
Nil veteris regni cernes, & multa querenti
  Non audituro puluere verba cadent.
Inuidiæ fuerant, nunc ſunt ſine nomine regna,
  Et cinis euerſos occulit alta focos.
Tantaque Pellæi quondam monumenta laboris
  A tenui ſolùm puluere nota iacent.
Hæc fati pars, Roma, tui eſt, licet æmula Diuis,
  Et noua Dardanio Troia renata rogo.
Naumachiæ, circi, thermæ, amphitheatra, coloſſi
  Nomina ſunt ipſo pænè ſuperba ſono.
Nec tamen illa ſuis non incubuere ruinis,
  Romaque nuſe Romæ tota ſepulta iacet.
Parua loquor. Vatem mater turrita Deorum
  Audiat: afflatu nos quoque numen agit:
Quas modò cumque ſuis inuecta leonibus vrbes
  Ingreditur, cinerum grandis aceruus erunt.
Regia pauperibus procumbet miſta tabernis,
  Terraque quas moles vix tulit, aura feret.
I nunc, tolle animos, & auitis extera regnis
  Adiice, dum duros te manet ille dies.
O quanto meliùs, ſi ſic Mars omnia verſat,
  Quiſque ſuo poterat conſenuiſſe lare.

ELEGIA IV.

Bellicæ gloriæ vanitatem, in Pompeio & Cæſare expreſſam, animos ad pacem & tranquillitatem impellere.

NE tibi ſit tanti, ſtudiis clareſcere belli,
Nomen & inuictos inter habere duces.
Vna dies veniat, quam ſummis dixit & imis
Æacus, ex illâ vix quoque rumor eris.
Illa dies veniat, victis miſceberis vmbris,
Nec minor has, nec te grandior vrna teget.
Vrna teget cineres, cuius modò terra triumphis
Deerat, & Europe parua Seriphos erat.
Ah cineres! & adhuc Martem ſpiramus, & arma?
Turbaque mortales ambitioſa ſumus?
Ah cineres! & adhuc volitant in puluere curtus,
Quò vocat effuſas meta ſuperba rotas?
Heu! malè dant ſignum litui: malè plauſibus æther
Conſonat, & rapidis area feruet equis.
Siſte triumphales, Pompei, ſiſte quadrigas,
Dumque licet, voti contrahe fræna tui.
Parua mora eſt: mors te mediâ deprendet arenâ,
Eque datis ſpatiis in nigra buſta trahet.
Et modò dum Libyæ nectis, Solymæque catenas,
Et Latio Armenias Mars tuus addit opes,
Et nullum tibi Roma parem patiturque, timetque,
Diffunduntque animos nomina magna tuos:
Quid niſi probroſi petitur tibi fama ſepulchri
Clarior? I, famæ conſule, Magne, tuæ.

Solue

Solue rates: anguſta tuis eſt terra triumphis:
Mars fauet: expectant carbaſa: ſolue rates.
Scilicet vt Tanaim ſupra, Scythiæque paludes
Naufragium ſpargat ventus, & vnda tuum.
At, puto, naufragæ tabulas atque arma carinæ
Excipiet portu Memphis amica ſuo.
Vaticinor, moneoque: Pharon fuge: litora fallent;
Illa Caphareas expoſuere faces.
Cur placet hæc tellus? nondum tellure receptus
Ceruices puero, ſemiuſtoque dabis.
Quid mare tunc, terraſque metu compleſſe iuuabit,
Si trepidam tellus claudat, & vnda fugam?
Quid Libycos ad templa Deûm duxiſſe triumphos,
Si Lybico vix te litore terra tegat?
Felix! ſi neque tunc cineres ſpargantur iniquo
Turbine, nec iactent fluctibus oſſa Noti.
Non equidem lecto manes nitentur eburno:
Non, non illa tuæ gloria mortis erit.
Qui lacrymas, qui dona tuo ferat vltima buſto,
Qui tumulum ſtatuat litore, nullus erit.
Sola dabit gemitum fugiens Cornelia: ſolus,
Et ſatis in pompam ſordidus vſtor erit.
Hic funus faciet miſerans, flammæque rogali
Iniciet laceræ naufraga membra ratis.
Forſan & optabit (quid enim tibi grandius optet?)
Armatâ ſoceri te cecidiſſe manu.
Oſſáque componens: Heu! fletu dicet oborto,
Hîc Mars, & Martis fulmina fracta iacent.
Nec tibi, qui victor genero pereunte triumphas,
Fors aliud, quamuis ſit modò blanda, dabit.
Quid tibi vis? vt te videant Capitolia regem?
Vt timeat faſces Roma ſubacta tuos?

Dij melius! medioque precor diſtricta Senatu
Excidat attonitâ perfida ſica manu.
Nec Capitolinis ſeruatos arcibus ignes
Exſtingui videat ſanguine Veſta tuo.
Ipſa Venus toto iaciet ſuſpiria cælo,
Nec poterit generis fata mouere ſui.
Mille locis fruſtrà rorabunt ſanguine nimbi,
Mille locis fruſtrà collacrymabit ebur,
Terrebit vates, vxor terrebit euntem:
Nec ſiſtet cœptas ille, vel illa vias.
Ibis: & ô cui te ſeruauit Roma furori!
Hei mihi! Mars Idus horruit ipſe ſuas.
Ter quoque Pompeij gemitum ſimulacra dedere,
Hoſtia cùm tetigit ſanguinolenta pedes.
Hæc vitæ pars ſumma tuæ: ſic bella piaſtis
Egregiè fortes tuque, generque tuus.
Dixerat Anchiſes, cùm vos in valle videret
Elyſiâ ſtudiis ire animiſque pares:
Ne pueri, ne tanta animis aſſueſcite bella:
Quæ petitis bello præmia, crimen habent.
Tuque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Stellarum auctutus poſt tua fata choros.
Proiice tela manu, ſanguis meus: illa feroces
Illa petant Parthos: inde triumphus eat.
I licet, auerſis ſæua indue ſpicula tergis:
I licet, vmbra tuas poſcit inulta manus.
Ah! nihil Anchiſes potuit, feroſque nepotes
Intra fortunam non ſinit ire furor.
Ferre patem pudor eſt: pudor eſt ſpectare priorem:
Nec pudor eſt patriæ vertere iura ſuæ.
Roma ruit: Parthi votis, miſeriſque fruuntur
Excidiis: aquilas ſignifer hoſtis habet.

Qui

Qui bellum reparet, qui Martia ſigna repoſcat,
  Qui Craſſi manes vindicet, vltor abeſt.
O Superi! liceat curas odiſſe potentum,
  Nec veniat famæ tam mihi dira ſitis.
Sit me fas Vlubris, ſit fas celare Bouillis,
  Et procul à ſtrepitu viuere, Roma, tuo.
Hîc ebur, & faſces, & quæ bona plurima falsò
  Vulgus amat, nobis vnius aſſis erunt.
Hîc ego ſim, facileſque mihi dent otia Muſæ,
  Quæque canam, Muſis ipſe mihique canam.
Nec mihi ſit, vulgi mirari more curules.
  O quantum curis vita ſoluta iuuat!
Hîc tibi, Simplicitas, ædem ponemus, & aram,
  Materieſque operis prompta futura mei eſt;
Seu denſi frutices, ſeu vulſi ex ilice rami,
  Seu de vicino canna petita lacu.
Hîc veniente die faciam, faciamque cadente,
  Et bona mens quauis hoſtia maior erit.
Nec vatum lauros, nec ſpernes pauperis horti
  Munera: res ſacris conuenit illa tuis.
Sic lateam, ſic mecum habitem: neque ſcire laborem,
  Cui faueat Mauors, cui noua regna paret.
Ipſe ego rex, dominuſque mei, fœlicia ſemper
  (Inuideant reges) otia lætus agam.
Simplicitas, & cana Fides, Verumque, Pudorque
  Securum regni me volet eſſe mei.
Hi vigiles, hæc me tutum cuſtodia reddet,
  Dum veniat mortis non inhonora dies,
Tum te cara ſequar, quo me, Natura, vocabis
  Ordine, compoſitus, non timiduſque mori

ELEGIA V.

Cæſorum manes aut pacem, aut pœnas exigere.

PAcem iterùm, Reges, pacem, veniamq; rogamus.
Hei mihi, quod paruo eſt noſtra Thalia ſono!
Mars fremuit: rapit arma furor: non audior vlli,
Et litui numeris obſtrepuere meis.
Fraternæque acies, & regna minantia regnis
In miſeras ardent comminus ire neces.
Ergò erit, vt ſtrictis ſatient mucronibus iras?
Nec, qui, Mucroni parcite, dicat, erit?
Nec patriæ luctus, nec vox ſuprema cadentûm,
Nec meus excutiat regibus arma dolor?
Ite, ciete acies: &, ſi victoria tanti eſt,
Multa cadant terrâ corpora, multa mari.
At quotcumque cadent, victis, precor, ira reſurgat
Manibus, atque in vos iuſtius arma gerant.
Inſideant mœſti ſolio: ſaniemque cruentam
Per thalamos ſtillent vulnera, perque toros.
Sæpè minas, & miſta minis conuitia iactent,
Sæpè ferant trepido ſomnia plena metu.
Et modò dicantur pœnas ſumpſiſſe merentum,
Dicantur cineres exſatiaſſe ſuos.
Non leuis ambitio, perituraque gloria tanti,
Hoſtibus vt medijs obijcerentur, erat.
Tunc, ita ſim vates, infecta cruoribus arma,
Ipſaque pallori præmia Martis erunt.
Tunc cædes animis, tunc lethi occurret imago
Plurima, nec ſiccis vos ſinet ire genis.

Nec

Nec ſinet æterno ſignari carmine mortes,
  Nec titulum ſpoliis, exuuiiſque dari.
Vera equidem moneo: iam nunc mihi vera monenti
  Fortia præ nimio verba dolore cadunt.
Ipſa Pales mecum deformes oſſibus agros
  Deſerit, & lacrymas poſſe tenere negat.
Naiades miſtos horrent cum ſanguine fontes:
  Sunt quoque, quæ fontes deſeruere ſuos.
Et fractis Satyri calamis, Faunique bicornes
  Ingeminant elegis flebiliora meis.

ELEGIA VI.

Pacis augurium à columbâ, cuius in ore Oliuæ ramus, S. D. N. Innocentij X. Pontificis Optimi Maximi gentilitiâ teſſerâ.

NOn ego bella canam, nec, ſi me Muſa Poëtis
  Inſerat, hinc famam carminis ire velim.
Quærite, victores, alium, qui talia cantet:
  Non facit ad Muſas pugna, cruorque meas.
Et mihi nectendis nuſquam placet herba coronis:
  Præfert neſcio quas decolor herba notas.
Cæde madet, quoſque illa bibit conſperſa liquores
  De propè currenti flumine, ſanguis erant.
Nec mihi iam quernæ poſſint ſuccurrere frondes,
  Et quæ ſeruato ciue corona datur.
Ah! nihil eſt, quernam capiti meruiſſe coronam,
  Sanguine dum tanto laurus emenda venit.
Sola placet, quam Pax orbi prætendit, Oliua,
  Lamechidæque tulit blanda columba ſeni.

I bona, quò ſancti rurſum ſenis ire iuberis
  Auſpiciis: ſignum pacis, vt ante, refer.
Sic tibi Tarpeiæ ſecura cubilia turres,
  Et pellucentes det Tiberinus aquas.
Sic rutilet ceruix, & mille coloribus Irin
  Vincat, & Eoo munera lecta mari.
Sic populus neque trux animis, neque turbidus armis
  Exemplo pacem diſcat amare tuo.
Sic tibi ſe Reges, quod maieſtate mereris,
  Et pedibus ſubdant Martia ſigna tuis.
Próque Semiramidos, quibus hæc nutrita, columbis
  Te Syrus haud vanâ relligione colat.
Sic tibi ſit, fauſtum ſemper, quod & approbet æther,
  Regibus auſpicium, Cæſaribuſque dare.
Inque illo, qui nunc Romano præſidet orbi,
  Pacificum nobis proſit habere patrem.
Hei mihi! plus aliquid Mauors, quã ſæcula Pyrrhæ,
  Plus quàm naufragas ille minatur aquas.
En tibi ſub pedibus 1 ruber eſt à ſanguine campus,
  Nec tuus in campo pes vbi ſiſtat, habet.
En ſiluas, vrbeſque tenent delphines, & altis
  Incurſant oleis, decutiuntque comas.
Hîc ſegetes, illic vites ſternuntur, & vlmi:
  Hîc pecus, hîc ſtirpes, hîc rapit vnda domos.
At ſperare licet non fruſtrà diceris ales
  Auſpicij, quoties mitteris, eſſe boni.
Auſpice te quondam cecidit maris ira, cadetque
  Quæ nunc Mauortis ſæuior ira mari eſt.
Forſitan & iam nunc videas emergere colles,
  Altaque, quam carpas, eminet arbor aquis.
I, ramos, i, quære nouos, pacemque reporta:
  Iam ſibi, iam per te redditus orbis erit.

1 Rubra eſt ſcuti Pontificij area.

IACOBI WALLII

E SOCIETATE IESV

LYRICORVM LIBER PRIMVS.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO FERDINANDO A FVRSTENBERG, S.D.N. ALEXANDRI VII. CVBICVLARIO SECRETO, CANONICO HILDESIENSI ET PADERBORNENSI.

ID inſitum eſt, Illuſtriſſime ac Reuerendiſſime Domine, rebus omnibus à naturâ, vt quibus principiis ortum, iiſdem & incrementum debeant. Quem animantes à corde ſanguinem, & ſpiritum, & calorem ſemel acceperunt, eodem deinde vegetantur, & creſcunt. Nouellas arbores priuſquàm è ſemina-

Iam poterant mellis, iam currere flumina lactis,
Quà nunc ſanguineis ripa redundat aquis.
Et poterant iuſtis componi legibus vrbes,
Plus vbi nunc iuſtis legibus arma valent.
Mitte triumphalem capiti depoſcere laurum:
Inficiet nitidas illa cruore comas.
Hac potes ornatus victorem impellere currum?
Poſtibus illa tuis addere ſerta potes?
Et potes hoc cultu miſeri ſimulacra triumphi
Cernere? iam nuper plena cruoris erant.
Hæc domus, hæ turres, hæc arx, ſimulataque veris
Oppida ſanguineâ procubuere manu.
Hic lacus, hic amnis tardos per corpora fluctus
Impulit: hæc illis vlua cruenta fuit.
Non populi plauſus, non te tua gaudia fallant:
Aſpice, pars melior ſigna dolentis habet.
Aſpice, confuſo facies non vna dolori eſt:
Pars fœdat lacrymis, pars ſecat vngue genas.
Altera communi, proprio dolet altera damno:
Hæc queritur: gemit hæc: hæc pauet: illa riget.
Illa tibi fratres, ſublatos illa parentes,
Hæc ſobolem, viduos imputat illa toros.
Nec te tot gemitus, nec te tot funera tangunt?
Heu! animi pietas commiſerantis vbi eſt?
Excute, quid capiti laurus ſedet? excute laurum,
Cumque tuis habitum temporis ipſe refer.
Mœſta cinis capiti, capiti funeſta cupreſſus
Aptior: hæc luctus ſint monumenta tui.
Sic cadet ira ducum, ſopitaque bella quieſcent:
Cauſa patrocinij non melioris eget.
Muta cinis ſatis eſt; cineris quoque bella dedere
Iam ſatis: hæc bellis eſt poſitura modum.

Sæpè

Sæpè triumphorum puduit, belloque ſuperbos
Vidimus elato funere flere duces.
Sæpè ſuper ſtrages, victor quas fecerat enſis,
Vidimus impoſitos diriguiſſe pedes.
Sæpè quod Orator nequiit, potuere fauillæ.
Hæ quoque, quod Martis fulmina frangat, habent.
Vtque reor, frangent, & Pax nos alma reuiſet,
Et miſeris finem cladibus ipſa dabit.
Vidi ego qui mores apibus, quæ prælia regum,
Cùm campis acies explicuere ſuis.
Fit ſtrepitus: dant ſigna tubæ: concurritur: arma
Pulſa ſonant: cæcus gliſcit vtrimque furor.
Vix & fœmineæ (adeo eſt victoria curæ)
Deſtituunt regem, deſtituuntque ſuos.
Nec pugnæ, ſtragiſque modus: ceduntque, caduntque,
Quam denſa Boreas grandine pulſat agros.
Vidi ego ſed tantos ſubitò miteſcere motus:
Vidi: nec magnæ res ea molis erat.
Pulueris exiguum iactu: ſic ira reſidit,
Et premitur raucas vox imitata tubas.
Sic pax alma redit, caſtriſque emiſſa iuuentus
Ad flores remeat, mellaque, pacis opus.
Et tumuli puluis poterit pacare furentes:
Hic ſatis, vt faſtum frangat & arma, valet.

ELE-

ELEGIA III.

Cladium viciſsitudines pacem extorquere victori.

Hoc quodcumque vides, quà fe[illegible]ſſima tellus
Explicat, & vaſtas porrigit æqu[illegible]r aquas,
Bellonæ domus eſt. Pendent in limine primo
Loricæ, & centum perfuſa ſcuta locis,
Haſtæque, & gal[illegible] [illegible]rique apluſtria mali,
Et f[illegible] [illegible], [illegible]aque trunca ratis.
Obſedere [illegible]es Diræ, Lethumque, Pauorque,
Et quidquid ſecum Viſque, Furorque trahunt.
Hîc & [illegible]ors habitat, Spe ſemper cincta, Metuque,
Et campi dominam credula turba vocat.
Militibus nuſquam fida eſt comes: errat, vt ipſi:
Cumque putes illam ſigna præire, f[illegible]
Ah! malè [illegible] FORTVNÆ deuota eſt ara [illegible]ANENTI:
Fallit, & hæc nullas accipit ara p[illegible]es.
Quo nuper victos victor dare terga coëgit,
Illo terga dedit turpiùs ipſe loco.
Sic quoque (vix credas, ſed ſunt tua litora teſtes)
Sæpè ratis periit, quâ modò luſit aquâ.
Nil cuiquam proprium eſt: momento perditur horæ,
Iliacus fuerat quod ſuperaſſe labor.
Sic pueros, ſi bella licet componere ludo,
Aſpicias mediâ ludere ſæpè viâ.

Nunc

[illegible] Extant nummi veteres Hadriani Cæſaris cum inſcriptione, FORTVNÆ MANENTI.

Nunc tumulum ſuperant, nunc deturbantur eodem,
Inque vicem ſummo ſtantque, caduntque gradu.
Nulli certa quies: vrgent, pelluntque, ruuntque,
Eminet & ſubitò, qui modò pulſus erat.
Hæc etiam, miles, ſors eſt tua: vincis, & idem
Vinceris: hæc celeri vertitur orbe rota.
Sic, vbi pugnatum eſt, ſteriles ſunt præmia lauri:
Hei mihi! non tanti plauſus, & aura fuit.
Non negat hoc Sicoris; nuper peregrina ferebat
Vincula: nunc dempto gaudet Ilerda iugo.
Non negat hoc Rhenus, non ſanguine decolor Iſter,
Dum potitur captis alter, & alter aquis.
O quoties aliquis galeis victricibus Albim
Hauſit, & heu, ſeruas nunc bibit exul aquas!
Omnia permutant dominos, & in altera iura,
Dum feras incautos excipit hoſtis, eunt.
Omnia vertuntur: mutat Victoria ſedes,
Inque alia ex aliis hæc Dea caſtra migrat.
E tabulâ nuper veteres ediſcere clades
Mens fuit: in tabulâ maximus orbis erat.
Spectabam terras, quas ſol, quas frigus adurit:
Spectabam portus, veliuolumque mare.
Mille animo luctus, mille occurrere ruinæ:
Et quæ non regio conſcia cladis erat?
Hîc pelagus populos, hîc verſa palatia reges,
Illic templa ſuos inuoluere Deos.
Crederis & Melos ſonitu turbaſſe ruinæ,
Cùm ueteres præceps culmine, Roma, tuo.
Creditur & fumum in Troiæ ſpectaſſe Menalcas
Euandri ſaturas peruigil inter oues.
Sed mihi quo tabulæ? me conuenientiùs illis
Effoſſus regum puluis, & vrna docet.

Hoc

Hoc ego terrarum tractus in puluere pingam,
Pingimus vt modico regia caſtra mero.
Quis ſcit, an è priſcis aliquid vetus vrna ruinis
Continet? huc cineres fors leuis aura tulit.
Hîc ſteterat Babylon; hîc, ardua culmina, turres:
Illa Semiramiâ mœnia ſtructa manu.
Hîc hortos vacuo ſuſpendit in aëre fornix:
Hîc Beli moles, hîc obeliſcus erat.
Hac it Euphrates, quà Cyrus victor in vrbem
Irruit: hoc fixit Perſica ſigna loco.
Illic Rex miſeram falſa inter gaudia noctem
Finit, & fuſo ſanguine ſparſit humum.
Exitus hic tuus eſt, Babylon. Quis fidere regnis
Audeat? hæc alius ſperet, & arma probet.
Vidimus hinc Perſas opibus, ferroque potentes:
Nec minùs has ferro Græcia fregit opes.
Suſa, a caput regni: dederant his Lilia nomen:
Stabat & hîc ſuperas arx imitata domos.
Fulgebat thalamus, qualem Iouis eſſe deceret,
Stellaque chryſolithus, ſtella pyropus erat.
Sed thalamum Suſis, & auitam Græcia ſedem
Suſtulit, & floris forma caduca fuit.
Tum Macedûm creuere animi, creuere triumphi,
Senſit & Emathias vltima terra manus.
Magne, quid extremos bellum moliris ad Indos,
Inque parente tibi fingis vtroque Deos?
Quantus eris, fueriſque, breui mente fauillâ:
Si neſcis, patrium prodet & illa genus.
Vt, quoties ridens tranſibit buſta viator,
Dicat: Et extinctos hæc habet vrna Deos.
Iuſſerat euerſis ſaluam tibi, Pindare, Thebis
Stare domum: Muſis hoc dedit ille tuis.

Sed

a Suſa Græcè, Latinè Lilia dicuntur.

Sed Muſis vbi nunc, & ſedes clara trophæis?
Et Thebæ ſteterunt, & tua Muſa fuit.
Huc modò Tænariis veniat Danus ab vmbris,
Huc modò trans fati litora, Pore, veni.
Nil veteris regni cernes, & multa querenti
Non audituro puluere verba cadent.
Inuidiæ fuerant, nunc ſunt ſine nominé regna,
Et cinis euerſos occulit alta focos.
Tantáque Pellæi quondam monumenta laboris
A tenui ſolùm puluere nota iacent.
Hæc fati pars, Roma, tui eſt, licet æmula Diuis,
Et noua Dardanio Troia renata rogo.
Naumachiæ, circi, thermæ, amphitheatra, coloſſi
Nomina ſunt ipſo pænè ſuperba ſono.
Nec tamen illa ſuis non incubuere ruinis,
Romáque nunc Romæ tota ſepulta iacet.
Parua loquor. Vatem mater turrita Deorum
Audiat: afflatu nos quoque numen agit:
Quis modò cumque ſuis inuecta leonibus vrbes
Ingreditur, cinerum grandis aceruus erant.
Regia pauperibus procumbet miſta tabernis,
Terráque quas moles vix tulit, aura feret.
I nunc, tolle animos, & auitis extera regnis
Adiice, dum durus te manet ille dies.
O quanto meliùs, ſi ſic Mars omnia verſat,
Quiſque ſuo poterat conſenuiſſe lare!

ELEGIA IV.

Bellicæ gloriæ vanitatem, in Pompeio & Cæſare expreſſam, animos ad pacem & tranquillitatem impellere.

NE tibi ſit tanti, ſtudiis clareſcere belli,
Nomen & inuictos inter habere duces.
Vna dies veniat, quam ſummis dixit & imis
Æacus, ex illâ vix quoque rumor eris.
Illa dies veniat, victis miſceberis vmbris,
Nec minor has, nec te grandior vrna teget.
Vrna teget cineres, cuius modò terra triumphis
Deerat, & Europe parua Seriphos erat.
Ah cineres! & adhuc Martem ſpiramus, & arma?
Turbaque mortales ambitioſa ſumus?
Ah cineres! & adhuc volitant in puluere currus,
Quò vocat effuſas meta ſuperba rotas:
Heu! malè dant ſignum litui: malè plauſibus æther
Conſonat, & rapidis area feruet equis.
Siſte triumphales, Pompei, ſiſte quadrigas,
Dumque licet, voti contrahe fræna tui.
Parua mora eſt: mors te mediâ deprendet arenâ,
Eque datis ſpatiis in nigra buſta trahet.
Et modò dum Libyæ nectis, Solymæque catenas,
Et Latio Armenias Mars tuus addit opes,
Et nullum tibi Roma parem patiturque, timetque,
Diffunduntque animos nomina magna tuos:
Quid niſi prouroſi petitur tibi fama ſepulchri
Clarior? I, famæ conſule, Magne, tuæ.

Solue

Solue rates: anguſta tuis eſt terra triumphis:
Mars fauet: expectant carbaſa: ſolue rates.
Scilicet vt Tanaim ſupra, Scythiæque paludes
Naufragium ſpargat ventus, & vnda tuum.
At, puto, naufragæ tabulas atque arma carinæ
Excipiet portu Memphis amica ſuo.
Vaticinor, moneoque: Pharon fuge: litora fallent;
Illa Caphareas expoſuere faces.
Cur placet hæc tellus? nondum tellure receptus
Ceruices puero, ſemiuitoque dabis.
Quid mare tunc, terraſque metu compleſſe iuuabit,
Si trepidam tellus claudat, & vnda fugam?
Quid Libycos ad templa Deûm duxiſſe triumphos,
Si Lybico vix te litore terra tegat?
Felix! ſi neque tunc cineres ſpargantur iniquo
Turbine, nec iactent fluctibus oſſa Noti.
Non equidem lecto manes nitentur eburno:
Non, non illa tuæ gloria mortis erit.
Qui lacrymas, qui dona tuo ferat vltima buſto,
Qui tumulum ſtatuat litore, nullus erit.
Sola dabit geminum fugiens Cornelia ſolus,
Et ſuus in pompam ſordidus viſtor erit.
Hic funus faciet miſerans, flammæque rogali
Iniciet laceræ naufraga membra ratis.
Forſan & optabit (quid enim tibi grandius optet?)
Armatâ ſoceri te cecidiſſe manu.
Oſſáque componens: Heu! fletu dicet oborto,
Hîc Mars, & Martis fulmina fracta iacent.
Nec tibi, qui victor genero pereunte triumphas,
Fors aliud, quamuis ſit modò blanda, dabit.
Quid tibi vis? vt te videant Capitolia regem?
Vt timeat faſces Roma ſubacta tuos?

Dij melius! medióque precor diſtricta Senatu
Excidat attonitâ perfida ſica manu.
Nec Capitolinis ſeruatos arcibus ignes
Exſtingui videat ſanguine Veſta tuo.
Ipſa Venus toto iaciet ſuſpiria cælo,
Nec poterit generis fata mouere ſui.
Mille locis fruſtrà rorabunt ſanguine nimbi,
Mille locis fruſtrà collacrymabit ebur,
Terrebit vates, vxor terrebit euntem:
Nec ſiſtet cœptas ille, vel illa vias.
Ibis: & ô cui te ſeruauit Roma furori!
Hei mihi! Mars Idus horruit ipſe ſuas.
Ter quoque Pompeij gemitum ſimulacra dedere,
Hoſtia cùm tetigit ſanguinolenta pedes.
Hæc vitæ pars ſumma tuæ: ſic bella piaſtis
Egregiè fortes tuque, generque tuus.
Dixerat Anchiſes, cùm vos in valle videret
Elyſiâ ſtudiis ire animiſque pares:
Ne pueri, ne tanta animis aſſueſcite bella:
Quæ petitis bello præmia, crimen habent.
Tuque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Stellarum aucturus poſt tua fata choros.
Proiice tela manu, ſanguis meus: illa feroces
Illa petant Parthos: inde triumphus erat.
I licet, auerſis ſæua indue ſpicula tergis:
I licet, vmbra tuas poſcit inulta manus.
Ah! nihil Anchiſes potuit, feroſque nepotes
Intra fortunam non ſinit ire furor.
Ferre parem pudor eſt: pudor eſt ſpectare priorem:
Nec pudor eſt patriæ vertere iura ſuæ.
Roma ruit: Parthi votis, miſeriſque fruuntur
Excidiis: aquilas ſignifer hoſtis habet.

Qui bellum reparet, qui Martia ſigna repoſcat,
  Qui Craſſi manes vindicet, vltor adeſt.
O Superi! liceat curas odiſſe potentum,
  Nec veniat famæ tam mihi dira ſitis.
Sit me fas Vlubris, ſit fas celare Bouillis,
  Et procul à ſtrepitu viuere, Roma, tuo.
Hîc ebur, & faſces & quæ bona plurima falsò
  Vulgus amat, nobis vnius aſſis erunt.
Hîc ego ſim, facileſque mihi dent otia Muſæ,
  Quæque canam, Muſis ipſe mihique canam.
Nec mihi ſit, vulgi mirari more curules.
  O quantum curis vita ſoluta iuuat!
Hîc tibi, Simplicitas, ædem ponemus, & aram,
  Materieſque operis prompta futura mei eſt,
Seu denſi frutices, ſeu vulſi ex ilice rami,
  Seu de vicino canna petita lacu.
Hîc veniente die faciam, faciamque cadente,
  Et bona mens quauis hoſtia maior erit.
Nec vatum lauros, nec ſpernes pauperis horti
  Munera: res ſacris conuenit illa tuis.
Sic lateam, ſic mecum habitem: neque ſcire laborem,
  Cui faueat Mauors, cui noua regna paret.
Ipſe ego rex, dominuſque mei, fœlicia ſemper
  (Inuideant reges) otia lætus agam.
Simplicitas, & cana Fides, Verumque, Pudorque
  Securum regni me volet eſſe mei.
Hi vigiles, hæc me tutum cuſtodia reddet,
  Dum veniat mortis non inhonora dies.
Tum te cara ſequar, quo me, Natura, vocabis
  Ordine, compoſitus, non timiduſque mori

Nec ſinet æterno ſignari carmine montes,
Nec titulum ſpoliis, exuuiiſque dari.
Vera equidem moneo: iam nunc mihi vera monenti
Fortia præ nimio verba dolore cadunt.
Ipſa Pales mecum deformes oſſibus agros
Deſerit, & lacrymas poſſe tenere negat.
Naïades miſtos horrent cum ſanguine fontes:
Sunt quoque, quæ fontes deſeruere ſuos.
Et fractis Satyri calamis, Faunique bicornes
Ingeminant elegis flebiliora meis.

ELEGIA VI.

Pacis augurium à columbâ, cuius in ore Oliuæ ramus, S. D. N. Innocentij X. Pontificis Optimi Maximi gentilitiâ teſſerâ.

NOn ego bella canam, nec, ſi me Muſa Poëtis
Inſerat, hinc famam carminis ire velim.
Quærite, victores, alium, qui talia cantet:
Non facit ad Muſas pugna, cruorque meas.
Et mihi nectendis nuſquam placet herba coronis:
Præfert neſcio quas decolor herba notas.
Cæde madet, quoſque illa bibit conſperſa liquores
De propè currenti flumine, ſanguis erant.
Nec mihi iam quernæ poſſint ſuccurrere frondes,
Et quæ ſeruato ciue corona datur.
Ah! nihil eſt, quernam capiti meruiſſe coronam,
Sanguine dum tanto laurus emenda venit.
Sola placet, quam Pax orbi prætendit, Oliua,
Lamechidæque tulit blanda columba ſeni.

I bona, quò ſancti rurſum ſenis ire iuberis
Auſpiciis: ſignum pacis, vt ante, refer.
Sic tibi Tarpeiæ ſecura cubilia turres,
Et pellucentes det Tiberinus aquas.
Sic rutilet ceruix, & mille coloribus Irin
Vincat, & Eoo munera lecta mari.
Sic populus neque trux animis, neque turbidus armis
Exemplo pacem diſcat amare tuo.
Sic tibi ſe Reges, quod maieſtate mereris,
Et pedibus ſubdant Martia ſigna tuis.
Proque Semiramidos, quibus hæc nutrita, columbis
Te Syrus haud vanâ relligione colat.
Sic tibi ſit, fauſtum ſemper, quod & approbet æther,
Regibus auſpicium, Cæſaribuſque dare.
Inque illo, qui nunc Romano præſidet orbi,
Pacificum nobis proſit habere patrem.
Hei mihi! plus aliquid Mauors, quã ſæcula Pyrrhæ,
Plus quàm naufragas ille minatur aquas.
En tibi ſub pedibus 1 ruber eſt à ſanguine campus,
Nec tuus in campo pes vbi ſiſtat, habet.
En ſiluas, vrbeſque tenent delphines, & altis
Incurſant oleis, decutiuntque comas.
Hîc ſegetes, illic vites ſternuntur, & vlmi:
Hîc pecus, hîc ſtirpes, hîc rapit vnda domos.
At ſperare licet: non fruſtrà diceris ales
Auſpicij, quoties mitteris, eſſe boni.
Auſpice te quondam cecidit maris ira, cadetque
Quæ nunc Mauortis ſæuior ira mari eſt.
Forſitan & iam nunc videas emergere colles,
Altaque, quam carpas, eminet arbor aquis.
I, ramos, i, quære nouos, pacemque reporta:
Iam ſibi, iam per te redditus orbis erit.

1 Rubra eſt ſcuti Pontificij area.

IACOBI
WALLII
E SOCIETATE IESV
LYRICORVM
LIBER PRIMVS.

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO FERDINANDO A FVRSTENBERG, S.D.N. ALEXANDRI VII. CVBICVLARIO SECRETO, CANONICO HILDESIENSI ET PADERBORNENSI.

ID inſitum eſt, Illuſtriſſime ac Reuerendiſſime Domine, rebus omnibus à naturâ, vt quibus principiis ortum, iiſdem & incrementum debeant. Quem animantes à corde ſanguinem, & ſpiritum, & calorem ſemel acceperunt, eodem deinde vegetantur, & creſcunt. Nouellas arbores priuſquàm è ſemina-

è ſeminario transferantur, rubricâ notari iubet Columella, vt, cùm alio in ſolo defigentur, eaſdem cæli partes aſpiciant, quas antè conſpexerant. Nec alia eſt in ſcientiis ratio. Quid vitæ ſanctimonia? Diuinis præſidiis & exercitationibus virtutum in dies prouehitur, à quibus initium fecerat. De amicitiâ noſtrâ philoſophari ſimiliter mihi tecum lubet, cuius vt fundamenta ſunt poſita, ita ſequi velim cetera. Quantâ cum voluptate exiſtimas illius temporis à me vſurpari memoriam, quo primùm illa coaluit, neque litteris tantùm, ſed verſibus etiam vltrò citróque miſſis adoleuit, & floruit? Eſt enim hoc Muſis cum virtute commune, vt eos etiam quos numquam vidimus, ob illarum cultum ſingulariter diligamus. Plotinus, Philoſophorum è Platonis familiâ ſuo tempore princeps habitus, animas quaſdam eſſe dixit, quas non alieno vocabulo ſulphuratas nominari poſſe exiſtimabat, quòd ob egregiam indolis morumque conſenſionem ſtatim primo congreſſu altera

altera alterius amore inardeſcat. At profectò in nullos aptiùs hæc appellatio conueniat, quàm in poëtas, qui præter naturalem ingeniorum cognationem, quâ inter ſe arctiſsimè continentur, ſtudium præterea in eas artes intendunt, quæ propter ſummam ſuauitatem blandiſſimè ſe in animos inſinuant, & amorem inflammant. Quid hic ego amicorum paria commemorem, quando, vt produnt fabulæ, vagam multitudinem iiſdem mœnibus, diſciplinis, legibus, iudiciis, ſacrorum ritibus prima deuinxit Poëtica? Amplector igitur, amplector illam humanæ ſocietatis conciliatricem dulciſſimam; eique gratiam habeo, non modò quòd me tibi adiunxerit, verùm etiam quòd nunc mihi ſuppeditauerit aliquid, quo videbor amicitiam noſtram & publicè colere, & conſtanter tueri voluiſſe. Verùm ſi de officiis agitur, fateor quod res eſt, tuis vincor: idque non in tuâ ſolùm laude pono, ſed etiam, quod mireris, meâ. Quid enim? egóne ignorare poſſim, quantum

tum ad laudem meam interſit aditum Muſis meis ad Alexandrum VII. Pontificem Optimum Maximum, te agente, patefactum eſſe? ſilere poſſim incredibilem in illâ altitudine comitatem, quâ libellos noſtros, te porrigente, ſumet in manus? ſilere beneficia, te interprete, ab eodem mihi impetrata? Sacra quidem antiquitati fuere fontium capita, creditáque iis ineſſe vis maior Numinis, quòd perenni ſuo curſu referre propiùs videantur bonitatem illius inexhauſtam & profuſam ſui: ſed tamen quid debeat aquæductibus Roma, teſtis es ipſe, qui vrbem vides variorum Pontificum magnificentiâ dulcibus ac ſalutaribus aquis è longinquo perductis irrigari. Adeoq́ue cùm & ego Pontificiæ beneficentiæ fontem, cuius venas vberrimas ſupremum illud ac diuino ſuppar imperium aperit, quâ poſſim obſeruantiâ & veneratione proſequar: eſt tamen quod in his ipſis beneficiis & amicitiæ tuæ, & in vrgendâ occaſione vigilantiæ acceptum meritò referam.

Sed

Sed hæ amoris cauſæ, quæ mihi tecum ſunt, habent quidem, quia priuatæ, ſuauitatis multum; aliæ tamen, quia publicæ, plus ſplendoris ac dignitatis. Societatem quippe noſtram impensè à te amari tua laus etiam eſt, cuius te heredem fecit Illuſtriſſimus Patruus tuus Theodorus Furſtenbergius, Epiſcopus Paderbornenſis, vir famâ, &, quæ illam peperit, virtute immortalis, rei ad Paderæ fontes perditæ reſtitutor, Catholicæ libertatis vindex, Collegij noſtri fundator, Imperij Princeps, Patriæ Pater. Infinita ſunt merita, quæ ab illo in varium hominum genus ſunt profecta. Quid, quæ in vrbem Paderbornam, quam perduellium furori & armis eripuit? in Pontificatus ſui Sedem, quam Romanæ reſtituit? in religionem quam collapſam erexit? in populum fidei ſuæ creditum, quem ſeruauit? in vrbem iterùm ſuam, quam ornauit & communiuit? Cui cùm præſidium aliquod adferri poſſe exiſtimaret à Societate noſtrâ, Collegium noſtrum velut alteram religionis tuendæ arcem ibi-

dem

dem conſtituit, è quâ militares educerentur copiæ, quæ, quocumque ille velut imperator euocaret, irent in ſolem ac puluerem: vtque paratiores animis atque corporibus aut rem agerent, aut in procinctu ſtarent, ſuis illas ſtipendiis liberalibus atque perpetuis ali voluit. Quæ immortalia Patrui tui beneficia vti in oculis gerimus, & quaſi comprehenſa manibus tenemus, ita recordatione tantæ virtutis, quam heres adiiſti, illum adhuc in te ſuperſtitem ac viuum intueri nos credimus. Ego igitur publico priuatoque nomine hac qualicumque inſcriptione, quam & alibi & poſt me legendam auguror, teſtari cupio magno quidem nos debito appellari; ſed tamen, ſi interdum alij debitores non reſpondeant ſemper ad tempus, nos ſaltem primam, quæ à beneficiis præſtitis exigitur, penſionem nullo non tempore ſoluere voluiſſe agnoſcendo.

ODE

ODE I.

S. IGNATIVS LOIOLA

SVB IESV SIGNIS NOVI ORDINIS DVCTOR:

S. FRANCISCVS XAVERIVS

IN INDIAM MILITIÆ SVÆ SIGNA INVEHENS.

CVM bellicoſus Cantaber è thólo
Suſpendit enſem: Non ego lugubri
Defuncta bello, dixit, arma
Degener, aut timidus perire
Miles reſigno. Me noua buccina,
Me non profanus militiæ labor
Depoſcit: & magnos ſecutus
Auſpicio meliore Diuos,
Non indecorus transfuga, Cæſarum
Signis relictis, nil cupientium
Accedo caſtris, iam futurus
Splendidior ſine clade victor,
Quàm ſi propinquis Gadibus vltimos
Iungam Gelonos, aut Ligeri Tagus
Graues triumphato catenas
Iniiciat, Rhodanoque Bætis.

V Hæc

Hæc elocutus Virgineis caput
Deuouit aris, nec violabile
Dixit ſacramentum: ter aræ,
Ter ſubitæ tremuere flammæ.
Exinde quò te non rapuit tuus,
Loiola, Mauors? Exiguus fuit
Europa limes: nauigarunt
Ad Braſilos, Iaponaſque bella.
Beata claſſis! non tibi nauticum
Cupido funem ſordidus abſcidit:
Non arma bellatrix, & Indis
Signa vehis metuenda regnis.
I, rumpe fluctus, labere naufragi
Secura ponti. Xauerium vehis,
Regum Nauarrorum beatam
Progeniem, generi daturam
Nomen, quod olim primus & vltimus
Miretur orbis, nec minuat dies,
Illum inter vndoſos tumultus
Hippotades, Heliceque, & omnis
Obſeruat æther. Ille, vbi turbido
Malus fatiſcet ſaucius Africo,
Interque clamores pauentûm
Deficiet tumidos carina
Durare fluctus, iura dabit mari,
Ventis & vndis imperioſior:
Nautæque ſi deſint rateſque,
Ipſe ſibi ratis, ipſe nauta.
Ille & recepto vaticinans Deo
Spectabit abſens æquore feruido
Depræliantes, & crematæ
Relliquiis opibuſque claſſis.

Atmis

Armis timendas & numero virûm
Frangi triremes. Illius ad precem
Succumbet indignans, ſuiſque
Funera Mors rediuiua cernet
Exire buſtis. Sæpè & inanium
Aras Deorum proruet, & Deo
Æterna victori trophæa
In mediis ſtatuet ruinis.
Quin & fauillas, ſaxáque montibus,
Cæloque flammarum eliciet globos,
Stanteſque nutu vertet arces
Perfidiæ manifeſtus vltor.
Heu quantus illi ſub Ioue torrido
Sudor! quot illum, dum metuit nihil,
Pericla circumſtant! minatur
Multa viro mare, multa tellus.
Quoſcumque adibit, conſcia ſentiet
Crux ſacra caſus, ſub patrio lare
Sudans, & abſentis labores
Sanguineis miſerata guttis;
Seu Maurus illi pocula luridis
Tinget venenis, ſeu tabulâ ſuper
Innabit alto; ſeu iacebit
Litoreâ moribundus algâ.
Orbem minorem dimidio ſui
Vicina Calpes ad iuga quid tuis
Metatus, Alcide, columnis
Diceris, emeritique ſignum
Fixiſſe curſus? Quid ſpatij ſuper,
Metire, quà ſe porrigit Africa,
Induſque, Gangeſque, & iacentes
Axe ſub oppoſito Molucæ.

Huc, huc columnas, quos poſuit tuo
Virtus labori famaque terminos,
Huc transfer. Inſcribam: NEC ILLÆ
XAVERIO POSVERE METAM.
Sic vidit Eos, vidit & Heſperus,
Quid lecta poſſet Loiolidæ manus,
Sortita quas ſol cumque anhelis
Afflat equis reteguque terras.
Cæloque ſignum credidimus datum.
Quod Roma vt altis extulit arcibus,
Quas vndique excitas coëgit
Illa acies! quibus arſit armis!
Non ipſe quamquam per freta Theſſalæ
Florem iuuentæ traxit, & igneos
Sopire iuratus dracones
Æolio graue vellus auro
Ferox Iaſon Æmoniâ procul
Auexit Argo; non Mareoticæ
Gemmis renidentes & oſtro;
Non Agamemnoniæ phalanges
Tot clara bello nomina, tot patrum
Cenſere poſſint ora perennibus
Expreſſa ceris, quas ſequaces
Circum oleæ, fluitantque lauri.
Et iſta Martis præmia pars quota
Dicenda laudum eſt? Nam neque cædibus,
O ſanguis Heroum, nec iras
Vindicibus ſatiaſſe dextris
Hæc ſumma virtus. Quod proprium eſt decus,
Vos palma nulli flebilis hoſtium,
Et cædis expertes & iræ,
Regna ſuper populoſque vexit.

Vt-

Vtcumque ſancti deficiunt genus
Illuſtre mores, credite Principes,
Parum eminere eſt. Vos premendo
Nobilitas, graue pondus, vrget.
Non ſi Calænas vincula ſubligent
Aurata vites, nobilioribus
Liuet per autumnos racemis
Cultus ager: nec equus ſuperbo
Inſtratus oſtro certiùs aureis
Metam quadrigis vitat Olympicam
Victor: nec impexum feroces
Deſtituunt animi leonem.
Magnum eminere eſt, cùm domus, & genus,
Et quæ nec ipſi fecimus, arduis
Æquantur auſis. Vna virtus
Supra apices, tituloſque regum eſt.

ODE II.

B. FRANCISCVS BORGIA,

RERVM HVMANARVM DESPICIENTIA HVMANO FASTIGIO ALTIOR.

AVT nos volentes fallimur: aut ſibi
Habere Diuos ſidera iuſſimus,
Noſtro beati. Nam quid vmbris
Auferimur, tenueſque voti

Altis ſuperbas porticibus domos,
Et ſecta tanti marmora ducimus,
Cultuſque, fortunaſque regum
Attonito memoramus ore?
Ad veſtra, Diui, tollimur atria,
Formoſa ſtellis atria, Numinis
Regnantis arces: huc ſolutam,
Huc celerem leuat aura mentem.
Hinc illa magnum ſub pedibus videns
Titana verti, ſplendida diuum
Ridet pauimenta, & potentûm
Quidquid opum ſibi finxit vſus.
Hinc illa, mundi pars quota ſit, videt,
Subiectus orbis, terrigenûm vicem,
Crebroſque in anguſto recurſus,
Et ſteriles miſerata curas.
Hac arte nixum Gloria Borgiam
Supra 1 Quiritûm culmen, & aſperos
Gemmis Alexandri tiaras,
Et Carolos, Aquilaſque vexit.
Non ille auitis Aragonum 2 genus
Proferre faſtis. Ipſe ſibi genus,
Nomenque, dignatus beatis
Ordinibus, patrioque cælo.
Hinc Gotthalanum, quod tenuit ſuo
Pro rege regnum, tectaque Gandiæ,
Et cuncta terrarum, puſillo
Vix apici ſimulanda, cernens:

O,

1 Calliſtus III. & Alexander VI. Romani Pontifices è gente Borgiâ. Iulius III. Rom. Pontifex primùm per ſe, dein Carolo V. Cæſare Auguſto, poſteà etiam Philippo Hiſpaniar. Principe adnitente, deniq; Pij duo Pontifices IV & V. Franciſcum Borgiam Cardinalium Collegio adſcribere voluerunt.

2 Natus eſt Franciſcus matre Ioannâ Aragoniâ, Alphonſi filiâ, eius qui Ferdinandi Regis Catholici filius fuit.

O, inquit, ô quàm ridiculos ſibi,
Arctoque clauſos limite terminos
Immenſa regnantûm cupido
Montibus aut pelago diremit!
Hîc Taurus Indos, hîc medius liquor
Secernat Afros: Arſacidis modum
Imponat Euphrates: Canopo
Æthiopas dirimant arenæ.
Et illa quondam maxima gentium
Regina primùm regnet ad Albulam,
Cui deinde porrectas vtrimque
Ponat Atlas Tanaiſque metas.
Mundumque ſeris altera ſæculis
Exploret Argo, & grande aliquid putet
Trans æquor ignotoſque fluctus
Orbe alio religaſſe funem.
Heu vana rerum! Quid niſi ſtrenuâ
Exile punctum diuiditur manu,
Pareſque formicis laborem
Quiſque ſibi rapiunt inanem?
Hic circus, hæc eſt area gloriæ?
Hîc bella feruent? hîc dolor, hîc metus,
Hîc ira tot gentes auaris
Implicitas ſtudiis fatigant?
Curiſque tantis eſt pretium lapis
Aut ſtipes vno ceſpite longiùs
Defixus agris, aut ſupellex
Mundior, aut titulus ſepulcri?
O qui potentem circumagis manum
Quacumque curſum ſol peragit ſuum,
Tuoque ſubiungis, Philippe,
Oceanum, Cybelenque curru:

Paulliſum ſeueras diuitis imperî
Omitte curas, & liquidum æthera
  Præuectus, immetata regna,
    Regna tuis potiora, toto
Diffuſa cælo ſuſpice: finium
Tum te pigebit, quos tibi litora
  Terræ quæ deſcribunt; & orbe,
    Quem regis, imperioque maior,
Mortalitatem tranſilies tuam,
Cælique plenus, non aliter diem,
  Vtcumque venturus, ſupremum
    Excipies, ſolioque cedes:
Quàm ſi, biluſtris quem procùl à domo
Cariſque natis detinuit labor,
  Dulces reuiſurus penates
    Deſerat hoſpitium viator.
Huc vota tendant. Intereà tibi
Terras regendas, qui dedit Arbiter,
  Legeſque ſacrorum, meique
    Corporis 4 exuuiis dicatas
Commendat aras. Atque adeò tuas
Conuerte curas, & ſtudia, & manus,
  Fatale quò terris regendis
    Nomen, & Auſtriadûm triumphi,
Et pacis artes, & gemini vocat
Tutela mundi, votaque gentium,
  Quas erubeſcendis Enyo
    Implicitas odiis fatigat.
Sin bella poſcunt, regnaque vindicem
Tuenda dextram, non reuocabili
  Aſtræa victorem Gradiuum
    Antecat, Pietaſque greſſu.

Hoc

Hoc expetendum regibus: hoc habent
Commune Diuis. Prima potentiæ,
Prodeſſe, laus eſt. Illa numquam
Conſpicitur meliore cauſâ,

3 Cybelen à veteribus eamdem cum Terrâ cenſeri, notum eſt; non itidem hoc erit, deberi à me huius locutionis elegantiam Erinnæ poetriæ, quam, ſiue vna, ſiue plures huius nominis fuerint, in hexametris cum Homero, cum Sappho in lyricis antiquitas contulit: quamquam Propertiana Cynthia illi ſe non vereatur anteponere, Carminaque Erinnes non putat æqua ſuis. Prop. lib. 2. elegiâ tertiâ, vt Poëtam hunc luxarunt miſereque diſtraxit Scaliger, ſecundâ. qui & hunc locum dum emendare voluit, corrupit. Sed ad Erinnam: illa in Odâ ſuâ, quod eius ingenij inter ceteras Lyricorum Poëtarum reliquias extat monumentum, ſic Romam alloquitur:

Σὺ δ' ὑπὸ ζεύγλαις κρατερῶν λεπάδνων
Στέρνα γαίας καὶ πολιᾶς θαλάσσας
Σφίγγεις.

Quorum vim & proprietatem non expreſſit ſatis Henricus Stephanus hac ſuâ interpretatione:

Vinculis ponti ſinuoſa terga
Atque telluris validis coërces.

Nos hoc modo reddidimus:

Quos agis currus ſubeunt valente
Ad iugum loro religata Tellus,
Canaq; Tethys.

Sed Erinnæ Odam integram, & ſelecta quædam Græcorum Poëtarum à nobis verſa, ſi Deus dederit, daturi aliàs ſumus libello ſingulari.

4 Sacrum B. Franciſci Borgiæ corpus, Ducis Lermæi conſanguinei ipſius poſtulatu, Româ Madridum tranſlatum eſt.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO FERDINANDO A FVRSTENBERG, S.D.N. ALEXANDRI VII. CVBICVLARIO SECRETO, CANONICO HILDESIENSI ET PADERBORNENSI.

ID inſitum eſt, Illuſtriſſime ac Reuerendiſſime Domine, rebus omnibus à naturâ, vt quibus principiis ortum, iiſdem & incrementum debeant. Quem animantes à corde ſanguinem, & ſpiritum, & calorem ſemel acceperunt, eodem deinde vegetantur, & creſcunt. Nouellas arbores priuſquam è ſemina-

è ſeminario transferantur, rubricâ notari iubet Columella, vt, cùm alio in ſolo defigentur, eaſdem cæli partes aſpiciant, quas antè conſpexerant. Nec alia eſt in ſcientiis ratio. Quid vitæ ſanctimonia? Diuinis præſidiis & exercitationibus virtutum in dies prouehitur, à quibus initium fecerat. De amicitiâ noſtrâ philoſophari ſimiliter mihi tecum lubet, cuius vt fundamenta ſunt poſita, ita ſequi velim cetera. Quantâ cum voluptate exiſtimas illius temporis à me vſurpari memoriam, quo primùm illa coaluit, neque litteris tantùm, ſed verſibus etiam vltrò citroque miſsis adoleuit, & floruit? Eſt enim hoc Muſis cum virtute commune, vt eos etiam quos numquam vidimus, ob illarum cultum ſingulariter diligamus. Plotinus, Philoſophorum è Platonis familiâ ſuo tempore princeps habitus, animas quaſdam eſſe dixit, quas non alieno vocabulo ſulphuratas nominari poſſe exiſtimabat, quòd ob egregiam indolis morumque conſenſionem ſtatim primo congreſſu

altera

altera alterius amore inardeſcat. At profectò in nullos aptiùs hæc appellatio conueniat, quàm in poëtas, qui præter naturalem ingeniorum cognationem, quâ inter ſe arctiſsimè continentur, ſtudium prætereà in eas artes intendunt, quæ propter ſummam ſuauitatem blandiſſimè ſe in animos inſinuant, & amorem inflammant. Quid hîc ego amicorum paria commemorem, quando, vt produnt fabulæ, vagam multitudinem iiſdem mœnibus, diſciplinis, legibus, iudiciis, ſacrorum ritibus prima deuinxit Poëtica? Amplector igitur, amplector illam humanæ ſocietatis conciliatricem dulciſſimam; eique gratiam habeo, non modò quòd me tibi adiunxerit, verùm etiam quòd nunc mihi ſuppeditauerit aliquid, quo videbor amicitiam noſtram & publicè colere, & conſtanter tueri voluiſſe. Verùm ſi de officiis agitur, fateor quod res eſt, tuis vincor: idque non in tuâ ſolùm laude pono, ſed etiam, quod mireris, meâ. Quid enim? egóne ignorare poſſim, quantum

tum ad laudem meam interſit, aditum Muſis meis ad Alexandrum VII. Pontificem Optimum Maximum, te agente, patefactum eſſe? ſilere poſſim incredibilem in illâ altitudine comitatem, quâ libellos noſtros, te porrigente, ſumet in manus? ſilere beneficia, te interprete, ab eodem mihi impetrata? Sacra quidem antiquitati fuere fontium capita, creditaque iis ineſſe vis maior Numinis, quòd perenni ſuo curſu referre propiùs videantur bonitatem illius inexhauſtam & profuſam ſui: ſed tamen quid debeat aquaeductibus Roma, teſtis es ipſe, qui vrbem vides variorum Pontificum magnificentiâ dulcibus ac ſalutaribus aquis è longinquo perductis irrigari. Adeoque cùm & ego Pontificiæ beneficentiæ fontem, cuius venas vberrimas ſupremum illud ac diuino ſuppar imperium aperit, quâ poſſim obſeruantiâ & veneratione proſequar: eſt tamen quod in his ipſis beneficiis & amicitiæ tuæ, & in vrgendâ occaſione vigilantiæ acceptum meritò referam.

Sed

Sed hæ amoris cauſæ, quæ mihi tecum ſunt, habent quidem, quia priuatæ, ſuauitatis multum; aliæ tamen, quia publicæ, plus ſplendoris ac dignitatis. Societatem quippe noſtram impensè à te amari tua laus etiam eſt, cuius te heredem fecit Illuſtriſſimus Patruus tuus Theodorus Furſtenbergius, Epiſcopus Paderbornenſis, vir famâ, &, quæ illam peperit, virtute immortalis, rei ad Paderæ fontes perditæ reſtitutor, Catholicæ libertatis vindex, Collegij noſtri fundator, Imperij Princeps, Patriæ Pater. Infinita ſunt merita, quæ ab illo in varium hominum genus ſunt profecta. Quid, quæ in vrbem Paderbornam, quam perduellium furori & armis eripuit? in Pontificatus ſui Sedem, quam Romanæ reſtituit? in religionem quam collapſam erexit? in populum fidei ſuæ creditum, quem ſeruauit? in vrbem iterùm ſuam, quam ornauit & communiuit? Cui cùm præſidium aliquod adferri poſſe exiſtimaret à Societate noſtrâ, Collegium noſtrum velut alteram religionis tuendæ arcem ibidem

dem conſtituit, è quâ militares educerentur copiæ, quæ, quocumque ille velut imperator euocaret, irent in ſolem ac puluerem: vtque paratiores animis atque corporibus aut rem agerent, aut in procinctu ſtarent, ſuis illas ſtipendiis liberalibus atque perpetuis ali voluit. Quæ immortalia Patrui tui beneficia vti in oculis gerimus, & quaſi comprehenſa manibus tenemus, ita recordatione tantæ virtutis, quam heres adiiſti, illum adhuc in te ſuperſtitem ac viuum intueri nos credimus. Ego igitur publico priuatoque nomine hac qualicumque inſcriptione, quam & alibi & poſt me legendam auguror, teſtari cupio magno quidem nos debito appellari; ſed tamen, ſi interdum alij debitores non reſpondeant ſemper ad tempus, nos ſaltem primam, quæ à beneficiis præſtitis exigitur, penſionem nullo non tempore ſoluere voluiſſe agnoſcendo.

ODE

ODE I.

S. IGNATIVS LOIOLA SVB IESV SIGNIS NOVI ORDINIS DVCTOR:

S. FRANCISCVS XAVERIVS IN INDIAM

MILITIÆ SVÆ SIGNA INVEHENS.

CVM bellicoſus Cantaber è thólo
Suſpendit enſem : Non ego lugubri
Defuncta bello, dixit, arma
Degener, aut timidus perire
Miles reſigno. Me noua buccina,
Me non profanus militiæ labor
Depoſcit : & magnos ſecutus
Auſpicio meliore Diuos,
Non indecorus transfuga, Cæſarum
Signis relictis, nil cupientium
Accedo caſtris, iam futurus
Splendidior ſine clade victor,
Quàm ſi propinquis Gadibus vltimos
Iungam Gelonos, aut Ligeri Tagus
Graues triumphato catenas
Iniiciat, Rhodanoque Bætis.

Armis timendas & numero virûm
Frangi triremes. Illius ad precem
Succumbet indignans, ſuiſque
Funera Mors rediuiua cernet
Exire buſtis. Sæpè & inanium
Aras Deorum proruet, & Deo
Æterna victori trophæa
In medijs ſtatuet ruinis.
Quin & fauillas, ſaxaque montibus,
Cæloque flammarum eliciet globos,
Stanteſque nutu vertet arces
Perfidiæ manifeſtus vltor.
Heu quantus illi ſub Ioue torrido
Sudor! quot illum, dum metuit nihil,
Pericla circumſtant! minatur
Multa viro mare, multa tellus.
Quoſcumque adibit, conſcia ſentiet
Crux ſacra caſus, ſub patrio lare
Sudans, & abſentis labores
Sanguineis miſerata guttis;
Seu Maurus illi pocula lutidis
Tinget venenis; ſeu tabulâ ſuper
Innabit alto; ſeu iacebit
Litoreâ moribundus algâ.
Orbem minorem dimidio ſui
Vicina Calpes ad iuga quid tuis
Metatus, Alcide, columnis
Diceris, emeritique ſignum
Fixiſſe curſus? Quid ipatij ſuper,
Metiri, quà ſe porrigit Africa,
Induſque, Gangeſque, & iacentes
Axe ſub oppoſito Molucæ.

 Huc,

Huc, huc columnas, quos poſuit tuo
Virtus labori famaque terminos,
Huc transfer. Inſcribam: Nec illa
Xaverio posvere metam.
Sic vidit Eos, vidit & Heſperus,
Quid lecta poſſet Loiolidæ manus,
Sortita quas ſol cumque anhelis
Afflat equis tegitque terras.
Cæloque ſignum credidimus datum.
Quod Roma vt altis extulit arcibus,
Quas vndique excitas coëgit
Illa acies! quibus arſit armis!
Non ipſe quamquam per freta Theſſalæ
Florem iuuentæ traxit, & igneos
Sopire iuratus dracones
Æolio graue vellus auro
Ferox Iaſon Æmoniâ procul
Auexit Argo; non Mareoticæ
Gemmis renidentes & oſtro;
Non Agamemnoniæ phalanges
Tot clara bello nomina, tot patrum
Cenſere poſſint ora perennibus
Expreſſa ceris, quas ſequaces
Circum oleæ, fluitantque lauri.
Et iſta Martis præmia pars quota
Dicenda laudum eſt? Nam neque cædibus,
O ſanguis Heroum, nec iras
Vindicibus ſatiaſſe dextris
Hæc ſumma virtus. Quod proprium eſt decus,
Vos palma nulli flebilis hoſtium,
Et cædis expertes & iræ,
Regna ſuper populoſque vexit.

Vtcumque ſancti deficiunt genus
Illuſtre mores, credite Principes,
Parum eminere eſt. Vos premendo
Nobilitas, graue pondus, vrget.
Non ſi Calænas vincula ſubligent
Aurata vites, nobilioribus
Liuet per autumnos racemis
Cultus ager: nec equus ſuperbo
Inſtratus oſtro certiùs aureis
Metam quadrigis vitat Olympicam
Victor: nec impexum feroces
Deſtituunt animi leonem.
Magnum eminere eſt, cùm domus, & genus,
Et quæ nec ipſi fecimus, arduis
Æquantur auſis. Vita virtus
Supra apices, titulosque regum eſt.

ODE II.

B. FRANCISCVS BORGIA,

RERVM HVMANARVM DESPICIENTIA HVMANO FASTIGIO ALTIOR.

AVT nos volentes fallimur: aut ſibi
Habere Diuos ſidera iuſſimus,
Noſtro beati. Nam quid vmbris
Auferimur, tenueſque voti

Altis ſuperbas porticibus domos,
Et ſecta tanti marmora ducimus,
Cultuſque, fortunaſque regum
Attonito memoramus ore?
Ad veſtra, Diui, tollimur atria,
Formoſa ſtellis atria, Numinis
Regnantis arces: huc ſolutam,
Huc celerem leuat aura mentem.
Hinc illa magnum ſub pedibus videns
Titana verti, ſplendida diuitum
Ridet pauimenta, & potentûm
Quidquid opum ſibi finxit vſus.
Hinc illa, mundi pars quota ſit, videt,
Subiectus orbis, terrigenûm vicem,
Crebroſque in anguſto receſſus,
Et ſteriles miſerata curas.
Hac arte nixum Gloria Borgiam
Supra 1 Quiritûm culmen, & aſperos
Gemmis Alexandri tiaras,
Et Carolos, Aquilaſque vexit.
Non ille auitis Aragonum 2 genus
Proferre faſtis. Ipſe ſibi genus,
Nomenque, dignatus beatis
Ordinibus, patrioque cælo.
Hinc Gotthalanum, quod tenuit ſuo
Pro rege regnum, tectaque Gandiæ,
Et cuncta terrarum, puſillo
Vix apici ſimulanda, cernens:

O,

1 Calliſtus III. & Alexander VI. Romani Pontifices è gente Borgiâ. Iulius III. Rom. Pontifex primùm per ſe, deinde Carolo V. Cæſare Auguſto, poſteà etiam Philippo Hiſpaniar. Principe adnitente, denique, Rij duo Pontifices IV. & V. Franciſcum Borgiam Cardinalium Collegio adſcribere voluerunt.
2 Natus eſt Franciſcus matre Ioannâ Aragoniâ, Alphonſi filiâ, eius qui Ferdinandi Regis Catholici filius fuit.

O, inquit, ô quàm ridiculos ſibi,
Arctoque clauſos limite terminos
Immenſa regnantûm cupido
Montibus aut pelago diremit!
Hîc Taurus Indos, hîc medius liquor
Secernat Afros: Arſacidis modum
Imponat Euphrates: Canopo
Æthiopas dirimant arenæ.
Et illa quondam maxima gentium
Regina primùm regnet ad Albulam,
Cui deinde porrectas vtrimque
Ponat Atlas Tanaiſque metas.
Mundumque ſeris altera ſæculis
Exploret Argo, & grande aliquid putet
Trans æquor ignotoſque fluctus
Orbe alio religaſſe funem.
Heu vana rerum! Quid niſi ſtrenuâ
Exile punctum diuiditur manu,
Pareſque formicis laborem
Quiſque ſibi rapiunt inanem?
Hic circus, hæc eſt area gloriæ?
Hîc bella feruent? hîc dolor, hîc metus,
Hîc ira tot gentes auaris
Implicitas ſtudiis fatigant?
Curiſque tantis eſt pretium lapis
Aut ſtipes vno ceſpite longiùs
Defixus agris, aut ſupellex
Mundior, aut titulus ſepulcri?
O qui potentem circumagis manum
Quacumque curſum ſol peragit ſuum,
Tuoque ſubiungis, Philippe,
Oceanum, Cybelenque curru:

Paulliſum ſeueras diuitis imperî
Omitte curas, & liquidum æthera
    Præuectus, immetata regna,
        Regna tuis potiora, toto
Diffuſa cælo ſuſpice: finium
Tum te pigebit, quos tibi litora
    Terræque deſcribunt; & orbe,
        Quem regis, imperioque maior,
Mortalitatem tranſilies tuam,
Cælique plenus, non aliter diem,
    Vtcumque venturus, ſupremum
        Excipies, ſolioque cedes:
Quàm ſi, biluſtris quem procul à domo
Cariſque natis detinuit labor,
    Dulces reuiſurus penates
        Deſerat hoſpitium viator.
Huc vota tendant. Intereà tibi
Terras regendas, qui dedit Arbiter,
    Legeſque ſacrorum, meique
        Corporis 4 exuuiis dicatas
Commendat aras. Atque adeò tuas
Conuerte curas, & ſtudia, & manus,
    Fatale quò terris regendis
        Nomen, & Auſtriadûm triumphi,
Et pacis artes, & gemini vocat
Tutela mundi, votaque gentium,
    Quas erubeſcendis Enyo
        Implicitas odiis fatigat.
Sin bella poſcunt, regnaque vindicem
Tuenda dextram, non reuocabili
    Aſtræa victorem Gradiuum
        Anteeat, Pietaſque greſſu.

Hoc

Hoc expetendum regibus: hoc habent
Commune Diuis. Prima potentiæ,
Prodeſſe, laus eſt. Illa numquam
Conſpicitur meliore causâ,

3 Cybelen à veteribus eandem cum Terrâ cenſeri, notum eſt; non itidem hoc erit, deberi à me huius locutionis elegantiam Erinnæ poetriæ, quam, ſiue vna, ſiue plures huius nominis fuerint, in hexametris cum Homero, cum Sappho in lyricis antiquitas contulit: quamquam Propertiana Cynthia illi ſe non vereatur anteponere, Carminaque Erinnes non putat æqua ſuis Prop. lib. 2. elegiâ tertiâ, aut, vt Poëtam hunc luxauit misereque diſtraxit Scaliger, ſecundâ. qui & hunc locum dum emendare voluit, corrupit. Sed ad Erinnam: illa in Odâ ſuâ, quod eius ingenij inter ceteras Lyricorum Poëtarum reliquias extat monumentum, ſic Romam alloquitur:

Σᾷ δ' ὑπὸ ζεύγλᾳ κρατερῷ λεπάδνων
Στέρνα γαίας καὶ πολιᾶς θαλάσσας
Σφίγγεται.

Quorum vim & proprietatem non expreſſit ſatis Henricus Stephanus hac ſuâ interpretatione:

Vinculis ponti ſinuoſa terga
Atque telluris validis coercet.

Nos hoc modo reddidimus:

Quos agis currus ſubeunt valente
Ad iugum loro religata Tellus,
Canaq; Tethys.

Sed Erinnæ Odam integram, & ſelecta quædam Græcorum Poëtarum à nobis verſa, ſi Deus dederit, daturi aliàs ſumus libello ſingulari.

4 Sacrum B. Franciſci Borgiæ corpus, Ducis Lermæi conſanguinei ipſius poſtulatu, Româ Madritum tranſlatum eſt.

ODE III.

B. ALOYSIVS GONZAGA,

POST ARDVVM CVM PARENTE CERTAMEN SOCIETATEM IESV INGRESSVS.

EXceſſit, & ſe maior, & omnium
Gonzaga victor. Quâ genitus domo!
Quot illa Torquatos, quot armis
Scipiadas, patriæque natos
Dedit Camillos, Caſtilionij
Stantes columnas! Barbaricas opes,
Curuaſque Tunetûm ſecures,
Et trabeas, Ducibuſque ſigna
Detracta teſtor: teſtor ad arduos
Affixa vectes roſtra triremibus
Erepta, captiuoſque currus,
Et galeas, clypeoſque centum
Perfoſſa telis. Sæpè dolens pater,
Duramque mentem flectere pertinax,
Tot ſculpta maiorum trophæa,
Marmaricæ monumenta pugnæ,
Tot magna priſcæ nomina Mantuæ,
Faſtoſque, vultuſque, & ſeriem Ducum
Narratur oſtentaſſe nato.
Sæpè preces, gemituſque miſcens;

Pet

Per iſta, dixit, per generis decus,
Et ſpem tuorum per lacrymas meas,
Matriſque, per ſiquid paternum
Grande tibi eſt, miſerere gentis,
Iſtamque, quæ te degenerem arguat,
Depone mentem. Non aliter tamen
Gonzaga ſe ſenſit paternis
Imperiis, precibuſque flecti,
Quàm ſi proteruis obuia fluctibus
Immota ſtarent Acroceraunia.
Vrſit per obſtantes propinquos
Pulchrum abitum generoſus heres,
Lætoque vultu limina flentibus
Obſeſſa liquit, ſic etiam pius,
Miſque. Nec ſegnis tenaces
Rumpere ſeruitij catenas,
Gemmas, & aurum, ſplendida vincula
Exutus ibat, quà Pietas comes,
Rectumque, cognatuſque cæli
Traxit Amor, meliorque flamma.
Qualis iuuentâ feruidus igneâ
Pompeius armis prima crepundia
Mutauit, & pulchro ſubegit
Pæne puer Numidas triumpho;
Deliberatâ non aliter fugâ
Domeſticarum fertur imaginum
Pertæſus, intentuſque cælo
Diripuiſſe humeris amictus
Auro rigentes, paupere lætior
Tegi lacernâ. Vade potens tui
Victor, triumphalique lauro
Aduce, quod Latium, quod ipſe

Mire-

Miretur orbis. Tu genus cauebis
In maius: aras Romulidæ tibi
Ac templa ponent: te vocabit
Carolus [a] indigetem, tuoque
Signabit aurum nomine, ſe tibi
Suoſque credens. Tu noua Mantuæ
Tutela damnabis vocantis
Sæpè Ducem populumque votis.

ODE IV.

B. STANISLAVS KOSTKA,

AMORE DIVINO ÆSTVANS.

Ridente vultu te quoque regiis
Ceſſiſſe dicunt, Koſtka, penatibus,
Faſceſque, & Arctoi peroſum
Diuitias, ſtrepitumque regni.
Dilecte terris & Superis puer,
Quæ flamma venis hauſta, quis oſſibus
Inſedit ardor, cùm ſonantem
In te Amor expediit pharetram,
Hæſitque multo vulnere ſaucijs
Victor medullis! Pectus amoribus,
Tegique dedignante flammâ
Virginei caluere vultus.

Vte-

[a] Carolus I. Dux Mantuæ pecuniam Aloyſij ſignauit imagine, hac epigraphe: BEATVS ALOYSIVS GONZAGA PROTECTOR MANTVÆ, cuiuſque vrbis patrocinium illi publicâ auctoritate delatum eſt.

Vrebat alti te domus ætheris,
Puriſque cæli purior ignibus
    Regina, te præſens amico
        Numine, ſidereoque prolis
Dignata vultu. Qui nitor aureo
Infantis ori, qui decor eſt genis!
    Vt pectus, & ceruix eburnis
        Artificum potiora ſignis!
Vt ille ſtringi ſe cupit! vt tua
Se pronus vltrò curuat ad oſcula,
    Paruiſque complexum lacertis
        Te tenet, & placidos amanti
Inſpirat ignes! Non color eſt tibi,
Non vultus vnus. Deficis, & pio
    Erepta tormento repentè
        Vita fugit, fugiuntque venæ.
Percuſſa vernis ſic roſa ſolibus
Heſterna languet: ſic radiis grauem
    Narciſſus expertus Leonem
        Floriferis iacet vſtus hortis.
At ſæuienti cur puer innocens
Tabeſcat igni? ferte citi, precor,
    Lenimen ardori, ſodales,
        Et gelidi date fontis vndas.

ODE V.

CAROLO VANDEN BOSCH, EPISCOPO BRVGENSI, ET ANDREÆ CREVZEN, EPISCOPO RVRÆMVNDENSI.

Cùm Brugis anno M.DC.LI. X. *Kal. Auguſti, feſto die S. Apollinaris Epiſcopi & Martyris, ſub cuius patrocinio Romæ olim in Collegio Germanico vnà per quinquennium vixerant, ambo conſecrarentur.*

HVc hoſpitales, huc adeſte Gratiæ,
Violis decenter, & roſis,
Nodoque flauas aureo vinctæ comas,
Et mutuas nexæ manus;
Nihilque veſtro diſſidentes nomini,
Nil diſſidentes tempori
Afferte vultus. Ille cui tenerum, Deæ,
Finxiſtis os, & nectaris
Puro imbuiſtis rore, quo nil gratius,
Humaniuſque nil tulit
Amœna Bruga, veſter ille Carolus
Ad ſacra vos vocat ſua.

Quem

Quem geſtientis inter vrbis gaudia
Deducit in templa hoſpitem!
Vultuque quo reducit, & menſâ, & lare,
Animóque lætus excipit!
Æqualis hoſpes hoſpiti incedit ſuo:
Vterque ſacrorum arbitri,
Vterque ſacris infulis cincti caput,
Sacróque donati pedo
Stetere ad aras. Quis tibi fulſit dies
Præſente, Bruga, lætior?
Non ille, quamquam feruerent ludis fora,
Fluerentque vino compita,
Et hic & illic tollerent cælo arduum
Arcus triumphales caput,
Gemmiſque, & auro, ſumptibuſque regiis
Fulgeret interior domus,
Non ille, quo ſollemnis Hymenæus, tuis
Spectatus olim ciuibus,
Pactâ Britannam 1 Carolo iunxit fide,
Totiſque prælucens viis
Feſtâ iugalem diſpulit noctem face.
Plus nominis lux hæc tibi,
Famæque plus hæc attulit. Pulchrum diem,
Creſſâque ſignandum notâ
Inſcribe faſtis Bruga, qui vidit duos
Sacriſque & aris præfici,
Duos honore, & munere, & meritis pares
Paribus coronati infulis.
Inſcribe faſtis, quidquid ipſa Comitas,
Et Amoris ingenium ſuo

Diues

1 Carolus Burgundio Margaritam Eboracenſem Brugis duxit ingenti nuptiarum apparatu. 1468.

Diues paratu potuit, hoc viſum tibi.
Hoc in ſuæ ſpem a patriæ,
Quæ prima dulci fouit exceptum ſinu,
Magnumque claris extulit
Belgis alumnum, Carolus ſeſe ſuo
Debere credit hoſpiti,
Qui deſtitutæ, poſt tot annorum moras,
Et orbitatis tædia,
Mœſtas verendâ lacrymas tergit manu,
Et dulce ſolamen venit.
Cruzene ſalue, Ruta quo felix patre,
Quo Bruga felix hoſpite.
Vt te libens volenſque conſortem ſui
Gaudet videre muneris,
Domoque ſociat, dexteramque Carolus
Tibi hoſpitalem porrigit!
Non hæc amoris ſigna ſunt noui: vetus
Vtrique contubernium:
Vtrique longi temporis tenax ſtetit
Cauſis valentibus fides.
Æterna Roma teſtis, & Tybris pater,
Qui vos perenni vinculo
Fratrumque iunctos more conſpexit ſuas
Errare per ripas ſimul,
Simul erudito in puluere ad famam euehi,
Atque adyta naturæ ſuper
Inuadere altâ mente ſemotum æthera.
Quinquennis hîc Olympias
Vos acta vidit infulis proludere,
Et apta culti pectoris

Arma

a Epiſcopus Brugenſis Ruræmundæ natus.

Arma expolire, quæ nigras Erebi domos,
Totamque terrerent Styga.
Quæ te voluptas tenuit, ô cæli decus,
Pubiſque Germanæ pater,
Apollinaris, tanta cùm iuuenum indoles,
Nutrita ſub penetralibus
Tuo dicatis nomini, ſpecimen ſui
Laudiſque venturæ daret!
Iam tum fouebas illa, quæ Brugam efferunt,
Præcepta mente gaudia.
Iam tum futuri conſcio ante oculos erat
Sacer tiaras, vertici
Vtriuſque dandus, & tuo dandus die,
Tuis triumphis nobili.
Sic antè iunctos, vrbe nunc rurſum, & domo,
Et tribus iungis ſacris,
Populis regendis, arduoque culmini,
Onerique, quod ſubeunt, pares.
O grande par Antiſtitum, ô lux Belgij,
Quos Cælitum pronus fauor,
Sumptæque pariter infulæ, & locus, & dies,
Et ipſa coniungunt ſacra,
Florete longùm pariter, & vota omnium
Et ſpes merendo vincite.
Si ſpreta Virtus vindicem poſcit manum,
Si ſede pellendus ſuâ eſt
Veſanus Error, Noctis infauſtum genus,
Noſtrique raptor arbitri,
Inſtate: vobis ore fatidico loqui
Apollinarem credite:
Inſtate: nil non veſter efficiet labor
Illo laboris auſpice.

ODE VI.

CLAVDIO AQVAVIVÆ,

SOCIETATIS IESV PRÆPOSITO GENERALI: ET RVDOLPHO AQVAVIVÆ, EIVSDEM SOCIETATIS, IN SALSETIDE PRO FIDE INTEREMPTO.

O Magna frugum, magna virûm parens,
Romana tellus, cui neque Media
Siluis odoratiſque diues
Arboribus, neque pulcher Indus,
Nec Bactra certent: conſiliis potens,
Armiſque felix, ſiue aquilas procùl
Inferre victrices laboras,
Seu populos regis æqua victos.
Non Hippocrene, non Helicon tibi
Vmbræque deſunt, ſeu iugi Tuſculi,
Seu Tibur, & lauro virentes
Albuneæ placuère fontes.

Vt

Vt hîc perennes, dum canimus, iuuat
Libare riuos! Vt liquido pede
Decurrit, humectatque latè
Romuleos Aqua Viua campos!
Vt illa vitro [1] purior, algidis
Manat ſcatebris! vt fluit vtilis
Ægris, inexpletam tenacis
Sæuitiem medicata morbi!
Certum ſalubres numen habent aquæ,
Melliſque [2] vincunt flumina, Thyadum
Educta thyrſo, quæque pingues,
Vt perhibent, ſecuere campos,
Cùm pulſa nondum ceſſerat impiis
Aſtræa terris; & faceret ſibi
Ver ipſa tellus, & beatas
Rura darent inarata meſſes,
Simplexque paſſim turba feracibus
Spectaret agris nectaris vberes
Errare riuos, atque truncis
Lapſa cauis trepidare mella.
O fons beatus! ſeu rapidus ſalit,
Feritque venis [3] ſidera, ſeu fluit
Per plana terrarum quietus,
Et placido rigat arua curſu.
Non ſæuus [4] Auſter, non pecus inſolens,
Non ramus altâ lapſus ab arbore
Turbare pellucentem ad imum
Vſque ſolum potuere lympham.

1 Notatur Claudij candor, & in curandis animi morbis prudentia:
2 Morum ſuauitas:
3 Familiaritas cum Deo in maximis negotiis:
4 Imperturbatus animus.

Siticuloſos hinc quoque Maurica
Rigauit agros: has ſterilis bibit
Salſetis vndas, heu! Rudolphi
Innocuo tepidas cruore.
Rudolphe, fratrem [5] murice; te tuo
Rubere dicam ſanguine pulchriùs.
Non ille fraternum nigrantes
Detulit ad tumulum cupreſſos.
Palmis & oſtro, quà patuit, domum
Ridere iuſſit. Quando erit, vt ſacro
Te thure dignentur Quirites,
Et poſitis venerentur aris?

5 Rudolphus duorum Cardinalium Iulij & Octauij frater germanus: quorum hic intellectâ Rudolphi pro Fide interempti morte, aulæ ſuæ parietes non atro, ſed purpureo periſtromate ornari iuſſit.

ODE

ODE VII.

GONZALO SILVERIÆ E SOCIETATE IESV, IN ÆTHIOPIA PRO FIDE INTERFECTO.

VIdere Cafres litora [1] legibus
Subiecta noſtris, ſignaque Tartaro
Direpta : quis victrice palmâ
Nectere Silueriæ coronas,
Curátve lauro ? Magnum Erebo intulit,
Magnum frementi barbariæ metum
Heroa virtus : vidit illam,
Et pariter trepidauit omni
Cocytus vndâ. Non Agamemnona
Tardo Scamander flumine palluit ;
Non Indus æquè, dum minores
Voluit aquas, Macetæque Regis
Tulit catenas. Ille Phrygum timor,
Et iſte Pori : liuida Tænari
Palus, & importuna Ditis
Silueriam timuere monſtra.

X 5 Heu

1 Cafres ſine legibus viuunt: &, ſi vocem Cafres interpreteris, ipſorum linguâ Exleges ſignificat. Hos Chriſtianis legibus ſubiecit Silueria.

Heu ægra lætis perfidia! heu nefas
Immane gentis! præcipiti omnia
  Traxit ruinâ, cumque verſis
    Spes reliquas aboleuit aris.
Sic meſſem in herbâ perdit, & arbutis
Vitique gemmas decutit Africus:
  Sic ſæuit, infeſtuſque velis
    Inuidet Hippotades ſecundis.
Vitæ parentem gens fera barbaro
Abſumpſit auſo: Tiſiphone ad ſcelus
  Præluxit armatæ: iacentis
    Guttura corripuit probroſo
Eliſa nodo. Nec furor hîc ſtetit:
Ripas & amnem crimine polluit:
  Fluctuſque raptarunt cruenti
    Exanimum ſine honore corpus.
At ſubter imo gurgite pectora
Planxere palmis Naiadum chori,
  Fletuque ſparſit non coacto
    Sanguineas crocodilus vndas.
Sic ille membris viſus inanibus
Referre honorem, ſæuitiæ immemor,
  Nec auſus adnantes iniquo
    Exuuias violare morſu.
Narratur illo nón timidè, vt priùs,
Expleſſe riuo ſicca canis ſitim:
  Narratur & tutus 2 viator
    Innocuâ iacuiſſe ripâ.

ODE

2 Ex quo Gonzali Siluerię corpus in hunc amnem proiectum eſt, crocodili, qui anteà ſoliti erant homines incautè ad ripam accedentes deuorare, nemini poſteà nocuere, cùm id facere non difficilè poſſent. *Godignus in eius Vitâ lib. 2. cap. 12. quem Auctorem propterea hic proferre viſum fuit, vt huius miraculi fides non penes poëtam eſſet, ſed hiſtoricum.*

ODE VIII.

AD FLORENTIVM DE MONTMORENCY, SOCIETATIS IESV PER FLANDRO-BELGICAM PRÆPOSITVM PROVINCIALEM.

Cùm in naui, quâ Traiecto Ruræmundam vehebatur, à Batauis Moſa inſidentibus captus, ſua Prouinciæ redderetur.

O Nauis, altum cui Moſa turbidus
Inſternit æquor, depoſitum tibi
Quàm grande committunt ſecuti
Sollicitis tua vela votis
Ieſu Sodales! ſe tibi Pelias
Non æquet arbor, ſemideos licet
Mirante Neptuno per vndas
Vexerit, Argolicoſque reges.
Heroa prono deuehis alueo,
Cui quidquid auri Theſſaliæ rates
Tulere, ſordet, præ quo gazis
Nuda placet ſine dote virtus,

Curſu peracto tu fueras nouis
Addenda ſtellis. hoc pretium viæ.
At ô quid ad ripam doloſis
Viminibus, calamiſque ſeptam
Incauta terris, nec Batauûm times
Secura fraudes? Eripe te fugâ:
Conuerte remos: flecte vela:
Arma latent: habet hoſtis amnem.
Eheu! per auras intonuit fragor:
Pronus magiſter voluitur in caput,
Cliuoque deiectum cruentus
Amne vorat miſerante vortex.
Hoc, dum rudentes aggere ſolueres,
Lupæ cadauer fluctibus innatans,
Lætumque cornicis ferebat
Ad tantes recinentis omen?
Tu tauriformi debueras, Moſa,
Timende vultu, cornibus impiam
Terrere prædonum carinam,
Et tumidâ exſpatiatus vndâ,
Ripam hoſpitalem, marginis immemor,
Latè euagari, non ſine fluctuum
Fragore, figendo trophæo,
Scuta virûm, galeaſque voluens.
At vos puellæ dicite Naiades,
Qui ſaltus, aut quod vos habuit nemus,
Quæ ſtagna, muſcoſique fontes,
Dum trepido ratis hæſit amne?
Quid horruiſtis, cùm Moſa bellico
Arſit tumultu, cæruleis caput
Efferre regnis, & carinam,
Dum licuit, prohibere ripâ?

Sic

Sic illa velis acta fugacibus
Sibi imminentes effugeret manus,
Puppique, & antennis virentem
Adderet incolumis coronam.
Quò caſſa tendunt vota, procacibus
Iactata ventis? Fluctuat heu vaga,
Suoque (prô triſtem rapinam!)
Depoſito natat orba nauis.
O nauis, atro concita turbine,
Formidoloſo ludibrium Africo
Non ſola debes! fluctuabit,
Nec leuiùs ferietur vndis
Rectoris exſors altera, apluſtribus
Signata Ieſu nomine, terminos
Emenſa terrarum, nec antè
Chriſtiadûm freta verſa tonſis,
Nunc orba caſum luget, & horrido
Suſpenſa fluctu, frigida remigum
Tot corda percellit pauore
Digna ratis meliore curſu.
Dilecta cælo pectora, remiges,
Quorum obſequentes anteuolant manus
Vocem magiſtri, ſic procella
Excutiat decumana clauum?
Macti, ſodales. Eſt Deus; & fides
Huic noſtra cordi. Triſtitiam, & metus
In æquor Arctoum proteruis,
Fronte hilares, date ferre ventis.
En, nube pulsâ, vicimus horridum
Iniurioſi turbinis impetum.
Amica Libertatis ara
Flore nitens adoleſcat igni.

Clauo magiſter prouidus aſſidet:
Florente clauum cingite laureâ.
Subducta prædonum furori
Rurſus aui volitat ſecundâ
Nauis per vndas: rurſus amabili
Directa dextrâ, tendere carbaſa
Nouit ſecundis, nouit atris
Hæc eadem remouere ventis.
Curſum natantis, ſeu modò palmulis
Opus feratur, ſeu modò linteis,
Rectore tanto non præibit
Veliuolo ratis vlla campo.
At nunc recentis conſcia gaudij
Sonent canoris litora plauſibus,
Et ſaxa reſponſent Camœnis
Pulſa meis, iterentque carmen.
Si puppe fractâ conſecrat ad tholos
Pictam tabellam nauta, liberas
Nos puppe ſeruatâ catenas
Ad memorem ſtatuemus aram,

ODE IX.

IOANNIS MASCAREGNÆ, LVSITANI, ARCIS DIENSIS PRÆFECTI, BELLICA FORTITVDO.

ORbem irrepertum, & remige non priùs
Pulſata noſtro cærula viſere,
Longéque porrectis ad ortum
Figere litoribus trophæa
Hoc Luſitanum eſt. Hîc ſtetit, hîc manu
Gens illa paruâ viribus & fide
Maiora geſſit: vicit armis
Cauſa prior, numeróque virtus.
Quæ Maſcaregnis par fuerit chelys?
Heu clara belli fulmina! quos metus
Fecere Gangi! quâ ſuperbas
Cambajæ Mogoriſque vires
Fregere dextrâ! Quis mihi barbito
Maiore dicat bella Dienſibus
Pugnata ſub muris,& vnâ
Fractam Aſiam domitamque in arce?
Quis inde Eoi litora Nerei
Compleuit horror? Terret adhuc Scythas
Fatale nomen: terret ipſos
Mamudij [1] Sofariſque manes.

ODE

[1] Arcem Dienſem obſedit Mamudius Cambaiæ Rex Mahometanus, Sofare conſiliorum ſuorum armorumque moderatore. obſidionem à XIV Kal. Maij ad III. Idus Nouemb. paruâ manu ſuſtinuit Ioannes Maſcaregna, & auxiliaribus allatis copijs ſoluit.

ODE X.

AD SIDRONIVM HOSSCHIVM, E SOCIETATE IESV.

Cùm ab eo cultiſsimam accepiſſet elegiam.

O Gratos mihi, gratiiſque plenos,
O cultos elegos, & expolitos,
Quos ad Pegaſeæ caput ſcatebræ
Dictarunt faciles tibi Camœnæ!
Nuſquam ſimplicitas, decenſque cultus,
Et nuſquam nitor, eruditioque,
Et nuſquam veneres, ſaléſque deſunt.
O cultos elegos, & expolitos,
O gratos mihi, gratiiſque plenos!
An ſpectem numeros? tenentur aures.
An cultum? capior. modoſne? ducor.
Senſus? robur habent. tuámne limam?
Nil exactius eſt, politiuſque.
Artem? ſumma latet. meaſne laudes?
Hoc tantùm (ſed amoris iſta culpa eſt,
Et gratæ venia eſt parata culpæ)
Peccarunt elegi, tuæque Muſæ.

ODE XI.

AD LYRAM MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII E SOCIETATE IESV, EVROPÆOS PRINCIPES AD SACRVM BELLVM EXCITANTEM.

QVÆ Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos ſtrepitus canit,
Bellique cauſas? quas coire
Principum amicitias, & enſes
Pingues amico ſanguine barbara
In terga verti iuſtiùs imperat?
An rurſus Alcæi minaces
Claſſica perſonuere Muſæ?
Alterque rurſus ſæuit,&.impotens
Lesbon tyrannus ſeruitio premit?
Sæuumque detrectat ſuperbi
Ferre iugum Mitylena regni?
Lesbous olim fregerit illius
Vates furorem: nunc Tanaim lyra,
Lateque regnatum tyranno
Boſporon, Ioniumque terret.

Fal-

Fallórne? triſti Luna Othomanicum
Palleſcit vmbrâ: cornua contrahit:
Plenumque deſperauit orbem
Sarmatico tremefacta cantu.
Sic noctilucis pallida cornibus
Phœbe laborat, ter magico ſacra
Luſtrante ritu, ter Cytæum
Canidiâ præeunte carmen:
Natis in vſum lætitiæ modis
Has eſſe quiſquam crediderit minas?
Iam ſceptra, iam Thracum caducæ
Verticibus trepidant coronæ.
Ite, ite, Reges, quò citharæ potens
Alter Latinæ vos fidicen vocat:
Muſam antecedentem ſecuti
Threiciis volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Ionicis
Aptum choreis leniter accinit:
Vrget per obſtantes Gelonos
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradiui robur, aheneas
Firmat catervas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatas
Muſa reget numeroſa turmas.
Lycurgus olim ſic Lacedæmone
Pugnæ imminentis ſigna dedit lyrâ:
Sic ibat obſeruans modorum,
Ante aciem moritura primam
Spartana pubes, neſcia cedere,
Viriſque centum degenerem fugam,
Aut ſegnis auerſura pugnæ
Crimen, & opprobrium catenæ.

Sic

Sic ite: belli puluere ſordidis
Mauors coronas deſtinat aureas.
Niluſque, Iordaniſque pridem
Palmiferis viruere ripis;
Veſtroſque tandem cædua vertices
Palmeta poſcunt. Nec fera prælia,
Bellique, quos ſuaſit, labores
Muſa premet. Canet illa tortuo
Decuſſa per vos cornua Boſporo,
Grauemque nexis Strymona vinculis:
Canet, quod Auroræ, quod Auſtri
Regna legant, roſeuſque Veſper.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: ſed, eheu! non niſi funera,
Voceſque ſupremas cadentûm
Docta ſono tenuare rauco.
At illa quæ vos increpuit lyra
Pugnas cruentas dicet, & obuium
Pectus ſariſſis, & decorè
Vulnus hians, obitaſque mortes.
Quæ quiſque geſſit, poſteritas ſciet:
Quis ſigna Budæ fixerit arcibus
Primus: quis Eurotam natatu;
Quis pedibus ſuperarit Hæmum.
Dircæa quamquam Muſa Deos canit,
Regeſque, per quos impia brachiis
Fidens iuuentus, & tremendæ
Ignea vis cecidit Chimæræ,
Seſeque terris altior arduum
Plaudente pennâ tollit in æthera:
Thracas triumphatos Latinis
Materiem inuideat Camœnis.

O magne Vates, ô Aganippidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecutum pericli,
Pindaricos docuere niſus:
Quem nunc repreſſis Viſtula fluctibus,
Olim & canentem corniger audiet
Sperchius, attrectuſque captâ
Thermodoon, Hypaniſque ripâ,
Intende chordas: Martem Heliconio
Accende cantu. Quis cuneos furor
Committet armatos! quis ardor
Creſcet equis, equitumque ſignis!
Quot inde raſo pilea vertici,
Cultuſque noſtris reſtitues ſacris!
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Io, ter io! Siquid Apollinis
Diuina laurus fatidicum canit,
Veroſque præſagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Muſis,
Dicentur olim Sarmaticæ fides
Viciſſe miſtas cum lituis tubas:
Dicetur excantata Thracum
Luna tuo trepidiſſe plectro.

IACOBI
VVALLII
E SOCIETATE IESV
LYRICORVM
LIBER SECVNDVS.

ILLVSTRISSIMO DOMINO CAROLO DE FIENNES,

VICECOMITI DE FRVGES, BARONI D'ENNE, SVMMO PRÆTORI VRBIS ET FRANCONATVS BRVGENSIS.

HOmo, qui erranti comiter monſtrat viam,
Quaſi lumen de ſuo lumine accendat, facit.

Quod officij genus, Illuſtriſſime Domine, ipſius Ennij verbis à Cicerone laudatum, à te Muſis meis reipsâ præſtari lætor. Cum

enim non patrio tantùm in ſolo apparere geſtiant, ſed ad diſſitas etiam nationes aditum affectent, tu illis & viam monſtras, & lucem de tuo impertiris. Ibunt ſcilicet, quocumque ſe conferent, per impreſſa à maioribus tuis veſtigia, neque illas aberrare vſpiam ſinet nobilitatis, & fortitudinis, & prudentiæ, & religionis obuius vbique ſplendor, quo illi ſuis exteriſque præluxerunt. Et in Belgio quidem dum adhuc conſiſtunt, quantâ cognationum & affinitatum tuarum luce illas circumfundi video! Gaueros, Melunios, Longeuallios, Dogniſios, alioſque è primariâ nobilitate tibi neceſſitudine coniunctos, tamquam rem ante oculos poſitam, prætermitto: adeóque vt vetuſtiora verbo attingam, Comitum Flandriæ & Luxemburgenſium Ducum ſtirps cum tuâ ſtirpe coaluit, & vtrique decus ac ſobolem addidit. Ab hoc ſanguine qui animi! quæ vires! quæ militiæ decora! Dum Græcos ad Troiam annis decem, viginti ad Meſſanam Lacedæmonios hæſiſſe,

ſe, ad Tyron Alexandrum diuturnæ obſidionis tædio penè victum memorabunt hiſtoriæ, illis Sereniſſimus Belgarum Princeps Albertus adnumerari poterit, qui ad Oſtendam, ad illa Oceani Flandrici litora, non profectò de arenarum tumulis, ſed de Flandriæ libertate, & ſupremo inter Hiſpanum & æmulos Reges dominatu, ac potentiæ gloriâ triennio toto certauit. At non vnum ad hanc Troiam Achillem domus tua in ſolem ac puluerem produxit. Belli fulmen, hoſtium terror, ſuorum militum pater, Regum præſidium, Equitum Aurei Velleris decus Carolus Buquoius, Auunculus tuus maior, quem ad Ambianum Henricus IV. Galliæ Rex timendo laudauerat, nouis hîc laudibus atque victoriis ſe probauit, ſupremus tormentorum conſtitutus Præfectus. Euſtachius verò Dogniſius, Parentis tui ſocer, primus expugnatæ Oſtendæ datus ab Alberto Gubernator, quo poteſt alio maiore, quàm tanti Principis iudicio commendari? Cùm neſcio quis, vt eſt apud

 Xeno-

Xenophontem, equum quem habebat generoſum generoſo quoque viro donare vellet, eumq́ue Cyrus Perſarum Rex, præſtantium virorum coronâ ſeptus, in delectu hærere animaduerteret: Glebam, inquit, humo ſublatam cape, & in hos adſtantes iace: quemcumque clauſis oculis fortè contigeris, huic equum donato. Ne dubita, fortiſsimum optimo iudicio delegeris: ex his nullâ bellicarum laudum parte alter alteri eſt ſecundus. Quantò id potiùs Albertus ipſe vſurpare potuit, cùm huius vrbis præfectura committenda viro forti fuit! Spectabat tot heroas à difficili cruentoq́ue bello adhuc ſuperſtites: quorum è numero cùm id honoris ac muneris non ſine maturâ deliberatione Auo tuo detulit, quantam in eo fidem, quod robur animi, quantam rei militaris ſcientiam periculorum contemptione partam animaduerterit, neceſſe eſt? Meritò poſtmodum tanta virtus illum inter militiæ Tribunos antiquiſsimum ſeriùs quidem, ſed tamen altiùs ad totius Arteſiæ Præfecturam euexit.

euexit. Porrò quid Muſis meis, vbi Belgio exceſſerint, eſſe acceptius poſsit, quàm à finitimâ Galliâ, tot excellentium ingeniorum altrice, bono vultu excipi? At hîc è progenitoribus tuis, quorum auctoritas & amplitudo eas commendatiores reddat, occurrent illicò Conones, Euſtachij, Rogerij, Guilielmi, Roberti, alijque, qui acceptam à Comitibus Bolonienſibus ſanguinis & gloriæ communionem non degeneres propagarunt. Cùm Philippus Auguſtus Galliæ Rex Mathildi Bolonienſi filium ſuum daret, tantarum obſes nuptiarum è gente tuâ quæſitus fuit. Gemina illa atque præcipua dominatus tui inſignia, quæ & nomen tuum, & primam huius allocutionis meæ paginam exornant, Ducis Trimoullij filia pro dote in domum tuam intulit. Genus quoque per vos ſuum extenderunt Chaſtillonij, S. Pauli Comites, bellicâ virtute clariſsimi. Funeſta Galliæ tempora duo potiſſimùm olim fuerunt, quibus florentiſsimum illud regnum, ſi fatalis quædam, vt in re-

bus humanis eſt, conuerſio illi imminebat, opprimi penitus & exſtingui potuit: alterum, cùm Ioannes apud Pictones; alterum, cùm ad Ticinum Franciſcus, Galliæ Reges, bello capti, ille in Anglorum, hic in Hiſpanorum poteſtatem venere. Sed ab his cladibus materia virtutis ampliſsima tuis eſt præbita. Nam Robertus Fiennius, cui cognomentum Morelli vnde adhæſerit, quærere diſtuli, Nec ſcire fas eſt omnia, *tum Conneſtablij munere inſignis ſummam obtinebat in eo regno auctoritatem; nec proinde ignorari poteſt, quantâ iniquiſsimis illis temporibus vigilantiâ prudentiaque opus fuerit, vt Anglorum decurſionibus, rapinis, incendijs, quibus Rege ſuo orba Gallia vexabatur, occurreret. Altera illa ad Ticinum, nunc iterùm infauſtum Gallis nomen, illata clades Lanoium Proregem Neapolitanum, cuius neptis in familiam tuam nupſit, mirificè extulit. Captus quippe Rex, cùm in vinculis quoque regaliter, vt olim Porus, haberi vellet, non alteri, quàm qui*

qui regium quid & animo & munere referret, ſe ſeruandum permiſit. Poteritne igitur Inſubria, poteritne Neapolis, ac cetera Italia non aliquid hiſce paginis dare, quibus tanti Proregis nomen præfixum leget? At quò tandem Muſas meas deducit laudati à me Auunculi tui Buquoij ipſo ſole illuſtrior fama? Gaborem Imperij iugulo imminentem Viennâ repulit, Auſtriáque totâ exegit: Turrianum, & Anhaltinum, & Mansfeldium, perduellium duces contudit: deiecit affectato regno Palatinum: Pragam recepit: ſubegit Bohemiam: Morauiam pacauit: in Hungariâ Poſſonium, Tirnauiam, aliáque oppida Regi ſuo aſſeruit: denique fortiter occumbendo non finem vitæ ſuæ, ſed melius & auctius, quàm Epaminondas, initium reperit. Dum igitur, Illuſtriſſime Domine, Muſæ noſtræ tot æternis tuorum nominibus communitæ viam ad præcipuas Europæ partes per te ſibi apertam intuentur, agunt illæ tibi gratias quàm poſſunt maximas: neque quid aptius

à ſe dici poſſit vident, quàm vt cum eodem Poëtâ, cuius te primùm verbis alloqui cœperunt, nunc finiant. Nempe ſiquis alteri, velut accenſâ face, ad viam commonſtrandam præluxerit,

Nihilominùs ipſi lucet, cùm illi accenderit.

ODE I.

AD HERMANNVM SPRVYT SOCIETATIS IESV RECTOREM BRVGENSEM.

Poëtas etiam vitæ magiſtros eſſe.

QVòd me Camœnas inter, & vatum choros,
Laurique odoratum nemus,
Et Theſpiorum lene murmur fontium
Amica paſcant otia,
Mihine quiſquam deſides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?
Hoc ſiquis auſit, noſque non ſanos putet
Curas inutiles ſequi,
Illi nec Helicon, nec ſacri pateant ſpecus,
Nec vnda Permeſſi fluat;
Quam ni bibiſſet, ipſa famæ ac nominis
Iaceret expers Græcia:
Nec ſciret ætas ſera, quæ vatum pater,
Quæ cecinit Aſcræus ſenex
Documenta cedro digna, quæ primùm auribus,
Animoque dein blandè incidunt.
Tu magna nutrix artium, tuo volens
Me, Bruga, ſeceſſu excipe.

In

In hoc laboro, meque in hæc ſacra abdidi,
Plus vni vt æuo conſulam,
Nondumque natis audiar nepotibus,
Fructuque non vano legar.
Mihi ipſe medeor: ipſe Apollineis lego
Succos & herbas collibus;
Quodque vſus ipſe docuit ægroto mihi
Prodeſſe, vates eloquor.
Audete, moneo, quæ dat & caſus rapit,
Audete, quæ celant dolum,
Diſſentientes vulgi opinionibus,
Cæloque nati ſpernere:
Bonique ſpecie ſiquid oblatâ allicit,
Inhibete pauitantes manum.
Quæ vos putatis dona, fraudes Colchicas,
Arteſque Circæas tegunt.
Sic eſca volucres fallit, & laqueo impedit:
Sic inuenit mortem fera,
Calamumque piſcis ſequitur, atque hamum vorat,
Auidiſque credulitas nocet.
Quicumque fraudum viuere immunis volet,
Doloſa fortunæ bona
Prudens futuri caueat. Heu! fruſtrà miſer
Habere ſeſe aliquid putat:
Habetur ipſe, retibuſque clauditur,
Aut pendet hamo credulus.
Quid multa ſequimur? Corpori exiguum ſat eſt,
Animo imperanti vt pareat.
Famem cibus depellat, & potus ſitim,
Friguſque non ſordens toga.
Quid intereſt, an Appulo ſit vellere,
Tyriumque ahenum ſenſerit?

Quid

Quid intereſt, vt frigus, & ſparſas niues,
Solemque, & imbres arceas,
Domúmne ceſpes fortuitus exſtruat,
An gentis alienæ lapis?
Non culmus aliter arcet hibernum Iouem,
Aliter lacunar aureum.
Nec, ſi diurnis feſſa curis corpora
Nocturna iam vocet quies,
Aliter ſaligno lectus impoſitus pedi,
Aut mollis herbarum torus,
Aliter iacentem ſponda mulcet aurea,
Et tincta cocco ſtragula.
Nec ſtructa fago menſa, cui ſimplex anus
Teſtâ imparem fulcit pedem,
Oluſque cœnæ pauperis, curas minùs
Frontemque ſollicitam explicant,
Quàm citrius orbis dente fultus Indico,
Et lance cælatâ grauis.
Sed multa luxus, multa ridendus labor
Stultos in vſus congerit.
Ad iſta vulgus interim arrectum ſtupet,
Creditque per fas, & nefas,
Per & venena, perque fratrum funera,
Quæri, atque ſeruari benè.
Et illa rerum ſcena Fabricios propè,
Curioſque tranſuerſos agit.
Nil præter animum grande: nil mirabile,
Quàm quidquid hunc cælo inuehit.
Cui magnus ille eſt, purpuram atq; aurum Indicum
Tractabit, vt caſſas nuces.
Quod ſi iſta mecum, cumque poſteris loquor,
Muſâque conuicti meâ

Paruo

Paruo ſuoque ſe beatos autumant,
Ridentque quidquid ambitus
Aut incitatus ſperat, aut præceps timet,
Aut anxiâ tenet manu,
Mihine quiſquam deſides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?

ODE II.

ANTONIVS CORDVBA REPVDIATO CARDINALATV SOCIETATEM IESV SIBI DELIGIT.

Ad S. Ignatium deliberabundus ita ſcripſit: *In eorum numero, Pater, quos Cæſar à Pontifice impetrauit, vt faceret Cardinales, me quoque retulit: proximiſq; Pentecoſtes ſollemnibus, quantùm certis comperitur nuntiis, creatio fiet. Ego cùm ad certamen id ſuſtinendum omni caream propugnaculo, Societatem Ieſu (turris enim fortiſſima nomen Domini) mihi delegi.* Orland. Hiſt. Societ. Ieſu lib. 12.

NOn ſemper anceps alea militi
Tentanda: pugnæ ſe quoque ſubtrahit
Expetta virtus. Sæpè & hoſtem
Fallere pars aliqua eſt triumphi.

Latere

Latere certus Corduba, nec fugam
Parans inertem, ſe popularibus
Subduxit auris, & verendum
Purpurei timidus ſubire
Culmen ſenatus: Quæ latebræ meos,
Dixit, timores munierint ſatis?
O, ſi quid indulges precanti,
Abde tuis, profugumque ſerua,
Loiola, caſtris. Aſſyriis tibi
Fundata turris tutior arcibus,
Quam non Typhœus, non tremendo
Subruat Enceladus tumultu.
Inuicta turris! nubibus arduis
Propinqua moles, centum adamantinis
Obſtructa clauſtris, cui trecentæ
Poſtibus aduigilant phalanges,
Mille hinc & illinc te clypei tegunt,
Mille & ſecures, telaque fortium
Pondus lacertorum: minaces
Mille vomunt procul æra flammas.
Inuicta turris! quod mare, quæ mari
Abſciſſa tellus non videt agminum
Pugnas tuorum? quæ trophæis,
Quæve tuis vacat ora ſignis?
Inſcripta ſignis teſſera diſſipat
Quidquid timetur: tu quoque, tu meo
Murum timori, tu receptum
Militiæ dabis vna noſtræ.

ODE

ODE III.

INIGVS GVEVARA, DVX BOVINI,

SOCIETATEM IESV INGRESSVRVS, INSIGNI POMPA REBVS HVMANIS NVNTIVM REMITTIT.

QVis ille noſtras alipedum ſonus
Compleuit aures? quis rutilantium
Feſto quadrigarum tumultu
Attonitam ſtupefecit vrbem ?
Spectaris ? an Mars Threïcios agit
Victor iugales ? an patrium genus
Alter probaturus feroces
Iunxit equos, rutilíſque Solem
Refert quadrigis ? Aureus vndique
Collucet axis : flectitur aureo
Temone currus: fulua pictis
Signa rotis radiíſque fulgent.
Quacumque velox fertur equus, ſolo
Inſultat auro, paret & aureis
Spumans luparis, & rubentes
Fuſcat anhelitibus pyropos.
Scena hæc, Quirites, vltima fabulæ eſt:
Vos ritè plauſum, ſi placuit, date.
Sic luſit, illuſitque luxum,
Roma, tuæ ſtrepitumque pompæ

Gueuara, rerum feſſus inanium
Seruire ſcenæ: nunc alias aget
Cum laude partes. O Bouini
Magna domus, memoranda faſtis,
Faſtis Ieſu, ſed neque barbito
Silenda noſtro! Tecum ebur, atque opes,
Plauſuſque, regaleſque ridet
Muſa rotas, populumque falſa
Iactare rerum nomina dedocet,
Vnique currus deſtinat aureos,
Æterna quem virtus inerti
Tollit humo, ſuperiſque miſcet.

ODE IV.
AD ANTONIVM A BVRGVNDIA, E COMITIBVS DE WACKEN, PRIMARIÆ ECCLESIÆ BRVGENSIS DECANVM.

Cùm Emblemata de Linguâ in lucem daret, velut publico epulo totidem è linguis fercula lectori ſuo appoſiturus.

CONVIVATORI EVCHARISTICON.

DVM rectas in Apollinis diætâ
Cœnas inſtituis, datiſque linguis
Luculli quoque vincis apparatus,

Quas vates tibi, quas amicus hoſpes
Sat dignas poterit referre grates?
Tales nec Phrygius ſuo coëmit
Æſopus domino, nec aut Tarentum,
Aut mollis Sybaris, nec ipſa vidit
Perſis delicias. Poëta linguas
Hîc centum ſibi poſcat, ora centum,
Vt tot fercula, tamque delicata
Extollat totidem canatque linguis.
Sed quidni liceat Pertuiano
Periuri licet oris, atque obeſæ
Naris mancipio, malo, & voraci
Iam nunc credere, & autumare chartis,
Linguas eſſe ſuas? Ita eſt: loquuntur.
Eſt chartis ſua litteriſque lingua;
Et multùm ingenij, bonæque mentis,
Nec nil vocis habent. Ita eſt: loquuntur,
Et peccare vetant, reoſque damnant,
Virtutemque docent. Licet, iubetque
Indo credere, perfidoque Dauo.
Vidit ſcilicet ille gurges, illa
Famoſiſſima ficuum vorago,
Vidit, quod populus, quod omnis ætas
His mirabitur euenire chartis,
Doctis, Phœbe! loquentibuſque chartis.
Nec linguâ tibi blandiente verba,
Aut fumos damus. Odimus doloſas
Linguæ blanditias: & ipſa nobis
Dictat ſimplicitas, amorque veri,
Quod de te loquimur, tuas ſecuti,
Queis linguam regis, inſtruiſque, leges.
Quin cùm lubrica, cùm ſoluta lingua

Per

Per te docta loqui, tacere docta,
Leges ipſa ſibi, modumque ponet:
Cùm tu materies eris loquendi,
Legem nulla ſibi, modumque ponet.
Sed, dum ſpiritus incitare linguas,
Dum vocem poterunt referre linguæ,
Te, quanto decet ore, prædicabit
Omnis lingua tuas locuta linguas.

ODE V.

AD MAXIMILIANVM VVARTENBERGICVM, E SOCIETATE IESV.

FAuete Boij. Non mihi perfidis
Extorta dextris ſceptra; nec imperi
Defenſa maieſtas ad Albim
Carmen erit, domituſque iuſto
Mœrens triumpho. Nam quid inertibus
Conflata ceruis agmina [a] Boicos
Contra Leones, Auſtriaſque
Contra Aquilas poterant columbæ?
Me, Boia proles, me rapis, & ſacro
Te dicar olim carmine ad Iſaram
Stellis, & æterno merentem
Concilio inſeruiiſſe Diuûm.

a Habet Bauaria in inſignibus Leones.

Exempla vitæ non tibi diſſitis
Petenda regnis. Tu Superûm [2] trahis
De ſtirpe mores: tu beatos
Indigetum cineres auorum,
Et oſſa tractas. Quaque oculos iacis,
Boiæ recurrunt munera dexteræ,
Et iſta [3] Guilielmus nepoti
Tecta ſuo poſuiſſe gaudet.

2 Sanctos Bauariæ Duces multos vide apud Raderum in Bauariâ ſanctâ.
3 Sereniſſimus Dux Guilielmus Collegij Monachienſis fundator.

ODE VI.

AD
IOANNEM BAPTISTAM
VWENVM,
E SOCIETATE IESV.

Cùm ſuos in Ionam Commentarios edere differret.

QVid clauſum pluteo premis, nouoque
Rurſum carcere detines Iönam?
An pœnam ſemel, exigente cælo,
Perſoluiſſe, parum eſt? parúmne, culpam
Coniurantibus expiaſſe nautis,

Cùm

Cùm præceps datus, obrutuſque ponto
Tres ſoles olidâ ſepultus aluo
Piſtricis iacuit? Quid, ô, quid vltrà
Incluſum pluteo premis, nouoque
Rurſum carcere detines Iónam?
Quas tum naufragus edidit querelas,
Et ſupra tumidos iere fluctus,
Et ſupra volucres iere nubes,
Et flexere Deum: Niniq́ue fatum
Quæ vexit pelago vagata piſtrix,
Magno protinus obſecuta vati,
Legit litora, reddiditq́ue terris
Ingens depoſitum. Suâque nondum
Te flectit prece, publicamq́ue lucem
Exorare tuus poteſt Iónas?
Dum cæcâ iacuit miſer cauernâ,
Ipſæ, ſiqua meis fides Camœnis,
Deſertæ halcyones, vagiq́ue mergi
Plangorem trepidis dedere pennis,
Et quid neſcio præter aut amores,
Aut luctus veteres & hîc, & illic
Auditi querulo referre cantu,
Quo Ceyx velit, Æſacuſque fleri.
Neptunus pater, vt liquente regno
Erexit caput, hoſpitemq́ue vidit,
Captiuo gemitum dedit, ſuoq́ue
Fluctus imperio premens & Euros,
Ad monſtri latus abditiq́ue vatis
Fractas molliùs ire iuſſit vndas.
At ne bellua ludibunda cæco
Hæreret ſcopulo, ſonante conchâ
Triton anteiit, breueſque primus

Prætentauit aquas, iterq́ue rexit.
Vt demum ſuperos diemq́ue vidit,
Formoſa Ægiale repentè vatem
Excepit gremio. Adfuere Nymphæ,
Creneque, atque Hyale, putremq́ue limum
Deterſere manu, caputq́ue, & omne
Tabeſcens ſale perluere corpus.
Ah! ne te volucres, ſuoque Triton,
Neptunuſque pater, mariſque Nymphæ
Vincant obſequio. Quid, ô, quid vltrà
Incluſum pluteo premis, nouoq́ue
Rurſum carcere detines Ionam?
Ohe, iam ſatis eſt, ohe, moratum.
Iam vates iterùm ſibi ſuperſtes,
Et ſtridentibus erutus procellis,
Et nigrantibus erutus latebris
Per te prodeat, hauriatque lucem.
Non rurſum Cilicas propinqua Tauro
Inuadet freta, deuiuſque Tarſon
Iniuſſam repetet. Fugæ prioris
Vatem pœnitet. Ardet, ardet ire,
Vt quæ fulmina, flebileſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet, arceatq́ue terris.
Nec iam vna eſt Niniue nocens, nec vni
Incumbunt populo Tonantis iræ.
Qua ſol cumque aperit, diemq́ue condit,
Regnant crimina, criminumq́ue pœnas
Ruptis nubibus, igneiſque nimbis
Depoſcunt Superi. Quid, ô, quid vltrà
Inuitum premis? Ardet, ardet ire,
Vt quæ, fulmina, flebileſque caſus

Rur-

Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet, arceatque terris.
Eheu! quis gemitus, quis ille flentis
Confuſus populi ſonus repentè
Arrectas mihi verberauit aures?
Nil fletur ſolitis modis. Nec ora
Queſtu ſufficiunt, manuſque planctu.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
Proſtratum gelido pauore regem
Hirſuto video rigere texto,
Non aurata premit corona frontem;
Squallet cæſaries, caputque ſparſi
Deturpant cineres, & ora fletus,
Non auro bibitur: Falerna nemo,
Nemo tempora floribus coronat.
Pallent ora fame: ſitis peruſtis
Ardet viſceribus: nec vllus vſquam
Fit tectis ſtrepitus, niſi eiulantis
Quem ſuſpiria reddidere turbæ.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
Nec regem modò, ſupplicemque luctus
Exercet populum. Greges & ipſi
In partem veniunt: nec vlla gramen
Attingit quadrupes, nec vlla fontem,
Impaſtæ ſtabulis gemunt capellæ:
Impaſtæ ſtabulis gemunt & agnæ.
Arent vbera; nec ſuas, vt antè,
Ad mulctram Pholoë vocat iuuencas.
Muta eſt fiſtula, nec ſuos, vt antè,
Aut Daphnis canit, aut Alexis ignes.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
An reges iterùm, ſimul ſeueris

Aures impulerit minis Iōnas,
Deſcendent ſolio? hiſpidiſque cingent
Setis corpora? liuidumque pectus
Et palmis ferient, & aſtra votis?
An mœrens populus, cibique, & vndæ
Expers, flebiliter Deum per aras
Expoſcet veniam, preceſque noſtras
Et noſtros aliquid valere fletus
Placari facilis probabit æther?
Quid, cùm pœnituit, piæ reorum
Non poſſunt lacrymæ? Rubentis æthræ
Siſtunt fulmina. Sæpè deſtinato
Vrbes perdere iam parabat ictu,
Cùm luctus ſubitò pauorque flentem
Inceſſit populum, ſimulque noxæ
Terras pænituit, Deumque pœnæ.
Hoc ſi ſilua Ninos, tuuſque vates
Nos ſperare iubent, per hunc, & omnes
Te teſtor Superos, per aſtra iuſtis
Pridem ſeta minis, metuſque noſtros,
Per ſuſpiria, flebileſque planctus,
Quos antiqua Ninos dedit, dabitque
Iam nunc altera, ne morare vatem,
Vt quæ fulmina flebileſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nunciet arceatque terris.

ODE

ODE VII.

AD PARENTES.

Vitæ exempla ad rectam educationem momentum adferre maximum.

FRuſtrà iuuentam frugimus, & bonas
Laudamus artes, ſi neque debitis
Præimus exemplis ſequacem,
Nec dociles reueremur annos,
Damnoſa patrem ſi iuuat alea,
Sperare de ſe nil melius iubet
Futurus heres, ad fritillum
Nunc loculis, poſitâque tandem
Iturus arcâ. Nec patrimonia
Matura virgo non etiam geret
Dimiſſa collo, nec fluentem
Non & Achæmeniâ perunget
Nardo capillum, ſi genitrix pares
Induta cenſus ambulet, & comas
Gemmâque nodatas & auro
Vibret acu, balanoque tingat.
Sic eſt: paternis cerea moribus
Aſſueſcit ætas; hac ſequitur viâ,
Siue antecedentes Cethegos,
Seu Curios videt, aut Catones.
Obſcena vultur diripit ilia,
Diſperſa campis: at neque mitiùs
Exercet vngues in cadauer
Æmula progenies parenti.

Proleſque Niſi non aliam rapit
Adulta prædam, quam rapuit pater:
Igneſque Phœbeos in ipſo
Ferre aquilæ didicere nido.

ODE VIII.
AD
ALOYSIVM LAVENBACH,
E SOCIETATE IESV.

Cùm à graui morbo nondum confirmatus ad ſe litteras dediſſet.

AGnoui calami notas labantis,
Agnoui veteris notas amoris,
Quæ poſt longa tui pericla morbi
Saluum te referunt, mihique mittunt,
Quâ, qui mittit, adhuc eget, ſalutem.
Vt vidi, exſilui, premenſque blando
Chartam ſuauiolo: Meuſne, dixi,
Lauenbachius, ille nuper, ille
Conclamatus, anhelituque crebro
Singultantem animam trahens, ab ipſo
Leti veſtibulo pedem reduxit?
Atque illas potuit tremente dextrâ,
Quas læti legimus, notare chartas?
Atque illis benè me valere iuſſit,
Qui nondum benè ſe valere ſentit?

O

O dulces calami notas labantis!
O dulces veteris notas amoris!
At tu (namque ſedens in ore pallor,
Et vultus macies adhuc timoris
Non vna eſt mihi cauſa) dic, amabo,
Dic, pars magna mei, ſatiſne certò
Euâſti incolumis? nouiſque Parcæ
Ducent ſtamina reſtituta fuſis?
Ite hinc ſolliciti procùl timores:
Ite, & Carpathias Atlanticáſve
Vos ater rapiat Notus per vndas.
Dicamus bona verba, digna læto
Nataliq́ue die. Iubente Diuâ
Rurſus naſceris, aſpiciſque lucem.
Hoc Sidronius, hoc tuus Becanus,
Supplex, Virgineas iacens ad aras
Votis crediderim ſuis, ſuiſque
Euicere elegis. Fuit Fremauti
Prima hæc cura tui, tuique Friſî.
Illi Virgineum mouere pectus,
Illi præcipites tenere fuſos,
Illi ferrea mitigare iura,
Et fatalia prorogare penſa,
Et plenas iterùm valent precando
Inſtaurare colos. Quid ô moramur,
Dum nil ſupplicibus negauit æther,
Centum millia gratulationum
Læto protinus expedire verſu?
Dicamus bona verba: quid ſilemus?
Qui te namq́ue dies valere vidit,
Natalis tuus eſt, tuoſque nobis
Hinc ſubducere iam licebit annos.

Dum-

Dumque illum colimus, tuus fac adſit
Viſurus Genius ſuos honores ;
Formoſus Genius, tuâque dignus
Ornari citharâ, tuâque lauro.
Illi cæſaries, & ora nardo
Diſtillent Syrio, roſâque vernent.
Illi cymbia lactis, atque mellis,
Et natalitium dicare libum,
Et natalitium dicare carmen,
Et natalitios decet trientes,
Et natalitias decet coronas.
Qui te namque dies valere vidit,
Natalis tuus eſt, tuoſque nobis
Hinc ſubducere iam licebit annos.
Sic penſo tibi longiore ductos,
Sic & ſtamine firmiore textos
Virgo carminibus vocata noſtris
(Noſtris dicere ſi tamen Camœnis
Fas ſit Numina poſſe magna flecti)
Addat, quos reliquos voueamus, annos.

ODE IX.
AD
CAROLVM
A LOTHARINGIA,
EPISCOPVM VIRDVNENSEM.

Cùm depoſitis infulis Societatem IESV *ingrederetur.*

QVis ille, Diui! quis Virodunijs
Auulſus aris grandem animum nouis
Accingit auſis? quo citatus
Numine, quo rapitur calore?
Iamque & ſacrati verticis infulas
Remittit vltrò: non lituo manus
Gemmaque fulget: iam repoſti
Carbaſei, Tyriique cultus.
Prô quantus ori depoſitâ quoque
Decor tiarâ! quantùm animos rapit
Priuata iam virtus! vt intus
Ipſe ſibi ſine teſte plaudit,
Quis regna & vrbes miſceat, vnicè
Securus! O lux, ô Lotharingicæ
Sidus coronæ, Godefridi
Progenies generoſa ſalue.
Ne limen, hoſpes, deſpice, quod tibi
Loiola pandit. Scilicet illius
Sinu reclinatus beatos
E pateris Superorum & auro

Libabis

Libabis hauſtus. Inde vbi Mutij,
Dulcíque Romæ principis vrbium
Diuulſus amplexu, Padumque,
Et gelidas ſuperaris Alpes,
Regnata magno Gallia Carolo
Tibi, relictis excita ſedibus,
Occurret: occurrent & amnes
Indigenæ, viridesque Nymphæ,
Tibi hoſpitales obuius offeret
Garumna [1] ripas: quas vbi preſſeris,
Securus innitetur vrnæ,
Et placido fluet vnda lapſu.
At te nec Afros vellera murices
Incocta prodent: nec volitantium
Inter quadrigarum tumultus
Per medias rapieris vrbes.
Arrecta ſtabit Gallia, pauperem
Mirata cultum, & conſcia ſanguinis,
Nil ipſa te magnis minorem
Ducet auis, minimamque laudum
Partem tuarum credet ab vltimis
Traxiſſe auitum Cæſaribus genus.
Non ſceptra, regaleſque cultus,
Non domitis data iura terris
Heroas æquè regibus inſerunt,
Vt clara virtus. Hæc ſatis eſt ſibi:
Nec facta, nec quidquid ſuorum
Laude ſuâ, meritiſque miſcet,

1 Burdegalæ Domui Profeſſæ præfuit.

ODE

ODE X.

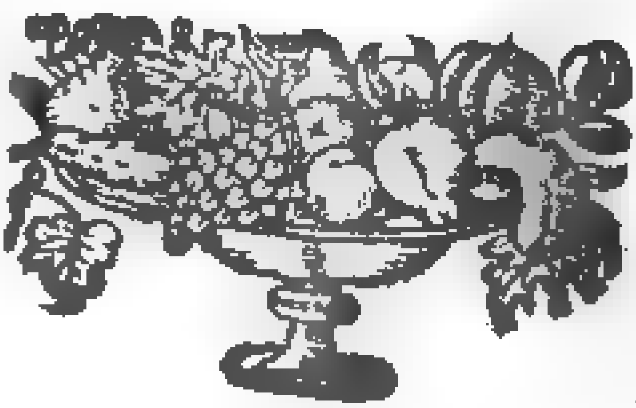
AD
BELGAS SODALES
GENERE CLAROS.

Fruſtrà illos velle pro ſuâ modeſtiâ tacitos prætermitti.

ÆTerna, Belgæ, nomina patriis
Laudata faſtis, cur ſubiit genas
Pudor, verecundique noſtram
Barbiton erubuere vultus?
An & ſeuerâ ſurripitis manu
Plectrum canenti? Mittite, mittite
Muſæ laborantis, Sodales,
(Quamquam humiles terit illa neruos)
Tardare cantum. Scilicet ardua
Quæ vos Olympo gloria ſuſtulit,
Vulgata non eſt, & canentis
Poſcit opem citharamque vatis.
Si nocte purâ Lucifer aureos
Occultat ignes, ſe tacitis quoque
Celabit vmbris, quæ, videri
Dum metuit, meliore prodit
Se luce virtus. Scimus, vt inclytas
Ceras, & ingens à proauis genus
Diuinus & ſæcli labantis
Moribus ac vitiis iniquus

Deſpe-

Deſpexit ardor. Splendida vidimus
Anciliorum, & caſſidum, & enſium
    Cælamina : auratas auorum
        Effigies, tituloſque circùm,
Circùm coronas, & lituos Ducum
Fulgere longo vidimus ordine.
    Elucet, & virtus in ipſis
        Spirat adhuc animoſa ſignis.
At non auiti gloria ſanguinis
Claræque ſplendor vos tenuit domus
    Fulgore perſtrictos inani:
        Plus ſpecies habet ipſa vero.
Sic clara fuluo picta ſinus croco
Illudit Iris, dum pluuiâ grauis
    Phœbo ſub aduerſo colores
        Mille trahit, radiiſque fulget.
Hæc illa magnis cognita vatibus,
Regumque caſtris : nunc reſidem mouet
    In arma Turnum : nunc remiſſum
        Suſcitat Æacidæ furorem.
At illa nuſquam eſt: ſcilicet aureus
Incauta fallit lumina Cynthius,
    Lucis repercuſſæ nitorem
        Imbriferâ variante nube.

ODE

ODE XI.

AD

BELGAS SODALES

POETAS.

Belgium etiam Muſarum ſedem eſſe.

QVis fata verſæ triſtia Græciæ,
Pulſaſque Muſas, templaque Phocidos
Diſiecta, & infandum, Sodales,
Excidium memorare dignis
Speret querelis? O Heliconidum
Antiqua ſedes, ô nemora, ô ſacræ
Laurus, Meduſæique fontes,
Ingeniis celebrata Tempe,
Fortuna quæ vos illacrymabili
Merſit ruinâ! Quid mihi nomina
Nunc nuda, deſertæque cautes
Pieriis catulos ferarum
Celatis antris? Heu miſeras vices,
Caſuſque flendos! Omnia Thracius
Habet tyrannus, nec fugatis
Barbarus hoſpitium Camœnis
Vllum reliquit. Tantùm Aquilonibus,
Sæuiſque rauci turbinibus Noti
Parnaſſus impulſus remugit,
Et madidis quatit Auſter alis

Impunè lucos, quos Aganippides,
Et ipſe quondam verticis arbiter
Nunc voce mulcebant acutâ,
Nunc fidibus, citharæque cantu.
At non Dearum Mars quoque barbarus
Subuertit artes. Qualibet exules
In parte terrarum reſidant,
Inueniunt Helicona Diuæ.
Sunt, Atticarum quos amor artium,
Dulceſque cantus, & citharæ iuuant,
Quos docta ſecernit profano
Frons ederis redimita vulgo.
Et Liza Muſas, & pater amnium
Scaldis virenti margine deuias
Excepit, & feſtas dicauit
Carminibus, choreiſque ripas.
Florete ripæ, Pieridum domus,
Sacrique colles; antraque Cynthio
Dilecta, quantùm non Cithæron,
Non viridi nemoroſa lauro
Secreta Pindi. Vos mihi Theſpio
Ripas ſonantes carmine, vos ſpecus,
Vmbraſque Cirrhæ, vos amœnos
Caſtaliæ ſimulacris amnes.
Hîc Tollenarî Muſa potens lyræ, IOANNES TOLLENARIVS.
Rerumque prudens, ſeſe homines ſupra
Curaſque mortales inertis
Tollit humo, populumque vanis
Regeſque falſi nominibus vetat.
Conſulta magnæ quid ſapientiæ
Moramur euicti? quid vmbras
Perſequimur, teneſque tantum

Capite

Càptamus auras, vt canis irritos
Spartana morſus in vacuo aëre
Exercet, elapſamq́ue prædam
Non tenet aſſimilis tenenti.
Hîc te magiſtro, ſparſit Amor ſuas, HERMANNVS HVGO.
Hermãnne, tædas: hîc gemitus dedit,
Cæloq́ue tranſmiſit querelas,
Quas Libanus, Solymæq́ue valles,
Et patria Bethle rettulit aureo
Percuſſa plectro, ſeu quibus exulem
Solata quondam Muſa regem
Hermonias pepulit cupreſſos.
Non ſola nuper Muſa tuis, Heſi, GVILIELMVS HESIVS.
Vocata votis; ipſa etiam Fides
Immota veri, dum canebas,
Adfuit, ingenioq́ue lætos
Afflauit ignes. Hæc fidibus dedit
Aptare noſtris, quæ Superûm Pater
Celauit æternis minores
Conſiliis, voluitq́ue credi.
Te vate non me caſſa fugacibus
Spes fallat vmbris. Tu vacuum iubes,
Rerumq́ue contemptu beatum,
Aſtra ſuper, rapidoſq́ue mundi
Fulgentis orbes, primâ in origine
Hærere pulchri. Tum nebulis procùl
Et luce digreſſum malignâ,
Principium iuuat vſque & vſque
Finemq́ue rerum, quantùm acies ſinit,
Spectare tecum. Non mihi tunc nitor
Illudat auri, non voluptas
Attalico ſpetioſa cultu.

Non, non amoris tunc ego ſim potens
Euoluere æſtus. Ah! penitus mihi
Puris inardeſcunt medullæ
Ignibus, abſiliuntque flammæ.
Nec pulſa non eſt ardua vatibus
Orcheſtra noſtris. Tu quoque grandium
Fies tragœdorum, Libene:
Tu noua Cecropio theatra
Tundis cothurno. Non tibi flebilis
Orbuſque Theſeus relliquias legit
Et oſſa nati: non feroces
Oedipodionio furore
Ad arma fratres, & ſolium vocas,
Thebaſque terres. Vidi ego fabulis
Maiora fictis, cùm parenti
Creditus ingluuiem ferarum
Expleſſe natus, pulpita miſcuit
Turbata luctu. Scena ſtetit nefas
Mirata, fraternæque tantum
Inuidiæ licuiſſe fleuit.
Non huius eſt vis dicere pectoris;
Tui, Libene, eſt, quid patrius dolor,
Amorque, mentitæque mortis
Indicium potuere veſtes.
Tui, Libene, eſt dicere pectoris,
Quo clauſa motu fabula: quo minas
Vultu remiſit, quæ rependit
Oſcula, quos odijs amores
Ille, ille quondam venditus, & ſuis
Togâ inuidendus, Niliaco puer
Regi ſecundus; cui ſalutem
Debuit & Cererem Canopus;

IACOBVS LIBENVS.

Cui

Cui Luna, cui Sol præſcius imperî
Augur futuri ſubdiderant iubar,
Viſæque per noctem ſerenas
Pleiades, Hyadeſque flammas.
At vos meorum prima ſodalium
Pars, floſque vatum, cum quibus Aonas
Errare per lucos, diemque
Sæpè mihi licuit morantem
Explere cantu, dicite, quo pede
Collem ſubiſtis: dicite, quâ ſitim
Leuaſtis vndâ, quo ſcatebræ
Lene caput reperiſtis antro.
Vos verba puris æmula fontibus,
Cultuſque ſimplex munditiis capit,
Qualéſve Apelleis decebant
In tabulis Venerem colores.
Aſſurgit omnis Sidronio chorus, SIDRONIVS HOSSCHIVS.
Volenſque laurum, ſertaque porrigit,
Seu plectra ſumpſit, ſiue totum
Ipſe alius Helicona pandit.
Et te per illos hoc duce vidimus ALOYSIVS LAVENBACHIVS.
Colles vagantem, qui modò cælites
Inter Poëtas, Aloyſi,
Elyſiâ ſpatiaris vmbrâ.
Becane, dulces te gremio Deæ GVILIELMVS BECANVS.
Fouere vatem: te puerum ſacrâ
Texere lauro, mox daturæ
Promeritam capiti coronam.
Tibi ora Pitho finxit, & aurea
Liquente ſucco nectaris imbuit.
Narratur & cunis in ipſis
Te Pietas præiiſſe cantu.

Rerumq́ue inanes ſimplicitas tibi
Odiſſe fucos & ſtrepitus dedit,
Illimis, & nuſquam fragoſus
Vt flueres, viuiq́ue puris.
Errantem & illo vertice Cleinium
Per omne duxit Calliope nemus:
Totâque Goiuardi receptus
Mente Deus rapuit calentem
In antra vatem, Loiolidas vbi,
Et arma gentis, factaq́ue fortia,
Æuoq́ue venturo legendos
Fatidicus cecinit triumphos,
Et te Caloni ſæpè agitat Deus,
Diuiſque miſcet. Nec Friſius ſonat
Mortale quidquam, dum fauentem
Sollicitat, pariturq́ue Phœbum.
His, ô Camœnæ, vatibus, & mihi
Virente lauro, ſi mereor, caput
Velate. Sic vobis ademptum
Reſtituant Helicona Belgæ.

FRANCISCVS CLEINIVS.
IGNATIVS GOIVARDVS.
IACOBVS CALONVS.
IVSTVS FRISIVS.

ODE

ODE XII.

AD PETRVM CLASENIVM IN ACADEMIA LOVANIENSI IVRIS VTRIVSQ. DOCTOREM.

Cùm ad L. Vinum, π. de rebus creditis, lucubratiunculam ſuam euulgaret.

EX *veteri fori conſuetudine Oratores cauſas acturi aſsignatum ſibi tempus aquâ metiebantur ad clepſydram. Spectauit huc Ciceronis iocus in dicaces neſcio quos & voluptarios ganeones, cùm & ipſe ad aquam pro M. Cælio peroraret. In luſtris quippe & conuiuiis, facundos inter immaneſque calices, cùm garrire ſemper, numquam tacere conſueſſent, atque è popinis poſteà in lucem forenſem extracti cauſarum magnitudini imparem eloquentiam adferrent, eos feſtiuè dixit ad vinum diſertos. Nimirum, vt ipſe loquitur,* alia fori vis eſt, alia triclinij: alia ſubſelliorum ratio, alia lectorum: non idem iudicum, commeſſatorumque conſpectus: lux denique longè alia eſt ſolis, & lychnorum. *Atque adeò fit plerumque, vt ad vinum diſerti, ad aquam infantes, frigenteſque titubent, ac ſiniſtris auſpiciis cauſas ſuas, clienteſque deſtituant. Sed mittamus Romani Oratoris iocum.*

Claſeni, Themidos togatæ Myſta,
Næ tu, dùm faciles paras libellos,
Qui lites dirimunt, ſuperque vino
Partes conciliant, ſuperque vino
Legum diſcutiunt, ſecantque nodos,
Ad vinum meritò diſertus audis.
Attentas alius fatiget aures,
Et cauſas vbi feſſus ad ſtatutam
Exſudauit aquam, tulitque palmam,
Monſtretur digito, audiatque paſſim,
Hic eſt, quem colit, ille, quem clientûm
Stipat turba frequens; hic acer ille,
Et ſubtilis, & ad breuem diſertus
Declamator aquam, forique princeps:
Hæc laudum quota pars erit tuarum,
Claſeni, Themidos togatæ Myſta?
Patroni tibi namque, quotquot iſdem
Hærent in tabulis, ſuperque vino
Partes conciliant, ſuperque vino
Legum diſcutiunt, ſecantque nodos,
Tantùm cedere ſe fatentur omnes,
Quantùm frigida cedit ipſa vino.
At non te faciunt in his diſertum
Facundi calices. Olet lucernas
Hoc quodcumque tui ferunt libelli,
Præclari, faciles, boni libelli.
Qui pro pignore creditiſque rebus
Vocem ſollicito locat clienti,
Quandocumque tuos leget libellos,
Præclaros, faciles, bonos libellos
Dicet lampada, non olere vinum.
At ſi laus tamen eſt locuſque vero,
Ad vinum meritò diſertus audis,
Claſeni, Themidos togatæ Myſta.

IACOBI VVALLII

E SOCIETATE IESV

LYRICORVM

LIBER TERTIVS.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

GENEROSO,
ATQVE
AMPLISSIMO DOMINO
FREDERICO DE MARSELAER,
EQVITI,
TOPARCHÆ DE PARCK, ELEWYT, HARSEAVX, HOYKE, BORRE, LOXEM,
LIBERI DOMINII DE OBDORP, &c.
VII. CONSVLI BRVXELLENSI.

TANTA *eſt, Generoſe atque Ampliſsime Domine, in benè de litteris merendo ſeu laus, ſeu voluptas, vt quamquam tot magna ſplendidaque libellis meis nomina præfigendo pompam inſtituere videar maiorem, quàm res tenues mereantur,*

non

non me tamen vllius nomine abuti credam. Sic enim mihi perſuadeo, neminem auctoritate & prudentiâ ceteris præſtare, qui, ſi Muſarum patronum euocari audiat, non continuò ſe illo nomine deſignari putet. Nam vt eorum quiſque glorioſiſſimum ducit rem litterariam fouere, ita auidiſſimè deſiderat nomen illud tam penè proprium ſibi facere, quàm paternum. Nimirum vident ſapientiſſimi homines quantum in bonarum honeſtarumque rerum tractatione, tantum in earumdem patrocinio ineſſe dignitatis. Neque neſciunt vſu ſuo docti, inter delectationes, quibus, cùm in otium venerint, remittere animum volunt, vix vllam ingenuam magis ac liberalem eſſe, quàm quæ ad Heliconios fontes, ſub odoratæ laurus vmbrâ, inter dulces cantus ac delicias Poëtarum capitur. Itaque hunc libellum tibi inſcripſi, partim vt illum tutelâ tuâ auctoritate communirem, partim vt neceſſitudinem, quæ mihi tecum primtim magna eſt, publicè quoque teſtatam facerem.

cerem. Quod eò tibi acceptius fore credidi, quò exploratius mihi eſt, ita te dare Reip. operam, vt, cùm ea quæ prudenter inueſtigari, vtiliter decerni, animi magnitudine perfici poſſunt, integerrimè diligentiſſimeque perſequaris, eripias tamen ſemper è ſummis occupationibus temporis aliquid, quo ſcilicet è litteris remiſſionem animi honeſtiſſimam petas. Alterum teſtabuntur Faſti Conſulares, quos Vrbis Bruxellenſis ſeptimùm Conſul meritis tuis impleuiſti: alterum Legatus tuus, Opus argumenti dignitate regium, belli pacisque artibus opportunum, hiſtoriarum rerumque pulcherrimarum obſeruatione varium ac iucundum, dignum denique quod illius Maieſtati conſecrares, qui illuſtriſſimas mittit & admittit legationes, vt quiſque (*vtar enim hîc aureis tuis verbis, quibus Optimo Maximoque Regi noſtro Catholico amorem omnium concilias*) fruatur illo tranquillitatis bono, ſine quo bona ſua nemo nouit, aut poſſidet. *Quam igitur Maiores*

tui

tui ſibi compararunt famam legationes à Brabantiæ Ducibus acceptas obeundo, tu ſcribendo illuſtr iſti. Atque adeò quæ duæ res ad virtutis ſapientiæque commendationem maximè faciunt, tractare Remp. & quæ Reip. proſint ſcribere, eæ nomen tuum ambæ celebrant: quarum illam qui rectè faciat, meretur laudem omnium; qui vtramque, nullius exigit, ſuam ipſe ad poſteros quoque tranſmiſſurus, eò maiorem, quò plus præſidij ad hanc confert eruditio non rebus tantùm geſtis, ſed etiam ſcriptis teſtata, publicoque præconio excepta. Tacito Imperatori, cùm prudentiam, quam ſapientiſsimè ſibique cognominis Hiſtoricus, ad quem genus ſuum referebat, ſcriptis conſignauit, rebus exprimeret, ac ſtudiis ita vehementer caperetur, vt nullâ non nocte aut legeret, aut ſcriberet aliquid, acclamatum fuit: Quis melius quàm litteratus imperat? Pepererunt profectò & tibi vigilatæ noctes, quod ſecundâ acclamatione excipi meritò poſſit, ac debeat. Neque enim protulerunt tantùm

tùm quod Legati munus exponeret, ſed quod in Conſulatuum tuorum laudem redundaret, quod iura legeſque tueretur, quod locupletaret ærarium, quod publicorum operum exſtructionibus augeret patriæ commoda; quod totam denique vrbanam adminiſtrationem populo Regiq́ue gratiorem redderet: Quis enim meliùs quàm litteratus Remp. tractat? Itaque vt hanc ego allocutionem ornatiorem redderem, nihil neceſse mihi fuit generis tui nobilitatem iam inde ab annis ampliùs quadringentis domi belliq́ue ſpectatam arceſſere, quæ nunc ad te clarior auctiorq́ue peruenit. Dicant alij quid ad VVoringam, Grimbergam, Baſvvilram, Geldriam tui prælio geſſerint. Referant Adriani VI. Pontificis Max. iudicium, quo Guilielmum Marſelarium Oſtiæ ac Pontificiis triremibus, cohorti ad ſui cuſtodiam excubanti Antonium, Adrianum interioribus ſuis cubiculis præfecit, fidei, prudentiæ, fortitudinis, liberalitatis, quâ domus tua ſemper floruit, grauiſſimus antè in Belgio, pòſt

pòſt etiam in ſupremo illo rerum faſtigio laudator, ac teſtis. Partem aliquam in te derivent illius gloriæ, quam ob Mauros Rondais in Hiſpaniâ rupibus, Batavos Lirâ in Belgio exactos pro virili ſuâ retulit parens tuus. Fratrum tuorum bellicas laudes efferant, quorum ſanguine Santenum, Elleboga, Praga maduerunt. Mitiores amabilioreſque virtutes, & tuæ me magis capiunt; earumque commemoratione ſeſe libentiùs paſcunt Muſæ meæ. Quæ cùm ex iis perſpiciant indolem tuam ad pacis artes tuendas provehendaſque factam, certóque intelligant pacata hæc ſtudia te oblectare, pernoctare tecum, interdum & rusticari, magnoperè confidunt hoc quodcumque adferunt, non tibi tantùm, ſed, quia tibi, aliis quoque probandum eſſe, & cum tui auctoritate nominis longiùs diffundendum.

ODE

ODE I.

AD

BEATAM VIRGINEM,

QVÆ NON PROCVL BRVXELLA COLITVR IN CELEBERRIMO MONTE, QVI AB ABSYNTHIO NOMEN DVCIT, BELGIS ALSEMBERGH DICTVS.

Cùm Leopoldus Guilielmus, Archidux Auſtriæ, Belgij Gubernator, templum illius ſubiiſſet.

STROPHE

CONTRA ABSYNTHIVM.

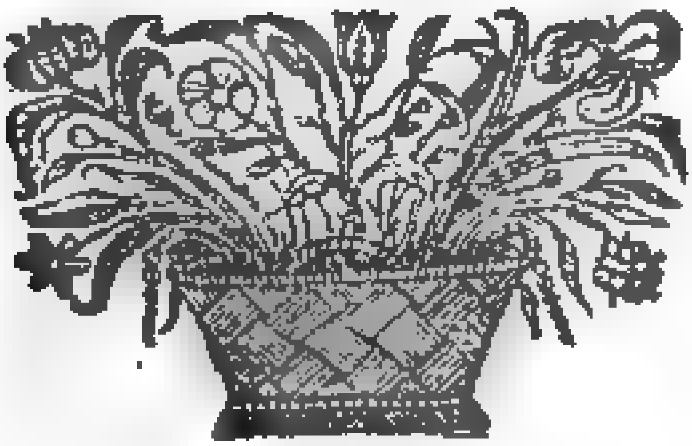
E còlle dulciſsimæ Virgini dicato abſynthium extirpandum eſſe.

QVÆ te beato colle conſeuit manus,
Saporis auſteri frutex?
Te flore pallidâque liuentem comâ,
Et triſtibus ſuccis grauem
Horrent propinquis excitæ ſiluis feræ,
Horrent capellæ tangere.

Non terra, non hoc conuenit cælum tibi.
 Te Pontus Arctoâ rigens
Alat pruinâ: te Tomitanus Geta,
 Te Tauricus meſſor legat,
Immitis, aſper, ſtirpis ingenio tuæ,
 Suoque non diſpar ſolo.
Hîc Diua ſedem fixit, hîc implet ſuo
 Benigna collem numine.
Hîc mella fundit, ipſa melle dulcior,
 Nullique non mitis fauet.
Tu me colonum, Diua, tu me frondibus
 Veſtire te dignis ſine
Tibi dicatum verticem. Mitis tibi
 Noſtriſque lenimen malis
Aſſurget olea, balſamumque cortice
 Sudans odorato fluet.
Nihil hîc Idumæ palma decedet, nihil
 Hîc vua decedet Cypro.
Sionis alto pulchra cypariſſus iugo,
 Libanoque certabit cedrus.
Non hîc Sabæa virga, non Arabum crocus
 Eoa tantum ſidera
Primoque tactos ſole montes expetet,
 Quantum illa quæ colis iuga,
Illumque ſolem, luce qui tepens tuâ
 Clementiùs terram fouet.
Quodcumque demum noſter hîc feret labor,
 Tibi creſcet, atque aliquid tui
Stirps quæque referet: nulla non dulcem exprimet
 Promptamque miſereri indolem.
Fons purus intactuſque, nec fruſtrà aduenis
 Habere numen creditus

Opima

Opima leni culta percurret pede,
  Seriemque diſpoſitam arborum
Humore dulci nutriet. Quin & cauâ
  Subinde libatus manu
Maculoſa morbis corpora & peſtem eluet,
  Salubrium vndarum pater.
Hic, ſiue magnæ Virginis gremio tuas,
  Leopolde, lauros inferes,
Siue in propinquo nemore frendentes apros
  Ceruoſque laſſus figere
Captabis vmbras, collis intonſi iugum
  Te Martis & rerum procùl
Strepitu remotum, teque redditum tibi
  Vmbrâ hoſpitali proteget.
Nunc alta cedrus, nunc triumphalis tibi
  Placebit arbor, ſeu magis
Amica pacis olea. Te capiet, ſcio,
  Auguſta maieſtas loci,
Locique præſes Diua, Diua balſamo,
  Et flore pubentis croci,
Palmæque baccis, & Sabæis frugibus,
  Dulcique oliuâ dulcior.

ANTISTROPHE PRO ABSYNTHIO.

Abſynthium, malorum hîc depulſorum indicium , retinendum eſſe.

AMara meſſis, non ego, quamquam tibi
Flos luret, & pallet coma,
Grauiterque ſpirat, non ego, non te velim
Cui nomen imponis iugo
Ferro reciſam eruere. Quo creſcis ſolo
Secura perge creſcere,
Sacrumque latè verticem & collem tene,
Futura tot diſcriminum,
Totieſque pulſæ teſtis ægrimoniæ,
Quoties laborantûm annuit
Votis clientum Diua, nutu pellere
Amara morborum efficax.
Non occupabis, perge, perge creſcere,
Inutilis ſolum frutex.
Benè ominatum ſtabis hoc ſignum iugo,
Quos Diua, quotque iuuerit.
Sic & leænæ pellis, aut acris lupi,
Aut dentibus minax caput
Quondam coloni vota, & infirmum pecus,
Et obuium incurſu nemus
Sternentis apri, ſplendidis potentium
Affixa pendent poſtibus,
Reuocantque cauſas gaudij ſpectantibus
Monumenta ſublati mali.

O blanda Mater, Attico nomen fauo
Vuâque Cypri dulcius,
Quis has ad aras thura, quis preces tulit,
Triſtiſque, nec voti potens
Abſceſſit aris? Tu iubes molleſcere
Soluta ferri vincula:
Tu carcerum refringis æratas fores:
Tu ſæpè deſletis diem
Vocata reddis. Sæpè & informis luẽs,
Et lenta morborum cohors,
Comeſque lentis additus morbis dolor,
Macieſque vix ægrum trahens
Defecta greſſum, nomen ad tuum fugit.
Te dirus vmbrarum arbiter
Impunè regna ſæpè populantem ſua
Horreſcit, atque imis pauens
Se condit antris. Auguror, veniet dies,
Breuique veniet, quà tuo
Leopoldus arma victor affigens tholo
Extrema belli deleat.
At tu beato qui facis nomen iugo,
Saporis auſteri frutex,
Stabis reductâ pace felix triſtium
Index malorum, quæ trahit
Bellona ſecum, quæque Leopoldi prece
Euicta Mater Thracios
Ad vſque fines egerit. Non hoſtibus
Erepta ſigna, non locis
Perfoſſa centum ſcuta, & exuuiæ ducum,
Nec æde pendentes ſacrâ
Solùm tabellæ, donaque aris addita
Opem loquentur Virginis.

Docebis & tu, liber armorum metu
Quid Belga Diuæ debeat.
Non occupabis, perge, perge creſcere,
Inutilis ſolum frutex.

ODE II.

AD

FREDERICVM

DE MARSELAER,

EQVITEM,

TOPARCHAM DE PARCK, &c.

LEGATO A SE SCRIPTO CLARVM.

Ignatium Mendozam Ducem Infantado, Philippi II. & III. Hiſpaniæ Regum ad Venetos Legatum celebrat, qui peractâ legatione hoc à Rege pro munere petiit, vt bonâ eius veniâ ſibi liceret Societatem IESV *ingredi.*

NVllúſne tandem, quem ſibi triſtibus
Euerſa bellis ſæcula poſtulant,
Qualémve deſcribunt, tuæque
Inſtituunt, Frederice, curæ,
Nullúſne tandem conſilio & prece
Irata Regum pectora molliat
Legatus, & lætum celebret
Pacifico reditum triumpho?

An, quod fateri ſit pudor, æmula,
Semperque, dum ſe latiùs efferat,
Infeſta bellantûm cupido,
Quæ rapuit, vetat arma condi?
O ſi inquietis conſilium modò
Mendoza regnis & daret, & dato
Pareret orbis! iam coirent
Fœdera, iam litui ſilerent.
Dum certa nuper mens geminis fuit
Et vox Philippis, ac medio Patrum
Sedit Senatu, nil Atridæ,
Nil Itacho, Cyneæque ceſſit.
Siue arma paci, ſeu magis otia
Præferret armis, audiit Adria
Excitus orantem, & ſonoras
Mulſit aquas, celereſque ventos.
Sed te peractâ maluit abditus
Latere caſtâ Loiolidûm domo,
Egenus, ignotus, reique
Splendidior dominus relictæ.
Atqui ſciebat, quid ſibi regius
Fauor pararet: quidquid erat tamen,
Quiete, nec quidquam petenti
Pauperie minus eſſe duxit.
Quis ſit tot inter, quorum humeris ſalus
Innixa Regum eſt, certior arbiter
Rerum gerendarum. Patrono
Sæpè malo bona cauſa nutat.
Hic conſulendus Regibus: hic docet,
Quæ prima belli ſemina, quæ viæ,
Quæ pacis artes, ipſe pacis,
Ipſe ſui ſibi cauſa regni.

Audite Reges : ipſe ſibi dedit
Mendoza regnum, dum nihil aut timet
Aut ſperat, & rerum quod vſquam
Cernitur, attonitoſque fallit
Præuectus, infra ſe videt omnia,
Vno beatus, quo fruitur, bono.
Audite Legati: quod vnum
Tot ſtudiis opibuſque regna
Vtrimque poſcunt, quod nimium diu
Pacis miniſtri gentibus inuident,
Tantiſque nequidquam Gradiuus
Nititur excidiis paciſci,
Mendoza ſecum ſancit, & ſibi
Ianum ipſe clauſit, ferrea ſæcula,
Bellique dementes ruinas,
Et viduas miſeratus vrbes.
Ah! finiendis luctibus vtiles
Neſcitis artes. Magna tenentibus
Maiora deſunt, & quid abſit
Reſpicitur, petiturque ferro.
Quò bella, quò vos deferet impotens
Tandem cupido ? Siſtite barbaras
Cædes, fatigatumque Martem
Immodicis prohibete votis.
Quæcumque diri meta cupidinis,
Hæc ipſa belli eſt. Ille odiis faces
Miniſtrat : ille iras & enſes
Exacuit : ſcelus omne in illo eſt.

ODE

ODE III.

GARCIÆ PIMENTELLI LAVDATA MORS AD FRANCISCVM ET PETRVM PIMENTEL, E SOCIETATE IESV, EIVSDEM GARCIÆ FRATRES.

In Belgio militans occubuit Vir Illuſtriſsimus aſpero accinctus cilicio, cùm in obſidione Bergarum ad Zomam, diſsiliente hoſtilis cuniculo, caſtrenſi crate in eum impactâ oppreſſus eſſet.

Non bellicam ſolùm Fortitudinem, ſed etiam Chriſtianam Pœnitentiam, quæ pugnanti ferebat audaciam, ad eius tumulum ſedere.

Qvæ Muſa, Patres, quem modò plangimus,
Heroa dignè ſcribat, & illius
Æternet extentas in æuum
Carminibus citharáque laudes?

Dum bella nuper Belgica fortibus
Vrgebat armis, & Pauor, & Fuga,
Pallorque, qua ſe cumque campo
Arduus intulerat, præibant:
Nunc terra cælum dum gremio tegit,
Non ſola vultum puluere Martio
Conſperſa Virtus, & leonum
Exuuias, variaſque lyncum
Incincta pelles ad tumulum ſedet,
Maneſque ſeruat. Seruat & hiſpidis
Velata ſetis, ſparſa crines,
Vda oculos Metanœa manes;
Teſtata, cuius militiæ inſuper
Ferret laborem: quos premeret iugo
Victor: quod ambiret ferendo
Imperium: quibus & triumphos
Deberet armis. Acrior, acrior,
Quàm qui videtur, remque gerit manu,
Nos poſcit hoſtis: nec pericla
Non etiam grauiora terrent.
Incluſa peſtis viſceribus latet,
Et magna virtus ſæpè ſuis perit
Confecta telis: corpus ipſum
Nequitiæ ſua præbet arma.
Nunc felle pectus, nunc Paphio iecur
Torretur igni: lingua nocens ſuo
Denteſque liueſcunt veneno:
Sunt oculis ſua tela flammæ.
Et ſæpè diſcors in varias abit
Mens ſciſſa partes: vtque parùm potens
Auriga per præceps equorum
Arbitrio rapitur ſuorum;

Sic,

Sic, quâ refringat lege cupidines,
Neſcit ; nec illis, ſi ſciat, imperet.
Has inter ipſas feruet anceps
Conſiliis odiiſque pugna.
Non ſic coorto plebs ſibi diſſidet
Amens tumultu, cùm medias ruit
Pugnax per vrbes, & cruenta
Cuique ſuum dedit ira telum.
Vt illa victor bella retunderet,
Thoraca Diti non penetrabilem
Indutus ibat, quo ſubactos
Supplicio tenuaret artus.
Quem tutus illo pectora tegmine
Paueret hoſtem ? Iuſta mouentibus
Dat cauſa vires, & quod obſtat
Dedidicit bona mens timere.
At quos libido per vetitum rapit,
Ad ſigna pallent, & genibus tremunt,
Ceduntque, vt imbelles ferocem
Dum fugiunt capreæ leonem.
Nec cauſa, cùm res & litui vocant,
Palloris vna eſt: congeminat metum,
Quod quiſque fecit: quemque fraudis
Vmbra ſuæ manifeſta terret.
Sic antè manes mens patitur ſuos
Impura manes : impatiens ſui
Sibi eſt Erinnys : quæ recurſat,
Pro facibus colubriſque noxa eſt.
Non ille caſtos exanimat pauor.
Primi laceſſunt prælia, prouocant
Pericla primi, ſeque vitâ,
Quàm clypeo melius tuentur.

Sit

Sit ille triplex, ſit Chalybum manu
Incoctus igni. Ferrea mugiat
Procella telorum, & cadentûm
Hæreat ante oculos imago,
Dum ſtare fas ſit, ſtant, ope Numinis
Cauſaque nixi. Talis erat manu,
Quem noſtra nunc mœſtis ademptum
Proſequitur lacrymis Thalia.
Miléſne credet? Pectora vidimus
Deuota morti, vidimus aſperò
Horrere texto, cùm Gradiuus
Sulphureum iaculatus imâ
Tellure fulmen, ruperat horrido
Vallum tumultu, quà patuit via,
Cælumque fumanteſque nubes
Increpitans. Dedit ille caſtris
Muroque labem, Zomaque turbidas
Concuſſit vndas, & ſimul igneo
Stantem Pimentellum fragoſa
Turbine corripuit procella.
At non eodem, qui miſerabiles
Afflixit artus, concidit impetu
Sublata virtus: ipſa cælo
Extulit impauidam ruina.

ODE IV.

IN FVNERE MAXIMILIANI GANDAVILLANI

TORNACENSIVM EPISCOPI LXXXIII.

Ex perſonâ Petri le Loup Prætoris Iſegemienſis, qui eiuſdem decimas exigebat.

EXſtinctum miſero dolore Thyrſin
Deflebat Lycus, auiuſque ſiluis,
Solamenque ſuo negans amori,
Solamenque ſuo negans dolori,
Fata, heu! ferrea, neſciamque flecti
Teſtatus Lacheſin, diu vocatum
Poſcebat prece, lacrymiſque Thyrſin.
Sed nec ferrea reddidere fata,
Nec Thyrſin Lacheſis: Lycumque fruſtrà
Vidit Lucifer, Heſperuſque flentem.
Vos ô Helcinij referte colles,
Vos ô Helciniæ referte valles,
Quæ ſuſpiria ruperint querelas.
Namque è collibus illa, vallibuſque
Mœſto cum gemitu remiſit Echo.
Et Scaldis pater audijt querentem,
Et fleuit pariter, ſuiſque ab antris

Ex-

Excitæ gemitum dedere Nymphæ.
His Nymphas præiit Lycus querelis,
Dum per deuia, per fragoſa ſolæ,
Herbarum immemores, vagantur agnæ.
Hos, ô, qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrſi, ferat! Lyci dolorem
Abſens noſce tui, beate Thyrſi.
Nec te non memorem mei recepit
Felix Elyſium, nec illa ſic te
Delectant loca, quin ſubinde colles
Reſpectes patrios, Meoſque, dicas,
Hi ſeruant cineres, Lycumque ſeruant.
Hos, ô, qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrſi, ferat! Lyci dolorem
Abſens noſce tui, beate Thyrſi.
Thyrſin delicias meas, meoſque,
Poſtquam funere raptus eſt, dolores
Et mecum Dryades amare diſcent,
Et mecum Dryades dolere diſcent;
Et quodcumque canam, canent & illæ,
Et quodcumque gemam, gement & illæ;
Coniungentque ſuos meis amores,
Coniungentque ſuos meis dolores.
Si deſit Dryadum chorus querenti,
Dicam collibus, auiiſque dicam
Queſtus arboribus: priuſque cedent
Piſces fluminibus, feræque ſiluis,
Quàm noſtris amor, & dolor medullis.
Hos, ô, qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrſi, ferat! Lyci dolorem
Abſens noſce tui, beate Thyrſi.
Hæc nuper volucres tegebat vmbra,

Argutas

Argutas volucres: & illa noſtra,
Dum Thyrſin canit, Æpolumque vicit
Cantando, metuit cicuta captum.
At nunc omnis ager ſilet, ſilentque
Argutæ volucres, & illa noſtra,
Quæ nuper metuit cicuta captum,
Pendens funereâ ſilet cupreſſo:
Et, ſi quid mediter leuare luctum,
Nil præter miſeras ſtrepit querelas.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Dum præſens aderas, agros benigni
Mulcebant Zephyri: nemuſque frondes,
Et campi frutices, & aſtra rorem,
Et rores apibus dedere mella.
Nunc dum raptus abes, ſimul benigni
Ceſſerunt Zephyri, comæque ſiluis,
Et campis frutices: nec aſtra rorem,
Nec rores apibus dedere mella.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Dum præſens aderas, tibi coloni
Sudabat labor, & Ceres virente
Turgebat ſtipulâ: tibi quotannis
Non ingratus ager dabat maniplos,
Noſtrâ ſepoſitos manu maniplos,
Plenos frugibus optimis maniplos,
Quales nec Libye metit, nec vdum
Centeno domitum ligone Tibur.
At nunc cui grandos ego maniplos
Secernam domino? Probare noſtrum
Non vltrà poterro tibi laborem,

Laudatamque fidem. Tamen ſupremùm
Dixiſti moriens: Probabis illi
Qui poſt me veniet, pedumque ſumet.
Non illud queat impedire liuor,
Non mens improba, iurgiumque Codri.
Hæc tu deficiens, leuique flexu
Fractos in me oculos, & ora vertens
Dicebas, memini; meamque flentis
Senſi pænè animam migraſſe tecum.
At nunc, dum mihi, Thyrſi, te carendum eſt,
Dum te, Thyrſi, lapis tegit, nec vſquam
Terrarum mihi Thyrſis eſt, & vmbra
Fruſtratur miſeros amara ſomnos,
Nec poſſunt ſine te placere colles,
Nec poſſunt ſine te placere valles.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Vos ô Helcinij valete colles,
Vos ô Helciniæ valete valles,
Arx antiqua vale, ſimulque, Thyrſi,
Extremum vale. Ipſe te quotannis
Largis fletibus, humidiſque ſertis,
Quando nunc aliud nihil relictum eſt,
Mœrens proſequar, annuumque carmen,
Si vox, & gemitus ſinant, rependam.
Hæc, & talia dum calente luctu
Cantabat Lycus, Heſperus gementem
Deprendit miſerans: ſuumque Thyrſin,
Thyrſin per iuga, per vireta Thyrſin
Nequidquam ingeminans, reduxit agnas.

ODE

ODE, V.

NICOLAVS ALMAZAN DE LA CERDA, SOCIETATIS IESV ASSISTENS, LECTO PLERVMQVE NON VSVS, ET CILICIO SEMPER INDVTVS.

CErdam quis hoſtis falleret? impiger,
Rerumque prudens excubitor ſtetit,
Durâ fatigatum reclinans
Corpus humo. Vigil ille Martem,
Martem ſilenti nocte ſub igneis
Spirabat aſtris. Nexa trilicibus
Lorica nodis, non ſagittis,
Non Scythico violanda ferro,
Armabat ingens pectus, & hoſtium
Frangebat iras. Salue Erebi potens
Tuique victor. Non ahenum
Æolio tibi cudit antro
Thoraca Lemnos: non Telamonius
Te texit vmbo. Iam ſenio grauis
Seras, & hirſutos amictus
Indueris, Ciliciumque texta.
Æuo trementes lugubre ſi ſagum
Attriuit artus: at Stygij nihil
In te furores, nil acerbis
Actæ odiis potuere peſtes.

At iam refinxit Gloria liuidos
Victoris artus: at laterum exuit
Tormentum, & iniecit merentis
Purpureos humeris amictus.

ODE VI.

AD LVDOVICVM DE VELASCO, E SOCIETATE IESV.

Illum ſui victoriâ bellicas ſuorum laudes excedere.

IBera proles, non ego barbaro
Iniecta per vos vincula Nereo,
Non Marte debellata dicam
Americes Aſiæque regna.
Sunt hæc auorum, ſunt, fateor, tuæ
Trophæa gentis. Vos ego regios
Mirabor (hic veſtri triumphus
Martis erat) poſuiſſe cultus.
Tuæ, Velaſco, quis titulos domus
Faſtoſque neſcit, ſiue equitum ciet
In arma turmas, ſiue claro
Æthiopas ſubigit triumpho;
Siue & Philippo præſidium & ſuos
Præbente Diuos ſceptra tenet manu,
Noſtrumque trans orbem repoſtos
Imperio moderatur Indos.

Vos ſæpè Mauro ſanguine decolor
Mirata Calpe eſt: vos Naſamonij
Senſere reges: vos ſubactæ
Marmaridûm tremuêre terræ.
Quid arma tantùm, regnáque perſequor
Colliſa bello? Quid niſi mœnia,
Turreſque, præruptaſque moles,
Imperij ruitura clauſtra,
Et nata letho corpora Martiæ
Strauere vires? Huc ades, ô noua
Donande Ludouice lauro,
Bella nouis meditatus armis.
Non, more patrum, fulmineo quatis
Haſtam lacerto: non aciem regis:
Non Terror & Cædes euntem
Anteuolant, lituiſque circùm
Horreſcit æther. Nil tuus alteri
Mars debet: vnus caſtra tibi facis.
Tu ductor, & miles moueri
Signa iubes, ſequeriſque, teque
Laceſſis idem, nil animo ſinens
Licere caſto. Triſtitiam, & Metus,
Et Spes, & impermiſſa mentis
Gaudia, corporeaſque Peſtes
Vincis premendo. Sic tibi Pax venit,
Sertoque velat Palladio caput,
Afflatque ſomnos, quos nec arma,
Nec litui, ſtrepituſque rumpant.
Bellator, io! quis patrios tuis
Æquet triumphis? Non tibi ſanguine
Mercede pacto, ſed labore
Palma tuo meritiſque conſtat.

ODE VII.
AD
CAROLVM ET ALBERTVM
A MALASPINA,
BELGAS,
E SOCIETATE IESV.

PAr dulce fratrum, quorum atauis dedit
Mars grande nomen, ſiue Atheſis patet
Cruentus iter, ſeu flagraret
Parthenope generoſa bello;
Fortuna quæ vos tam bona Belgicis
Donauit oris, vt thalami fide
Cum gente ſe noſtrâ iugaret
Magnum Italis Malaſpina nomen?
Non vt Falernus palmes in exteras
Tranſlatus oras diſſimilis ſui eſt,
Succóſque non ſeruans priores
Degenerat peregrina pomus:
Sic vera virtus. Patria vitibus
Sua eſt alendis: pampinus Africos
Imbreſque culpat: nec ſub Arcto,
Quas tepidis metit Indus aruis,
Fert terra meſſes. At patriam ſibi
Metitur alti finibus ætheris
Virtus, nec an ſolis propinqui
Sub face, Parrhaſióve ſudet

Sub

Sub axe, curat. Stet glacialibus
Concreta nimbis, pulchrior euenit
Nec ſenuat, aut perdit vigorem
Arbitrio variantis auræ.
Teſtes meårum Belgica vos habet
Sententiarum. Sidere ſub ſuo
Vos illa fert, quales paterna
Vidit auos atauoſque Parma.

ODE VIII.

ARNOLDO DE REYNEGOM,

IN ORDINE S. AVGVSTINI SOLLEMNIA VOTA NVNCVPANTI.

Dialogus Guilielmi & Arnoldi fratrum.

Guil. DOnec nos amor, & fides
Coniunctos patriâ detinuit domo,
Quod fratri fuerat ſuo
Alter Tyndarides, hoc fueras mihi.
Arn. Donec me pietas domo
Abduxit patriâ, quod fueras mihi,
Quod fratres Helenæ ſibi,
Hoc præſtat melior turba ſodalium.
Guil. At nunc abriperis meæ
Pars vitæ potior: nunc mea gaudia,

Nunc & delicias meas
    Solamenque domus tecum abiens rapis.

Arn. At, qui me ſtimulat, Deus
    Noſtri dimidio plus ſibi vindicat.
Vires, atque animum, atque opes,
    Et quodcumque meum eſt, ille habeat ſibi.

Guil. Ergò transfuga, pauperum
    Nudus caſtra petes? nec tibi fenora,
Aut ferti patient greges,
    Aut diues grauidis area meſſibus?

Arn. Virtus nullius indiga
    Fenus grande ſibi eſt. Diuitiis Indiæ
Theſauris opulentior
    Parcâ ſuppeditat, quod ſatis eſt, manu.

Guil. Non pectus Scythico tibi
    Exciſum eſt ſcopulo. Quid licitas faces,
Quid dulcem tibi Liberum,
    Quid molles epulas durior inuides?

Arn. Verſos in pecudum genus
    Circæo perhibent carmine remiges.
Me præter vada feruida,
    Pellacesque dolos aura ferens vehat.

Guil. An te ſeruitij iugum
    Voto ferre iuuat non reuocabili?
Atqui non benè quolibet
    Libertas pretio venditur aurea.

Arn. O quiſquis volet aſperum
    Excuſſiſſe iugum, ſancta iubentibus
Vltrò gaudeat obſequi,
    Haud vnquam dominus liberior ſui.

Guil. Quæ, frater, tibi par chelys,
    Illi quando animum, non domus, & genus,

Non

Non natura potentibus
Armata illecebris eripiat tibi?
Arn. Non, non hoc opis eſt meæ:
At cæli auſpiciis ibimus, ibimus,
Quò iurata Deo fides,
Humanoque vocat ſpiritus altior.

ODE IX.

Florentiſſimam variorum regnorum iuuentutem Societati IESV *ſeſe adiungentem celebrat.*

QVis me per Euri, per Boreæ domos,
Auſtrique tractus Pegaſus arduo
Ferat volatu? Mè Garumnæ,
Me Rhodani, Tameſiſque potor,
Me Rhenus ingens, me ſibi Viſtula,
Iſterque poſcunt. Conuolat vndique
Inuicta pubes: ardet omni
Pugna loco, triplicemque ſupplet
Virtute murum viuidus inclytæ
Ardor iuuentæ. Quo ſibi robore
Ad ſigna Loiolæ negatum
Rumpit iter, cuneoſque denſat!
Fruſtrà inuidendis explicat atriis
Longam ſuorum progeniem pater.
Hæc prima laus eſt, ampla toruo
Atria præteriiſſe vultu.
Abſciſſa crines, & viduos patens
Amplexa poſtes diripit ſinus,
Cælumque complenit querelis,
Nec tenuit moritura natum.

Vis maior vrſit. Non, ſi iterùm graues
Crateras auro, & plauſtra Corinthiis
Onuſta ſignis, & quod vſquam
Terrifico malè blandus hoſti
Obiecit hoſtis, fraus mala ſparſerit,
Obiecta quemquam præda morabitur.
Si totus obluctetur orbis,
Vincet amor ſtudiumque recti.
Qualis recluſo libera carcere
Ruptiſque vinclis emicat alitum
Regina, & immenſam per æthram
Tendit iter fugiente pennâ:
Dat illa cælo plauſum Hyperionis
Obuerſa flammis, & vaga fulmina,
Diemque portantes quadrigas
Luminibus videt irretortis:
Talis iuuentus, iam ſua, iam nouis
Addicta ſignis, quò Deus impulit
Et cauſa victrix, ad beatas
Ipſa viam ſibi fecit arces.
O feta magno pectora Numine,
Exempta terris, quæ neque purpuræ
Fulgentis vſus, nec doloſis
Molliit illecebris voluptas!
Non ordo patrum ſplendidus aſpici,
Non quæ ſuperbis porticibus ſtetit
Frequens ſalutantûm caterua,
Vota animi generoſa flexit.
Dum Roma terras imperio reget,
Nouaſque Romæ ſubdere ſtrenuus
Loiola florentes ad Eurum
Expediet Zephyrumque turmas,

Vos

Vos prompta virtus, & niueus pudor,
Et munda caſtæ pauperies domus
Æuumque fortunamque ſupra
Tollet humo, Superiſque iunget.
Quò vos auorum gloria Martiis
Spectata rebus prouehat altiùs?
Aut quid tot heroum nepotes
Suſpiciant ſimile aut ſecundum?
Quidquid repugnat ſumma petentibus,
Hoc Marte frangunt: & generoſiùs
Perire dum quærunt, eodem
Fama iacet cineresque buſto.

ODE X.

AD AVGVSTINVM VRANCX, E SOCIETATE IESV.

Cùm Oliuam Pacis, hortatu P. Antonij Kinſſij, ſuis verſibus celebraſſet, & in hanc rem de Amphione & Orpheo quædam accomodaſſet.

OHe quò raperis, canore vates?
Fugit te tua mens, ſuique plenum,
Et quid neſcio turbidum canentem

Verſat non ſolito Deus furore.
Auritos lapides, ſuiſque cautes
Auulſas ſcopulis ego vt coire
In turres iubeam, nouaſque Thebas?
Imbelles Elegi, leueſque Muſæ
Æratis foribus reuulſa clauſtra
Centum poſtibus additiſque centum
Firment roboribus? ſuoque cantu
Fundari iubeant domos & arces,
Quas nunc & cineres tegunt & herbæ?
Ohe quò raperis, canore vates?
Non hoc carminis eſt mei, nec artis.
Ceſſa non ſolito furore ceſſa
Tantum luſibus arrogare noſtris.
Hoc Orpheus citharæ ſciens lyræque,
Hoc blandâ prece barbitoque fretus
Amphion potuit: ſed huic, & illi
Vocem cum citharâ dedere Diui,
Illi Mercurius parens, & illi
Mater Calliope. Quid huc Camœnæ
Aſpirent tenues? ſequentur illas
Quercus ſcilicet, arduæque cautes.
Vos Bellæ iuga, conſitique colles,
Vos hoſpes potiùs ſequor: ſequenti
Seceſſum mihi conſcioſque vatum
Saltus pandite, deuiaſque valles.
O Phœbi domus, ô amœna Bella,
Belgî deliciæ, beata tempe,
Vos dum me trahitis, nec expedito
Confeſtim ſinor aduolare curſu,
Iuro (Calliopeia peieranti
Nec carmen mihi, nec miniſtret vndas).

Per

Per lauros, Aganippidoſque fontes,
Per Pindi ſacra, Phocidoſque templa,
Id per vim fieri, moraſque necti
(Heu lentas nimiùm moras!) amori.
Nam cur Pieridas moret vocantes,
Cùm ſint & faciles mihi vocanti?
Hîc me Kinſius ipſe, Vrancxiuſque
Defeſſum accipient, mihique totis
Iuncti pectoribus, petent dabuntque
Amplexus mihi mille, mutuiſque
Nexi hærebimus arctiùs lacertis,
Quàm molles ederæ, vel vlmus hæret,
Illæ vel ſalici, vel illa viti.
Nec tantùm patriis amata Nymphis
Me tempe capient, & ipſa Bella:
Quamuis & patriis amata Nymphis
Me tempe capient, & ipſa Bella;
Quantùm Kinſius ipſe, Vrancxiuſque.
Hîc denſum arboribus nemus canentes
Secernet populo, canentibuſque
Lactis flumina nectariſque fontes
Grato molliter obſtrepent ſuſurro.
Hîc è ceſpite, ſub virente lauro,
Paci gramineam ſtruemus aram.
Dicemus pariter: Reuiſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te frugum Dea, te Pales abactos
Lugens cum gregibus gregum magiſtros
Abſentem nimiùm diu requirunt.
En vt ſarcula, ruſticæque falces,
Queis herbas meliùs, graueſque meſſor
Tonderet ſegetes, in arma & enſes,

Non

Non hos agricolis datas in vſus,
Diſtingit furor! En vt ipſa belli
Feralis ſpecies vbique mœſtos
Exterret populos! Cruore noſtro
Quis non decolor intepeſcit amnis,
Quis non ſqualet áger? Reuiſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te Fas, te Pietas, Amorque recti,
Te Candor ſequitur: reditque tecum
Regnorum vigor, aureumque ſæclum.
Fraterno madidas cruore tecum
Terras Erigone peroſa liquit;
Pacatas repetet coletque tecum,
At Vis, & Rabies, Metuſque, & Iræ,
Et cæcus Furor, impiæque Fraudes
Cocytum repetent. Reuiſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te Ver flore nouo, Cereſque ſpicis
Cinget flaua ſuis: tibi Lyæus
Fundet vina pater: choriſque noſtris
Permiſtæ Charites tibi virentem
Innectent oleam. Reuiſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Hæc ad pacificas canemus aras
Concordes animis lyriſque vates,
Hic noſter labor: hinc paranda nobis
Surget laurea. Sic Oliua Pacis
Lauris addita gratiùs virebit.

ODE XI.

AD CAROLVM LAVRIN,

PISCIVM FASTIDIO LABORANTEM.

Ex perſona auunculi Georgij Vvvens, in Supremo Brabantiæ Senatu Conſiliarij.

Faſtidij cauſam horoſcopo eius aſsignat: eumq; ieiunij verni tempore ad piſces inuitat, eorum faſtidium carmine diſcuſſurus.

QVod ſidus tibi, Carole,
Naſcenti placidis fulſerit ignibus,
Nec fas ſcire, nec abditam
Fati dicere vim, carminis eſt mei.
At, quantùm æthereas mihi
Perluſtrare domos Vrania dedit,
Piſces, vltima ſidera,
Subſediſſe reos Tethyos in ſinu,
Aut magni imperio Iouis
Euphratæa iterùm trans vada naufragum
Subuexiſſe Cupidinem,
Cùm primùm tepidis humida fletibus
Vitæ limina tangeres.
Nam cur hæc adeò ſtella tibi eſt grauis?
Aut cur ſic ſtomachum mouet
Faſtidita tibi copia piſcium?

Cur

Cur illos quaſi Theſſalo
 Sparſos Canidiæ gramine deſpuis ?
Muſæ ſiqua fides meæ,
 Cùm te tergeminæ, Carole, Gratiæ
Naſcentem exciperent ſinu,
 Felicéſque faces Heſperus vndique
Pleno cogeret agmine,
 Vt cunas radiis ſpargeret aureis,
Piſces illo aberant choro;
 Et merſi pelago nec rutilum iubar,
Nec deſiderium ſui
 Infudere animo. Nauſea piſcium
Illâ fluxit origine.
 Ergò perpetuùm, quæ ſalis æquora,
Et dulces pariunt lacus,
 Sint intacta tibi ? Non Syrus, & Pharos,
Non & Panthoïdes ſenex,
 Rupto ſi tumulo prodeat, hoc velit.
Hîc mollem, pueri, ſcarum,
 Hîc trutam, teneros hîc mihi lucios,
Laudatumque acipenſerem,
 Mullumque, & ſoleas ponite, & oſtrea
Dulcis cum paterâ meri.
 Mecum, Pieriis non ſine cantibus,
Conuiuabere, Carole.
 Nil aduerſa time ſidera, ſiderum
Fatales ſtomacho minas
 Dulci Pierides carmine lenient.

ODE

ODE XII.

AD

ALOYSIVM LAVENBACH

E SOCIETATE IESV.

Cùm ſub aſperrimum gelu neſcio quid rerum ſuarum à ſe deſcribi poſtulaſſet.

QVis te, quis rapuit calor, quis æſtus?
Dum vinctas glacie coërcet vndas
Durus Iuppiter algiduſque Caurus,
Nulli non digiti rigent & artus:
Et duri Iouis immemorque Cauri
Tu me ſcribere, tu mouere mandas
Arctoo digitos gelu rigentes?
Quis te, quis rapuit calor, quis æſtus?
Si præcordia ſanguinemque noſtrum,
Quæ Scaldim modò Diliamque vinxit,
Vinciret glacies, ad hos calores
Ardoreſque tuos repentè noſtris
Ceſſiſſet glacies ſoluta venis.
Plus illi tepido valent ſereno,
Plus molli Zephyro. Quid ergò inertes
Cunctentur digiti, nec expeditas
Curent protinus expedire chartas,

Qua

Quamuis illepidas, & eruditos
Indignas oculos ſubire charis?
Vos ite intereà, breuemque ſaltem
Exorate moram mei Phaleuci.
Si vos dicat, vt eſtis, obſoletos
Seu fuligine, ſeu nigrante fumo,
Quæſo, dicite (nec diem locumque
Natalem fuerit pudor fateri)
Me, dum ſæuit hiems, focuſque lenit
Immitem Boreæ furentis auram,
Vos atro genuiſſe ſub camino.

ODE XIII.

AD
LEONEM BELGICVM
DOMI MILITIÆQVE
VVLNERIBVS ET MORBIS AFFECTVM.

Cùm Petrus Braye, cui Leo gentilitia erat teſſera, ſollemni Medici titulo in Academiâ Louanienſi ornaretur, & ſubinde rei bellicæ benè gerendæ præclaras negligeret occaſionis opportunitates.

QVid lenta pendet, nec ruſſam, vt priùs,
Toroſa ceruix excutiens iubam
Incumbit armo? quid remiſſos
Præda fugit, quibus hæſit, vngues?

Aſſurge,

Aſſurge, & iras concipe Belgicâ
Virtute dignas, quáque tuis patet
Arena bellis, i, negatas
Quære vias, aditúſque rumpe.
Si concitatum ſpina tibi pedem
Impacta cæco vulnere ſauciet,
Eſt qui cruentatam reuellat,
Et medicâ leuet arte vulnus.
Si te morentur quæ mediis vides
Stipata campis agmina, ſi cruor
Per ora ſudanteſque villos
Multus eat, pretióque palma
Emenda tanto eſt, eſt ab hiantibus
Qui fixa coſtis ſpicula detrahat,
Tabumque ſudorémque tergat,
Et laceros medicetur artus.
At non acerbo ſola viam facit
Bellona letho. Parte aliâ nocet,
Æuúque labentis vigorem
Præcipitat, volucriſque fati
Impellit alas quidquid ab infero
Emerſit Orci gurgite, pyxidem
Pandora dum clauſam reſeuit
Ingenio malè curioſo.
Hinc annus orbi lethifer incubat,
Auſtroſque cælum corporibus graues
Aſpirat. Interdum venenis,
Quas trahimus, vitiantur auræ.
Funeſta nuſquam non domus eſt: carent
Illota iuſtis funera honoribus;
Nec terra proiectis nec arbor
Sufficit in tumulos & vrnas.

At ire contrà nil metuet potens
Myſtes Hygiæ, cui penetralia
Reclusit, herbarumque tutas
Noſſe dedit Medicina vires.
Nouit quid ægris vtile, quid nocens;
Vis vnde morbi: vena quid indicet:
Quæ culpa compeſcenda ferro,
Quæ medicis cohibenda ſuccis.
Hac arte fatis iniiciet moram,
Magniſque peſtes exiget vrbibus,
Crebraſque ſubducet frementi
Exuuias animaſque Morti.
Sic, Petre, ſic te Diua ſuperſtitem
Hygia ſeruet: ſic medicâ valens
Manu laborantem Leonem,
Et patrias tuearis vrbes.
Sic fas ſit olim dicere, poſtera
Quod laudet ætas, te quoque Belgici
Vixiſſe tutorem [1] Leonis,
Belgicus vt Leo te tuetur.

[1] Reſpeximus ad id quod Androdo leonem per vrbem deducenti acclamatum fuit; Hic eſt leo hoſpes hominis, Hic eſt homo medicus leonis.

IACOBVS VVALLIVS PETRO VVALLIO FRATRIS SVI FILIOLO.

MIſi, Petre, Arnoldo fratri tuo carmen, cùm loqui nondum poſſet: tibi, ne à me præteritus fuiſſe videaris, epiſtolam mitto cum libelli mei, qui nunc prodit, exemplo. Non vt illius te lectione magnopere detineas, qui litteras nondum attigiſti; ſed vt ea quæ nondum capis, admirari iam nunc aſſueſcas. Fit enim neſcio quo modo, vt eorum etiam ſtudiorum, quæ nondum per ætatem attigimus, cupiditate incendamur, ſi animum præoccupet eorum dignitas & exiſtimatio. Itaque tempeſtiuus ad te hortator accedo, vt, cùm Latini ſermonis à te parandæ fuerint opes, id eâ facias contentione animi, quæ ſperare me iubeat, cùm in Muſarum adyta penetraueris, earum te conſuetudine atque vſu captum iri. Nimirum ex abſolutiſſimâ oportet litterarum cognitione efflareſcat ac redundet Poëſis: adeoq; niſi diuitiæ illæ & ornamenta ingenij atque linguæ, quæ hanc ar-

tem ceteris extollunt altiùs, vbertim affluant, nihil poëtæ, in quo magnum eſſe poſsit, relinquitur. Siue enim fingendi amplificandiq́; licentiam, quæ hic vna dominatur, ſequi velit, ſiue ætatis cuiuſque mores effingere, ſiue aliud quidpiam perpolire, quanam ad id præſtandum illi eſſe poteſt hiſce præſidiis deſtituto facultas aut copia? Ac propterea cogitanti mihi quid ſit, cur poëtas multi docti homines, non quidem rectè, ſed tamen multi, in poſtremis habeant, non aliud occurrit certius, quàm quòd & ipſi neceſſariis ad poëticam præſidiis careant. Quod igitur in illâ neglecti ſermonis ieiunitate non vident, id, vt inſcitia plerumque res faſtidioſiſsima eſt, velut inutile, aut longè infra ſe poſitum deſpiciunt, iudicij ſui in tantâ corruptè & inquinatè loquentium ſcribentiumq́; multitudine ſecuri. At tu ætate tuâ nunc vti incipe, atque illud paullatim emitere & elabora, vt magno elegantiarum omnium inſtructu ornatuq́; ad hæc tractanda ſtudia te effingas. Eo certè conſilio domeſticum tibi exemplum, qui ſtimulus acerrimus eſt monendi, ante oculos pono. Quaſi te incitari videam, na ego poſthac non modò te, ſed etiam Muſas meas plus amem. Nec laboro, ſiquis, qui ex eorum neceſſe ſit numero, quibus poëſis in contemptum venit,

in me conîiciat, quod Q. Cicero Marco fratri, exemplo illum ſuo in publicum lucemq́ forenſem extrahere cupienti, reſpondiſſe fertur. Abhorrebat is, ſiue iudicio, vt dicebat ipſe de ſe, ſiue, vt eloquentiæ pater Iſocrates, pudore & ingenuâ quadam timiditate à tribunalibus, tractandiſq́ cauſis: ac proinde familiariter & iocandi gratiâ ſolitus erat dicere, Vnum ſatis eſſe non modò in vnâ familiâ rhetorem, ſed penè in totâ ciuitate. Dixerit hoc vir prudentiſsimus ioco planè ſapienti ac ſerio, quòd non ignoraret in tantâ litium æquè ac patronorum frequentiâ forum, velut ægrotâ ac propè deſperatæ Reip. partem, remediis laborare. At ſi Poëtæ elegantiarum omnium florem, ſi ſublimiorum ſcientiarum ornamenta, ſi rerum benè prudenterq́ gerendarum præſidia penes ſe habeant, ſi vt verba, ſic mores componant, cur aliquis tam parcè tamq́ reſtrictè illorum numerum præfiniendum putet, vt nolit quemquam ſicuti ſanguinis, ſic horum ſtudiorum cognatione alteri deuinctum teneri. Ego verò te, Petre, ad quem iuſtis veluti tabulis aliqua poëticæ laudis peruentura eſt hereditas, cauere te iubeo, ne hanc nihilo locupletiorem feciſſe videaris. Quocircà vt animum tuum ad hæc ſtudia impellam magis, te ad Ciceronem, qui tibi breui in manibus

Digitized by Google

nibus habebitur, voco: eamq́; à te iterùm atque iterùm legi epiſtolam volo, in quâ Leptam viri clariſsimi filium, ſuauiſsimum puerum, pari fortaſsis tecum ætate atque indole, hortatur, non vt euoluat tantùm, ſed vt ediſcat Poëtas; & habeat in ore præclariſsimas eorum vtiliſsimaſq́; ſententias. Ciceronem itaque cùm tractare primùm cœperis, ſic manibus teres, vt quoties in hunc Epiſtolæ locum incideris (incides autem meâ causâ ſæpiùs) ſimul memineris ita tibi in litteras incumbendum, vt, cùm ad Poëtas veneris, Leptæ Romani illius pueri quadam æmulatione eos poſsis & cum fructu legere, & ediſcere cum voluptate. Tu interim, vt iiſdem ferè te verbis alloquar, quibus apud Virgilium regia mulier Aſcanium, ſpem ſurgentis Romæ,

Accipe, Muſarum tibi quæ monumenta mearum
Sint, puer, & longum patrui teſtentur amorem.

FACVLTAS
R. P. PRÆPOSITI PROVINCIALIS SOCIETATIS IESV.

EGO Thomas Dekens Præpoſitus Prouincialis Societatis IESV in Prouinciâ Flandro-Belgicâ, poteſtate ad id mihi factâ ab admodum R. P. N. Præpoſito Generali Goſwino Nickel, facultatem concedo, vt P. Iacobi vande Walle Societatis noſtræ Sacerdotis Poëmatum libri nouem, eruditorum ex eâdem Societate noſtrâ virorum iudicio probati, typis excudantur. In cuius rei fidem literas manu meâ ſubſcriptas, & ſigillo officij mei munitas dedi Mechliniæ XXV. Auguſti, anno M. DC. LV.

Thomas Dekens.

Digitized by Google

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS IV. *Hiſpaniarum & Indiarum Rex Catholicus, & Potentiſsimus Belgarum & Burgundionum Princeps, Diplomate ſuo ſanxit, ne quis* Iacobi Wallij è Societate IESV Poëmatum libros nouem *præter Balthaſaris Moreti voluntatem vllo modo imprimat, aut alibi terrarum impreſſos in has Germaniæ Inferioris ditiones importet, venaléſve habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione librorum & aliâ graui pœnâ mulctabitur; vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ* XIX. *Octobris* M. DC. LV.

Signat

De Fren.

5801025

Digitized by Google